

20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

27 N

REGULAMIN KREDYTU

i

Zasady szacowania dóbr

dla

ZIEMSKIEGO SYSTEMATU KREDYTOWEGO

w

Wielkiem Xięstwie Poznańskim.

Drugie z dodatkami powiększone wydanie.

Poznań 1830.

W Drukarni F. A. Pompejusza i Spółki.

(Cena 5 Zł.)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYJETU A.M. W POZNANIU

344361

Wypożycza się
tylko do czytelní

10/24

4-

W 9119

✓

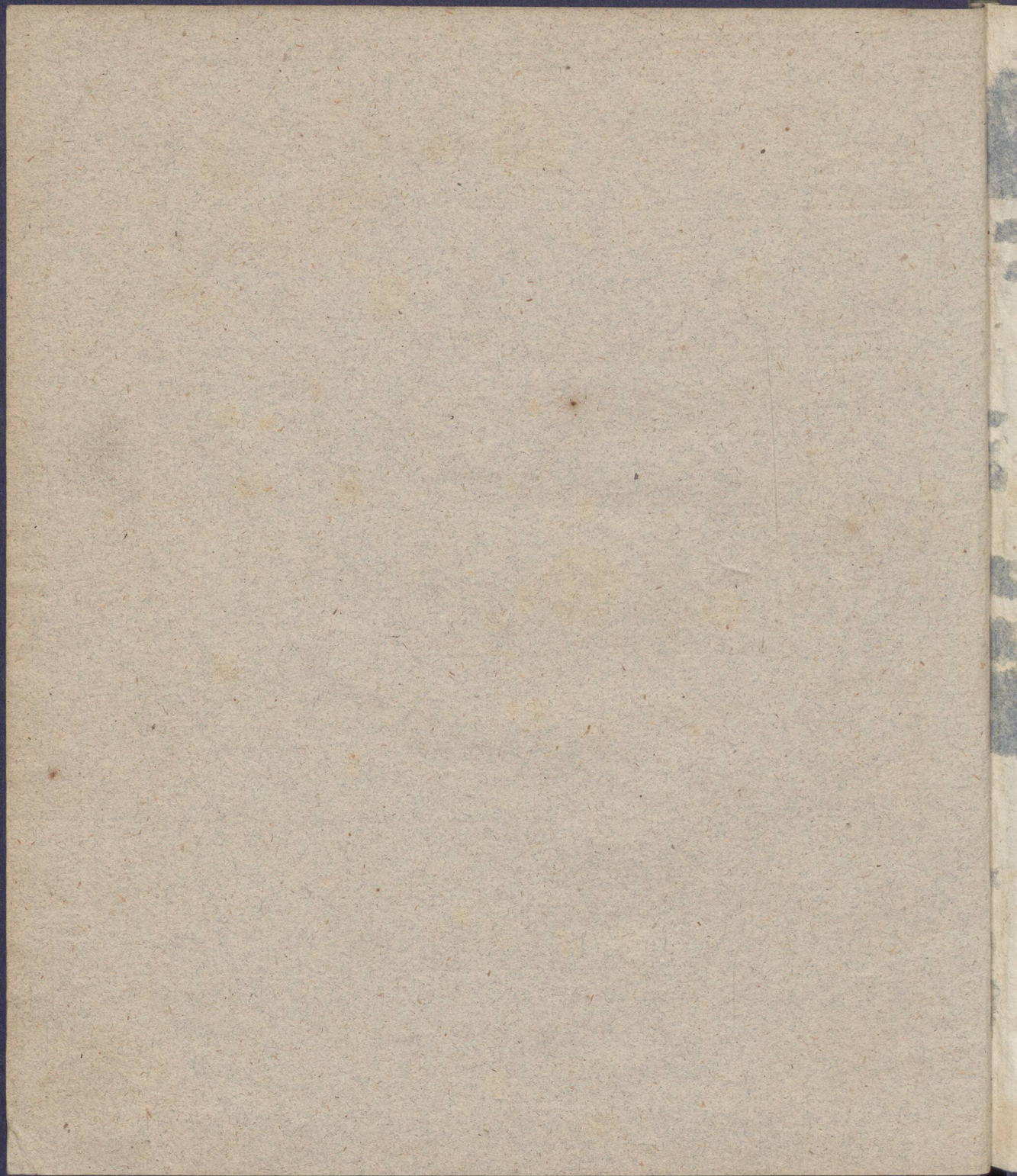

W.P.

007 m^r.

1714.59.

~~1714~~ 161

VII 16.

L.

Credit = Ordnung

und

Satz = Grundsätze

für den

Landschaftlichen Credit-Verein

im

Großherzogthum Posen.

Zweite, mit allen bisher ergangenen Zusätzen vermehrte Ausgabe.

Posen, 1830.

Neue Buchdruckerei von F. A. Pompejus und Comp.

(Preis 25 Sgr.)

27 N

REGULAMIN KREDYTU

i

Zasady szacowania dóbr

dla

ZIEMSKIEGO SYSTEMATU KREDYTOWEGO

w

Wielkiem Xięstwie Poznańskim.

Drugie z dodatkami powiększone wydanie.

Poznań 1830.

W Drukarni F. A. Pompejusza i Spółki.

(Cena 5 Zł.)

ak 3010

34436111

1954 Dec 4608

Wir Friedrich Wilhelm,
 von Gottes Gnaden König
 von Preußen,

thun kund und fügen hiermit zu wissen:

Nachdem ein großer Theil der Gutsbesitzer in Unserem Großherzogthum Posen, Uns den Wunsch zu erkennen gegeben, auf ähnliche Art, wie solches in Unsern Provinzen Schlesien, den Marken, Pommern und Preußen geschehen, in eine gemeinschaftliche Verbindung zu treten, und bevorrechtete, mit der Bürgerschaft der gesammten verbundenen Landschaft versehene Pfandbriefe ausfertigen zu dürfen; Wir auch diesem Wunsche in Gnaden stattzugeben geruhet haben: so sind aus den Kreisen Unserer gedachten Großherzogthums Abgeordnete ernannt und bevollmächtigt worden, um einen solchen Kredit-Verein zu Stande zu bringen.

Diese haben dazu bei ihrer Versammlung in Posen eine landschaftliche Creditordnung entworfen, und Uns zur Allerhöchsten Bestätigung vorgelegt. Der Entwurf ist durch unsern Staatsrath geprüft, nach dessen Erinnerungen näher bestimmt, und hiernächst von den verbundenen Gutsbesitzern in nachstehender Art vollzogen worden:

My FRYDERYK WILHELM, z Bożey Łaski,
 Król Pruski,

czyniemy wiadomo i podaiemy do wiadomości:

Gdy znaczna część Właścicieli dóbr ziemskich w Naszém Wielkiém Xięstwie Poznańskiem, dała nam poznać życzenie, aby im, wzorem naszych prowincyi Śląska, Marchiiów, Pomeranii i Pruss, wolno było zawiązać wspólne Towarzystwo i wydawać szczególniejszą opieką prawa uposażone, rękomyią całego połączonego Ziemstwa, opatrzone listy zastawne (Pandbryfy) i My do tego życzenia przychylić się miłościwie raczyliśmy, zaczęm z Powiatów Naszego rzeczzonego Wielkiego Xięstwa mianowani i upelnomocnieni zostali Deputowani w celu przyprowadzenia do skutku takowegoż Towarzystwa Kredytowego.

Ci na zebraniu swoim w Poznaniu ułożyli tym końcem projekt do Regulaminu Ziemskiego Towarzystwa Kredytowego, i przelożyli go Nam do zatwierdzenia. Projekt ten przez Naszą Radę Stanu zgłębiony, według iey uwag bliżey oznaczony, i następnie przez połączonych właścicieli dóbr ziemskich w następującym sposobie podpisany został:

Landschaftliche Credit= Ordnung

für
das Großherzogthum Posen.

Der Zweck des landschaftlichen Credit-Vereines im Großherzogthum Posen, ist in Bezug auf diejenigen Landgüter, welche demselben angeschlossen werden, die Sicherheit der Gläubiger, die Wiederherstellung des Creditcs der Grundbesitzer, und die endliche Befreiung der Landgüter von den auf denselben haftenden Capitalien durch ein mit einem Tilgungsfonds verbundenes Pfandbriefsystem.

Erstes Capitel.

Von der Natur der landschaftlichen Pfandbriefe und deren Vorzügen vor anderen Schuldverschreibungen.

§. 1.

Landschaftliche Pfandbriefe des Großherzogthums Posen, sind an den Inhaber (au porteur) gestellte Hypotheken-Instrumente, welche von der zum Creditsysteme verbundenen Landschaft ausgefertigt, und sowohl in Ansehung der Sicherheit des Capitals und dessen Rückgewähr, als wegen der richtigen und pünktlichen Zinszahlung ihren Inhabern verbürgt werden.

§. 2.

Die zu diesem Behuf auszufertigenden Pfandbriefe, haben vor bloßen Hypotheken-Instrumenten den Vorzug, daß

Regulamin Kredytu Ziemskiego

dla
Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

Celem Towarzystwa Ziemskiego Kredytowego w Wielkiem Xięstwie Poznańskim, iest we względzie wcielonych do niego dóbr ziemskich, zabezpieczenie Wierzycieli, przywrócenie kredytu Posiadzieli Ziemskich i zupełne oczyszczenie dóbr z ciężących ie kapitalów, za pomocą systematu listów zastawnych z funduszem umorzenia połączonego.

Rozdział Pierwszy.

O ziemskich listów zastawnych naturze i zaletach ich przed innymi zapisami dłużnymi.

§. 1.

Ziemskie listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego są wystawionemi na posiadającego oneż (au porteur) obligacyami hipotecznymi, przez połączone w Związek Kredytowy Ziemstwo wydawanemi i tak we względzie bezpieczeństwa kapitału i zwrotu onegoż, iako też co do rzetelnego i punktualnego posiadającym ie wypłacania prowizyi zaręczonemi.

§. 2.

Wydawać się mające tym końcem listy zastawne, tę przed prostymi instrumentami hypotecznymi mają zaletę, że

- a) die bei der Landschaft zu verpfänden- den Güter nach richtigen Grundsätzen abgeschätzt, und die darauf zu bewil- ligenden Anleihen mit dem ausgemit- telten Werthe in ein bestimmtes Ver- hältniß gesetzt werden:
- b) die zum Creditssysteme verbundenen Gutsbesitzer die Bürgschaft für jede Pfandbriefschuld dergestalt überneh- men, daß sie noch außer dem zur Special-Hypothek verschriebenen Gu- te, mit dem Gesamtbefiß aller bei der Landschaft verpfändeten Grundstücke, die möglichen Ausfälle vertreten, und ohne alle prozessualische Weislaufstü- cken oder Kosten, die baare Zahlung der laufenden Zinsen, und auch die des Capitals, nach den weiterhin an- genommenen Grundsätzen, leisten.

§. 3.

Um diese Verbindlichkeit unter allen Ver- hältnissen erfüllen zu können, werden Pfand- briefe nur bis zum Betrage der ersten Hälfte des Werthes, der von der Landschaft aus- gemittelt, und mit fünf vom Hundert des Ertrages zu Capital gerechnet worden, auf das Gut ausgefertigt.

§. 4.

Die Pfandbriefe werden den Inhabern mit vier vom hundert in halbjährigen Fri- sten verzinst.

§. 5.

Die Landschafts-Casse bezieht die Zinsen von den Schuldnern, und zahlt sie in den bestimmten Terminen an den Vorzeiger der fälligen Coupons ohne Abzug, Aufenthalt oder Kosten baar in Silber-Courant.

- a) dobra Ziemstwu w zastaw oddawa- ne, taxują się podług rzetelnych za- sad i akordować się mające na nie pożyczki, regulują się do odpowia- dającego wysledzonej wartości stó- sunku; że
- b) połączeni w Towarzystwo Kredyto- we Właściciele dóbrziemskich przy- imują na siebie rękoymię wszelkie- go długu z listów zastawnych pocho- dzącego w ten sposób: iż oprócz zapisanych na specjalną hypotekę dóbr, całym ogółem wszystkich w Ziemstwie dóbr zastawionych wyda- rzyć się mogące niedobory zastępu- ją i bez wszelkich processowych za- wodów i kosztów, biegnące prowiz- yje równie iak i kapitał, według przy- iętych następnie prawideł uiszczają.

§. 3.

Ażeby bydz w możności dopełnienia obowiązku tego wśród kaźdey pory, wy- dawane będą na dobra listy zastawne, tylko aż do summy pierwszey połowy wartości, przez Ziemstwo wysledzonej i po pięć od sta intraty na kapitał obra- chowaney.

§. 4.

Placić się będzie od listów zastawnych, posiadającym oneż, prowizya roczna po cztery od sta w terminach półrocznych.

§. 5.

Kassa Ziemska ściąga prowizyje od dłu- żników, i wypłaca je w oznaczonych ter- minach okazicielowi doszłych kuponów (biletów prowizyjnych) bez potrącenia, omieszki lnb kosztów, gotowizną w sre- brney grubey monecie.

§. 6.

Die Gerichtshöfe des Großherzogthums Posen sind verpflichtet, bei einem in Concurs verfallenen Gute auf die in den Hypothekenbüchern eingetragenen Pfandbriefe von Amtswegen Rücksicht zu nehmen. Das landschaftliche Creditsystem hingegen darf sich in dem Liquidationstermin nicht melden; vielmehr ist es von aller Einlassung in Concurs und von allen Beiträgen zu den diesfälligen Gerichtskosten, sie mögen Namen haben wie sie wollen, entbunden. Der Inhaber der Pfandbriefe kann daher auch nie in einen Concurs verwickelt werden.

§. 7.

Die Zinsenzahlung wird durch einen über das verpfändete Gut entstehenden Concurs nicht unterbrochen. Die Inhaber der Pfandbriefe erhalten vielmehr auch während desselben, jederzeit ihre Zinsen prompt und richtig aus der Landschaftskasse.

§. 8.

Die landschaftlichen Pfandbriefe sind alle von einer Beschaffenheit und völlig gleichen Vorrechten, werden auch nicht auf den Namen des Gläubigers oder Schuldners, sondern auf das verpfändete Gut ausgestellt; sie können daher im Publikum ungehindert umlaufen, und aus einer Hand in die andere übergehen, ohne daß es dazu einer besondern Cession, Giro oder anderer Weitläufigkeiten bedarf, so daß die bloße Vorzeigung zureichend ist, den Inhaber eines solchen Pfandbriefes als den Eigenthümer desselben bei der Landschaft anzuerkennen

§. 9.

Wenn die Direction des landschaftlichen

§. 6.

Sądy W. Xięstwa Poznańskiego obowiązane są, ażeby w razie popadnienia dobr iakich w konkurs, na wniesioné do ksiąg hipotecznych listy zastawne, z urzędu uwagę zwracały. Natomiast Towarzystwo Ziemskie nie ma potrzeby, zgłaszać się na terminie likwidacyinym, ale owszem wolne iest od wszelkiego wdawania się w konkursu i od przykładania się do kosztów z tąd sądowych, iakiegokolwiek bądź nazwiska. A zatém posiadaiący listy zastawne nie może bydz nigdy do konkursu wplątany.

§. 7.

Wyplaty prowizyi, wniesiony na dobra zastawione konkurs, nie tamuie, ale owszem posiadacze listów zastawnych i w ciągu konkursu każdego czasu prowizye swe regularnie i rzetelnie z kassy ziemskiej odbieraią.

§. 8.

Ziemskie listy zastawne są co do istoty i preragatyw zupełnie równemi, nie wydaią się także na imie wierzyciela lub dłużnika, lecz na dobra zastawione; mogą przeto kursować w publiczności bezprzeszkodnie i przechodzić z iedney ręki do drugiey, bez wszelkiey piśmienney cessyi, indossacyi lub innych obszerności, tak, iż samo pokazanie dostateczném iest do uznania w Ziemstwie posiadaiącego takowy list zastawny, za właściciela onegoż.

§. 9.

Gdyby Dyrekeya Towarzystwa Ziem-

Creditsystems sich aus irgend einer Ursache außer Stande befinden sollte Zinsen zu zahlen, oder wenn sie diese Zahlung aus irgend einem Grunde ablehnen oder verweigern sollte; so ist der Inhaber des Pfandbriefes berechtigt, sich ohne weiteres an das verpfändete Gut zu halten. Die Gerichte sind verbunden, die von dem Inhaber für diesen Fall nachgesuchte rechtliche Hilfe, nach Anleitung der allgemeinen Gerichtsordnung §. 15. Titel 28. Theil I. und des §. 196. des Anhanges, ohne prozessualisches Verfahren sofort zu leisten. Sollte der Inhaber des Pfandbriefes auf diesem Wege dennoch nicht zu seiner Befriedigung gelangen, so tritt die Vorschrift des §. 31. ein.

§. 10.

Die Pfandbriefe können, mit einziger Ausnahme derjenigen, welche durchs Loos zur planmäßigen Tilgung bestimmt sind, den Inhabern weder von den Landschaftlichen Behörden, noch von den einzelnen Gutsbesitzern gekündigt werden. Doch muß jeder Inhaber, sobald Behufs der Ablösung und Löschung eines Pfandbriefes oder sonst ein gesetzlicher Grund eintritt, seinen Pfandbrief nebst den dazu gehörigen Zinscoupons zu jeder Zeit nach vorgängiger halbjähriger Kündigung gegen Empfang eines andern Posen'schen Pfandbriefes von gleichem Betrage, und mit gleichen Zinscoupons versehen, herausgeben.

§. 11.

Die Pfandbriefe werden in Courant nach dem Münzfuße von 1764, die Mark fein zu vierzehn Thaler, ausgefertigt. Kapitale werden bei der Landschaft nie nach

skiego Kredytowego, z iakiey kolwiek bądź przyczyny, nie była w stanie opłacić prowizyi, lub gdyby od wypłaty oneyże z iakiego bądź powodu wymawiać się lub wzbraniać miała, mocen iest posiadacz listu zastawnego trzymać się wzręcz dóbr zastawionych. Sądy obowiązane są, ażeby zażądanej przez posiadacza listu zastawnego na ten przypadek pomocy prawney, stósownie do Powszechney Ordynacyi Sądowej §. 15. Tit. 28. Cz. I. §. 196. Dodatku bez postępowania processowego niezwłocznie udzieliły. Gdyby iednak posiadacz listu zastawnego na tey drodze nie został zaspokoionym, wówczas przepis §. 31. ma mieysce.

§. 10.

Listy zastawne, wyiawszy iedynie przeznaczone losem do umorzenia według planu, nie mogą posiadającym oneż, ani przez Władze Ziemskie, ani przez pojedynczych właścicieli dóbr bydź wypowiedzanemi. Wszakże każdy posiadacz, skoro zachodzi prawna przyczyna we względzie spłacenia i wymazania listu zastawnego lub w innym względzie, winien zwrócić swóy list zastawny z należącemi dońiego kuponami prowizyiny mi każdego czasu, po uprzedniém półrocznym wypowiedzeniu, i odbierze inny na to mieysce list zastawny W. X. Poznańskiego na takąż sumę, i równemi opatrzony kuponami prowizyiny.

§. 11.

Listy zastawne wystawiaią się w kurancie na stopę menniczną z 1764, roku, 14 tal. z czystey grzywny Kolońskiej. Kapitały nie będą nigdy w Ziemstwie na

einem andern Münzfuße angenommen, und es bleibt den Betheiligten allein überlassen, die in den Hypotheken-Instrumenten etwa bestimmten andern Münzsorten, vor der Umschreibung derselben in Pfandbriefe, auszugleichen.

inną stopę menniczną przyimowanie i rzeczą jest samychże interessentów, ażebymy, gdy w instrumentach hypotecznych opisane są inne gatunki monet, ułożyli się względem tego przed przeistoczeniem ich w listy zastawne.

Zweites Capitel.

Von den Personen und Gütern, welche zur Aufnahme von Pfandbriefen und Belastung mit solchen geeignet sind.

§. 12.

Nur auf Güter im Bereich des Großherzogthums Posen, die in den Hypotheken-Registraturen als freie adeliche Güter eingezeichnet sind, und die mindestens einen Tagwerth von fünftausend Thalern haben, werden landschaftliche Pfandbriefe gegeben. Der Stand der Besitzer dieser Güter ist gleichgültig.

§. 13.

Auf Fideicommissa, Majorate und Lehne können Pfandbriefe nur unter den Voraussetzungen, unter welchen die Substanz derselben nach den Gesetzen mit Schulden belastet werden darf, bewilliget werden.

§. 14.

Auf adeliche in Erbpacht ausgegebene Güter sollen dem Grundherrn Pfandbriefe auf die Hälfte des neu auszumittelnden Tagwerthes nur gegeben werden, wenn der halbe Capitalwerth des verarbeiteten Canons, nach dem Zinsfuß von fünf Prozent berechnet, mit dem halben

Rozdział drugi.

O osobach i dobrach, do zaciągania listów zastawnych i obciążania niemi uwłasniionych.

§. 12.

Listy zastawne udzielone tylko będą na dobra w obwodzie W. Xięstwa Poznańskiego, zaciągnięone do hipoteki, iako wolne dobra szlacheckie, i naymniey pięć tysięcy talarów wartości podług taxy mające. Stan właścicieli dóbr tychże nic nie stanowi.

§. 13.

Na Fideikommissa, Majoraty i dobra lenne dozwolone bydź może zaciąganie listów zastawnych pod temi tylko zastrzeżeniami, pod któremi istota (substantia) onychże według praw długami obciążoną bydź może.

§. 14.

Na dobra szlacheckie w dzierzawę wieczystą wypuszczone, mają bydź właścicielowi udzielone listy zastawne na połowę wysledzić się mającey na nowo przez taxę wartości w tenczas tylko, gdy połowa kapitałowej wartości warownego kanonu podług stopy prowizyiney

Zarwerth des Gutes gleich hoch oder höher ist, und wenn der Erbpächter in die Aufnahme der Pfandbriefe williget.

§. 15.

Nur Personen, die den Gesetzen nach gültige Pachtverträge zu schließen befugt sind, können Pfandbriefe auf ihre Güter nehmen.

§. 16.

Andere Schuldschreibungen können den Pfandbriefen im Hypothekenbuche nicht vorsehen. Eben so wenig Schreibungen über Lebtagsrechte, Cautionen, Protestationen oder andere Verpflichtungen, welche die freie Verfügung über die Substanz über die Einkünfte der Güter beschränken.

§. 17.

Wer Pfandbriefe aufnehmen will, muß daher die Ablösung oder die Bewilligung des Gläubigers zum Umtausch der Schuldschreibungen gegen Pfandbriefe beweisen, oder die Cession der Priorität aller auf dem Gute haftenden im Hypothekenbuche eingetragenen vorerwähnten Beschränkungen beibringen, ehe Pfandbriefe für ihn ausgefertigt werden können.

§. 18.

Gutsbesitzer in denjenigen zum Großherzogthum Posen gehörigen Kreisen, welche ehemals zu Westpreußen gehört haben, und daher in der General-Bürgerschaft des westpreussischen landschaftlichen Credit-systems befangen sind, können dem Posenschen Credit-systeme nicht eher beitreten, als bis sie von allen ihren Verpflichtungen gegen das westpreussische Credit-system, und

z pięciu od sta obliczona, równa się polowie teyże wartości lub oneż przewyższa, i gdy dzierżawca wieczysty na zaciągnięcie listów zastawnych zezwala.

§. 15.

Tylko osobom, prawami do zawierania ważnie umów o pożyczki umocowanym, udzielane bydź mogą na ich dobra listy zastawne.

§. 16.

Inne zapisy dłużne nie mogą stać przed listami zastawnymi w księdze hypoteczney, toż samo zapisy względem praw dożywocia, kaucye, protestacye, lub inne zobowiązania, wolne rozporządzenie istotą lub dochodami z dóbr ścieśniające.

§. 17.

Chcący więc zaciągnąć listy zastawne, udowodnić powinien spłacenie lub zezwolenie wierzyciela na zamienienie zapisów dłużnych na listy zastawne, lub złożyć cessyą pierwszeństwa wszelkich dobra ciążących w księdze hipoteczney zainstabulowanych rzeczonych zwyż ograniczeń, zanim listy zastawne dlań wydane bydź mogą.

§. 18.

Właściciele dóbr w należących do W. Xięstwa Poznańskiego Powiatów, które dawniej do Pruss Zachodnich należały, a zatem objęte są jeneralną ewikcyą systematu Kredytowego Pruss Zachodnich, nie mogą przedzey przystąpić do Systematu Kredytowego Poznańskiego, aż zostawszy zupełnie uwolnieni od wszystkich swoich obowiązków względem

namentlich auch aus dieser General-Bürgschaft gänzlich entbunden sind.

§. 19.

Bei Gütern, welche die Grenzlinie mit Polen durchschneidet, werden nur auf die diesseitigen besonders abzuschätzenden Besitzungen Pfandbriefe gegeben.

§. 20.

Alle Güter, die dem Creditsystem beitreten, müssen während der ganzen Tilgungszeit in der Feuer-Societät versichert werden.

§. 21.

Auch sind die Eigenthümer derselben verpflichtet, der Vieh- und Hagelschlag-Versicherungs-Gesellschaft beizutreten, insofern im Laufe der Tilgungszeit eine solche errichtet wird.

§. 22.

Die ersten fünf Jahre nach Einrichtung des landschaftlichen Creditsystems, steht es jedem Besitzer eines §. 12. bis 14. beschriebenen Gutes frei, dem landschaftlichen Creditsysteme beizutreten.

§. 23.

Nach Verlauf dieser fünf Jahre wird das System geschlossen, und kein weiterer Zutritt gestattet.

§. 24.

Doch soll es einem Jeden, der bis zu dieser Zeit seinen Beitritt erklärt, und noch nicht bis auf die Hälfte des Taxwerthes Pfandbriefe genommen hat, auch nachher freistehen, sich bis zu dieser Höhe Pfandbriefe ausfertigen zu lassen.

Systematu Kredytowego Pruss Zachodnich, i mianowicie też z pod rzeczoney jeneralney ewikyci.

§. 19.

Co do dóbr, linią graniczną z Polską przeciętych, udzielane tylko będą listy zastawne na posiadłości po tey stronie położone, po uprzedniem ich oszacowaniu.

§. 20.

Wszystkie do Systematu kredytowego zapisane dobra, muszą być zabezpieczone w Towarzystwie ogniowem na cały przeciąg amortyzacyi.

§. 21.

Obowiązani także są ich właściciele, przystąpić do Towarzystwa assekuracyi względem pomoru bydła i gradobicia, skoro takowe w ciągu okresu amortyzacyjnego utworzone zostanie.

§. 22.

W przeciągu pierwszych pięciu lat po zawiązaniu Systematu Kredytowego, wolno jest każdemu posiadzielowi dóbr w §. 12. do 14. opisanych, przystąpić do Ziemskiego Towarzystwa Kredytowego.

§. 23.

Po upłynieniu tych pięciu lat, Towarzystwo będzie zamknięte i dalszy przystęp do niego ustanie.

§. 24.

Wszakże każdemu, który aż do tego czasu przystęp swój zadeklarował, a nie wziął jeszcze listów zastawnych aż do połowy wartości przez taxę wypośrodkowaną, wolno będzie i później zaciągnąć listy zastawne do teyże ilości posunięte.

Drittes Capitel.

Von der Bezahlung und planmäßigen Tilgung der Pfandbriefe.

§. 25.

Die Posenschen Pfandbriefe sind zwar insgesamt von Seiten des Gläubigers (Inhabers) auffündbar. Doch findet diese Aufkündigung erst von dem Zeitpunkte an statt, da das System nach §. 22. und 23. geschlossen wird. Wer aber nach Eintritt dieses Zeitpunktes seine Pfandbriefe baar bezahlt haben will, muß solche in den gewöhnlichen Zinsterminen ein halbes Jahr vorher, der Provinzial- oder General-Landschafts-Direction kündigen.

§. 26.

Die Provinzial-Direction nimmt den gekündigten Pfandbrief in Verwahrung, und händigt dem Gläubiger dagegen ein Anerkenntniß aus, welches aber gleichfalls auf jeden Inhaber gestellt wird, und für diesen gilt. Die General-Direction wird von der Kündigung sofort in Kenntniß gesetzt.

§. 27.

Im nächsten Termin erhält der Inhaber des Anerkenntnisses, auf dessen Vorzeigung bei der betreffenden Provinzial-Direction, unfehlbar baare Befriedigung.

§. 28.

Sollten die zur Berichtigung der gekündigten Pfandbriefe erforderlichen Gelder durch den Tilgungsfonds nicht aufgebracht werden können, so müssen sie zuvörderst aus dem eigenthümlichen Fonds der Landschaft genommen werden.

Rozdział trzeci.

O wypłacie i umarzaniu listów zastawnych według planu.

§. 25.

Listy zastawne Poznańskie są wprawdzie bez wyjątku ze strony wierzyciela (posiadającego oneż) wypowiedzialnemi; atoli wypowiedzenie ma dopiero miejsce od czasu zamknięcia Towarzystwa według §. 22. i 23. Kto zaś wówczas będzie chciał swe listy zastawne gotowizną mieć opłacone, będzie winien wypowiedzieć takowe Prowincyalney lub Generalney Dyrekeyi Ziemskey w zwyczajnych terminach prowizyjnych pół roku naprzód.

§. 26.

Prowincyalna Dyrekeya bierze wypowiedziany list zastawny do Depozytu, i wydaie natomiast wierzycielowi rekognicyą, również na każdego posiadziela wystawioną i dla niego ważną. Jeneralney Dyrekeyi donosi się niezwłocznie o zaszłém wypowiedzeniu.

§. 27.

Na naybliższym terminie odbiera niezawodnie swą gotowiznę posiadziel rekognicyi, za pokazaniem oneyże u właściwey Dyrekeyi Prowincyalney.

§. 28.

Gdyby potrzebne na zaspokoienie listów zastawnych pieniądze nie mogły być przez fundusz amortizacyjny dostarczone, tedy powinny być przede wszystkim z właściwego funduszu Ziemsstwa wzięte.

§. 29.

Sind diese Mittel nicht zureichend, um allen erfolgten Kündigungen zu genügen, so muß schleunigst die General-Direction davon in Kenntniß gesetzt werden, um das benöthigte baare Geld ohne Anstand herbeizuschaffen.

§. 30.

Sollte sich die General-Direction hierin säumig finden lassen, oder solches zu bewirken nicht im Stande seyn, so daß die baare Einlösung des gekündigten Pfandbriefes nicht prompt und unweigerlich in dem vorbestimmten Zahlungstermin erfolgte, so steht es dem Inhaber zunächst frei, auf die Spezial-Hypothek zurückzugehen, und aus dieser, nach einer neuen halbjährlichen, dem Besizer des damit belasteten Gutes gemachten Aufkündigung, seine Befriedigung bei dem betreffenden Gerichte nachzuzuchen.

§. 31.

Ereignete sich aber nach Verfolgung der Special-Hypothek irgend ein Ausfall, es sei an Capital, oder an Zinsen und Kosten, so steht ihm der Weg Rechtens gegen die General-Landschafts-Direction zu Posen dahin zu, daß diese vom Richter schuldig erkannt, und durch richterlichen Zwang angehalten werde, ihn aus den bereitesten Mitteln, sofort vollständig zu befriedigen, und in deren Ermangelung die dazu erforderlichen Summen ohne Anstand auf alle Mitglieder des Creditvereines nach dem Maasstabe der Capital-Beträge ihrer Pfandbriefschulden auszuschreiben und von denselben beizutreiben.

§. 29.

Jeżeli sposoby te nie wystarczą na zaspokoienie wszystkich wypowiedzianych listów zastawnych, należy niebawem zawiadomić o tém główną Dyrekcyą, końcem niezwłocznego dostarczenia potrzebney gotowizny.

§. 30.

Gdyby się Główna Dyrekcyja w tém opóźniła lub uczynić temu zadosyć nie była w stanie, tak, iżby splacenie gotowizną wypowiedzianego listu zastawnego punktualnie i bez wymówki na oznaczonym poprzednio terminie wypłaty nie nastąpiło, wolno właścicielowi przede wszystkiém trzymać się specjalney hipoteki, i na mocy teyże, po nowém półroczném właścicielowi dóbr nim obciążonych uczynioném wypowiedzeniu, swego zaspokoienia u właściwego poszukiwać Sądu.

§. 31.

Gdyby zaś po zrealizowaniu praw swoich na specjalney hipotece okazał się jakiś niedobór bądź co du kapitału, lub prowizyi i kosztów, naówczas służy mu droga prawa przeciw Główney Dyrekcyi w Poznaniu w ten sposób, iżby ta uznana była przez Sędziego za winną i zniewoloną została przymusem sądowym do niezwłocznego zaspokoienia go w zupełności z funduszów naybliższych (ex paratissimis) a w braku tych do niebawnego rozpisania potrzebnych tym końcem summ na wszystkich Towarzystwa Kredytowego Członków, w proporcyi kapitałów długu ich z listów zastawnych pochodzącego i ściągnięcia tychże od nich.

§. 32.

Außerdem sind die von dem landschaftlichen Creditssysteme des Großherzogthums Posen ausgefertigten Pfandbriefe einer fortlaufenden planmäßigen Tilgung unterworfen, welche nach dem beiliegenden Tilgungsplan auf 41 Jahre berechnet ist, wenn die Pfandbriefe nicht über ihren Nennwerth stehen. (Siehe Beilage A.) Zu diesem Ende wird von den Schuldneru außerdem den vier Prozent jährlicher Zinsen, noch ein fünftes Prozent gezahlt.

§. 33.

Es verzinsset daher der Schuldner die auf sein Gut genommenen Pfandbriefe, von dem Termin der Aushändigung ab, mit fünf Prozent, und entrichtet außerdem noch jährlich ein Viertel Prozent des Capitals zur Bestreitung der Verwaltungskosten.

§. 34.

Das eine zur planmäßigen Tilgung bestimmte Prozent soll als Capital angesehen, und muß daher, wenn eintretende unbefiegbare Verhältnisse die Zahlung desselben aufhalten sollten, von den Schuldneru bis zur Berichtigung mit fünf Prozent verzinsset werden.

§. 35.

Wer sich nach §. 24. Pfandbriefe nachfertigen läßt, muß im Verhältniß zu der fortgeschrittenen Tilgung einen größeren Tilgungsbeitrag übernehmen, dergestalt, daß derselbe zu der planmäßigen Tilgung des Capitals in der allgemeinen Tilgungsfrist hinreicht. Doch soll dies auf diejenigen Mitglieder, welche noch vor der Schließung des Systems hinzugetreten sind, oder die

§. 32.

Prócz tego wydawane przez Towarzystwo Ziemskie Kredytowe W. Xięstwa Poznańskiego listy zastawne podlegają ciąglej amortyzacyi, według dołączonego planu umorzenia na lat 41 obrachowaney, jeżeli listy zastawne swej imienney wartości nie przewyższą (zob. annex A.) Tym końcem, oprócz czterech procentów roczney prowizyi, opłacać ieszcze będą dłużnicy piąty procent.

§. 33.

Płaci więc dłużnik od zaciągnionych na swe dobra listów zastawnych, od terminu wręczenia mu tychże, prowizyą po pięć od sta, i prócz tego składa corocznie $\frac{1}{4}$ procentu od kapitału na opędzanie kosztów administracyjnych.

§. 34.

Przeznaczony na fundusz umorzenia procent, uważać się będzie za kapitał, a zatem skoroby zayść miały niepodobne do zwalczenia okoliczności, któreby placenie tegoż procentu tamowały, wówczas będą musieli dłużnicy aż do zaspokoienia onegoż, prowizyą po pięć od sta opłacać.

§. 35.

Kto stósownie do §. 24. zaciągo późnieny listy zastawne, winien będzie w stósunku zrealizowaney do owej chwili amortyzaczyi, opłacać większą kwotę amortyzacyiną, tak ażeby ta na umorzenie kapitału w przeciągu powszechnego terminu amortyzacyjnego wystarczyła. To iednakże ma się stósować do tych członków, którzy ieszcze przed zamknię-

volle Hälfte des Taxwerthes an Pfandbriefen genommen haben, nicht angewandt werden, wenn auch dadurch, daß sie nicht gleich bei Errichtung des Creditsystems beigetreten sind, oder nicht sogleich die ganze Hälfte des Taxwerthes in Pfandbriefen genommen haben, die Ablösung ihrer Schuld sich verzögert.

§. 36.

Alle Gelder, welche zur planmäßigen Tilgung der Pfandbriefe bestimmt sind, müssen zunächst zur Einlösung der etwa gekündigten Pfandbriefe (§. 25. und folg.) verwendet, und alles, was dazu nicht erforderlich ist, sogleich in Posensche Pfandbriefe umgesetzt werden. Andere Papiere dürfen unter keinerlei Umständen dafür eingekauft werden.

§. 37.

So lange die Pfandbriefe unter dem Nennwerth oder ihm gleich stehen, besorgt die General-Direktion die Tilgung durch Ankauf derselben. Steigen sie über den Nennwerth, so geschieht die Tilgung durch Verloosung; doch soll dem Inhaber der zur Tilgung geloosten Pfandbriefe, das Aufgeld nach dem Cours bis auf die Höhe von drei Prozent, nie aber darüber, vergütet werden.

§. 38.

Zur Erleichterung der Tilgung durch Verloosung sollen die Pfandbriefe gleicher Summen mit einer fortlaufenden Nummer bezeichnet werden.

ciem Towarzystwa przystąpili do niego lub na całkowitą połowę wartości taxacyney listy zastawne zaciągnęli, chociaż przez to, iż nie zaraz przy utworzeniu Towarzystwa przystąpili, lub nie zaraz całą połowę wartości w listach zastawnych wzięli, spłacenie ich długu opóźnieniu ulega.

§. 36.

Wszystkie pieniądze, na umorzenie według planu listów zastawnych przeznaczone, powinny przede wszystkim na wykupno wypowiedzianych listów zastawnych (§. 25. i następnych) być użyte, a wszystkie niepotrzebne tym końcem pieniądze niezwłocznie na Poznańskie listy zastawne zamienione. Innych papierów nie wolno za nie pod żadnym pozorem kupować.

§. 37.

Dopóki listy zastawne niżey nominalnéy wartości lub w równi z nią stoią, trudni się Generalna Dyrekeya amortyzacyą przez nabywanie onychże. Gdy kurs ich przewyższa wartość imienną, uskutecznia się amortyzacya przez losowanie; posiadającemu atoli listy zastawne, losem do amortyzacyi przeznaczone, bonifikowanym będzie naddatek (agio) podług kursu aż do ilości $3\frac{0}{100}$, która iednakże wyższą nigdy być nie może.

§. 38.

Dla ułatwienia amortyzacyi przez losowanie, mają być listy zastawne na równe summy posobnym numerem oznaczone.

§. 39.

Die Zahl der Pfandbriefe, welche bei der Verloosung von jeder Gattung besonders gezogen werden, bestimmt sich nach dem zusammengesetzten Verhältniß, in welchem die Stückzahl der Pfandbriefe jeder einzelnen Gattung und deren Werth zusammengenommen zu dem Gesamtwert der ganzen Pfandbriefschuld steht, dergestalt, daß, soweit es möglich ist, immer das gegenseitige Verhältniß der Stückzahl von jeder Gattung vor und nach der Verloosung dasselbe bleibt. Das Verfahren hierbei ist übrigens in dem funfzehnten Capitel näher bestimmt.

§. 40.

Die öffentliche Bekanntmachung der geloozten Pfandbriefe, vertritt die Stelle der Kündigung, und sechs Monat nach dieser, werden die Pfandbriefe zahlbar. Sollte das Geld alsdann nicht bezogen werden, so bleibt es bei der General-Landschaft niedergelegt, trägt aber dem Inhaber vom Zahlungstage ab, keine Zinsen.

§. 41.

Auch jedem zum Creditssysteme gehörigen Gutsbesitzer steht es frei, im Laufe der planmäßigen Tilgungszeit bei der General-Landschafts-Direktion die auf sein Gut genommenen Pfandbriefe, entweder sämtlich auf einmal, wo dann, wie sich von selbst versteht, der durch die planmäßige Tilgung bereits erloschene Theil in Abzug gebracht wird, oder auch theilweise, nemlich in einzelnen, außer dem Tilgungsprozent erfolgenden Capitalzahlungen, abzulösen, und sich dadurch entweder gänzlich, oder für den dergestalt besonders ab-

§. 39.

Liczba listów zastawnych, które się przy losowaniu każdego gatunku z osobna wyciągają, reguluje się według stosunku, jaki ma liczba listów zastawnych każdego szczególnego gatunku i ich wartość razem wzięta do ogólnej wartości całego długu zastawnego, tak ażeby, ile to być może, zawsze zobopólny stosunek liczby listów zastawnych każdego gatunku przed i po losowaniu był iednakowy. Zresztą postępowanie w tej mierze bliżej jest w piętnastym Rozdziale oznaczone!

§. 40.

Publiczne obwieszczenie wyciągnionych przez los listów zastawnych zastępuje miejsce wypowiedzenia, a w 6. miesięcy od tegoż stają się listy zastawne płatnemi. Gdyby wówczas pieniędzy nieodebrano, pozostaną takowe w depozycie Dyrekcyi Głównéj, atoli bez przynoszenia prowizyi właścicielowi od dnia wypłaty.

§. 41.

Także każdemu do Systematu Kredytowego należącemu posiadzicielowi dóbr, wolno w ciągu oznaczonego planem terminu amortyzacyjnego zaciągnięte na swe dobra listy zastawne spłacić w Generalnej Dyrekcyi, albo wszystkie na raz, gdzie wówczas, iak się samo z siebie rozumie, załatwiona już przez amortyzacyą część odciąga się, lub też częściowo, to jest w pojedynczych, prócz procentu amortyzacyjnego uiszczanych wypłatach kapitałowych, a tak uwolnić się albo całkowiec, lub co do

gelöseten Theil, von allen weitem Zahlungsverbindlichkeiten zu befreien. Die Ablösung kann jedoch nicht anders, als in Posen'schen Pfandbriefen, und nur nach vorgängiger halbjähriger Kündigung geschehen.

§. 42.

Auch entbindet nur die gänzliche Ablösung sämtlicher Pfandbriefe dieses Gut von der nach §. 2. durch den Beitritt zum Posen'schen Creditssystem übernommenen General-Bürgschaft. Bei theilweisen Ablösungen dauert dieselbe durch die ganze Tilgungszeit fort.

§. 43.

Die Löschung abgelöseter Pfandbriefe im Hypothekenbuch und deren Vernichtung erfolgt sogleich nach Berichtigung des Ablösungs-Geschäfts; diejenige der durch die planmäßige Tilgung lösungsfähig gewordenen Pfandbriefe aber jederzeit, wenn sich fünf Prozent der gesammten Pfandbriefschulden in dem Tilgungsfond aufgesammelt finden.

§. 44.

Diese letztere Löschung muß indessen immer bei sämtlichen verbundenen Gütern gleichzeitig nach dem Gesellschaftsverhältniß erfolgen, und die dazu nöthigen einzelnen Pfandbriefe, welche in dem Tilgungsfonds etwa nicht schon vorhanden sind, durch Umtausch (§. 10.) herbeigeschafft werden.

§. 45.

So weit das Gesellschaftsverhältniß mit

splaconey tym sposobem oddzielnie części, od wszelkich dalszych wypłaty obowiązków. Nie może jednak nastąpić splacenie inaczej, iak tylko w Poznańskich listach zastawnych, i tylko za poprzedniem półrocznem wypowiedzeniem.

§. 42.

Uwalnia także tylko całkowite wszystkich listów zastawnych splacenie dobre od przyięty §. 2. przez przystąpienie do Poznańskiego Systematu Krydytowego generalney ewikocyi. Przy częstkowém splacaniu trwa ona przez cały ciąg terminu amortyzacyjnego.

§. 43.

Wymazanie splaconych listów zastawnych w Xiędze hypoteczný i zniszczenie onychże następuje zaraz po załatwieniu czynności abluicynej; wymazanie zaś i zniszczenie listów zastawnych które się do tego przez skuteczną podług planu amortyzacyą kwalifikują, następuje każdego czasu, skoro się pięć procentów od całego długi zastawnego w funduszu umorzenia znajduie.

§. 44.

Wszakże to ostatnie wymazanie powinno zawsze przy wszystkich połączonych dobrach równocześnie podług stósunku towarzyskiego następować, a o potrzebne tym końcem poiedyncze listy zastawne, na ileby się nie znajdowały iuz w funduszu amortyzacyjnym, przez zamianę (§. 10.) starać się należy.

§. 45.

Na ile stósunek towarzyski ze wzglę-

Rücksicht auf den Betrag der einzelnen Pfandbriefe nicht bei jeder einzelnen Löschung genau beobachtet werden kann, ist solches bei der nächstfolgenden möglichst auszugleichen.

§. 46.

In dem Verhältniß der verbundenen Gutsbesitzer zu der Landschaft rücksichtlich der Zinsen- und sonstigen halbjährlichen Zahlungen wird aber durch diese periodische Löschung der planmäßig getilgten Pfandbriefe, nichts geändert, und muß daher solches mit Bemerkung der Höhe der halbjährlichen Zahlungen, im Hypothekenbuche mit vermerkt werden, und dieser Vermerk so lange stehen bleiben, bis der letzte Pfandbrief gelöscht wird.

Viertes Capitel.

Von Einrichtung der landschaftlichen Behörden überhaupt, und von dem königlichen Commissarius insonderheit.

§. 47.

Alles was zur Aufrechthaltung des landschaftlichen Creditvereines und der in der gegenwärtigen Credit-Ordnung festgestellten Grundsätze gehört, steht unter der Oberaufsicht des Ministers des Innern, und der besonderen Aufsicht eines in der Provinz wohnenden königlichen Commissarius. Unter diesen werden die Geschäfte des Vereins besorgt:

- 1) von den Provinzial-Directionen;
- 2) von der General-Landschafts-Direction, welche ihren Sitz in Posen hat;
- 3) von dem engern Ausschusse, der sich jährlich einmal in Posen versammelt;

dem na ilość pojedynczych listów zastawnych przy każdym szególném wymazaniu nie może być ściśle zachowanym, trzeba to przy następującém wymazaniu ile możności sprostować.

§. 46.

W stósunku zaś połączonych właścicieli dóbr do Systematu Kredytowego we względzie opłat prowizyjnych i innych półrocznych, nie się nie zmienia przez to peryodyczne wymazanie umorzonych według planu listów zastawnych, co więc z wyrażeniem ilości półrocznych wypląt zanotować należy w księdze hypoteczney, i taż notata tak długo w niej ma pozostać dopóki ostatni list zastawny wymazanym nie zostanie.

Rozdział czwarty.

O urządzeniu Władz Ziemskich w powszechności, i w szególności o Królewskim Kommissarzu.

§. 47.

Wszystko, co należy do utrzymania Ziemskiego Związku Kredytowego i zakreślonych Regulaminem prawideł, zostaje pod zwierzchniczym dozorem Ministra interesów wewnętrznych i szególnym doględem Królewskiego Kommissarza w Prowincyi zamieszkałego. Pod tymi załatwiane będą interessa Towarzystwa:

- 1) przez Dyrekcyę Prowincyalne;
- 2) przez Główną Dyrekcyę Ziemską, która w Poznaniu ma swe siedlisko;
- 3) przez Komitet zbierający się raz do roku w Poznaniu;

4) von der Generalversammlung, welche nur bei außerordentlichen Gelegenheiten ebendasselbst zusammengerufen wird.

§. 48.

Allen diesen Behörden, §. 47. wird zunächst ein von Sr. Majestät zu ernennender Commissarius vorgesezt, der mit aller Strenge darüber wacht, daß überall genau nach der Credit-Ordnung und den Grundsätzen des Credit-Systems verfahren, und nicht das Geringste, was den Allerhöchsten Gerechsamten Sr. Königlichen Majestät und den eingeführten Landesverfassungen zuwider ist, vorgenommen oder verabredet werde.

§. 49.

Der Königliche Commissarius beruft in den dazu geeigneten Fällen den engeren Ausschuß und die General-Versammlung, führt der Regel nach, in beiden den Vorsitz, und entläßt die Versammlung nach Erledigung der Geschäfte. (Vergl. §. 160 und 171.)

§. 50.

Er ist befugt, überall, wo er es nöthig findet, Kassensituationen und Rechnungsrevisionen zu verordnen, und dabei gegenwärtig zu seyn. Die halbjährigen Abschlüsse und Visitations-Protokolle der Hauptkasse müssen ihm eingereicht werden.

Fünftes Capitel.

Von der General-Landschafts-Direction.

§. 51.

An der Spitze der Verwaltungsgeschäfte steht die General-Landschafts-Direction,

4) przez ogólny zjazd, który tylko w nadzwyczajnych wypadkach zgromadzać się będzie w Poznaniu.

§. 48.

Na czele wszystkich tych Władz (§. 47.) postawiony będzie mianowany przez N. Króla Kommissarz, który z wszelkim rygorem czuwać będzie na ścisłe według Regulaminu i zasad Systematu Kredytowego postępowanie, i nieprześciębranie lub umawianie rzeczy iakiey, któraby naywyższym N. Króla prawom i zaprowadzonym ustawom krajowym przeciwną była.

§. 49.

Kommissarz Królewski zwołuie w uwłaśnionych do tego przypadkach Komitet i zjazd ogólny, przyduie zwykle w obudwóch i rozpuseza zgromadzenie po załatwieniu interessów. (porów. §. 160. i 171)

§. 50.

Mocen iest, gdzie tego uznaie potrzebę, rozporządzać rewizye kass i rachunków, i być onymże przytomnym. Podawane mu także być powinny półroczne abszlusy i protokóły rewizyjne Kassy Główney.

Rozdział Piąty.

O Główney Dyrekcji Ziemskiej.

§. 51.

Na czele spraw zarządowych stoi Główna Dyrekcya Ziemska — Colle-

ein Collegium, welches aus dem General-Landschafts-Director und vier General-Landschafts-Räthen, den Syndicus mit eingeschlossen, besteht, und außerdem mit den nöthigen Unterbeamten versehen ist.

§. 52.

Der zuerst anzustellende General-Landschafts-Director wird von Sr. Majestät auf die nächsten drei Jahre höchstunmittelbar ernannt. Für die Folge wird einer von dreien durch den engeren Ausschuss vorzuschlagenden Candidaten die Königl. Bestätigung erhalten. Seine Verpflichtung erfolgt von der versammelten General-Landschafts-Direction durch den Königlichen Commissarius oder dessen Stellvertreter, und seine Dienstzeit dauert sechs Jahre.

§. 53.

Die vier Räte werden von dem engeren Ausschuss durch Mehrheit der Stimmen gewählt, von dem Königlichen Commissarius zur Bestätigung des Ministers des Innern vorgeschlagen, und in Gegenwart des Königl. Commissarius durch den General-Landschafts-Director vereidigt.

§. 54.

Drei von ihnen müssen aus den zum Creditvereine gehörigen Gutsbesitzern des Großherzogthums Posen gewählt werden, und Männer von bekanntem guten Ruf, Vermögen und Fähigkeiten sein.

§. 55.

Die Dienstzeit dieser drei Räte dauert sechs Jahre, dergestalt, daß alle zwei Jahre einer ausscheidet und durch neue Wahl ersetzt wird. In den beiden ersten Wechsel-

gium, składające się z Generalnego Dyrektora Ziemstwa i czterech Generalnych Radców Ziemi, łącznie z Syndykiem, i prócz tego z potrzebnych Subalternów.

§. 52.

Pierwszego Generalnego Dyrektora Ziemstwa miannie N. Król bezpośrednio na najbliższe trzy lata. W przyszłości potwierdzać będzie N. Pan jednego z trzech Kandydatów przez Komitet proponować się mających. Przysięgę odbiera od niego przed zgromadzoną Generalną Dyrekcją Ziemi, Kommissarz Królewski lub jego wyřęczyciel, a urzędowanie jego trwa lat sześć.

§. 53.

Pomienionych czterech Radców Komitet większością głosów obiera, Kommissarz Królewski przedstawia ich do potwierdzenia Ministra spraw wewnętrznych, i w przytomności Kommissarza Królewskiego Generalny Dyrektor Ziemstwa przysięgę od nich odbiera.

§. 54.

Trzy z pomiędzy nich wybrani być muszą z należących do Towarzystwa Kredytowego właścicieli dóbr W. Xięstwa Poznańskiego, i powinni być znanymi z dobrej reputacyi, majątku i zdatności.

§. 55.

Urzędowanie tych trzech Radców trwa lat sześć, w ten sposób, iż co dwa lata jeden wychodzi i przez nowy wybór jest zastąpionym. W obudwóch pier-

fällen, wird der Austritt durch das Loos bestimmt. Jeder Austrittende ist sofort wieder wählbar.

§. 56.

Zum General-Landschafts-Syndicus hingegen wählt der engere Ausschuss einen gesetzlich geprüften Rechtsgelehrten, der in einem richterlichen Amte steht oder gestanden hat, und des unbezweifelten Vertrauens der Regierung und seiner Mitbürger genießt. Er ist zugleich Rath mit Sitz und Stimme in der General-Landschafts-Direction, und hat als solcher die besondere Amtspflicht, die Rechte und das Interesse der Gläubiger (Pfandbriefsinhaber) zu vertreten. Mit seiner Bestätigung und Verpflichtung wird es eben so, wie bei den andern General-Landschafts-Räthen abgehalten. Sollte derselbe unerwartet abgehen, oder auf längere Zeit krank werden, so muß ein anderer erprobter Rechtsgelehrter die Stelle bis zur Wiederbesetzung verwalten. Sobald die Fonds des Vereins es erlauben, soll dieser Beamte so besoldet werden, daß er keiner andern Beschäftigung bedarf. Seine Anstellung ist lebenslänglich, er kann derselben nur durch eigene Entsagung oder durch Urtheil und Recht verlustig gehen.

§. 57.

Die Bestellung des Rendanten und der übrigen Unterbeamten wird der General-Landschafts-Direction überlassen, welche allein für ihre Befähigung haftet; bei ihrem Dienstantritt erhalten die Beamten eine besondere Geschäfts-Anweisung. Der Rendant muß eine Caution in Gelde oder in Pfandbriefen von Sechs Tau-

wszych przypadkach zmiany, wyście los rozstrzyga. Każdy wychodzący iest zaraz znowu obieralnym.

§. 56.

Na Generalnego Syndyka Ziemskiego obiera Komitet wyexaminowanego według przepisów prawnika, który urząd Sędziego sprawuje lub sprawował, i niewątpliwe rządu i spółobywateli swoich posiada zaufanie. Jest on zarazem Radcą z prawem zasiadania i głosowania w Główney Dyrekcyi Ziemskiej, i iako taki ma szczególny urzędowy obowiązek, bronić praw i interesu Wierzycieli (posiadających listy zastawne). Względem potwierdzenia przysięgi iego, postępuje się iak względem innych jeneralnych Radców Ziemskich. Gdyby niespodzianie wyszedł z urzędu, lub na dłuższy czas chorobą był złożony, inny doświadczony prawnik zastępować go powinien aż do obsadzenia innym tego urzędu. Skoro fundusze Instytutu dozwalaia, urzędnik ten tak ma być płatnym, iżby się innym nie oddawał zatrudnieniom. Urząd iego dożywotni; utracić go tylko może za własnym zrzeczeniem się onegoż, lub za prawrawnym wyrokiem.

§. 57.

Ustanowienie Kassjera i reszty Subalternów zależy od Główney Dyrekcyi Ziemskiej, która sama tylko za ich kwalifikacją odpowiedzialna. Obeymując urzędnicy swe posady, udzieloną sobie mieć będą Instrukcją służbową. Kassjer winien złożyć kaucją w gotowiznie lub w listach zastawnych na 6000. Talarow.

send Thaler machen. Diese Beamten werden sämmtlich auf Lebenszeit angestellt, und können nur durch Urtheil und Recht entlassen werden.

§. 58.

Das Collegium versammelt sich, so oft der Director es für nöthig erachtet, und faßt seine Beschlüsse nach der Stimmenmehrheit ab. Es wählt aus seiner Mitte in derselben Art, als solches §. 238. bei den Provinzial-Directionen bestimmt ist, zwei Cassencuratoren, denen die daselbst angegebenen Verpflichtungen obliegen.

§. 59.

Die General-Landschafts-Direction ist verpflichtet, die Grundsätze des Credit-systems aufrecht zu erhalten, sie pünktlich ausführen zu lassen, das allgemeine Beste desselben überall zu befördern, und jeden Nachtheil zu beseitigen und zu verhindern.

§. 60.

Die Provinzial-Directionen müssen daher den auf die Creditordnung begründeten Verfügungen der General-Direction pünktlich Folge leisten, widrigenfalls sie durch Zwangsmittel dazu angehalten werden können.

§. 61.

Die General-Direction untersucht und entscheidet alle Klagen und Anzeigen gegen die Provinzial-Directionen oder gegen ihre einzelnen Mitglieder, insofern sie das Credit-system betreffen. Wer sich bei dieser Entscheidung nicht beruhigen will, wendet sich an den engeren Ausschuß.

Wszyscy ci Urzędnicy są dożywotni i tylko za prawnym wyrokiem mogą być odprawieni.

§. 58.

Collegium zgromadza się ilekroć Dyrektor znajduie tego potrzebę, i stanowi swe uchwały podług większości głosów. Wybiera spośród grona swego w sposobie w §. 233. co do Prowincyalnych Dyrekcyi przepisany, dwóch Kuratorów kassy, do których pełnienie wskazanych tamże obowiązków należy.

§. 59.

Główna Dyrekcyja Ziemska obowiązana iest, baczyć na przestrzeganie zasad Towarzystwa Kredytowego, starać się o punktualne onychże wykonywanie, o wzrost dobra powszechnego, uprzątaiąc i zapobiegając wszystkiemu, coby dlań szkodliwem było.

§. 60.

Winne zatem Dyrekeye Prowincyalne dopełniać punktualnie ugruntowanych na Regulaminie rozporządzeń Główney Dyrekcyi, inaczey środkami przymusu zniewolonemi do tego być mogą.

§. 61.

Główna Dyrekcyja roztrząsa i rozstrzyga wszelkie skargi i podania przeciw Dyrekcyom Prowincyalnym, lub przeciw ich członkom pojedynczym, skoro się Towarzystwa Ziemskiego dotyczą. Nieprzystający na iey decyzji, udają się do Komitetu.

§. 62.

In allen Sachen, welche von der General=Landschafts=Direction oder von den Provinzial=Directionen entschieden werden, findet kein Prozeß statt. Es wird der Bericht des angeschuldigten Collegiums oder der einzelnen Mitglieder gefordert, und nach Beschaffenheit der Umstände, auf Kosten des Schuldigen, eine Commission zur Untersuchung ernannt, auf deren Bericht die Sache ohne fernere Weitläufigkeit entschieden wird.

§. 63.

Alle Vorschläge und Bemerkungen, die auf Verbesserung des Creditsystems abzuwecken, müssen an die General=Landschafts=Direction eingereicht werden.

§. 64.

Alle zweifelhafte Fälle, wo die Vorschriften dieser Creditordnung nicht zureichen, werden von der Provinzial=Direction der General=Direction zur Entscheidung vorgelegt.

§. 65.

Die General=Landschafts=Direction hat die Oberaufsicht über sämtliche zum Creditsysteme gehörigen Cassen, auch über diejenigen Fonds, welche die Gnade Sr. Majestät zur Unterstützung des Creditsystems bewilligen dürfte.

Sie hat sämtliche dahin gehörige, von der Provinzial=Direction einzusendende Rechnungen zu revidiren und festzusehen, die General=Rechnung zusammenzustellen und dem engern Ausschusse zur Decharge vorzulegen.

Ausschließlich beschäftigt sie sich mit der Ausführung des Tilgungsplans, durch Ankauf oder durch Verloosung nach den gege-

§. 62.

We wszelkich sprawach, rozstrzyganych przez Główną Dyrekcyą Ziemska, lub przez Dyrekcyę Prowincyalne, process nie ma mieysca. Żądanym będzie raport oskarzonego Collegii lub członków pojedynczych, i w miarę położenia rzeczy, na koszt winnego, Kommissya do wybadania mianowaną, a wskutek iey relacyi rzecz bez dalszych obszerności rozstrzyganą.

§. 63.

Wszelkie propozycye i uwagi, mające na celu poprawę Systematu Kredytowego, podawane być winny do Głównej Dyrekcyi Ziemskiej.

§. 64.

Wszelkie wątpliwe przypadki, w których przepisy Regulaminu nie wystarczą, przekłada Prowincyalna Dyrekcyą Głównę Dyrekcyi do decyzyi.

§. 65.

Główna Dyrekcyą Ziemska ma nadzór wszystkich do Towarzystwa Kredytowego należących kass, oraz i tych funduszów, któreby N. Pan na zapomożenie onegoż łaskawie przeznaczyć raczył.

Do niey należy rewizya i sprawdzanie rachunków w tey mierze, nadesłanych iey od Dyrekcyi Prowincyalney, sporządzania głównego rachunku i przekładanie onegoż Komitetowi do zakwitowania.

Trudni się wyłącznie wykonaniem planu amortyzacyjnego przez wykupowanie lub losowanie, według danych przepisów. Obierać będzie naydogodniejsze do wy-

benen Vorschriften. Sie wird zum Ankauf die zweckmäßigsten Zeitpunkte wählen, und jeden rechtlichen mit dem Credite des Systems vereinbaren Vortheil zu benutzen suchen, um die Tilgung zu beschleunigen.

Zur besondern Aufnahme von Capitalien, bedarf sie der Zustimmung des engeren Ausschusses.

§. 66.

Sie empfängt die Bestände der bei den Provinzial-Directionen nicht erhobenen Zinsen, und für die gekündigten und nicht präsentirten Pfandbriefe, ingleichen den Ueberschuß des nicht verbrauchten Tilgungsprozentes zur weitem Auszahlung an die sich bei ihr meldenden Gläubiger.

§. 67.

Sie ist berechtigt, so oft sie es für gut findet, Kassen-Visitationen anzustellen, Rechnungen zu fordern, zu untersuchen, und aus den Provinzial-Directionen Abgeordnete zu diesen Geschäften zu ernennen.

§. 68.

Sie führt den Schriftwechsel mit allen Königl. Collegien in Angelegenheiten, die das Ganze des Credit-systems und das allgemeine Interesse der verbundenen Gutsbesitzer betreffen.

§. 69.

Die General-Landschafts-Direction kann mit Zustimmung des engeren Ausschusses wenn sie es nöthig findet, bei dem Königl. Commissarius auf die Zusammenberufung einer Generalversammlung antragen.

kupowania pory i starać się, pożytkować z każdey prawey a z kredytem Systematu zgodney korzyści, w celu przyspieszenia amortyzacyi.

Na szczególne zaciąganie kapitałów, potrzebuie przychylenia się Komitetu.

§. 66.

Odbiera remamenta z niepodniesionych w Prowincyalnych Dyrekcyach prowizyi od wypowiedzianych a nie produkowanych listów zastawnych, również zbywaiący zapas niewypotrzebowanego procentu amortyzacyjnego, celem dalshzey wypłaty na rzecz zgłaszających się do niey wierzycieli.

§. 67.

Wolno iey, ile tego widzi potrzebę, rewidować kassy, żądać rachunków, oneż roztrząsać i z Dyrekcyów Prowincyalnych, Delegowanych do tych czynności wyznaczać.

§. 68.

Prowadzi korespondencyą ze wszystkimi Królewskimi Collegiami w interessach, dotyczących ogółu Systematu Kredytowego i powszechnego dobra należących doń właścicieli dóbr Ziemskich.

§. 69.

Główna Dyrekcyja Ziemska może za przychyleniem się Komitetu, gdy tego potrzebę znajduie, wnosić u Kommissarza Królewskiego o zwołanie ogólnego zebrania.

Sechstes Capitel.

Von den Provinzial-Directionen.

§. 70.

Bis zur Erweiterung des Creditvereines soll nur eine Provinzial-Direction und zwar in Posen, eingerichtet werden.

§. 71.

Für die ersten sechs Jahre nach Eröffnung des Creditvereines, sollen in der Kreisversammlung (Kapitel VII.) für jeden Kreis, in welchem wenigstens sechs Gutsbesitzer dem Creditsysteme beigetreten sind, drei Landschaftsräthe gewählt werden.

§. 72.

Der Director bildet mit denen im Juni und December sich versammelnden Landschaftsräthen das Provinzial-Collegium.

§. 73.

Es besteht aus einem Director, einem Landschaftsrath aus jedem Kreise, und aus noch einem Landschaftsrath, der zugleich Syndicus ist, und ist außerdem mit einem Rendanten, einem Calculator der zugleich Registratur-Gehülfe ist, einem Canzlisten und einem Boten versehen.

A. Von der Wahl und dem Amte des Directors.

§. 74.

Der Provinzial-Landschafts-Director wird in der §. 76. näher bestimmten Form

Rozdział szósty.

O Dyrekcyach Prowincyalnych.

§. 70.

Dopóki Towarzystwo Kredytowe nie-powiększy się, urządzoną będzie iedna tylko Dyrekcyja Prowincyalna i wprawdzie w Poznaniu.

§. 71.

Na pierwsze lat sześć po otwarciu Systematu Kredytowego obrani być mają trzy Radzce Ziemiańscy na Zgromadzeniu Powiatowém (Rozdz. VII.) dla każdego Powiatu, w którym przynajmniey sześciu właścicieli dóbr do Systematu Kredytowego przystąpiło.

§. 72.

Dyrektor z zgromadzającymi się w Czerwcu i Grudniu Radzcami Ziemskimi stanowi Collegium Prowincyalne.

§. 73.

Składa się ona z Dyrektora, iednego Radzcy Ziemskiego z każdego Powiatu, i iednego Radzcy Ziemskiego będącego razem Syndykiem, i ma prócz tego Kassjera, Kalkulatora, który iest razem pomocnikiem Registratury, Kancelistę i posłańca.

A. O wyborze i urzędzie Dyrektora.

§. 74.

Dyrektora Prowincyalno-Ziemskiego obierają według formy w §. 76. blizy

von allen zum Creditssysteme verbundenen Gutsbesitzern des landschaftlichen Provinzial-Departements, nach Mehrheit der Stimmen, in den Kreis-Versammlungen gewählt. Der Königliche Commissarius holt die höhere Bestätigung ein, welche der Minister des Innern erteilt.

§. 75.

Er wird auf sechs Jahre gewählt, ist nach Ablauf dieser Frist aber wieder wahlfähig. Sollte er durch Unglücksfälle oder andere Ursachen außer Stand gesetzt werden, Zinsen zu zahlen, und von der Landschaft oder einem Gerichte mit Execution bedroht werden, so muß er sofort sein Amt niederlegen und es muß zu einer andern Wahl geschritten werden.

§. 76.

Bei der darüber in den Kreis-Versammlungen zu veranlassenden Wahl, werden schriftliche Abstimmungen nicht angenommen; jeder verbundene Gutsbesitzer muß persönlich erscheinen. Von diesen werden in jedem Kreise zwei Wahlherren gewählt; diese versammeln sich von allen verbundenen Kreisen in der landschaftlichen Departementsstadt, wählen unter sich einen Präsidenten der Wahlversammlung, und sodann nach Mehrheit der Stimmen den Provinzial-Director. Bei gleichen Stimmen entscheidet das Loos.

§. 77.

Zu der Stelle der Provinzial-Landschafts-Directoren (und eben so auch der Landschaftsräthe, den Syndicus ausgeschloffen) können nur solche in dem Creditvereine des Großherzogthums Posen begriffene

oznaczoney wszyscy do Systematu oznaczeni wpisani właściciele dóbr Prowincyalnego Departamentu Ziemskiego, większością głosów na Zebraniach Powiatowych. Królewskie Kommissarz podaje go do wyższego zatwierdzenia, które Minister spraw wewnętrznych udziela.

§. 75.

Obiera się na lat sześć, po których upłynieniu może znowu być obranym. Gdyby przez iakowe przypadki nieszczęśliwe lub z innych przyczyn nie był w stanie opłacać prowizyi, i zagrażała mu exekucya ze strony Ziemstwa lub Sądu, winien natychmiast złożyć urząd, a na iego miejsce innego obrać należy.

§. 76.

Podczas wyboru takiego na Zebraniach Powiatowych vota na piśmie nie będą przyjęte, każdy członek towarzystwa powinien stawić się osobiście. Obierają oni w każdym Powiecie dwóch Delegowanych do wyboru, którzy zjedzą się ze wszystkich stowarzyszonych Powiatów do Ziemskiego miasta Departamentowego, obierają z pomiędzy siebie Prezesa Zgromadzenia Wyborowego a potem głosów większością Dyrektora Prowincyalnego. Równość głosów los rozstrzyga.

§. 77.

Na urząd Prowincyalnych Dyrektorów Ziemskich (toż samo Radzców Ziemskich, wyjąwszy Syndyka) obierani tylko być mogą tacy do Systematu W. X. Poznańskiego wpisani dóbr właścici-

Gutsbesitzer gewählt werden, die von guten Vermögensumständen und nicht über Gebühr verschuldet, auch von hinreichenden Kenntnissen sind und das Vertrauen ihrer Gegend genießen. Sie müssen der polnischen Sprache mächtig sein. Da aber auf Verlangen deutscher Theilnehmer auch Auszüge aus Ausfertigungen in deutscher Sprache erteilt werden sollen, so muß außer dem Director und Syndicus jederzeit wenigstens ein Mitglied des Collegiums auch diese Sprache verstehen.

§. 78.

In der Regel sollen auch zu den Mitgliedern und Dirigenten der Collegien nur Männer gewählt werden, welche ihre im Großherzogthum Posen befindlichen Güter bereits durch mindestens sechs Jahre selbst verwaltet haben. Doch sollen hinlänglich begründete Ausnahmen zulässig sein.

§. 79.

In der Folge muß der zu wählende Director schon früher den Posten eines Landschafts-Rathes verwaltet haben. Zwei landschaftliche Aemter aber lassen sich nicht mit einander verbinden. Die angenommene Wahl zu einem zweiten schließt die Nothwendigkeit in sich, das erste aufzugeben.

§. 80.

Der Director muß sich, so oft es nöthig ist, in der landschaftlichen Departementsstadt aufhalten, auch muß er es der General-Landschafts-Direction anzeigen, wenn er über die Grenze seines Departements reisen will, und einen Landschaftsrath namhaft machen, der seine Stelle ersetzt. Dies geschieht auch wenn er durch Krankheit oder

ciele, których majątek w dobrym stanie, a którzy nie są nad miarę zadłużeni, posiadają oraz dostateczne wiadomości i zaufanie sweyokolicy i ięzyk polski. Gdy zaś na żądanie Interessentów Niemieckich także ekstrakty i expedyce w Niemieckim wydawane być mają ięzyku, zaczęm oprócz Dyrektora i Syndyka, zawsze ieden przynajmniey członek Collegii także tę mowę posiadać winien.

§. 78.

W powszechności także na członków i dyrygentów, Collegiow wybierane tylko być mają osoby, które swemi w W. X. Poznańskim położonemi dobrami iuż przynajmniey przez lat sześć osobiście zarządzały. Dozwolone atoli wyjątki na dostatecznych oparte powodach.

§. 79.

W przyszłości obrać się mający Dyrektor powinien iuż był wprzód sprawować urząd Radcy Ziemskiego. Dwóch urzędów Ziemskich nie można razem piastować. Przyjęty wybór na drugi urząd zawiera w sobie konieczność zrzeczenia się pierwszego.

§. 80.

Dyrektor, ile kroć potrzeba wymaga, winien przesiadywać w mieście Ziemskim Departamentowém, donosić Główney Dyrekcyi Ziemskiej, chcąc wyjechać po za obwód Departamentu swiego i proponować iednego z Radców Ziemskich na zastępcę. To samo czynić powinien, gdy dla choroby lub z

andere gesetzliche Ursachen an der Ausübung seines Amtes behindert wird.

§. 81.

Der Director führt in dem versammelten Collegium den Vorsitz, und leitet alle Berathschlagungen und Geschäfte.

§. 82.

Auch außer den Sitzungen ist er verpflichtet, alle Aufträge der General-Landschafts-Direction auszuführen. Er ist berechtigt, auf solche Gegenstände, die keinen Verzug leiden, das Erforderliche vorläufig zu verfügen. Sind es sehr wichtige Angelegenheiten, so muß er, um einen Beschluß zu fassen, mindestens zwei der nächsten Landschaftsräthe zuziehen, auf alle Fälle aber das Collegium bei der nächsten Versammlung von dem Versägten in Kenntniß setzen.

§. 83.

Er correspondirt ununterbrochen mit der General-Landschafts-Direction, den Landschaftsräthen der Kreise und mit allen, die mit der Landschaft in Geschäften stehen. Er controllirt das Dienst- und ökonomische Betragen der Landschaftsräthe und der zum Systeme verbundenen Gutsbesitzer, sucht dem Institute jeden erlaubten Vortheil zu — und jeden Nachtheil abzuwenden. Die eingehenden Klagen der verbundenen Gutsbesitzer gegen Landschaftsräthe, wird er nach eingezogener Nachricht in der Güte beilegen, aber Sachen von Wichtigkeit der General-Landschafts-Direction anzeigen.

innych prawnych powodów, obowiązków urzędu swego pełnić nie może.

§. 81.

Dyrektor przodkuie zebranemu Collegio, i kieruie iego obradami i działaniami.

§. 82.

Także mimo posiedzeń obowiązany uskuteczniać wszelkie zlecenia Głównej Dyrekcyi Ziemskiej. Mocen iest w takich przedmiotach, które żadney nie cierpią zwłoki, potrzebne wydawać dyspozycye. Jeżeli te dotyczą się nader ważnych okoliczności, winien, względem przedsięwzięcia stanowczych środków, znieść się przynajmniey z dwoma najbliższymi Radzcami Ziemskimi, na każdy zaś przypadek zawiadomić Collegium o tychże środkach na najbliższém Zebraniu.

§. 83.

Korresponduie ciągle z Główną Dyrekcyą Ziemską, z Radzcami Ziemskimi Powiatowymi i ze wszystkimi osobami z Ziemstwem w interessach zostającymi. Kontrolluie urzędowe i ekonomiczne postępowanie Radzców Ziemskich i należących do Systematu właścicieli dóbr. Stara się o pomnożenie Instytutowi wszelkich dozwolonych korzyści odwracanie wszelkiego uszczerbku. Zachodzące zażalenia członków Towarzystwa przeciw Radzczom Ziemskim uprzętać będzie, po zasiągnioney wiadomości, w dobry sposób, o ważnych zaś rzeczach Głównej Dyrekcyi donosić.

§. 84.

Er erbricht alle eingehenden Briefe, und hat das Recht, die Aufnahme von Taxen zu verfügen, wenn Gesuche um Pfandbriefe eingehen.

§. 85.

Die Cassen seines Departements sind seiner besondern Aufsicht unterworfen. Er ist schuldig, sie oft zu revidiren und die Verwaltung derselben, so wie die gute Ordnung in der Registratur und Canzlei immer im Auge zu behalten.

§. 86.

Er wird durch die General-Landschafts-Direction im Beisein des Königl. Commissarius vereidet.

§. 87.

In allgemeinen Landschafts-Angelegenheiten erhält er außer seinem Gehalte keine Diäten, bei Reisen werden ihm drei Postpferde vergütet.

B. Von den Landschaftsräthern ausschließlich des Syndicus.

§. 88.

Diese Landschaftsräthe sind in Beziehung auf das Creditssystem die Vertreter der zu demselben verbundenen Gutsbesitzer; sie haben daher vorzüglich das besondere Interesse derselben wahrzunehmen.

§. 89.

Sie werden in jedem Kreise durch die Mehrheit der Stimmen der zum Creditssystem verbundenen Gutsbesitzer gewählt,

§. 84.

Otwiera wszystkie przychodzące listy i ma prawo dysponować sporządzeniem tax, z okoliczności zgłaszania się o listy zastawne.

§. 85.

Kassy iego Departamentu pod szczególnym iego zostają dozorem. Obowiązkiem iego rewidować je często, i na zawiadowanie onemiż, niemnię na dobry porządek w Registraturze i Kancellaryi, czyjne mieć oko.

§. 86.

Wykonywa przysięgę przed Główną Dyrekcją Ziemską w obecności Królewskiego Kommissarza.

§. 87.

W powszechnych Ziemstwa interesach, niepobiera, prócz swej pensyi, żadnych dyet; za podróże będzie sobie miał bonifikowane 3 konie pocztowe.

B. O Radcach Ziemskich, wyiawszy Syndyka.

§. 88.

Ci Radzce Ziemianscy są we względzie Systematu kredytowego reprezentantami wpisanych do niego Właścicieli ziemskich; powinnością ich zatem przestrzegać nade wszystko szczególnego onychże interessu.

§. 89.

Obierani są w każdym Powiecie większością głosów połączonych do Systematu kredytowego Właścicieli ziemskich,

§. 93.

Kommt der Gewählte durch irgend einen Zufall so weit zurück, daß gegen ihn wegen rückständiger Zinsen Verfügungen ergehen müssen, so ist er genöthiget auszuscheiden. Es ist dann eine andere Wahl zu treffen.

§. 94.

Wer durch Mehrheit der Stimmen gewählt wird, ist verbunden, der Wahl zu folgen. Nur die Einwilligung der wählenden Mitglieder des Vereines selbst, kann ihn hievon entbinden, wenn ihm nicht ein gültiger Entschuldigungsgrund zur Seite steht.

§. 95.

Als gültige Entschuldigungsgründe werden nur angenommen:

- a) zwei Vormundschaften die mit wirklicher Vermögensverwaltung verknüpft sind.
- b) der Umstand, zweimal hintereinander Landschaftsrath gewesen zu sein;
- c) anhaltende Krankheiten,
- d) ein Alter über sechzig Jahr.

§. 96.

Die gewählten Landschaftsräthe loosen unter sich, wer zuerst zu der Versammlung des Provinzial-Collegiums geht.

§. 97.

Die Berrichtungen der Landschaftsräthe sind zweierlei:

- a) als Glieder der Provinzial-Direction in den bestimmten Versammlungen, für die Dauer eines Jahres;
- b) als beständige Abgeordnete, um Taxen aufzunehmen, Güter zu verpachten, die Aufsicht darüber zu führen, sie zu über-

§. 93.

Skoro obrany przez przypadek iakowiy tak dalece podupadnie, iż przeciw niemu z powodu zaległych prowizyi kroki przedsięwziąć wypada, zniewolony iest złożyć urząd. Poczém następuje wybór innego Radzcy.

§. 94.

Obrany większością głosów, obowiązany iest przyjąć wybór; zezwolenie tylko obierających członków Towarzystwa uwolnić go od tego może, iесли nie ma za sobą ważnego do wymówienia się powodu.

§. 95.

Za ważne wymówienia się przyczyny przyjęte tylko będą:

- a) Dwie opieki z istotą połączone administracją majątku;
- b) dwukrotne posobnie sprawowanie urzędu Radzcy Ziemskiego;
- c) ciągle choroby;
- d) wiek przeszło 60 letni.

§. 96.

Obrani Radzcy Ziemscy losują pomiędzy sobą, który najprzód wchodzi do zgromadzenia Collegii Prowincyalnego.

§. 97.

Dwoiakie są Radzców Ziemskich czynności urzędowe:

- a) iako członków Dyrekcyi Prowincyalney na oznaczonych zebraniach, na przeciąg roku iednego;
- b) iako stałych Delegowanych do sporządzania tax, wydzierzawiania dóbr, onychże dozorowania, oddawania i

geben und abzunehmen, überhaupt um alle Aufträge zu erledigen, die ihnen in Bezug auf das Creditsystem von dem Director oder der General-Landschafts-Direction gemacht werden.

§. 98.

Sie erhalten kein bestimmtes Gehalt; dagegen werden ihnen, so lange die Sitzungen in den Zinszahlungsterminen dauern, drei Thaler, und bei commissarischen Geschäften zwei Thaler Diäten bewilliget. Bei Reisen liquidiren sie drei Postpferde.

§. 99.

Die Landschaftsräthe werden durch den General-Landschafts-Direction im Beisein des Königlichen Commissarius vereidet.

C. Vom Provinzial-Syndicus.

§. 100.

Der Provinzial-Syndicus wird aus denjenigen geeigneten Personen, welche sich um die Uebertragung des Syndicats bewerben werden, von dem gesammten übrigen Provinzial-Collegium, nach Mehrheit der Stimmen, gewählt, und das Wahlprotocoll, aus welchem alle Mitbewerber ersichtlich sein müssen, der General-Landschafts-Direction eingereicht.

§. 101.

Er muß dieselben Eigenschaften, wie der Syndicus der General-Landschafts-Direction, haben, in der Landwirthschaft einigermaßen erfahren, und im Rechnungswesen geübt sein.

odbiernia, zgoła do załatwiania wszelkich zleceń, poruczanych im, we względzie Systematu Kredytowego, od Dyrektora lub od Główney Dyrekcji Ziemskiej.

§. 98.

Nie mają stałej płacy; ale natomiast przez ciąg posiedzeń w terminach płacenia prowizji, pobierać będą 3 Tal., a będąc czynnymi iako Kommissarze, 2 Tal. dyety. Za podróże likwidują 3 konie pocztowe.

§. 99.

Radzce Ziemscy wykonywają przysięgę przed Generalnym Dyrektorem Ziemstwa w obecności Królewskiego Kommissarza.

C. O Syndyku Prowincyalnym.

§. 100.

Syndyka Prowincyalnego obiera większość głosów całe Collegium Prowincyalne z liczby ubiegających się o to osób zdatnych, i podaie Generalney Dyrekcji Ziemskiej protokół wyboru, w którym wszyscy współubiegający się umieszczeni być powinni.

§. 101.

Powinien on dzierżyć przymioty Syndyka Generalney Dyrekcji Ziemskiej, być poniekąd biegłym w gospodarstwie i mieć wprawę w rachunkowości.

§. 102.

Die General-Landschafts-Direction hat sich zuvörderst die nöthigen Nachrichten über seine Kenntniße in der Landwirthschaft, der Verfassung überhaupt, und der gegenwärtigen Creditordnung insbesondere, zu verschaffen, und demnächst die Bewirkung seiner Bestätigung bei dem Königlichen Commissarius in Antrag zu bringen. Mit der Bestätigung und Vereidung wird es eben so wie bei den andern Landschaftsräthen gehalten, bei der Vereidung demselben jedoch zugleich eine ordentliche Bestallung auf lebenslang ausgehändigt.

§. 103.

Der Provinzial-Syndicus ist zugleich Landschaftsrath mit Sitz und Stimme in dem versammelten Provinzial-Collegium, und als solcher von Amtswegen besonders die Rechte und das Interesse der Gläubiger (Pfandbriefsinhaber) zu vertreten schuldig. Insonderheit aber hat er in rechtlicher Hinsicht alles zu prüfen, was auf die Sicherheit der Pfandbriefe Bezug hat, vorzüglich die Hypothekenscheine und die Dispositionsfähigkeit der Besitzer. Seine über diese Gegenstände gemachten Erinnerungen müssen erlediget werden. In gleichem Maasse ist es auch seine besondere Obliegenheit, zu beurtheilen, ob bei den eingetragenen Schuldposten und deren Ablösung noch zu erlebige Bedenklichkeiten obwalten, und auf deren Erledigung zu halten.

§. 104.

Außerdem führt er das Protocoll bei den landschaftlichen Zusammenkünften, und besorgt den eigentlichen Schriftwechsel des

§. 102.

Generalna Dyrekeya Ziemska powinna na samprzód przekonać się dostatecznie o iego wiadomościach co do gospodarstwa, ustaw krajowych w ogólności, a szczególnie Regulaminu tego i potem wnieść do Król. Kommissarza o wyiednanie iego potwierdzenia. Potwierdzenie i przysięga dzieie się w tym sposobie iak innych Radzeów Ziemskich atoli przy odbieraniu od niego przysięgi wręcza mu się razem należyty patent na całe życie.

§. 103.

Syndyk Prowincyalny iest razem Radcą Ziemskim z prawem zasiadania i głosowania w zgromadzoném Collegium, i iako taki obowiązany iest z urzędu przestrzegać mianowiciey praw i interesu wierzycieli (posiadających listy zastawne). W szczególności zaś należy do niego pod względem prawa zglębianie wszystkiego, co się do bezpieczeństwa listów zastawnych ściąga, mianowicie wykazów hypotecznych i zdolności rozrządzenia właścicieli. Poczynione przezeń w tey mierze monita muszą być uprzątnionemi. Szczególnieyszym również iest iego obowiązkiem rozpoznawać, czyli względem zaintabulowanych długów i ich splacenia zachodzą ieszcze wątpliwości do uprzątaienia, o które należać winien.

§. 104.

Prócz tego trzyma pióro na Ziemskich Zgromadzeniach i trudni się właściwą korespondencyą Dyrektora i Collegii

Directors und des Collegiums in allen land-
schaftlichen Angelegenheiten. Er führt die
Landschaftsregister, und trägt das Erfor-
derliche ein. Ueber die eingehenden Schrei-
ben, die er in Abwesenheit des Directors
erbricht und präsentirt, und über die erlas-
senen Verfügungen führt er ein Journal,
in welches diese mit Nummer, Namen des
Einsenders oder Empfängers, kurzem In-
halt, dem Tage des Einganges und der
Verfügung, und mit Anzeige der Acten,
wo die Eingabe und Verfügung zu finden ist,
gehörig und vollständig eingetragen werden.

§. 105.

Ist ein abzuschätzendes Gut nicht zu
weit von dem Sitze der Direction entfernt,
und erlauben es seine Geschäfte, so muß
er bei der Aufnahme der Taxen gegenwär-
tig sein; auch andere Aufträge, die ihm
von der Direction in Landschaftsachen ge-
macht werden, übernehmen.

§. 106.

Dagegen soll er aber auch mit einer
angemessenen Besoldung versehen, und kann
nur durch eigene Entsagung oder durch Ur-
theil und Recht von seinem Amte entfernt
werden.

D. Von den Geschäften der Direc-
tion und des Collegiums.

§. 107.

Das Collegium versammelt sich jährlich
zweimal, zu der §. 237. bestimmten Zeit,
und bleibt, bis die Geschäfte abgemacht
sind, beisammen.

we wszelkich interessach Ziemskich. Pro-
wadzi Regestra Ziemskie i wnosi do nich,
co należy. Utrzymuje oraz dziennik przy-
chodzących listów, które w niebytno-
ści Dyrektora otwiera i prezentuje, i
wydawanych dyspozycyi, zapisując w
nim dokładnie tak podania iako też re-
zolucye z numerem, nazwiskiem poda-
jącego lub odbierającego, krótką treść-
cią, dniem prezentaty i dekretu z ozna-
czeniem akt, w których podanie i re-
zolucya znajduje się.

§. 105.

Jeżeli oszacować się mające dobra nie
są za nadto odległe od siedliska Dyrek-
cyi, i jeżeli tego inne zatrudnienia jego
dozwalaia, znajdować się winien przy
sporządzaniu tax, i uskuteczniać inne
polecenia Dyrekcyi w przedmiotach
Ziemskich.

§. 106.

Ma za to mieć przyzwoitą płacę i tyl-
ko skutkiem zrzeczenia się własnego lub
za wyrokiem sądowym, złożonym być
może z urzędu.

D. o czynnościach Dyrekcyi i
Collegii.

§. 107.

Collegium zgromadza się dwa razy w
roku, w czasie §. 237 oznaczonym, i
odbywa posiedzenia aż do ukończenia
czynności.

§. 108.

Einer Rücksprache mit den verbundenen Gutsbesitzern bedarf es nicht, wenn der Gegenstand bloß die Anwendung der Grundsätze dieser Creditordnung auf gewisse einzelne Fälle, z. B. die Revision und Festsetzung aufgenommener Taxen, die Abfassung eines Beschlusses über Pfandbriefsbewilligungen der Anlehne, die Verfügung der Verpachtung, die Revision und Abnahme der Rechnungen, die Wahl und Anstellung der Beamten, welche der Director in Gemäßheit dieser Creditordnung vorzuschlagen, das Collegium aber mit Bestellungen zu versehen hat, und ähnliche Angelegenheiten betrifft. Bezieht sich aber der Gegenstand auf eine Abänderung in der Einrichtung des Collegiums, z. B. auf die Anstellung eines in der jetzigen Ordnung nicht bestimmten Beamten, oder eine Veränderung des Locals, besonders aber auf gewisse, dem Etat nicht gemäßige Verfügungen, über die eigenthümlichen Fonds der Casse, z. B. Zulagen und Nebeneinnahmen der Beamten; so kann ohne Rücksprache an die Kreise und ohne Genehmigung des engeren Ausschusses von dem Collegium nichts bestimmt werden; vielmehr muß die Direction alle Gegenstände der letzteren Art vor den zu haltenden Kreistagen den Landschaftsräthen mittheilen, damit diese die Mitglieder des Vereins darüber befragen, und die nöthige Anweisung von ihnen einziehen können.

§. 109.

Das Provinzial-Collegium faßt alle Beschlüsse lediglich nach Mehrheit der Stimmen. Bei gleichen Stimmen giebt die Stimme des Directors den Ausschlag.

§. 108.

Zniesienie się z członkami towarzystwa nie jest potrzebnym, gdy przedmiot tyczy się tylko przystosowania zasad tego Regulaminu do pewnych szczególnych przypadków n. p. rewizji i ustanowienia tax sporządzonych, zacydowania względem zezwolenia na wydanie listów zastawnych lub względem pożyczek, rozporządzenia względem dzierżaw, rewizji i odebrania rachunków, wyboru i ustanowienia Oficyalistów, których Dyrektor stosownie do tego Regulaminu proponuje a Collegium patentuje i innych podobnych czynności. Jeżeli zaś idzie o jaką odmianę w urzędzeniu Collegii n. p. ustanowienie nieznaczonych Regulaminem Oficyalistów, o odmienienie lokalu, mianowicie zaś o pewne nieodpowiadające Etatowi dyspozycje względem właściwych funduszów kassy n. p. powiększenie płacy i poboczne dochody Oficyalistów; w takich przypadkach bez zniesienia się z Powiatami i zatwierdzenia Komitetu, Collegium stanowić nie może. Owszem powinna Dyrekcya o przedmiotach ostatniego rodzaju przed zjazdami powiatowymi zawiadomić Radców Ziemijskich, ażeby ci z członkami Towarzystwa zniesić się w tej mierze, i potrzebnej instrukcyi od nich zażądać mogli.

§. 109.

Collegium Prowincyalne stanowi wszelkie uchwały jedynie większością głosów. Rowność głosów rozstrzyga głos Dyrektora.

§. 110.

Den ganzen Geschäftsgang leitet der Director; doch müssen dabei alle Belästigungen sorgfältig vermieden und die Geschäfte gleich vertheilt werden, wenn nicht eine nahe Verwandtschaft der dabei betheiligten Personen eine Ausnahme nothwendig macht.

§. 111.

Allgemeine Angelegenheiten, welche das Departement oder das ganze Institut betreffen, muß der Director allen in dem Jahre diensthühenden Landschaftsräthen auf dem geschwindesten Wege mittheilen, und diese sind zu einer gleichen Mittheilung an alle verbundene Gutsbesitzer verpflichtet.

§. 112.

Die Provinzial-Direction muß vorzüglich darauf sehen, daß die Grundsätze des Systems in ihren Kreisen genau beobachtet, und alle Unordnungen vermieden werden. Sie muß alles, was zur Aufnahme des landwirtschaftlichen Crediten gereichen kann, befördern und ausführen.

§. 113.

Die Direction hat vorzüglich die Sicherheit zu untersuchen, welche von den zu Pfandbriefenden Gütern zu leisten ist. Wenn sich aus dem Hypothekenscheine ergiebt, daß bei dem zu verpfändenden Gute, z. B. in Ansehung des Besitztittels, noch eine Erinnerung von Seiten der Gerichte vermerkt steht, so ist der Pfandbriefsfucher sogleich anzuweisen, das Nöthige bei der Behörde nachzusehen, und den Erfolg nachzuweisen. Es muß auf den Grund des Hypothekenscheins die Beschaffenheit der in Pfandbriefe umzuschreibenden Schuldposten, auch

§. 110.

Dyrektor kieruie całym czynności tokiem; winien iednakże unikać troskliwie wszelkich przeciążeń i starać się o równy prac podział, chybaby bliskie krewieństwo interessowanych w tém osób, wyjątku wymagało.

§. 111.

Ogólne interessa, dotyczące Departamentu lub całego Instytutu, winien Dyrektor wszystkim urzędującym w tymże roku Radzcom Ziemskim na nayprędzszy drogę komunikować, a ci do równyż komunikacyi wszystkim członkom Towarzystwa są obowiązani.

§. 112.

Dyrekcya Prowincyalna szczególniej baczyć na to powinna, ażeby zasady Systematu w iey Powiatach ściśle zachowywane i wszelkie nadużycia unikane były. Powinna ułatwiać i wykonywać wszystko, co do wzrostu Kredytu Ziemskiego przyłożyć się może.

§. 113.

Nadewszystko zgłębiać powinna Dyrekcya bezpieczeństwo, iakie zastawić się mające dobra po sobie mieć powinny. Gdy się okazuje z atestu hypotecznego, iż przy dobrach, na które listy zastawne zaciągnięte bydz mają n. p. we względzie tytułu possessyi, zanotowana iest ze strony Sądu uwaga iaka, naówczas zalecić zaraz należy Extrahentowi, ażeby potrzebne uczynił do Sądu wnioski i rezultat przedstawił. Wybadać należy na zasadzie wykazu hypotecznego iakość długów w listy zastawne prze-

ob und was der Umschreibung entgegenstehe untersucht werden.

§. 114.

Vorzüglich beschäftigt sich die Provinzial-Direction mit Revision der aufgenommenen Taxen, mit Einnahme der Zinsen und deren Auszahlung an die Coupons-Inhaber, der Beitreibung der Rückstände, den erforderlichen Verpachtungen, der Aufsicht darüber, und der Einziehung der Pachtgelder, ingleichen der Auszahlung des Capitals der Pfandbriefe, insofern ihr solche von der General-Direction übertragen wird.

§. 115.

Die Direction muß die Wirthschaftsführung der verbundenen Gutsbesitzer genau beobachten, und bei entdeckten, die landwirtschaftliche Sicherheit bedrohenden Unordnungen, die schleunigste Abhülfe versügen.

§. 116.

Jeder Theilnehmer ist verpflichtet, der Direction anzuzeigen, wenn ein Gutsbesitzer seinen Acker nicht gehörig bestellt, außer Dünger kommen läßt, seinen Viehbestand schwächt, oder ihn nicht ergänzt, wenn er durch einen Zufall vermindert worden ist; wenn er Wohn- und Wirthschaftsgebäude verfallen läßt und nicht ausbessert, Dämme eingehen läßt und Holzungen ausbaut. Doch ist hierbei auf namenlose und unbestimmte Anzeigen keine Rücksicht zu nehmen.

§. 117.

Vorzüglich muß die Bewirthschaftung der dem Creditssystem verpfändeten Wälder genau beobachtet werden.

istoczyć się mających, i czyli i co przeciw istoczeniu temu jest na przeszkodzie.

§. 114.

Dyrekcya zatrudnia się szczególniej rewizyą tax sporządzonych; odbieraniem prowicyi i wypłatą onychże posiadaczom kuponów, ściąganiem zaległości, potrzebami wydzierżawieniami, dozorem nad niemi i odbieraniem pieniędzy z dzierżaw, niemniej wypłatą kapitału listów zastawnych, skoro im takowa od Głównej Dyrekcji poruczona będzie.

§. 115.

Dyrekcya powinna mieć czuynę oko na gospodarowanie członków Towarzystwa a dostrzegęszy grożącego bezpieczeństwa, gospodarskiemu nieładowi, najszybsze przedsięwziąć środki zaradcze.

§. 116.

Każdy członek Towarzystwa obowiązany jest donieść Dyrekcji, gdy który właściciel dóbr roli swej należycie nie uprawia, mierzwienia zaniedbuje, inwentarz bydelny zmniejsza, lub ubyłego przez iakową przygodę nieuzupełnia, gdy dopuszcza ruynowania się budynków mieszkalnych i gospodarskich, i takowych nie naprawia, dopuszcza zniszczenia tam i wycina bory. Wszakże na bezimiennie i niepewne doniesienia żadnego mieć względu nie należy.

§. 117.

Szczególniej pilną trzeba dawać bacność na gospodarowanie lasów, Systematowi Kredytowemu zastawionych.

§. 118.

Will der Besizer den Wald von der Taxe ausnehmen, so muß er schriftlich erklären: daß es nur geschehe, um die landwirtschaftliche Aufsicht zu vermeiden; er es sich aber gefallen laße, daß bei einer nothwendig werdenden Verpachtung des Gutes, der Wald als mitverpfändet angesehen, und der Wirthschaftsbedarf nach den in der Wirthschaftstaxe bestimmten Preisen aus dem Walde entnommen werde; auch muß er sich einer Einschränkung von Seiten der Landschaft unterwerfen, wenn er eine dem jährlichen Bedarf nachtheilige Ausholzung unternehmen sollte.

§. 119.

Ist der Wald mit zur Taxe gezogen, so muß die Direction darüber wachen, daß der Wald nach den von ihr festgestellten Grundsätzen bewirthschaftet, und nicht mehr als danach bestimmt ist, geholt und verkauft werde.

§. 120.

Sie ist zu diesem Behufe berechtigt und verbunden, so oft sie es nöthig findet, den Wald besichtigen zu laßen, die Einsicht der Rechnungen zu verlangen, und die Jäger und Förster eidlich zu verhören, um sich zu überzeugen, ob die Forstwirtschaft nach den bestehenden Grundsätzen geführt wird, oder nicht?

§. 121.

Wird in der ersten Hälfte der Tilgungszeit der Pfandbriefe, ein Wald durch Raupenfraß, Windbruch oder Brand verwüstet, so soll das beschädigte Holz von der Landschaft in Beschlag genommen, mit

§. 118.

Jeżeli właściciel dóbr wyłączyć chce bór od taxy, powinien zadeklarować na piśmie: iż to iedynie czyni dla uniknienia dozoru Ziemskiego, lecz że przestaie na tém, ażeby w razie nieodzowney wydzierzawienia dóbr potrzeby, bór uważanym był za również do zastawu należący i żeby drzewo w gospodarstwie potrzebne, podług cen w taxie gospodarskiey oznaczonych, z boru braném było; wiwinien także poddać się ograniczeniu ze strony Ziemstwa, skoroby dopuścił się zrębu z uszczerbkiem dla potrzebney na rok ilości drzewa.

§. 119.

Jeżeli bór do taxy pociągniony, powinna Dyrekcyja dać baczenie, ażeby według przyiętych zasad był gospodarowanym, i żeby nie nad przepis nie wycinano i przedawano.

§. 120.

W tym względzie umocowaną iest i obowiązana, ilekroć znajduie tego potrzebę, kazać bór rewidować, żądać przeyrzienia rachunków, i przesłuchać strzelcow i borowych pod przysięgą, dla przekonania się: czyli bór według istniejących zasad iest gospodarowanym lub nie?

§. 121.

Na przypadek spustoszenia boru przez gąsienice, łom, lub pożar, w pierwszey połowie terminu amortyzacyjnego, ma być drzewo uszkodzone przez Ziemstwo zaiętem, z przychyleniem się właściciela

Zustimmung des Gutsbesizers verkauft, und von diesem Ertrage, so weit es zureicht, die auf den Wald genommenen Pfandbriefe abgelöst werden.

In der zweiten Hälfte der Tilgungszeit wird das Holz zwar seiner freien Verfügung überlassen, doch soll im Verhältnis des Schadens eine Reihe von Jahren bestimmt werden, in welchen der Besitzer den zum Ertrage berechneten Theil des Forstes, nicht abholzen darf, um den Wald wieder in ein forstmäßiges Verhältnis zu bringen.

In beiden Fällen aber soll es von dem Gutsbesizer abhängen, ob er sich diesen Bestimmungen unterwerfen, oder die auf den Wald gegebenen Pfandbriefe sofort ablösen will.

§. 122.

Findet ein Besitzer in einem oder dem andern Falle Gelegenheit, sich einen bedeutenden Vortheil durch einen über die festgestellten Grundfäße hinausgehenden Holzverkauf zu schaffen, so muß er es der Direction anzeigen, die nach vorheriger Untersuchung bestimmen wird, wie viel er dagegen Pfandbriefe abzulösen, oder in welchen Verhältnissen und wie lange er den Wald in den folgenden Jahren zu schonen habe, um das festgestellte Verhältnis der Holznußung wieder herzustellen.

§. 123.

Hat ein Besitzer im verfloßenen Jahre weniger Holz geschlagen als bestimmt ist, so wird ihm der ersparte Abtrieb im laufenden Jahre bei dem Verkaufe, zu Gute gerechnet.

§. 124.

Es ist eine Forstverwüstung, wenn der Besitzer mehr, als grundgefäßlich festge-

przedaném, i z funduszu tego, iak daleko tenże starczy, zaciągnione na bór listy zastawne, splaconemi.

W drugiey połowie terminu amortyzacyjnego zostawione wprawdzie będzie drzewo do iego rozrządzenia, atoli w proporcji szkody ustanowione będą lata, w których właścicielowi obrachowaney na intratę części boru wycinać nie wolno, ażeby bór powrócił znowu do stanu zasadom lesnym odpowiedniego.

W obudwóch zaś przypadkach zależeć będzie od właściciela: poddać się tym postanowieniom, lub bezzwłoczne wydane na bór listy zastawne spłacić.

§. 122.

Jeżeli w iednym lub drugim przypadku nadarzy się właścicielowi sposobność znacznego zysku z sprzedaży drzewa nad stósunek zasad przyiętych, powinien to donieść Dyrekcyi, która po poprzedniczym wybadaniu postanowi; ile winien spłacić listów zastawnych, lub iak długo i w iakiey proporeyi ochraniać boru w latach następných, dla przywrócenia ustanowionego względem zrębu stósunku.

§. 123.

Jeżeli właściciel w upłynioynym roku mniej, iak zakreślono, spuścił drzewa, oszczędzone drzewo rachować się będzie na awantaż iego w roku bieżącym przy sprzedaży.

§. 124.

Uważa się za spustoszenie boru, gdy właściciel więcej sprzedaie drzewa, ani-

stellt ist, Holz verkauft, wenn er nicht in der vorgeschriebenen Ordnung holt, oder wenn er die abgeholzten Flecke nicht vor schriftsmäßig hegt. Jede Forstverwüstung ist ein zureichender Grund, das Gut zu verpachten, und den Forst unter besondere Aufsicht zu nehmen, um den Creditverein sicher zu stellen.

§. 125.

Auf die Anzeige einer Forstverwüstung oder der üblen Bewirthschaftung eines Gutes, muß der Director entweder die Verantwortung des Gutsbesizers erfordern, oder ohne Aufssehen nähere Erkundigung über die Richtigkeit der Anzeige einziehen.

§. 126.

Ist er von der Wahrheit der Anzeige überzeugt, so ist er befugt und verbunden, aus den Mitgliedern des Collegiums eine Commission anzuordnen, welche die angezeigten Unordnungen an Ort und Stelle zu untersuchen und den Gutsbesizer anzuweisen hat, in welcher Art und in welcher Zeit den gerügten Mängeln abgeholfen seyn muß.

§. 127.

Die Direction ist wegen der durch üble Wirthschaft entstehenden Ausfälle verantwortlich; in dringenden Fällen ist sie daher auch ermächtigt, die Untersuchung in Abwesenheit des Gutsbesizers vornehmen zu lassen.

§. 128.

Genügt der Gutsbesizer den Anweisungen der Commission in den festgestellten Fristen nicht, so ist ohne weitere Rückfrage die Administration oder Verpachtung

zeli według zasad ustanowiono, gdy nie wycina drzewa w przepisany porządku, lub gdy wyciętych przestrzeni według przepisów nie zagaia. Każde spuszczenie boru upowaznia dostatecznie do wypuszczenia dóbr w dzierzawę i wzięcia pod szczególny dozór boru, dla zapewnienia towarzystwu kredytowemu rękoyami.

§. 125.

Na doniesienie o pustoszeniu boru lub o złém dóbr gospodarowaniu, powinien Dyrektor albo zażądać wytłumaczenia się właściciela, lub potocznie zawiadomić się bliżey względem rzetelności doniesienia.

§. 126.

Przekonawszy się o prawdziu doniesienia, mocen jest i obowiazany wyznaczyć z członków Collegii Komisiją, która doniesione nadużycia na mieyscu rozpozna, i zaleci Właścicielowi, w jakim sposobie i czasie wytkniętym nadużyciom zaradzić winien.

§. 127.

Dyrekcya jest odpowiedzialną za niedobory ze zlego wynikające gospodarstwa, a zatem w nagłych przypadkach mocną jest także, kazać przedsiębrać indagacyą pod niebytność Właściciela.

§. 128.

Jeżeli właściciel zaleceniom Komisji w oznaczonych terminach zadosyć nie uczyni, bez dalszego pytania przystąpić należy do zaprowadzenia admini-

einzuleiten, die so lange fortgesetzt wird, bis die Wirthschaft wieder in Stand kömmt, und der Besitzer hinlängliche Sicherheit für eine bessere Wirthschaftsführung leistet.

§. 129.

Der Recurs von dergleichen Verfügungen des Provinzial-Collegiums, steht dem Beschuldigten an die General-Landschafts-Direction offen, welche die Beschwerde auf einen von dem Provinzial-Collegium mit den Acten erfordernten Bericht entscheidet, oder nach Umständen auf Gefahr und Kosten des Beschwerdeführers, eine nochmalige Untersuchung durch andere Abgeordnete verfügen kann.

Die Feststellung der General-Direction wird vollzogen, dem Kläger aber der Recurs an den engeren Ausschuss gestattet.

E. Von der Registratur und den Landschafts-Registern.

§. 130.

Die Registratur wird von dem Syndicus mit Hilfe des Calculators in Ordnung gehalten.

§. 131.

Sie besteht:

- 1) aus General-Acten, die alles enthalten, was das System überhaupt und das ganze Departement angeht, besonders die Correspondenz mit der General-Direction und andern Behörden über allgemeine Gegenstände;
- 2) aus Termins- oder Sitzungs-Acten, worin die auf den Departements-Sachen vorgekommenen Gegenstände ent-

stracyi lub wydzierzawienia — co tak długo ma trwać, dopóki gospodarstwo nie wróci do należytey pory, i właściciel dostatecznym lepszego gospodarowania nie zaręczy bezpieczeństwem.

§. 129.

Od takowych Collegii Departamentowego rozporządzeń, służy obwinionemu odwołanie się do Głównej Dyrekcyi Ziemskiej, która zażalenie, w skutek zażadanego od Collegium wraz z aktami raportu, rozstrzyga, lub w miarę okoliczności na wydatek i szkodę żalącego się, powtórna wyznaczyć może indagacyą.

Decyzya Głównej Dyrekcyi przywodzi się do skutku, z zastrzeżeniem wszakże żalącemu się rekursu do Komitetu.

E. O Registraturze i Regestrach Ziemskich.

§. 130.

Registraturę utrzymuie w porządku Syndyk przy pomocy Kancellisty.

§. 131.

Składa się ona:

- 1) Zakt generalnych, zawierających wszystko, co się tyczy Systematu w powszechności i Departamentu całego, mianowicie korespondencyą z Główną Dyrekcyą i innemi Władzami w ogólnych materyach;
- 2) Zakt terminowych czyli sessyjnych, obeymujących czynności posiedzeń Departamentowych, iako to zezwo-

halten sind, als Bewilligungen, Tagvorträge und sonstige Beschlüsse.

Hiezu gehören auch die Kreistags-, Intabulations-, Rechnungs-Abnahme-, Zinsenzahlungs- und andere periodische Actenstücke; diese werden wie die ersten, nach Jahrgängen geführt.

- 3) aus Spezial-Acten von jedem Gute, und sonstigen einzelnen Gegenständen nach alphabetischer Ordnung;
- 4) aus besonderen Spezial-Acten von jedem Gute im Betreff der planmäßigen Pfandbriefstilgung. Diese muß der Syndicus in einem von ihm zu verschließenden Schranken allein aufbewahren. Er bleibt für ihre Erhaltung verantwortlich.

§. 132.

Die Landschaftsregister enthalten ein Verzeichniß der im Departement befindlichen verbundenen Güter, der Besitzer und ihres Besitztitels, und der Höhe der ausgefertigten Pfandbriefe, die Nachweisung, wie viel zur Tilgung derselben gezahlt, und wie viel damit getilgt sind, und andere dazu gehörige Nachrichten, nach einem noch zu entwerfenden Schema.

§. 133.

Sie werden von dem darauf besonders mit vereideten Syndicus geführt, und unter seinem Verschluss in der Registratur aufbewahrt.

§. 134.

Nur im versammelten Collegium, und zwar auf den Grund eines über die Eintragung oder Löschung aufgenommenen, und vom Collegium vollzogenen Protocols,

lenia, układy taxacyjne i inne uchwały.

Do tegoż oddziału należą także akta zebrań powiatowych, intabulacyi, odbierania rachunków, wypłaty prowizyi i inne peryodyczne; — te iak poprzednicze w rocznych zbiorach utrzymywane będą.

- 3) Z szczególnych akt każdej wsi, i innych pojedynczych przedmiotów, w porządku alfabetycznym;
- 4) Z osobnych akt specjalnych każdej wsi we względzie amortyzacyi listów zastawnych. Te utrzymuie Syndyk w szafie pod swoim kluczem i iest za nie odpowiedzialnym.

§. 132.

Regestra ziemskie zawierają dezygnacyą dóbr w Departamencie położonych, właścicieli i ich tytułu possessyi, ilości i objętości wydanych, listów zastawnych, wykaz słożoney opłaty na fundusz amortyzacyiny, ile się przez to amortyzowało i inne potrzebne tym końcem wiadomości, a to podług ułożyc się mającego wzoru.

§. 133.

Prowadzi ie Syndyk pod osobną na to przysięgą i pod iego kluczem zachowują się w Registraturze.

§. 134.

Tylko w zebnaném Collegium i wprowadzie na fundamencie sporządzonego względem zapisania lub wymazania, a przez nie podpisanego protokółu, może

darf der Syndicus in die Register eintragen. Einseitig darf er keinen Vermerk machen. In eben der Art wird die Pfandbriefstilgung nachgetragen.

§. 135.

Bei eigener Vertretung muß der Syndicus diese Register mit der größten Genauigkeit führen, und sie unter keinen Umständen aus der Hand geben.

F. Vom Rendanten und den übrigen Beamten.

§. 136.

Der Rendant muß alle Gelder nach der von der Departements-Direction zu erhaltenden Dienstamweisung annehmen, auszahlen, buchen und belägen.

Er besorgt die Einnahme und Ausgabe der Zinsen, nimmt auf Anweisung der Direction alle abzulösendenden Pfandbriefe oder ähnliche Documente in Empfang und verfährt damit, wie bei der Einnahme und Ausgabe der baaren Gelder.

Ueber Einnahme und Ausgabe muß er ein richtiges Journal führen, seine Cassenbücher, Registratur und Rechnungen jederzeit in gehöriger Ordnung halten, und sich in Allem nach der ihm zu ertheilenden Dienstamweisung richten.

§. 137.

Sein Amt ist ihm lebenslänglich verliehen; nur durch eigene Entsagung oder durch Urtheil und Recht kann er entfernt werden.

Er muß eine von der Provinzial-Direction zu bestimmende Caution in baarem Gelde oder in Pfandbriefen machen.

Syndyk wpisy do Regestrów uskuteczniać; iednostronnie niewolno mu nic zapisywać. W tymże samym sposobie notuje się amortyzacya.

§. 135.

Pod własną odpowiedzialnością winien Syndyk regestra te z naywiększą prowadzić akuratnością, i nie wydawać ich z rąk swoich w żadnym przypadku.

F. O Kassyerze i innych Oficyalistach.

§. 136.

Kassyer winien wszelkie pieniądze podług udzielić mu się mającey od Dyrekcyi Departamentowey instrukcyi przyjmować, wypłacać, do księgi zapisywać i udowodniać.

Trudni się perceptą i expensą prowizyi, przymiue za zleceniem Dyrekcyi wszelkie realizować się mające listy zastawne, lub podobne dokumenta i postępuje z niemi iak przy percepcie i expensie gotowizny.

Powinien utrzymywać dokładny dziennik przychodu i rozchodu, mieć księgi kassowe, registraturę i rachunki każdego czasu w należytych porządku, i we wszystkiém stósować się do instrukcyi, która mu będzie udzieloną.

§. 137.

Urząd iego iest dożywotni; tylko za własnym zrzeczeniem się lub mocą wyroku sądowego może być z niego oddalonym.

Złożyć winien kaucyą, gotowizną lub w listach zastawnych przez Dyrekcyą Prowincyalną oznaczyć się mającą.

§. 138.

Er wird von dem Director vorgeschlagen, durch die Mehrheit der Stimmen im Collegium angenommen, und durch dasselbe vereidet. Sobald es der Fonds der Landschaft erlaubt, soll bei der Casse noch ein Controlleur angestellt werden.

§. 139.

Bei der Registratur, Canzlei und Calculatur werden so viel Beamte angestellt, als nach dem Ermessen des Provinzial-Collegiums zur ordnungsmäßigen Beitreibung der Geschäfte erforderlich sind.

§. 140.

Jeder bearbeitet zwar besonders das ihm angewiesene Fach, muß sich aber auch zu andern landschaftlichen Geschäften von der Direction gebrauchen lassen, und Alles was ihm aufgetragen wird, mit Ordnung, Fleiß und Treue ausführen.

§. 141.

Die Landschafts-Direction hat ihre Befähigung zu prüfen; ihre Aemter sind lebenslänglich, wenn sie nicht wegen pflichtwidrigen Betragens entfernt werden (§. 192.). Der Director bringt sie in Vorschlag, und die Mehrheit der Stimmen im Collegium entscheidet ihre Anstellung; sie werden von dem Director vereidet und erhalten ihre Bestallung von dem gesammten Collegium.

§. 142.

Der ebenfalls noch anzustellende Bote, besorgt die Reinigung und Heizung der Zimmer und die Aufwartung bei den Sitzungen, trägt und holt Briefe, Paquete

§. 138.

Proponuje go Dyrektor, a Collegium większością głosów przyjmuie i przysięgę od niego odbiera. Skoro fundusz Ziemstwa dozwoli, ustanowionym będzie ieszcze Kontroller Kassy.

§. 139.

Przy Registraturze, Kancellaryi i Kalkulaturze ustanowionych będzie tyle Oficjalistów, ile ich Collegium Prowincyalne do porządnego interessów prowadzenia potrzebnymi bydz uzna.

§. 140.

Każdy obrabia wprawdzie szczególnie wskazany mu wydział, atoli używać go może Dyrekeya i do innych czynności ziemskich, i wszystko; co sobie ma poruczoném, porządnie, pilnie i wiernie wykonywać powinien.

§. 141.

Dyrekeya Ziemska bada ich zdatność; funkcyę ich dożywotnie, chyba iżby zostali oddaleni dla przeciwnego obowiązkom sprawowania się. (§. 192.) Proponuje ich Dyrektor, większością głosów Collegii stanowi ich przyięcie, Dyrektor odbiera od nich przysięgę, a Collegium patentuie.

§. 142.

Maiący się ieszcze ustanowić posłaniec, trudni się ochędostwem, opalaniem izb i służbą podczas posiedzeń. Przynosi i odnosi listy, paki i pieniądze na po-

und Geld von der Post, und muß sich bei dringenden Angelegenheiten auch zu Versendungen brauchen lassen.

§. 143.

Er erhält seine Bestallung auf den Vorschlag des Directors vom Collegium, und behält sein Amt so lange, als er es verwalten kann, und sich dessen durch ein pflichtwidriges Betragen nicht unwerth macht. Der Director wird ihn vereiden.

czte i w naglącym przypadkach posyłanym bydź może.

§. 143.

Patentnie go Collegium na przedstawienie Dyrektora i pozostaie przy swej funkcyi, dopóki ją sprawować iest zdolnym i nie okaże się niegodnym oneyże przez przeciwne obowiązkowi sprawowanie. Dyrektor odbierze od niego przysięgę.

Siebentes Capitel.

Von den Kreis-Versammlungen.

§. 144.

Der dienstthuende Landschaftsrath ruft zweimal jährlich, nämlich um Ostern und Michael, die zum Creditsysteme verbundenen Gutsbesitzer des Kreises zusammen, eröffnet ihnen, was etwa geschehen sein mag, und fordert ihre Bemerkungen, die er berathen und den durch die Mehrheit der Stimmen festgestellten Beschluß aufzeichnen und unterschreiben läßt, um ihn bei dem Collegium in Vortrag zu bringen. Es müssen auf diesen Kreistagen alle Wahlen, und andere, den Creditverein betreffende Gegenstände, abgemacht werden, worüber es der unmittelbaren Zuziehung der verbundenen Gutsbesitzer bedarf.

§. 145.

Alle zum Creditsysteme verbundenen Gutsbesitzer müssen, können sie keine rechtliche Abhaltung nachweisen, persönlich erscheinen. Für unmündige und moralische Personen

Rozdział siódmy.

O Zebraniach Powiatowych.

§. 144.

Urzędujący Radzca Ziemski zwołuie dwa razy do roku, to iest około Wielkicy-Nocy i S. Michała złączonych w Towarzystwo Kredytowe Właścicieli dóbr Powiatu, zawiadomia ich o tém, co zayść mogło, żada ich uwag, które poddaie pod ich roztrząsanie i ustanowioną większością głosów uchwałę spisue, i też przez nich podpisaną, in Collegio potém przedstawia. Na tych Zebraniach Powiatowych powinny bydź załatwiane wszelkie wybory i inne związku kredytowego dotyczące przedmioty, które bezpośredniego przyzwania stowarzyszonych Właścicieli dóbr wymagaią.

§. 145.

Wszyscy do Systematu Kredytowego należący Właściciele dóbr, zieżdzać powinni osobiście, nie mogąc prawnymi powodami nieprzytomności swej udo-

kann ein angefassener Gutsbesitzer bevollmächtigt werden, ihre Stimme abzugeben, oder für erstere, auch der Vormund selbst erscheinen.

§. 146.

Von Wirthschaftsbeamten oder Andern, die persönlich nicht geeignet sind, in den Kreisversammlungen zu erscheinen, werden weder schriftliche noch mündliche Erklärungen angenommen.

§. 147.

Die Richterscheinenden oder durch einen zulänglich Bevollmächtigten Nichtvertretenen, werden als einwilligend, in den Beschluß der Mehrheit, angesehen. Wer aber ohne eine hinlängliche Ursache anzugeben, dreimal hintereinander ausbleibt, wird von der Versammlung und von allen Wahlen zu einem landschaftlichen Amte oder Geschäfte auf immer ausgeschlossen.

§. 148.

In der Ausschreibung zur Kreisversammlung, müssen die Hauptgegenstände der Beratung angeführt werden, und jeder Gutsbesitzer muß bei dem Empfangsvermerk zugleich anzeigen, ob er persönlich erscheinen werde, oder welche dringende Abhaltungen er habe. Die Umläufe müssen in kleinen Umkreisen dergestalt befördert werden, daß sie acht Tage vor dem Termine herkommen können.

§. 149.

Den Vorsitz in den Kreisversammlungen führt der dienstthuende Landschaftsrath, in seiner Abwesenheit der folgende.

wodnić. Za mało letnich i korporacye głosować może osiadły obywatel pełnomocnictwem opatrzony, lub też za pierwszych sam opiekun stawać.

§. 146.

Od oficyalistów ekonomicznych lub innych osob, do stawania osobistego na Zebraniach Powiatowych niewłaścionych, ani piśmienne ani ustne deklaracye przyjmowane nie będą.

§. 147.

Członkowie niestawiający lub przez dostatecznych pełnomocników nie wyręczeni, uważani będą za przychylaających się do uchwał większości. Lecz kto bez złożenia dostatecznego powodu trzykroć posobnie nie będzie przytomnym, na zawsze od Zebrania i wszelkich wyborów do iakowego urzędu lub czynności Ziemskiej wyłączonym zostanie

§. 148.

W liście zwołującym Zebranie Powiatowe powinny być wyrażone celniejsze przedmioty obrady, a każdy właściciel dóbr prezentując kiedy go doszedł okólnik, powinien zaraz oświadczyć, czyli przybędzie osobiście, lub iakie ma w tém naglące przeszkody. Okólniki powinny być obsyłane w małych obwodach, tak iżby ośm dni przed terminem obeysć mogły.

§. 149.

Na Zebraniach Powiatowych przodkuie urzędujący Radzca Ziemski, pod iego niebytność, następujący.

§. 150.

Ist Alles, was auf das Creditssystem Bezug hat, vorgetragen und erlediget, so wird zu den Wahlen geschritten, wenn dergleichen erforderlich sind.

§. 151.

Bei den Wahlen werden die Stimmen nach der Zahl der stimmenden Gutsbesitzer gezählt. Jeder hat in demselben Kreise, ohne Rücksicht darauf, ob er darin mehrere Güter oder nur eins besitzt, nur eine Stimme. Wer aber in mehreren Kreisen besondere Besitzungen hat, hat in jedem dieser Kreise eine Stimme.

§. 152.

Von den bei den Kreisversammlungen aufgenommenen Protocollen, erhält die Provinzial-Direction eine unterschriebene Abschrift, und erstattet aus sämtlichen Kreisberichten einen Hauptbericht an die General-Landschafts-Direction.

§. 153.

Außer diesen jährlich zweimal abzuhaltenden Kreisversammlungen ist kein Landschaftsrath berechtigt, ohne besondern Auftrag der General-Landschafts-Direction, eine landschaftliche Versammlung auszuschreiben.

Achtes Capitel.

Vom engeren Ausschusse.

§. 154.

Der engere Ausschuss ist eine Versammlung von Abgeordneten, welche die zum Creditssysteme verbundenen Gutsbesitzer ei-

§. 150.

Po przedstawieniu i załatwieniu wszelkich Systematu Kredytowego dotyczących okoliczności, przystąpi się, jeśli potrzeba, do wyborów.

§. 151.

Przy wyborach liczą się głosy podług liczby wotujących rzeczywiście właścicieli dóbr i każdy członek bez różnicy posiadłości iedną tylko ma kreskę. Kto zaś oddzielne ma w więcej Powiatach dobra, służy mu głos w każdym Powiecie.

§. 152.

Zdziałanych na Zebraniach Powiatowych Protokółów posyła się podpisana kopia Dyrekeyi Prowincyalney, która ze wszystkich raportów Powiatowych ogólną Główney Dyrekeyi Ziemskiej zdaie sprawę.

§. 153.

Prócz tych dwóch do roku Zebrań Powiatowych, nie wolno żadnemu Radcy Ziemiańskiemu, bez szczególnego upoważnienia Główney Dyrekeyi, zwoływać Zebranie Ziemskie.

Rozdział osmy.

O K o m i t e c i e.

§. 154.

Komitet iest Zebraniem Deputowanych, których połączeni w Związek Kredytowy posiedziciele Ziemscy iedy-

gends für diese Bestimmung, und zwar zu einer jeden solchen Versammlung von neuem, in den Kreisversammlungen nach Mehrheit der Stimmen wählen.

§. 155.

Es soll dazu auf drei Kreise nur ein Deputirter gewählt werden. Diese Kreise wechseln dergestalt ab, daß der eine Kreis im ersten Jahre, der zweite im zweiten, der dritte im dritten, den Abgeordneten wählt. Das Loos wird bestimmen, welcher Kreis anfängt und welcher folgt.

§. 156.

Außerdem soll auch der General-Landschafts-Syndicus mit Sitz und Stimme hinzutreten, und in den Versammlungen das Protocoll führen, imgleichen von jedem Provinzial-Collegium ein Landschaftsrath mit zum engeren Ausschusse geschickt werden.

§. 157.

In dem Kreise, wo der Abgeordnete zum engeren Ausschusse zu wählen ist, werden die zum Creditssystem verbundenen Gutsbesitzer, nach erfolgtem Auftrage der General-Direction, von dem dienstthuenden Landschaftsrathe zu der §. 91, bestimmten Zeit, in der Kreisstadt zusammenberufen. Er führt bei der Versammlung den Vorsitz, sammelt und zählt die Stimmen, und macht den Gewählten bekannt. Das über die Wahl geführte Protocoll, wird von allen Anwesenden unterschrieben, einmal dem Königl. Commissarius und einmal der General-Landschafts-Direction eingereicht.

§. 185.

In der diesfälligen Kreisversammlung (§. 144.) müssen alle verbundenen Guts-

nie w tém przeznaczeniu i wprawdzie na każde takowe Zebranie na nowo, większością głosów na Zebraniach Powiatowych obieraia.

§. 155.

Z trzech Powiatów ma tylko ieden Deputowany być obieranym. — Powiaty te zmieniaią się tak, iż ieden Powiat w pierwszym roku, drugi w drugim, trzeci w trzecim Deputowanego obiera. Los oznaczy pierwszeństwo i następną Powiatów kolej.

§. 156.

Prócz tego należeć także ma do Komitetu Generalny Syndyk Ziemski z prawem zasiadania i głosowania i trzymać pióro na iego Zebraniach, podobnież każde Collegium Prowincyalne zsylać ma iednego Radcę Ziemskiego do Komitetu.

§. 157.

W Powiecie, w którym Delegowany do Komitetu ma być obranym, urzędujący Radzca Ziemski, po zaszłém z strony Generalney Dyrekcyi zleceniu, Członków Związku Kredytowego na oznaczony §. 91, czas do miasta Powiatowego zwołuie. Prezyduie on w zgromadzeniu, zbiera i przelicza głosy i oznajmia obranego. Sporządzonego protokółu wyboru, przez wszystkich podpisanego przytomnych, podaie się ieden exemplarz Król. Kommissarzowi, drugi Generalney Dyrekcyi Ziemskiej.

§. 158.

Na tém Zebraniu Powiatowém (§.144) wszyscy stowarzyszeni dóbr właścicieli

besitzer persönlich erscheinen. Bevollmächtigte werden nicht angenommen; auch kann einem Andern die Stimme nicht übertragen werden, wohl aber der Vormund für seine Unmündigen erscheinen. Wer nicht erscheint, erklärt dadurch, daß er den genommenen Beschlüssen bejahend beitrete.

§. 159.

Der engere Ausschuß versammelt sich jährlich einmal in Posen in den ersten Tagen des Januars. Sein Geschäft ist: die unverbrüchliche Sicherheit der Pfandbriefe, die richtige Zinszahlung und den pünktlichen Gang der Pfandbriefstilgung unter allen Verhältnissen zu erhalten. Er ist die controllirende Behörde der General- und sämtlicher Provinzial-Landschafts-Directionen, und hat alle Rechnungen zu dechargiren, und die an ihn gelangten Beschwerden in letzter Instanz zu entscheiden. Abweichungen von dieser Creditorordnung, oder Abänderungen derselben, ist aber auch der engere Ausschuß zu beschließen oder zu genehmigen nicht ermächtigt.

§. 160.

Der Königl. Commissarius ruft den engeren Ausschuß, mit Bestimmung des Tages, an welchem er sich versammeln soll, zusammen, eröffnet die Sitzungen, leitet die Berathschlagungen und Beschlüsse, und entläßt ihn, wenn alle Geschäfte beendigt sind. Im Falle der Verhinderung des Königl. Commissarius vertritt der General-Landschafts-Director seine Stelle.

§. 161.

Der engere Ausschuß faßt seine Beschlüsse nach Mehrheit der Stimmen. Der

osobiście stanąć powinni. Pełnomocnicy nie będą przyjęci; nie może także komu innemu votum być powierzone, opiekun atoli ziechać może za swych małoletnich. Niestawiający, oświadcza przez to przychylenie się do uchwał ustanowionych.

§. 159.

Zgromadza się raz do roku w Poznaniu pierwszych dni Stycznia. Do niego należy utrzymanie niewzruszonej pewności listów zastawnych, dopilnowanie regularnej wypłaty prowizyi i punktualnego biegu amortyzacyi wśród wszelkich wypadków, kontrolowanie Głównej i wszystkich Prowincyalnych Dyrekeyi, powinien kwitować wszelkie rachunki i rozstrzygać w ostatniej Instancyi zanesione doń zażalenia. Wszakże i Komitet nie iest mocen uchwalać lub approbować zbożenia lub odmiany niniejszego Regulaminu.

§. 160.

Kommissarz Królewski zwołuje Komitet, z oznaczeniem dnia którego się ma zebrać, zagaia posiedzenia, kieruje obradami i uchwałami, i rozpusza go po załatwieniu wszystkich czynności. Jeżeli Królewski Kommissarz nie będzie mógł być przytomnym, zastąpi go Generalny Dyrektor Ziemstwa.

§. 161.

Komitet stanowi swe uchwały większością głosów. Królewski Kommiss-

Königl. Commissarius oder sein Stellvertreter, stimmt nicht mit, giebt aber bei Stimmengleichheit durch seine Meinung den Ausschlag. Ein anwesender Abgeordneter oder Landschaftsrath, der persönlich, oder für seinen Kreis insonderheit theilhaftig ist, darf nicht mitstimmen.

§. 162.

Die Abgeordneten sind verbunden, die von ihren Machtgebern erhaltene Anweisung zum Vortrage zu bringen. Doch sind sie ohne Verantwortlichkeit befugt, davon abzugehen, oder der Mehrheit beizutreten, wenn sie eine andere Ueberzeugung von der vorzutragenden Sache erhalten haben. Die Kreise und die Departements werden durch den Beschluß der Versammlung verbindlich gemacht. Sollte ein gerade nicht eiliger Gegenstand zur Berathung kommen, welcher den Kreisen ganz unbekannt ist, oder worüber sie gar keine Anweisung ertheilt haben, so wird der Gegenstand zur vorherigen Berathung der Kreise gewiesen.

§. 163.

Die General-Landschafts-Direction ist schuldig, dem engeren Ausschusse über alles, was er zu wissen verlangt, die nöthigen Nachrichten und Acten mitzutheilen. Der General-Landschafts-Syndicus insbesondere aber ist noch verpflichtet, in allen Rechtsangelegenheiten sein rechtliches Gutachten dem engeren Ausschusse auf Verlangen in schriftlicher Ausführung vorzulegen.

§. 164.

Alle Rechnungen, die dem engeren Ausschusse vorgelegt werden, müssen von den

sarz lub iego wyręczyciel, nie glosuie, lecz w razie równości głosów rozstrzyga swém zdaniem. Obecny Deputowany lub Radzca Ziemski, który osobiście lub z strony Powiatu swojego szczególny ma interes, nie może z innymi glosować.

§. 162.

Obowiązkiem Deputowanych przedstawić w Komitecie otrzymaną od swych władzodawców Instrukcyą. Wolno im atoli, bez ściagnienia na siebie odpowiedzialności, odstąpić od niey lub przychylić się do większości, przekonawszy się inaczey o mającey być przedstawioną okoliczności. Uchwały Zgromadzenia są zobowiązującemi dla Departamentów i Powiatów. Gdyby wniesioną była pod obradę rzecz iaka, niewymagająca tak dalece pośpiechu, a Powiatom w cale niewiadoma, lub taka, względem której żadney nie udzieliły Instrukcyi, odesłaną będzie do poprzedniego naradzenia się Powiatów.

§. 163.

Główna Deputacya Ziemska winna udzielać Komitetowi wszelkich, iakich zażąda wiadomości i akt. Generalny Syndyk Ziemski obowiązany nadto, we wszelkich materyach prawnych, przekładać Komitetowi na iego żądanie, prawną swą opinią na piśmie.

§. 164.

Wszelkie rachunki, przekładane Komitetowi, powinny być przez Prowin-

Provinzial-Directionen halbjährig gehörig abgeschlossen, belägt, von der General-Landschafts-Direction revidirt, auch alle Erinnerungen möglichst erlediget sein.

§. 165.

Borzüglich wird die General-Landschafts-Direction die Rechnung über die planmäßige Tilgung der Landschaftsschulden mit aller Pünktlichkeit legen, und alle ihre Geldgeschäfte zugleich rechtfertigen und belägen.

§. 166.

Wenn in dem Schriftwechsel, welchen die General-Landschafts-Direction mit den Königlichen und andern Collegien führt, Gegenstände vorkommen, die einen Vor- oder Nachtheil des Credit-systems betreffen, so müssen Auszüge davon gemacht, und dem engeren Ausschusse zur Berathung und weitem Veranlassung vorgelegt werden.

§. 167.

Das Protocoll des engeren Ausschusses muß von dem Königl. Commissarius unverzüglich in Abschrift an das Ministerium des Innern eingesandt, und falls der engere Ausschuss die Zusammenberufung einer General-Versammlung nöthig, und auch der Königl. Commissarius die Gründe dafür erheblich findet, die Genehmigung des gedachten Ministeriums dazu eingeholt werden.

Neuntes Capitel.

Von der General-Versammlung.

§. 168.

Im Auftrage des Ministers des Innern

cyalne Dyrekcyje co pół roku zamknięte, dowodami usprawiedliwione, przez Główną Dyrekcyą zrewidowane, i wszelkie monita iak naydokładniey rozwiązane.

§. 165.

Nadewszystko składać będzie Główna Dyrekcyja rachunki amortyzacyi długów ziemskich z naywiększą punktualnością, i usprawiedliwiać dostatecznemi dowody wszelkie swe operacye pieniężne.

§. 166.

W korespondencyi, którą Główna Dyrekcyja Ziemska z Królewskimi i innemi prowadzi Kollegiami, gdy zachodzą okoliczności, tyczące się korzyści lub szkody Systematu Kredytowego, powinny być robione z nich wyciągi i przekładane Komitetowi do naradzenia się i dalszego rozporządzenia.

§. 167.

Protokół Komitetu powinien Kommissarz Królewski niezwłocznie przesłać w kopii Ministerstwu spraw wewnętrznych, i znajdując Komitet potrzebę zwołania ogólnego Zebrania, i Kommissarz Królewski uzna ważność powodów do tego wyiednać tym końcem zezwolenie rzeczzonego Ministerstwa.

Rozdział dziewiąty.

O Walném Zebraniu.

§. 168.

W poruczeniu Ministra spraw wewnętrz-

ruft der Königl. Commissarius die General-Versammlung zusammen.

§. 169.

Die General-Versammlung besteht aus einem Abgeordneten von jedem der verbundenen Kreise. Sie werden wie zum engeren Ausschusse in den Kreistagen (§. 144.) gewählt. Außerdem treten alle Mitglieder der General-Landschafts-Direction, und die Directoren und Syndici den Provinzial-Collegien mit Sitz und Stimme der General-Versammlung hinzu.

§. 170.

Die zu Abgeordneten in die General-Versammlung gewählten Gutsbesitzer müssen, so wie die Abgeordneten zum engeren Ausschusse, ohne Unterschied die noch festzusetzenden Diäten und Reisekosten annehmen, um die Uneingennüßigkeit der Bedürftigern nicht in Verlegenheit zu setzen. Wer zum Abgeordneten gewählt wird, muß die Wahl annehmen.

§. 171.

Der Königliche Commissarius bestimmt den Tag der ersten Zusammenkunft, führt in den Sitzungen den Vorsitz, und entläßt die General-Versammlung, wenn die Arbeiten derselben geendet sind. Ist er krank oder abwesend, so wird der Minister des Innern, seinen Stellvertreter ernennen.

§. 172.

Die General-Versammlung ist die oberste Controlle des gesammten Creditvereins. Sie entscheidet in der letzten Instanz alle Angelegenheiten, die der engere Ausschuss nicht abmachen kann. Sie entscheidet auch, ob Vorschläge und Entwürfe innerhalb der

trzných, zwoľuie Króľewski Kommissarz walne Zebranie.

§. 169.

Walne Zebranie składa się z iednego Deputowanego z każdego należącego do Związku Powiatu. Obierają się iak do Komitetu na Zebraniach Powiatowych (§. 144). Prócz tego należą do ogólnego Zebrania z prawem zasiadania i głosowania wszystkie członki Generalney Dyrekcyi Ziemskiej, tudzież Dyrektorowie i Syndycy Kollegiów Prowincyalnych.

§. 170.

Obrani właściciele dóbr za Deputowanych na Walne Zebranie, winni, równie iak Deputowani do Komitetu, przyiąć bez różnicy ustanowić się ieszcze mające dyety i koszta podróży, ażeby bezinteressowności mniej zamożnych nie narazić na nie przyjemne położenie. Obrany na Deputowanego winni przyiąć wybór.

§. 171.

Króľewski Kommissarz oznacza dzień pierwszego zebrania się, przewodniczy posiedzeniom i rozpucza Walne Zebranie po ukończonych czynnościach. W przypadku choroby lub niebytności iego, mianować będzie Minister zastępcę.

§. 172.

Walne Zebranie iest naywyższą kontrolą całego Związku Kredytowego. Rozstrzyga w ostatniey Instancyi wszelkie interessa, których Komitet załatwić nie może. Stanowi przyięcie lub odrzucenie wniosków i projektów czy-

Grenzen der Creditordnung, die auf die Aufnahme des Instituts und auf Beförderung des Credits gerichtet sind, oder Abänderungen in der innern Oekonomie bezwecken, angenommen oder verworfen werden sollen.

§. 173.

Die General-Versammlung faßt ihre Beschlüsse nach Mehrheit der Stimmen; die Reihenfolge, in welcher die Stimmen abzugeben sind, und damit zugleich die Rangordnung aller Mitglieder der General-Versammlung in derselben, wird in der ersten Sitzung ein für allemal durch's Loos bestimmt.

§. 174.

Der Königl. Commissarius stimmt in der Regel gar nicht mit. Sind aber über einen Gegenstand der Berathung gleiche Stimmen, so wird derselbe nach Anhörung der wechselseitigen Gründe, mit seiner Stimme den Ausschlag geben.

§. 175.

Der Syndicus der General-Landschafts-Direction, führt das Protocoll bei der General-Versammlung.

§. 176.

Von der General-Landschafts-Direction wird der General-Versammlung ein ausführlicher Bericht über alles erstattet, was das Ganze des Credit-systems und das allgemeine Interesse aller verbundenen Gutsbesitzer betrifft.

§. 177.

Alle über die verwaltenden Fonds geführten und von dem engeren Ausschusse revidirten Rechnungen, werden der General-

nioneych w granicach Regulaminem zakreślonych, a mających na celu wzrost Instytutu i podniesienie Kredytu, lub zmiany w wewnętrzney ekonomii.

§. 173.

Walne Zebranie stanowi swe uchwały większością głosów; kolej następstwa, w której się ma głosować, a z tą razem i porządek stopniowy wszystkich członków ogólnego Zebrania, lossem na pierwszym posiedzeniu raz na zawsze przeznaczony będzie.

§. 174.

Kommissarz Królewski zazwyczaj wcale nie głosuje; jeżeli zaś zachodzi równość głosu względem iakiego roztrąsanego przedmiotu, naówczas po wysłuchaniu zobopólnych powodów kreską swą rozstrzyga.

§. 175.

Syndyk Główny Dyrekcyi Ziemskiej trzyma pióro na Walnem Zebraniu.

§. 176.

Główna Dyrekcyja zdaie dokładną sprawę Walnemu Zebraniu ze wszystkiego, co się tycze ogółu Systematu Kredytowego i powszechnego interesu wszystkich połączonych właścicieli dóbr.

§. 177.

Wszelkie rachunki zarządzanych funduszów, rewidowane przez Komitet, przekładaia się ieszcze raz do przeyrze-

Versammlung noch einmal zur Einsicht vorgelegt, die, findet sie es nöthig, eine nochmalige Revision veranlassen kann.

§. 178.

Die General-Landschafts-Direction tritt während der General-Versammlung ganz außer Thätigkeit. In allen Fällen, wo es auf eine Untersuchung der Geschäftsführung dieses Collegiums ankommt, wird ein besonderer Ausschuss aus der General-Versammlung selbst ernannt, welcher einen Rechtsgelehrten, der nicht im Dienste der Direction ist, zuzuziehen hat, und bei der endlichen Entscheidung dürfen in solchen Fällen die Mitglieder der General-Landschafts-Direction nicht mitstimmen.

§. 179.

Die der General-Versammlung zur Berathung und Entscheidung vorzulegenden Sachen, können auch von den Provinzial-Directionen oder von einzelnen Kreisen eingereicht werden. Doch müssen sie zuvor alle an die General-Landschafts-Direction gehen, die sie den übrigen Provinzial-Collegien bekannt macht, um in ihren Kreistagen abstimmen zu lassen, damit die zum engeren Ausschusse gewählten Abgeordneten darüber mit Anweisung versehen, einen Beschluss fassen können, was davon der General-Versammlung vorzulegen ist.

§. 180.

Die General-Versammlung darf nichts zu ihrer Berathung und Entscheidung ziehen, was nicht den landschaftlichen Creditverein und dessen Bestimmung angeht, oder die Gerechtfame der Gläubiger gefährden könnte.

nia Walnemu Zebraniu, od którego, gdy tego widzi potrzebę, powtórna zależy rewizya.

§. 178.

Główna Dyrekcyja Ziemska przestaie być czynną podczas Walnego Zebrania. We wszelkich przypadkach, gdzie o roztrząszenie czynności tegoż Collegii idzie, mianowaną będzie osoba z pośród Walnego Zebrania Deputacya, której wolno przybrać prawoznawcę, nie będącego w usługach Dyrekcyi i przy ostateczney decyzji nie mogą w takich przypadkach głosować członki Generalney Dyrekcyi Ziemskiej.

§. 179.

Przekładać się mające Walnemu Zebraniu do narady i decyzji rzeczy, mogą od Prowincyalnych Dyrekcyi, iako też od pojedynczych Powiatów być podawane. Wszystkie atoli udzielane być powinny wprzód Główney Dyrekcyi, która je obiawia innym Kollegiom Departamentowym w celu poddania ich pod głosowanie w swych Powiatach, ażeby wybrani do Komitetu Deputowani zainformowawszy się w tej mierze, zdecydować się mogli względem czynienia stosownych na Walném Zebraniu wniosków.

§. 180.

Walne Zebranie nie może roztrząsać i rozstrzygać żadney rzeczy, nietyczący się Ziemskiego Związku Kredytowego i jego przeznaczenia lub mogący narazić na niebezpieczeństwo prawa Wierzycieli.

§. 181.

Deshalb müssen alle an die General-Landschafts-Direction eingesandte, und von ihr und dem engern Ausschusse einer näheren Erwägung der General-Versammlung würdig geachtete Eingaben und Vorschläge, sechs Wochen vor der Zusammenkunft derselben, dem Königl. Commissarius zur Prüfung mitgetheilt werden.

§. 182.

Will der engere Ausschuss oder die General-Landschafts-Direction von Amts wegen einen Gegenstand in Vorschlag bringen, über welchen noch die gesammten Gutsbesitzer gehört werden müssen, so werden die Vorschläge zur gehörigen Zeit den Provinzial-Directionen mitgetheilt, um in den Kreisen darüber abstimmen zu lassen. Die nächste Versammlung hat über diese Abstimmungen einen Beschluss zu fassen, der dann der General-Versammlung vorgelegt wird.

§. 183.

Ueber alle Beschlüsse welche auf Abänderungen der gegenwärtigen Creditordnung oder Zusätze zu derselben gerichtet sind, muß der Königl. Commissarius bei dem Ministerium des Innern, bei Einreichung einer vollständigen Abschrift der Generalversammlungs-Protocolle, noch besonders auf die Einholung der Königl. Bewilligung antragen, und können dieselben nicht eher, als bis diese erfolgt ist, in Ausübung gebracht werden.

§. 184.

Nach beendigter General-Versammlung müssen die Abgeordneten der Provinzial-Directionen diesen, und die Provinzial-Direc-

§. 181.

Dla tego wszelkie podania i propozycye, przeslane do Główney Dyrekeyi Ziemskiej, a od teyże i od Komitetu uznane bydź godnemi bliższego na Walném Zebraniu rozważenia, powinny bydź na sześć tygodni przed ziechaniem się onegoż, Król. Kommissarzowi do przetrząśnienia udzielone.

§. 182.

Jeżeli Komitet lub Główna Dyrekcyja Ziemska ma z urzędu do wniesienia jaką propozycyą, względem której słuchać wprzód wypada wszystkich połączonych Właścicieli dóbr, propozycyja takowa komunikowaną będzie w przyzwoitym czasie Dyrekeyom Prowincyalnym, celem odgłosowania w tey mierze po Powiatach. Na naybliższym posiedzeniu stanie względem głosów tych uchwała, która potem Walnemu Zebraniu przełożoną będzie.

§. 183.

Względem wszelkich uchwał, mających na celu zmiany niniejszego Regulaminu Kredytowego lub dodatki do onegoż, winien Królewski Kommissarz, podając Ministerstwu spraw wewnętrznych dokładną protokółu Walnego Zebrania Kopia, wniesć od dzielnie o wyiednanie approbacyi N. Pana, i dopiero po nastąpieniu teyże mogą bydź do skutku przywiedzione.

§. 184.

Po ukończoném Walném Zebraniu, powinni Deputowani Dyrekeyi Prowincyalnych zawiadomić o wszelkich zapa-

tionen den verbundenen Gutsbesitzern von allen genommenen Beschlüssen Nachricht geben.

§. 185.

So wie die General-Versammlung durch den Königl. Commissarius geschlossen ist, tritt die General-Landschafts-Direction wieder in volle Thätigkeit.

Zehntes Capitel.

Von Vollziehung der landschaftlichen Verfügungen.

§. 186.

Jedes Mitglied des Vereins ist verbunden, sich den Verfügungen der landschaftlichen Collegien, welche die Aufrechthaltung und Ausführung des Credit-systems betreffen, zu unterwerfen.

§. 187.

Bei Widersetzlichkeit und Ungehorsam sind die Landschafts-Collegien befugt, ihren Verfügungen durch Geldstrafen, durch landreuterliche Hülfe, und nöthigenfalls durch nachzusuchenden militairischen Beistand, Nachdruck zu geben.

Die Gerichte sind gleichfalls verpflichtet, der Landschaft in diesen Fällen auf ihr Ansuchen schleunige und unweigerliche Hülfe zu leisten.

§. 188.

Sollten diese Mittel den Widerspenstigen nicht zur gesetzlichen Ordnung zurückbringen, so ist der Verein berechtigt, die Ablösung der empfangenen Pfandbriefe von ihm zu fordern, und wenn diese nicht erfolgt, die Veräußerung der verpfändeten Güter zu verlangen.

dlych uchwałach też Dyrekeye Prowincyalne, a te połączonych Właścicielu dóbr.

§. 185.

Po zamknięciu Walnego Zebrania przez Królewskiego Kommissarza, Dyrekeya Główna Ziemska rozpoczyna znowu zupełne urzędowanie.

Rozdział Dziesiąty.

O wykonywaniu rozporządzeń Ziemskich.

§. 186.

Każdy członek Towarzystwa winien poddać się Kollegiów Ziemskich rozporządzeniom, utrzymanie i wykonanie Systematu Kredytowego na celu mającym.

§. 187.

W przypadku oporu i nie posłuszeństwa, mocne są Kollegia Ziemskie nadać dzielność swym rozporządzeniom przez kary pieniężne, przez użycie pomocy woźnego, a w potrzebie przez zarekwirowane ramie wojskowe. Sądy są zobowiązane, ażeby Ziemstwu w tych przypadkach, za ich rek wizycyą, bezzwłoczną udzielały pomoc.

§. 188.

Jeżeliby środki te nie przywiodły upornego do prawnego porządku, wolno Towarzystwu żądać, ażeby spłacił zaciągnięte listy zastawne, a nie uczyniwszy tego, domagać się o przedanie dóbr zastawionych.

§. 189.

Das Provinzial-Collegium, welches sich zu einem solchen Verfahren genöthiget sieht, muß unter Anführung aller vorwaltenden Umstände und Gründe, an die General-Direction berichten, welche nach Lage der Sache eine nähere Untersuchung veranlaßt, den Angeklagten mit seinen Vertheidigungsgründen hört, und darauf festsetzt, ob und in wie weit die vom Provinzial-Collegium geforderte Ablösung der Pfandbriefe statt finden müsse.

§. 190.

Glaubt der Angeschuldigte sich bei dieser Festsetzung nicht beruhigen zu können, so kann er entweder auf eine nochmalige Untersuchung durch andere Abgeordnete, oder auf die Entscheidung der nächsten Versammlung des engeren Ausschusses, oder auch der General-Versammlung, falls nemlich die Berufung einer solchen, gerade beschloßen sein sollte, antragen. Hienach haben diese Behörden die Acten zu revidiren, und einen unabänderlichen Beschluß zu fassen.

§. 191.

Wenn der Angeschuldigte in der gesetzten Frist die Pfandbriefe nicht ablöst, so ist das Gut sofort zu verpachten, und nach Ablauf der Pachtjahre auf Ersuchen der Landschaft von dem betreffenden Landgerichte zur Subhastation zu stellen.

§. 192.

Alle landschaftlichen Beamten sind verpflichtet, den Verordnungen ihrer Vorgesetzten Behörden Folge zu leisten. Die Ungehorsamen können in Geldstrafe genommen, und bei beharrlicher Widerspenstig-

§. 189.

Collegium Prowincyalne, które do takowego widzi się zniewolonym postępowania, winno z wyluszczeniem wszystkich okoliczności i powodów złożyć rapport Główney Dyrekcyi, która w miarę położenia rzeczy, rozporządza bliższe wybadanie, słucha obrony oskarzonego, i stanowi następnie, czyli i ile żądane przez Collegium Prowincyalne spłacenie listów zastawnych, miejsce mieć powinno.

§. 190.

Jeżeli oskarżony sądzi, iż nie może zaprzestać na tej decyzji, może wnieść albo o powtórne przez innych Delegowanych rozpoznanie rzeczy, lub o rozstrzygnięcie naybliższego zgromadzenia Komitetu, lub też Zebrania Walnego, w przypadkuby zwołanie takowego właśnie uchwaloném być miało. Następnie Władze te przejrzyć powinny akta i niezmienną wydać uchwałę.

§. 191.

Skoro oskarżony nie spłaci listów zastawnych w ezasie oznaczonym, powinny być dobra natychmiast wydzierżawione, a po upłynieniu lat dzierżawy, na rekwizycyą Ziemstwa, przez właściwy Sąd Ziemiański na subhastacyą podane.

§. 192.

Wszyscy urzędnicy Ziemscy winni dopełniać rozporządzeń swych Władz przełożonych. Nieposłuszni mogą być brani w kary pieniężne, a trwając w swym uporze, od urzędów swoich wy-

keit durch Urtheil und Recht von ihren Aemtern entfernt werden.

§. 193.

Auch die verbundenen Gutsbesitzer ganzer Kreise in ihrer Gesamtheit bei den Kreisversammlungen sind verpflichtet, den Vorschriften der Creditordnung und den auf den Grund derselben abgefaßten Beschlüssen und ergangenen Verfügungen der ihnen vorgesezten landschaftlichen Behörden in allen Stücken Folge zu leisten.

Fünftes Capitel.

Von dem Verfahren bei der Aufnahme der Taxen.

§. 194.

Von allen, dem landschaftlichen Credit-system zu verpfändenden Gütern, müssen neue Taxen aufgenommen werden, und die Abschätzungen der Güter und Forsten nach den in der Beilage B der gegenwärtigen Creditordnung beigefügten Taxgrundsätzen erfolgen.

§. 195.

Die Taxen der Güter, welche bereits von der westpreussischen Landschaft gefertigt sind, bedürfen nur einer Revision an Ort und Stelle, und der Berichtigung nach den vorgedachten Taxgrundsätzen.

§. 196.

Wer im Laufe der Tilgungszeit neue Pfandbriefe aufnehmen will, muß sich einer gleichmäßigen Revision unterwerfen, wenn die vorhandene Taxe älter als drei Jahre ist.

rokiem sądowym oddaleni.

§. 193.

Także ziednoczeni Właściciele dóbr całych Powiatów w ogóle swoim na Zebraniach Powiatowych obowiązani są uskutecznić we wszystkim przepisy Regulaminu Kredytowego, tudzież wydane na mocy onegoż uchwały i rozporządzenia przelozonych im Władz Ziemskich.

Rozdział Jedenasty.

O postępowaniu przy sporządzaniu szacunków.

§. 194.

Wszystkich Systematowi Kredytowemu Ziemskiemu zastawić się mających dóbr sporządzone bydź muszą nowe szacunki, uskuteczniając szacowanie dóbr i lasów według przyłączonych pod B do niniejszego Regulaminu zasad szacunkowych.

§. 195.

Oszacowania dóbr, uskutecznione już przez Ziemstwo Zachodnio-Pruskie, należy tylko zrewidować w miejscu i sprostować według powyż rzeczonych zasad.

§. 196.

Kto w ciągu okresu amortyzacyjnego zaciągnąć chce nowe listy zastawne, poddać się musi takieyże rewizyi, jeżeli dotychczasowa taxa już przeszło lat 3 exystuje.

§. 197.

Als einzige Ausnahme von dieser Regel soll gestattet werden, auf ein Viertel des Kaufpreises der bis zum Ende des Jahres 1793 erkauften Güter, Pfandbriefe ohne Taxe zu bewilligen.

§. 198.

Das nicht zu überschreitende Minimum und Maximum ist überall in den Taxgrundrissen ausgedrückt. Jede Provinzial-Direction wird in den Grenzen desselben, die Sätze für ihren Bezirk, oder, wenn sie es nöthig findet, für jeden Kreis bestimmen, und diese Bestimmung durch die General-Direction auch dem engeren Ausschusse zur Bestätigung vorlegen.

§. 199.

Wo eine Vermessung des Gutes vorhanden ist, wird allein auf diese veranschlagt. Wo diese nicht ist, muß die ganze Fläche durch einen vereideten Feldmesser mit Ruthen oder Stangen übermessen und das Resultat mit dem sechsjährigen Durchschnitt der zu beschwörenden Ausfaat-Register verglichen werden.

Sind keine Wirthschaftsregister vorhanden, so muß die Ausfaat und der Heuertrag durch die Deconomie-Bedienten und drei Dorfseinsassen, die eine zulängliche Kenntniß davon haben, beschworen werden.

§. 200.

Die Aufnahme der Taxen geschieht bei Gütern bis zu einem Werthe von Zwanzig tausend Thalern, von einem Mitgliede des Provinzial-Collegiums. Bei Gütern von höherem Werthe, wird noch ein zweites Mitglied dazu ernannt. Waldun-

§. 197.

Jako iedyny od tey reguly wyiátek dozwołone bydź ma zaciąganie bez taxy listów zastawnych na czwartą część ceny kupney dóbr, aż do końca roku 1793 nabytych.

§. 198.

Nie mające bydź przestąpieniem Minimum i Maximum, wyrażone iest zawsze w prawidłach taxacyinyh. Każda Dyrekcyja Prowincyalna oznaczy w granicach onegoż stopnie dla swego okręgu, lub gdy tego uzna potrzebę, dla każdego Powiatu, i oznaczenie to przez Główną Dyrekcyją Komitetowi do zatwierdzenia przeloży.

§. 199.

Gdzie przemiary dóbr exystuie, ten ma być zasadą szacowania; gdzie go nie ma, cała płasczyzna przemierzona być musi przez przysięgłego w Geometrii łańcuchem lub prętem, a rezultat z frakcyą sześciolletnią zaprzysiędz się mających registrów wysiewu, porównanym.

W niedostatku registrów gospodar-skich, wysiewi zbiór siana przez Oficjalistów ekonomicznych i przez trzech włościan mieyscowych, o tém dostateczną mających wiadomość, zaprzysiężonym być powinien.

§. 200.

W dobrach aż do wartości 20,000 Tal. trudni się sporządzaniem taxy ieden członek Collegii Prowincyalnego. Do szacowania dóbr wyższej wartości mianuie się ieszcze drugi Członek. Do szacowania lasów aż do 45 włok używa

gen bis fünf und vierzig Huben werden von zwei, größere Wälder von drei Forstverständigen abgeschätzt.

§. 201.

Die zur Aufnahme der Taxen beauftragten Räte müssen die im §. 77 und 78, bestimmten Eigenschaften besitzen. Bei ihrer Auswahl ist mit besonderer Sorgfalt dahin zu sehen, daß sie weder unter sich, noch mit dem Besitzer des abzuschätzenden Gutes in so nahen Familien- oder sonstigen Verbindungen stehen, welche nach den Gesetzen ihre Glaubwürdigkeit als Zeugen schwächen würden; auch ist zwischen zwei und mehreren Commissarien eine wechselseitige Theilnahme bei der Abschätzung ihrer eigenen Güter als gänzlich unstatthaft zu vermeiden.

§. 202.

Die Abschätzungs-Commissarien müssen überall mit Zuziehung eines Justizbeamten verhandeln. Wenn der Syndicus durch andere Arbeiten abgehalten, der Taxaufnahme nicht beiwohnen kann, so muß der Provinzial-Director einen andern zu diesem Geschäfte besonders zu vereidenden Justizbeamten dazu ernennen. Jeder Abschätzungs-Commissarius erhält zwei Thaler Diäten.

§. 203.

Der Director ernennt die zur Taxaufnahme nöthigen Commissarien, und diese vereinigen sich wegen des anzusetzenden Termines, der sofort dem antragenden Gutsbesitzer mit dem Auftrage bekannt zu machen ist, alles Erforderliche vorzubereiten, und eine Fuhr an den bestimmten Ort zu schicken, um die Commissarien ab-

sie sich, a do większych, trzech biegłych w leśnictwie.

§. 201.

Wyznaczeni do sporządzenia tax Radzce powinni opisane w §. 77 i 78, dzierzyć przymioty. Obierając ich trzeba szczególniej zważać na to, ażeby ani między sobą ani z właścicielem oszacować się mających dóbr nie zostawili w tak bliskich familiynych lub w innych związkach, któreby według przepisów prawa wiarogodność ich iako świadków osłabiały, także między dwoma i więcej Kommissarzami zobopólnego do szacowania własnych ich dóbr udziału, iako wcale miejsca mieć niemogącego, unikać należy.

§. 202.

Kommissarze taxaeyini powinni zawsze zprzybraiem Urzędnika sądowego działać. Gdy Syndyk innemi zajęty pracami, nie może bydź czynnościom szacunkowym przytomny, winien Dyrektor mianować do tego innego, przysięgą zobowiązać się mającego, Urzędnika sądowego. Każdy Kommissarz taxaeyiny ma 2 tal. dyety.

§. 203.

Dyrektor mianuje potrzebnych do sporządzenia szacunku Kommissarzy, a ci znoszą się między sobą względem wyznaczyć się mającego terminu, o którym zawiadomić winni niezwłocznie wnoszącego o to właściciela dóbr z zalęcieniem, ażeby wszystko, co potrzeba, przygotował, podwodę w przeznaczone miejsce

zuholen, oder ihre Reisekosten extrapostmäßig zu vergütigen.

§. 204.

Alle Zubehörungen (Pertinenzien) des abzuschätzenden Gutes, müssen zur Taxe gezogen werden. Es bleibt dem Eigenthümer nur erlaubt, die Forsten auszunehmen.

§. 205.

Wenn gleich die Commissarien mit aller Pünktlichkeit und Umsicht den wahren Ertrag ausmitteln müssen, so dürfen sie doch durch unnütze Weilsäufigkeiten das Geschäft nicht absichtlich verlängern. Die Direction muß bei Feststellung der Diäten darauf Rücksicht nehmen; und diese werden von ihr allein an die Commissarien ausbezahlt und von dem Veranlasser der Taxe wieder eingezogen. Eine unmittelbare Zahlung der Diäten Seitens des Lehtern an die Commissarien, darf niemals gestattet werden.

§. 206.

Die Commissarien schicken sofort die von ihnen gemachte und unterschriebene Taxe an den betreffenden Director, und berichten zugleich über die etwa vorgefundenen besonderen Verhältnisse.

§. 207.

Alle aufgenommenen Taxen sollen, sobald sie bei dem Director eingehen, durch zwei Mitglieder des Collegiums, welche bei der Aufnahme der Taxe nicht mitgewirkt haben, und von dem Director zu ernennen sind, von jedem besonders revidirt werden. Die Revisoren erhalten die Taxen mit ins Haus. Die schriftlich abgefaßten

pod Kommissarzów przysłał, lub koszta podróży które się według zasad za extrapocztę likwidują, onymże wynagrodził.

§. 204.

Wszelkie pertynencye dóbr szacować się mających, powinny być do taxy pociągnięte. Bory tylko wolno Właścicielowi wyłączyć.

§. 205.

Lubo Komissarze z wszelką punktualnością i rozważą dochodzić powinni intraty, to wszelako nie powinni przeciągać na umyślnie czynności niepotrzebnymi obszernościami. Dyrekcya winna mieć na to uwagę stanowiąc dyety, które wypłaca Kommissarzom, a potem ściąga je od wnoszącego o taxę. Bezpośrednie płacenie dyet ze strony ostatniego Kommissarzom nigdy miejsca mieć nie może.

§. 206.

Kommissarze posyłaia niebawnie sporządzoną i podpisaną przez siebie taxę właściwemu Dyrektorowi, raportuiąc przytém o szczególniejszych, iakieby znalazli, okolicznościach.

§. 207.

Każda sporządzona taxa, iak tylko Dyrektora dojdzie, in calculo przez dwoch członków Collegii, którzy w ułożeniu oneyże nie mieli udziału, a których Dyrektor mianuje, ma być przez każdego z osobna, przeyrzana. Taxy takowe posyłaia się Rewizorom do pomieszkania. Ułożone na piśmie

Erinnerungen und Bedenken gegen die Taxen, senden sie dem Director, welcher sie den Abschätzungs-Commissarien zur Erledigung zuschickt. Dem zweiten Revisor werden die Bemerkungen des erstern nicht mitgetheilt.

§. 208.

Die Commissarien sind zunächst verantwortlich, wenn der Landschaft durch eine zu hohe Taxe, aus unrichtig zum Grunde gelegten Thatsachen, oder aus unrichtiger Anwendung der Grundsätze, ein Schaden erwächst — subsidiarisch auch die Revisoren, wenn sie nicht beweisen, mittelst unrichtiger Angabe von Ertragsgegenständen, durch die Commissarien getäuscht zu sein. Liegt böser Vorsatz oder grobe Fahrlässigkeit (was nicht vorausgesetzt werden kann) zum Grunde, so müssen sie, nach den allgemeinen Gesetzen, den ganzen Schaden vertreten. Für geringere Versehen bleiben die Tax-Commissarien und Revisoren nur drei Jahre nach revidirter Taxe verantwortlich. In allen diesen Fällen findet jedoch die Verantwortlichkeit derselben nur gegen die Landschaft, nicht aber gegen einen dritten, statt.

§. 209.

Nach eben diesen Grundsätzen fällt auch die weitere Vertretung eines Ausfalls wegen allzuhoher Abschätzungen, entweder dem gesammten Departements-Collegium, oder denjenigen Mitgliedern zur Last, die bei dem Vortrage für die Erhöhung gestimmt haben.

Um daher einer künftigen Mitvertretung auszuweichen, kann jedes Mitglied des Collegiums seine Abstimmung mit Anführung der Gründe, zu den Acten geben.

monita i wątpliwości przeciw taxom poryłaią Dyrektorowi, który ie komunikuię Kommissarzom taxacyinym do załatwienia. Drugiemu Rewizorowi nie udzielaią się monita pierwszego.

§. 208.

Kommissarze odpowiedzialnymi są przede wszystkim, gdy przez zbyt wysoką taxę z niedokładnie za zasadę wziętych faktów, lub z niedokładnego przystósowania prawideł, szkoda dla Ziemstwa wynika, a in subsidium także Rewizorowie, skoro nieudowodnią, że ich Kommissarze przez nierzetelne podanie obiektów intraty uwiedli. Na przypadek złego zamiaru lub grubego niedbalstwa (czego się domyslać nie można) odpowiadaia według powszechnych przepisów prawa za całą szkodę. Za mnieysze pomyłki Kommissarze taxacyini i Rewizorowie tylko 3 lata po zrewidowaniu taxy zostaną odpowiedzialnymi. Wszakże we wszystkich tych przypadkach odpowiedzialność ich ma tylko miejsce względem Ziemstwa, nie zaś względem iakiey trzeciey osoby.

§. 209.

Podług tychże zasad spada także odpowiedzialność za ubytek iakowy dla zbyt wysokich oszacowań, albo na całe Collegium Departamentowe, lub na tych członków, którzy podczas przedstawienia ich na posiedzeniu za podwyższeniem głosowali. — Dla zasłonięcia się tedy od przyszley spółodpowiedzialności, wolno każdemu członkowi Collegii złożyć do akt votum swe z wyluszczeniem powodów.

§. 210.

Glaubt sich ein Gutsbesitzer durch das Verfahren der Tax-Commissarien beeinträchtigt, so muß er auf eine zweite Abschätzung antragen. Der Director ernennet alsdann neue Commissarien, und die gesammte Provinzial-Direction bestimmet nach reiflicher Ueberlegung der, den ersten Tax-Commissarien gemachten Beschuldigungen, und nach der Revision der neu aufgenommenen Taxe, ob der Kläger oder der Beklagte die Kosten bezahlen müsse.

§. 211.

Wird außer diesem Falle auf eine neue Abschätzung angetragen, um einen höhern Ertrag des Gutes zu beweisen, so bezahlt der Antragende die Kosten, und die ersten Tax-Commissarien können auch zur zweiten Taxe ernannt werden.

§. 212.

Auch gegen einzelne Zweige der Abschätzung kann der Gutsbesitzer Ausstellungen machen; das Provinzial-Collegium wird bestimmen, ob sie erheblich genug sind, um eine neue Taxe zu veranlassen.

§. 213.

Die Einwendungen gegen die erste Taxe müssen allemal bestimmt angezeigt, und glaubhaft bescheiniget werden, bevor die örtliche Revision der ersten Taxe, oder die Aufnahme einer neuen, verfügt werden kann.

§. 214.

Sollte das Provinzial-Collegium aus irgend einem Grunde von Amtswegen eine neue Abschätzung für nöthig erachten und verfügen, so wird das Resultat der-

§. 210.

Jeżeli Właściciel dóbr sádzi się byđź przez postępowanie Kommissarzów taxacyjnych uszkodzonym, wniesć powinien o powtórne oszacowanie. Dyrektor mianuie naówczas nowych Kommissarzy, a cała Dyrekcyja Prowincyalna; po doyrzałém rozważeniu poczynionych przeciw pierwszym Kommissarzom zarzutów i po zrewidowaniu nowo sporządzoney taxy, stanowi: czyli skarżyciel lub oskarżony winien koszta opłacić.

§. 211.

Jeżeli, prócz tego przypadku, Właściciel nowey żąda taxy dla wykazania wyższey z dóbr intraty, opłaca koszta, a pierwsi Taxatorowie mogą i do powtórney taxy byđź użyci.

§. 212.

I przeciw pojedynczym szczegółom taxy może właściciel dóbr czynić zarzuty, a Collegium Prowincyalne zadecyduie, czyli są dosyć ważnemi, ażeby nowa taxa nastąpiła.

§. 213.

Zarzuty przeciw pierwszey taxie powinny zawsze być iasno podane i wierzytelnie poświadczone, zanim rewizya pierwszey taxy na miejscu, lub sporządzenie nowey, zadysponowaném być może.

§. 214.

Gdyby Collegium Prowincyalne z iakiegokolwiek bądź powodu uznało z urzędu potrzebę zadysponowania nowey taxy, naówczas pokaże się z Rezultatu oneyże,

selben ergeben, ob die ersten Tax-Commissarien, oder der Gutsbesitzer, oder beide die Kosten zu bezahlen haben.

§. 215.

Wollen sich in allen diesen Fällen die Commissarien oder die Gutsbesitzer bei dem Beschlusse der Direction nicht beruhigen; so bleibt ihnen der Recurs an die General-Landschafts-Direction und an den engeren Ausschuss, der die Beschwerde in letzter Instanz entscheiden muß.

§. 216.

Bei der Benachrichtigung von der festgestellten Höhe der Taxe eines Gutes wird dem Besitzer zugleich bekannt gemacht, daß er einen Auszug der Taxe, oder, wenn er die Schreibgebühren bezahlen will, die ganze Taxe in vierzehn Tagen erhalten soll, und daß er vierzehn Tage nach Empfang derselben, seine Einwendungen dagegen, dem Provinzial-Collegium anzeigen muß, widrigenfalls die Taxe als angenommen angesehen wird.

Zwölftes Capitel.

Von Ausfertigung der Pfandbriefe.

§. 217.

Wer Pfandbriefe auf sein Gut nehmen will, meldet sich bei der betreffenden Hypotheken-Behörde, und unterrichtet gleichzeitig von seiner Absicht die Provinzial-Landschafts-Directionen.

§. 218.

Die Hypothekenbehörde ist verpflichtet, davon sofort Kenntniß zu nehmen. Sind

czyli pierwsi Kommissarze, lub właściciel dóbr, lub też wspólnie kosztą opłacić winni.

§. 215.

Jeżeli we wszystkich tych przypadkach Kommissarze lub właściciele dóbr niechęcią zaprzestają na decyzji Dyrekcyi, wolny mają rekurs do Główney Dyrekcyi i do Komitetu, który zażalenie ostatecznie rozstrzyga.

§. 216.

Uwiedomiałąc właściciela dóbr o zatwierdzonej wysokości taxy, oznajmić mu przytém należy, iż ekstrakt teyże, lub, jeżeli chce neleżytości za przepisanie opłacić, całą taxę w przeciągu dni 14 odbierze, i że w 14 dniach po odebraniu oneyże donieść winien Collegio Prowincyalnemu swe przeciw niey monita, inaczej taxa za przyjętą uważać się będzie.

Rozdział dwunasty.

O wydawaniu listów zastawnych.

§. 217.

Cheący zaciągnąć na swe dobra listy zastawne, zgłasza się do właściwey Władzy Hypoteczney, donosząc zarazem o swoim zamiarze Prowincyalney Dyrekcyi Ziemskiej.

§. 218.

Władza Hypoteczna powinna zająć się niezwłocznie zgłębieniem tego przedmi-

gesetzliche Hindernisse vorhanden, so bescheidet sie darüber den Nachsuchenden. Im entgegengesetzten Falle sendet sie die Eingabe ohne Aufenthalt urschriftlich und unter bloßem Umschlage mit Beifügung eines Hypothekenscheines an die betreffende Provinzial-Direction.

§. 219.

Findet der Director die Bewilligung der Pfandbriefe nach den bestehenden Grundsätzen nicht zulässig, so setzt er den Ansuchenden sofort davon in Kenntniß. Unterliegt aber die Bewilligung keinem Bedenken, so wird das Gesuch der nächsten Versammlung des Provinzial-Collegiums vorgelegt, und der Suchende vorläufig davon benachrichtiget.

§. 220.

Die in dem abgelaufenen halben Jahre eingegangenen Eingaben und Taxen vertheilt der Director unter die Mitglieder des Collegiums zum Vortrage; für die letztern werden zwei Referenten ernannt.

§. 221.

Es ist hiebei vorzüglich zu berücksichtigen:

- 1). daß der Re- und Correferent aus dem Kreise sein muß, in welchem das taxirte Gut liegt, beide aber eine zureichende Kenntniß davon haben müssen;
- 2). daß sie mit den Antragenden in keiner Verwandtschaft oder andern nahen Verbindung stehen, (§. 201.) und
- 3). daß sie nicht selbst die Taxe aufgenommen oder revidirt haben.

§. 222.

Die Referenten müssen die Taxe genau

otum. Upatrując prawne przeszkody, uwiadomia o nich Extrahenta. Nieznajdując zaś żądanych, odsyła podanie nieważne w oryginale i pod brostą kopertą z dołączeniem wykazu hipotecznego do właściwey Dyrekeyi Prowincyalney.

§. 219.

Jeżeli Dyrektor przekona się iż wedle przyjętych zasad listy zastawne wydaniem być nie mogą uwiadomia zaraz o tém Extrahenta. Jeżeli zaś nie masz żadney przeciw wydaniu listów zastawnych przeszkody, przekłada się wniosek na naybliższém Zebraniu Collegii Prowincyalnego, udzielając tymczasową o tém wiadomość Extrahentowi.

§. 220.

Nadeszłe w upłynioném półroczu podania i taxy, rozdziela Dyrektor między członków Collegii ad referendum, wyznaczając do szacunków po dwóch Referentów.

§. 221.

Przy podziale tym szczególniejszą należy na to mieć uwagę:

- 1). iż Referent lub Korreferent powinien być z tego Powiatu, w którym dobra oszacowane leżą, obydway zaś dostatecznie oneż znać powinni;
- 2). iż niepowinni być z Extrahentem spokrewnieni lub w innych bliskich zostawać związkach (§. 221.);
- 3). iż niepowinni być ci sami, co szacunek sporządzili, lub zrewidowali.

§. 222.

Powinni Referenci ściśle porównać

mit den festgesetzten Grundsätzen vergleichen, solche selbst nach ihren Lokalkenntnissen von dem Gute prüfen, und über das Resultat dem Collegium einen erschöpfenden Vortrag halten. Das Collegium berathschlagt, und setzt demnächst durch Mehrheit der Stimmen fest, bis auf welchen Betrag Pfandbriefe gegeben werden sollen.

§. 223.

Der Beschluß wird von dem Syndicus in das Protokoll eingetragen, am Ende der Sitzung vorgelesen, und von sämtlichen Gliedern des Collegiums unterschrieben.

§. 224.

Wenn alle eingegangenen Gesuche und Taxen vorgetragen sind, und darauf verfügt ist, geschieht die wirkliche Ausfertigung der Pfandbriefe.

§. 225.

Pfandbriefe sollen nur in nachfolgenden Summen als: zu 1000 Thaler, 500 Thaler, 250 Thaler, 100 Thaler, 50 Thaler und 25 Thaler, ausgefertigt werden. Wenigstens für den achten Theil des Ganzen werden kleine Pfandbriefe, das heißt: zu 100, 50 und 25 Thalern gefertigt.

§. 226.

Die Pfandbriefe werden nach dem in der Beilage C enthaltenen Schema auf Pergament mit besonders dazu gestochenen Platten und lateinischen Buchstaben, in zwei Halbscheiden, die eine in polnischer, die andere in deutscher Sprache abgedruckt, und denselben Zins-Coupons auf fünf Jahre, also zehn Stück, beigegeben.

szacunek z ustanowionemi prawidłami, wybadać go w miarę swych o dobrach wiadomości mieyscowych, i wyczerpaną w tey mierze złożyć Collegio relacyą. Collegium naradza się i większością kresek ustanawia połowę wartości, do której listy zastawne wydane być mają.

§. 223.

Syndyk zapisuie uchwałę do protokółu, którego po odczytaniu onegoż na końcu posiedzenia, wszyscy członkowie Collegii podpisują.

§. 224.

Po przedstawieniu wszystkich prośb i tax, i wydaniu dyspozycyi w tey mierze, następuje wygotowanie samychże listów zastawnych.

§. 225.

Listy zastawne wystawiane tylko być mają na następne summy, iako to: na 1000 Tal., 500 Tal., 250 Tal., 100 Tal. 50 Tal., i 25 Tal. Przynajmniey na osmą część całkowitey summy robione będą mnieysze listy zastawne, to iest: 100, 50, i 25 Tal.

§. 226.

Listy zastawne wybiić się będą według wzoru w Annexie C. na pergaminie, zrobionemi tym końcem rytniami i głoskami łacińskimi w dwóch podziałach, jedna połowa w języku Polskim; druga w Niemieckim, przyłączając do każdego listu Kupony czyli bilety prowizyjne na lat 5, a zatem po 10 kuponów.

§. 227.

Bei Berichtigung des zehnten Coupons werden dem Inhaber unentgeltlich zehn folgende ausgehändigt, wenn nicht etwa ein dritter, als Inhaber des Pfandbriefes, früher dagegen Einspruch gethan hat. Diese Bestimmung wird auf die Rückseite des zehnten Coupons mit abgedruckt.

§. 228.

Außer der Zeit des Gebrauchs werden Platten und Stempel durch den König. Commissarius versiegelt, und von der Direction mit der größten Sorgfalt aufbewahrt.

§. 229.

Wenigstens zwei Mitglieder des Provinzial-Collegiums müssen gegenwärtig sein, wenn die erforderliche Anzahl Exemplare zu den auszufertigenden Pfandbriefen abgedruckt und vorschriftsmäßig gestempelt wird.

§. 230.

Im versammelten Collegium muß der Syndicus die in den abgedruckten Exemplaren leer gebliebenen Plätze, die Summe, die Nummer und den Buchstaben des Pfandbriefes ausfüllen. Der Director und wenigstens zwei Landschaftsräthe, unterschreiben den Pfandbrief, und drucken das Landschaftsiegel bei.

§. 231.

Mit dem Präsidenten des betreffenden Landgerichts bestimmt der General-Landschafts-Director gemeinschaftlich den Termin, in welchem sich die Abgeordneten der Landschaft, zu welchen allemal der Syndicus gehören muß, mit den Abgeordneten

§. 227.

Przy realizacji 10 kuponów wydaia się posiadaczowi bezpłatnie dziesięć następnych, jeżeliby ktoś trzeci, jako właściciel listu zastawnego nie uczynił w czesniej iakiego przeciw temu przedstawienia. Przepis ten wydrukowany będzie na zwrotnej stronie dziesiątego Kuponu.

§. 228.

Rytnie i stęple, krom czasu ich użycia, przez Królewskiego Kommissarza opieczętowane, a przez Dyrekcyą nayskrośliwiej zachowane będą.

§. 229.

Naymniey dwóch członków Kollegium Prowincyalnego powinno być przytomnemi wybiciu potrzebney liczby exemplarzy wygotować się mających listów zastawnych i opatrzeniu ich stemplem.

§. 230.

W zebraném Collegium winien Syndyk zapelnąć pozostałe w wyciśnionych exemplarzach prózne miejsca — sumę — numer i literę listu zastawnego. Dyrektor i przynaymniey dwóch Radzców Ziemskich podpisuią list zastawny, i wyciskaią na nim pieczęć Ziemstwa.

§. 231.

Generalny Dyrektor Ziemski wspólnie z Prezesem właściwego Sądu Ziemiankiego przeznaczaią termin zebrania się Delegowanych Ziemskich, do których zawsze Syndyk należeć powinien, z Delegowanymi Sądu w miejscu, gdzie

des Gerichts an dem Orte, wo dieses seinen Sitz hat, vereinigen sollen. Die Abgeordneten des Gerichts, die durch die Landschafts-Direction ein schriftliches Verzeichniß der halb vollzogenen, auf die gesammte Landschaft ausgestellten Pfandbriefe, und eine Nachweisung, auf welche Güter diese Pfandbriefe gegeben sind, erhalten, überzählen diese, unterschreiben und unterzeichnen sie, wenn sie richtig sind, und besorgen dann sofort die Eintragung in das Hypothekenbuch, und den vom Archivarius und Ingrossator zu unterzeichnenden vorchriftsmäßigen Vermerk der richtigen Eintragung.

§. 232.

Dies muß in vollständiger Versammlung der beiderseitigen Abgeordneten geschehen, und darüber ein genaues Protocoll zweifach aufgenommen werden; eins von Seiten des Gerichts, das andere von Seiten der Landschaft.

§. 233.

Die ausgefertigten Pfandbriefe versiegeln die Abgeordneten des Gerichts. Unter diesem Siegel werden sie von den Abgeordneten der Landschaft entgegengenommen, und demnächst dem Director am Sitze der Provinzial-Versammlung ausgehändigt, welcher sie dann an die Theilnehmer, die auf ihre Ausfertigung angetragen haben, vertheilt, nachdem zuvor auch noch deren Eintragung in das Landschafts-Register (§. 132.) bewirkt worden ist.

§. 234.

Die Pfandbriefe müssen an den betreffenden Gutsbesitzer selbst ausgehändigt werden, einem dritten aber nur auf gerichtliche Spezial-Vollmacht desselben.

ostatni swoje ma siedlisko. Delegowani Sądu, którzy od Dyrekecyi Ziemskiej odebrali spis wygotowanych w połowie, na całe Ziemstwo wystawionych listów zastawnych, wraz z wykazem, na które dobra listy te są wydane, przeliczają też listy, i znalazłszy je zgodnie z wykazem, oneż podpisują, pieczęcią opatrują i uskuteczniają zaraz Intabulacją do hipoteki, tudzież każą wygotować według przepisów podpisać się mające przez Archiwariusza i Ingrossatora poświadczanie rzetelnę intabulacyi.

§. 232.

Czynność ta załatwioną być powinna in pleno wszystkich obustronnych Kommissarzy, przy spisaniu na to dokładnego protokołu w dwóch exemplarzach; ieden ze strony Sądu, drugi ze strony Ziemstwa.

§. 233.

Na wygotowanych listach zastawnych wyciskają pieczęć Delegowani Sądu. Pod tą pieczęcią odbierają je Delegowani Ziemstwa i wręczają Dyrektorowi w miejscu Zgromadzenia Prowincyalnego, który je następnie Interessentom, którzy oni wniosli, wydaie, po uskuteczniionem poprzednio zaciągnienu ich do Regestru Ziemskiego (§. 132.).

§. 234.

Listy zastawne wręczone być powinny samemuż właścicielowi dóbr, komu zaś trzeciemu tylko na mocy szczególnego pełnomocnictwa sądowego.

§. 235.

Sollen Hypothekeninstrumente in Pfandbriefe umgeschrieben werden, so wird die nehmliche Form wie bei der Ausfertigung neuer Pfandbriefe beobachtet. Die Umschreibung muß in den Hypothekenbüchern besonders vermerkt werden. Die Aushändigung der Pfandbriefe erfolgt aber erst nach Uebergabe und Vernichtung des Hypothekeninstruments, welche letztere durch die Hypothekenbehörde geschieht. Bis zu diesem Zeitpunkte bleibt der Pfandbrief im Deposito des Gerichts.

Dreizehntes Capitel.

Von Einzahlung der Zinsen von den landschaftlichen Pfandbriefen.

A. Von der Einzahlung selbst.

§. 236.

Die Zinsen der Pfandbriefe werden in halbjährigen Fristen, vom 16. bis 26. Juni, und vom 12. bis 24. December, von den Schuldnern baar in Courant nach dem Münzfuße von 1764 an die Landschafts-Direction bezahlt. Nur in demselben Termine fällige Coupons werden als baar angenommen.

§. 237.

Die Direction versammelt sich acht Tage vor diesem Termine in dem Kassengebäude der landschaftlichen Provinzialstadt, und bestimmt die Stunden, in welchen Zahlungen angenommen werden.

§. 238.

Sie ernennt zugleich zwei ihrer Mitglieder zu Cassen-Curatoren, welchen während ihrer Ausdauer noch die besondern Pflich-

§. 235.

W przypadku przeistoczenia Instrumentów hipotecznych w listy zastawne, postępuje się równie iak przy wygotowaniu nowych listów zastawnych. Przeistoczenie to powinno być w księgach hipotecznych wyraźnie zanotowaném. Listy zastawne wręczają się dopiero po złożeniu i zniszczeniu instrumentu hipotecznego które to ostatnie władza hipoteczna skutecznie. Dopóki to nie nastąpi, list zastawny w Depozycie Sądu pozostaje.

Rozdział trzynasty.

O płaceni u prowizyi od Ziemskich listów zastawnych.

A. O samemże płaceni u.

§. 236.

Prowizye od listów zastawnych opłacaia dlužnicy w półrocznych terminach od d. 16. do 26. Czerwca i od 12. do 24. Grudnia grubą monetą według stopy menniczej 1764 do Dyrekcyi Ziemskiej. Tylko w tym terminie przypadłe do uiszczenia kupony przyimowane będą za gotowiznę.

§. 237.

Dyrekcya zgromadza się 8. dni przed tym terminem w lokalu kassowym Ziemskiego miasta Prowincyalnego, i przeznacza godziny do przyimowania prowizyi.

§. 238.

Mianuje zarazem dwóch z pomiędzy członków swoich na Kuratorów kassy, do których w ciągu ich urzędowania

ten obliegen, welche die Gesetze mit einer Cassen-Curatel verbunden haben. Der Director und der Syndicus dürfen dazu nicht ernannt werden.

§. 239.

Die Zinsen können auch durch einen Abgeschickten bezahlt, oder mit der Post franco an die Direction übermacht werden; im letztern Falle werden die Geld-Paquete, bis sie im versammelten Collegium eröffnet und nachgezählt werden können, in den Depositat-Kasten verwahrlich niedergelegt. Dieser Depositat-Kasten muß von Eisen und mit drei Schlössern versehen sein, zu welchen die beiden Cassen-Curatoren und der Rendant besondere Schlüssel haben, so daß er von keinem Einzelnen eröffnet werden kann.

§. 240.

Außer den Sitzungen ist weder die Direction noch der Rendant ermächtigt, Zinsenzahlungen anzunehmen. Der Director ist zwar befugt, an ihn adressirte mit der Post eingehende Gelder gegen Empfangschein anzunehmen; doch darf er die mit Geld beschwerten Briefe, Beutel oder Paquete, nur in der Versammlung des Collegiums erbrechen, wo die Gelder gleich nachgezählt werden müssen.

§. 241.

Jede eingezahlte Post wird von einem Cassen-Curator in das von ihm zu führende Protocoll, von dem andern in die Controlle, und von dem Rendanten in das Rechnungsbuch eingetragen; und die Schuldner erhalten über ihre Einzahlungen gedruckte, von den Cassen-Curatoren unterschriebene, von dem Rendanten contrasig-

należyescze pełnienie szczególnych obowiązków, które prawa z kuratoryą kassy połączyły. Dyrektor i Syndyk nie mogą być na ten urząd mianowanymi.

§. 239.

Mogą także prowizye przez umyślnego lub przez pocztę franco do Dyrekcji być przesyłane; w ostatnim razie pakiety z pieniędzmi, aż do otworzenia i przeliczenia ich w Zgromadzonem Collegium, zachowywać się będą w skrzyni depozytalney. Skrzynia ta depozytalna powinna być żelazna i mieć trzy zamki, do których obydwaj Kuratorowie kassy i Kassyer osobne mają klucze, tak iż przez żadnego z nich poiedynczo otworzoną być nie może.

§. 240.

Prócz posiedzeń nie wolno ani Dyrekcjom, ani Kassyerowi przyimować prowizyi. Mocen iest wprawdzie Dyrektor przyimować nadchodzące pocztą pod iego adresem pieniądze za atestem odebrania, atoli obciążone pieniędzmi listy, worki, lub pakiety, może tylko na Zgromadzeniu Collegii otwierać, gdzie pieniądze natychmiast przeliczone być powinny.

§. 241.

Każdy wpływ zapisuie ieden Kurator kassy do protokołu, którego prowadzi, drugi do kontroli, a Kassyer do rachunku, a dłużnicy odbierają z opłaconych prowizyi drukowane, przez Kuratorów podpisane; a przez Kassyera kontrasygnowane i liczbami opatrzone kwity.

nirte und numerirte Quittungen. Die Nummern derselben werden in das Protocoll und in das Rechnungsbuch mit eingetragen.

§. 242.

In dem Protocolle werden die Zahlungen, wie sie geschehen, hinter einander aufgeführt, und die Summe, so wie der Name des Zahlers und des Gutes, dessen Pfandbriefe sie betreffen, bemerkt. Zur leichtern Uebersicht werden die Zinsen gleich in drei Rubriken nach folgendem Schema vereinnahmt;

Liczby tych kwitów zaciągają się do protokółu i do księgi rachunkowej.

§. 242.

W protokóle zapisują się prowizye według kolei wypłaty, wyrażając w nim summę tudzież nazwisko płaćącego i wsi, którey listów zastawnych dotyczą. Dla łatwiejszego przejrzenia zapisuje się wpływ prowizyi zaraz w trzech rubrykach według następnego wzoru:

S c h e m a

zur Einnahme der Zinsen bei der Direction des landschaftlichen Departements Posen.

N a m e n d e s		Es haften Pfand- briefe darauf Rthlr.	An Interessen halbjährig Rthlr. Sgr.		Zur plan- mäßigen Zilgang Rthlr. Sgr.		Zu den Ver- waltungs- Kosten à $\frac{1}{4}$ pro Cent. Rthlr. Sgr.		in Summa hat der Schuldner gezahlt Rthlr. Sgr.	
Gutes.	Kreises.									
		20,000	400	—	100	—	25	—	525	—

W z ó r

przychodu prowizyi w Dyrekcyi Ziemskiego Departamentu Poznańskiego.

N A Z W I S K O		Jest na niey li- stów za- stawnych Talar.	Prowizya półroczna Tal. dgr.		Na umo- rzenie według planu. Tal. dgr.		Na koszta Admini- stracyi po $\frac{1}{4}$ od sta Tal. dgr.		Ogółem zapłacił Dłużnik. Tal. dgr.	
Wsi.	Powiatu.									
		20,000	400	—	100	—	25	—	525	—

und nach dem Schlusse einer jeden Sitzung wird das Protocoll mit der Controlle verglichen, und von beiden Cassen-Curatoren unterschrieben.

§. 243.

In dem Rechnungsbuche wird für jedes Gut eine zulängliche Anzahl Blätter bestimmt. Bei Eröffnung der Sitzungen wird aus den Landschaftsregistern ausgezogen, wieviel Pfandbriefe auf jedem Gute haften, wie viel davon an Zinsen, wie viel zum Tilgungsfonde, und wieviel zu den Verwaltungskosten einkommen muß, folglich das Solleinkommen bestimmt.

§. 244.

Die Controlle besteht aus einem alphabetischen Verzeichnisse der bespfandbrieften Güter, welches vor der Sitzung gefertigt, und von dem Syndicus attestirt wird, mit den nehmlichen Rubriken zur Einnahme wie das Rechnungsbuch.

§. 245.

Der Director ist für das pünktliche Verfahren bei der Zinseneinzahlung verantwortlich. Er wird alle Uneinigkeiten, die etwa zwischen den Directionsmitgliedern und den Bethheiligten vorkommen könnten, ausgleichen.

§. 246.

Theilweise Zahlungen der Zinsen werden in der Regel und ohne besondere Bewilligung des versammelten Collegiums, nicht angenommen. Mit Ablauf der bestimmten Termine müssen alle Zinsen an die Cassa eingezahlt sein. Wegen der Rückstände tritt das §. 250. und folg. bestimmte Verfahren ein.

a w końcu każdego posiedzenia, porównywa się protokół z kontrolą i podpisuje przez obydwóch Kuratorów.

§. 243.

W księdze rachunkowej przeznaczona będzie dla każdej wsi dostateczna liczba stron. Przy rozpoczęciu posiedzeń zrobiony będzie wyciąg z Regestrów Ziemskich, ile zaciągniętych jest na każdej wsi listów zastawnych, ile ma wpływać prowizyi, ile na fundusz amortyzacyjny, ile na koszt Administracyi, i następnie ogół tego oznaczonym, co ma wpływać.

§. 244.

Kontrola składa się z alfabetycznego dobru listami zastawnymi obciążonych wykazu, sporządzonego przed Sessyą, i przez Syndyka poświadzonego, a mającego te summy rubryki percepty, iak książka rachunkowa.

§. 255.

Dyrektor odpowiedzialny jest za punktualne postępowanie przy wypłacie prowizyi. Uprzątać będzie wszelkie nieporozumienia, iakieby między członkami Dyrekcyi a Interessentami zayść mogły.

§. 246.

Cząstkowe płacenie prowizyi w powszechności i bez wyraźnego zezwolenia zebranego Collegii nie będzie przyiętym. Z upłynieniem oznaczonych terminów powinny wszystkie prowizye weyść do kassy. Względem zaległości postępuje się według przepisów §. 250.

§. 247.

Wenn die Einnahme der Zinsen geschlossen ist, versammelt sich das Collegium, und läßt die in dem Rechnungsbuche und in der Controlle bereits abgefonderten Zinsen, den Tilgungsfond, die Verwaltungskosten, jedes in einem besonderen Kasten mit drei Schlössern, wozu die Schlüssel nach §. 239. vertheilt sind, aufbewahren.

§. 248.

Ueber diese wirkliche Trennung des baaren Geldes und dessen Niederlegung in verschiedene Kasten, wird ein besonderes Protocoll aufgenommen, in welchem die Summe der Zinsen, der Tilgungs- und Verwaltungsfonds genau angegeben werden muß, und von dem Director, sämtlichen Råthen mit Einschluß des Syndicus, und dem Rentanten unterschrieben.

§. 249.

Die Direction muß sofort der General-Landschafts-Direction anzeigen, wie viel an fälligen Zinsen eingegangen ist, wie viel Rückstände geblieben sind, und was sie verfügt hat, um die Beitreibung zu bewirken.

B. Von Beitreibung der zurückgebliebenen Zinsen durch Administration und Verpachtung.

§. 250.

Es ist ein Hauptgrundgesetz des land-schaftlichen Credit-systems, den Couponsinhabern die fälligen Zinsen an den bestimmten Terminen pünktlich und baar zu bezahlen.

§. 247.

Po zakończeniu pobioru prowizyi, zgromadza się Collegium i oddzielone już w księdze rachunkowej i kontrolli prowizye, fundusz amortyzacyjny, koszta administracyjne, każdy szczególny w osobnej skrzyni pod trzema zamkami, od których klucze według §. 239. rozdane, złożyć każe.

§. 248.

Względem tego rzeczywistego oddzielenia gotowizny i złożenia iey do skrzyń osobnych, sporządza się szczególny protokół, w którym sumę prowizyi, fundusz amortyzacyjny i administracyjny dokładnie wyrazić należy, a który przez Dyrektora, wszystkich Radców łącznie Syndyka i Kassjera podpisany być powinien.

§. 249.

Dyrekcya powinna natychmiast donieść Główney Dyrekcyi Ziemskiej, ile z przypadłych do uiszczenia prowizyi wpłynęło, ile jest zaległości i jakie względem ich ściągnięcia wydała rozporządzenia.

B. O ściąganiu niedoszłych prowizyi przez Administracyą i wydzierzawienie.

§. 250.

Główną jest zasadą Ziemskiego Systematu Kredytowego, ażeby posiadającym Kupony, przypadłe prowizye w oznaczonych terminach punktualnie i gotowizną wypłacane były.

§. 251.

Um dies bewirken zu können, muß mit Strenge darauf gehalten werden, daß die Schuldner ihre Zinsen in den bestimmten Terminen pünktlich zur Casse bringen. Die schnellsten Executionsmittel müssen gegen die Säumigen verfügt werden.

§. 252.

Nach Ablauf des zur Zinsenzahlung bestimmten Termins, müssen die Cassen-Curatoren sofort einen Auszug der Rückstände aus ihren Büchern machen, und diesen dem versammelten Provinzial-Collegium vortragen. Dieses fertigt sogleich durch reitenden Boten auf Kosten der Schuldner den in den Kreisen zurückgebliebenen Landschaftsräthen einen Auszug mit der Aufgabe zu, ohne Verzug die nöthigen Maassregeln zur Betreibung der Rückstände zu ergreifen.

§. 253.

Sogleich nach dessen Empfang muß sich der Landschaftsrath mit Zuziehung einer vereideten Gerichtsperson auf das genannte Gut verfügen, und von den auf demselben vorzufindenden Wirthschaftsbeständen, doch ohne der Substanz des Gutes zu schaden, so viel verfilbern, daß damit die schuldigen Zinsen bezahlt werden können. Der Erlös wird auf Kosten der Schuldner, der Direction eingeschickt und über das Verfahren eine genaue Verhandlung aufgenommen.

§. 254.

Findet er keine veräußerliche oder nicht zulängliche Bestände, so bereitet er sofort Alles zur Administration des Gutes vor,

§. 251.

Aby tego dopełnić można, ściśle należy przypilnować, iżby dłużnicy prowizye swe punktualnie w oznaczonych terminach do kassy wnosili, przedsiębiorząc najszybsze przeciw opieszalym środki exekucyjne.

§. 252.

Po upłynieniu oznaczonego do wypłaty terminu, powinnością Kuratorów kassy sporządzić bezzwłocznie z ksiąg swoich wyciąg zaległości, i przedstawić go zebranemu Collegio Prowincyalnemu. To przesyła niebawem przez konnych posłańców na koszt dłużników, ekstrakt pozostałym w Powiatach Radzcom Ziemskim, z poleceniem użycia natychmiast potrzebnych środków dla ściągnięcia zaległości.

§. 253.

Zaraz po odebraniu ekstraktu powinien Radzca Ziemski z przybraną przysięgłą osobą sądową, udać się do dóbr wskazanych i ze znalezionych tamże zapasów gospodarskich, atoli bez nadwężenia istoty dóbr, tyle sprzedać, iżby tym funduszem należne prowizye opłacone być mogły. Pieniądze należy przesłać Dyrekeyi na koszt dłużników a czynność dokładnie w protokole opisać.

§. 254.

Jeżeli nie znajdzie żadnych lub niedostateczne zapasy do sprzedaży, przygotowuje zaraz wszystko do zaprowadze-

berichtet an die Direction, und schlägt einen Administrator vor.

§. 255.

Sind von dem Gute im Termin Weihnachten die laufenden Zinsen nicht gezahlt, so wird es administriert und den folgenden 10. Juni zur Verpachtung gestellt, damit aus den vorzuschießenden Pachtgefallen die rückständigen und laufenden Zinsen bezahlt werden können.

§. 256.

Sind die laufenden Zinsen im Termine Johannis nicht gezahlt, so soll das Gut unter Aufsicht eines Landschaftsrathes durch den, auf demselben vorhandenen und besonders zu vereidenden Wirthschafter — insofern sich gegen dessen Persönlichkeit und Fähigkeit nichts zu erinnern findet — bis zum 15. Juli desselben Jahres administriert, und der Direktion Rechnung gelegt werden. In diesem Tage aber soll die Verpachtung verfügt werden, wenn der Eigenthümer sich nicht bis dahin bei der Provinzial-Direction erklärt hat, daß er die Administration bis zum nächsten Johannis-Termine wünsche. In diesem Termine muß aber, insofern die Casse nicht befriedigt ist, unfehlbar zur Verpachtung geschritten werden.

§. 257.

Die Güter werden auf drei hintereinander folgende Jahre verpachtet. Bei dem Abschlusse des Pachtvertrages soll der Eigenthümer mit seinen Anträgen gehört werden.

§. 258.

Die Hauptbedingungen bei der Verpach-

nia administracyi dóbr, zaraportuie Dyrekcyi i zaproponuie Administratora.

§. 255.

Jeżeli z dóbr w terminie Bożego Narodzenia prowizya uiszczoną nie zostanie, administrowane będą, a następnego 10. Czerwca podane do wydzierżawienia ażeby z mającey być zaliczoną dzierżawy, zaległe i bieżące prowizye zaspokoione być mogły.

§. 256.

Jeżeli biegnące prowizye w terminie S. Jana nie będą opłacane, dobra pod dozorem Radzczy Ziemskiego, przez znaydującego się w nich, a oddzielne tym końcem przysięgą zobowiązanego Ekonomy — skoro przeciw osobie i kwalifikacyi jego nie ma nie do nadmienia — aż do dnia 15. Lipca tegoż roku mają być administrowane, a rachunek Dyrekcyi złożony. W tym zaś dniu nastąpić powinno wydzierżawienie, jeżeli do tegoż dnia właściciel w Dyrekcyi Prowincyalney niezadeklarował, iż życzy sobie, ażeby administracya aż do naybliższego terminu S. Jana trwała. Jeżeliby w tym terminie kassa nie była zaspokoioną, niezawodnie do wydzierżawienia przystąpić należy.

§. 257.

Wypuszczają się dobra w dzierżawę na trzy po sobie lata. Przy zawarciu kontraktu dzierżawy złuchanym będzie właściciel z swemi wnioskami.

§. 258.

Celnieysze wydzierżawienia warunki

tung sind, daß der Pächter neben einer sichern von ihm zu leistenden Caution, die rückständigen Zinsen sofort baar auf Abschlag der Pachtgefälle zahlt; daß er die Pacht übernimmt, ohne für irgend etwas, es mag den Namen haben wie es wolle, Pacht-erlaß zu fordern; daß die Pacht-Raten halbjährig zum voraus in den landschaftlichen Zahlungsterminen geleistet werden; und daß er das Gut nach Ablauf der Pacht in derselben Beschaffenheit zurückgewähre, wie er es übernommen.

Die General-Landschafts Direction wird zu diesem Pacht-Contracte eine besondere Anweisung geben.

§. 259.

Insbefondere muß auch der Pächter, da diese Verpachtung niemals entgegenstehen darf, wenn etwa das Gut im Laufe der Pachtjahre auf Antrag eines Privatgläubigers zur Subhastation gelangt, der Zuschlag vor dem Ablaufe des Pachttermins erfolgt, und der neue Erwerber den Pachtvertrag nicht fortsetzen will, verpflichtet werden, das Gut schon während der dreijährigen Pachtzeit, gegen ein in dem Pachtvertrage selbst festzusetzendes Abstands-geld, zu räumen.

§. 260.

Das zu verpachtende Gut wird dem Pächter mit einem neu aufzunehmenden Inventarium übergeben, und sowohl der Pachtvertrag, als alle darüber aufgenommenen Verhandlungen, dem Provinzial-Collegium zur Prüfung, und von diesem der General-Landschafts-Direction zur Bestätigung eingereicht. Die Landschaftsräthe haben die Aufsicht über die verpachteten

są te: iż dzierzawca obok złożyć się przezeń mającey pewney kaucyi, prowizye zaległe natychmiast gotowizną na poczet kwoty dzierzawney opłaca, iż obeymuie dzierzawę bez żądania za co bądź defalki, iż raty dzierzawne półrocznie z góry wnosić będzie w Ziemskich terminach wypłaty, i że dobra po expiracyi dzierzawy w takiej odda dobie, w iakiey ie odebrał.

Główna Dyrekcyja Ziemska szczególną do tego kontraktu dzierzawnego udzieli Instrukcyą.

§. 259.

W przypadkuby dobra w ciągu lat dzierzawnych na wnioszek prywatnego wierzyciela subhastowanemi, i przed upłynieniem terminu dzierzawy przydzionemi zostały, (w czém wydzierzawienie dóbr nigdy przeszkodą być nie może) a nowy nabywca kontraktu dzierzawnego na dalszy czas utrzymać nie chciał, dzierzawca powinien być zobowiązanym do ustąpienia z dóbr już w ciągu trzechetniey dzierzawy za mającém ustanowić się w samymże kontrakcie dzierzawy odstepnem.

§. 260.

Dobra wydzierzawionemi być mające oddane będą dzierzawcy z nowym sporządzić się mającym inwentarzem i tak kontrakt dzierzawny, iako też całe zdziałane w tey mierze czynności podają się Collegio Prowincyalnemu, do rewizyi, a przez to Główney Dyrekcyi Ziemskiej do zatwierdzenia. Maia Radzce Ziem-

Güter, und wachen darüber, daß die Pächter ihre vertragsmäßigen Verbindlichkeiten erfüllen, und die Substanz der Güter nicht verschlechtern. Jeder mit dem Creditssystem verbundene Gutsbesitzer ist verpflichtet, auf Antrag der Direction die besondere Curatel zu übernehmen.

§. 261.

Wenn zulänglicher Platz für den Pächter ist, so kann dem Besitzer die Wohnung, doch nur unter der Bedingung gelassen werden, daß er sich in keiner Art in die Wirthschaft mische.

§. 262.

Wenn ein der Landschaft verpfändeter Wald zu dem Gute gehört, so übernimmt ein Landschaftsrath die Oberaufsicht, der den Forstbedienten vereidet, und ihn verpflichtet, kein Holz ohne seine Anweisung schlagen oder verabsolgen zu lassen. Das Provinzial Collegium wird innerhalb der Grenzen einer guten Forst-Deconomie bestimmen: ob es zur Deckung der rückständigen und laufenden Zinsen nothwendig ist, Holz, und wie viel, zu verkaufen.

§. 263.

Während der Pachtzeit zieht die Direction das ganze Pachtgeld ein, und verabsolgt den Ueberschuß, der nach ihrer Befriedigung annoch bleibt, dem Eigenthümer. Sind Anträge der Gerichtshöfe auf diesen Ueberschuß eingegangen, so hat sie diese, so weit die Einnahme zureicht, zu befriedigen.

§. 264.

Wenn nach Ablauf der Pachtzeit die Landschaft befriediget ist, so wird das ver-

scy dozór nad wydzierzawionemi dobrami i czuwaią na to, ażeby dzierzawcy warunków kontraktu dopełniali i istoty dóbr nie nadwierzali. Każdy zaś należący do Systematu Kredytowego właściciel dóbr obowiązany iest przyjąć na wniosek Dyrekcyi szczególny nadzór.

§. 261.

Skoro dostateczne iest miejsce dla dzierzawcy, może być właścicielowi zastawione mieszkanie, pod tym iednakże tylko warunkiem, iż się weale do gospodarstwa mieszać nie będzie.

§. 262.

Jeżeli do zastawionych Ziemstwu dóbr las należy, ieden z Radzców Ziemskich obeymuie nad nim zwierzchni dozór, odbiera od leśniczego przysięgę i zobowiązuie go, ażeby bez iego zlecenia nie dał drzewa wycinać lub wywozić. Collegium Prowincyalne oznaczy w obrębach dobrej ekonomiki leśney, czyli i ile potrzeba sprzedać drzewa na pokrycie zaległych i biegnących prowizyi.

§. 263.

Dyrekcya odbiera przez czas dzierzawy całą summę dzierzawną, i zbywającą po zaspokoieniu siebie kwotę, oddaie właścicielowi. Jeżeli zaydą rekwiżycye Władz Sądowych o tę zbywającą kwotę, a winien na ile dochód starczy zaspokoić.

§. 264.

Gdy po wyiściu czasu dzierzawy Ziemstwo iest zaspokoioném, Dyrekcyja od-

pachtete Gut von der Direction dem Pächter abgenommen und dem Eigenthümer übergeben. Ist dies nicht der Fall, so muß es nach Umständen, deren Beurtheilung lediglich von der Provinzial-Direction abhängt, auf anderweite drei Jahre verpachtet oder subhastirt werden.

§. 265.

Beschwerden der Schuldner über das Verfahren des Provinzial-Collegiums bei Verpachtungen, gehen an die General-Landschafts-Direction, welche erforderlichen Falles eine Untersuchung der Sache durch eigene Commissarien veranlaßt. Ist der Schuldner auch mit dem Resultate dieser Untersuchung nicht zufrieden, so hat er seine weiteren Anträge bei der nächsten Versammlung des engeren Ausschusses zu machen, bei dessen Entscheidung es verbleibt.

§. 266.

Im übrigen hat es überall, insonderheit auch wegen der Streitigkeiten, die aus den von der Provinzial-Landschafts-Direction selbst abgeschlossenen Pacht- und Verwaltungs-Verträgen entstehen mögten, bei den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung Theil I. Titel 24. §. 131 — 139, sein Bewenden.

§. 267.

Dem Schuldner muß die jährliche Rechnung über eingezogene Pachtgefälle und bezahlte Zinsen, und was ihm an Uberschuß gezahlt ist, vorgelegt werden. Es steht ihm frei, die Rechnung zu revidiren und seine Erinnerungen der Direction einzureichen, welche die begründeten erledigen, die unbegründeten zurückweisen muß.

hiera od dzierzawcy dobra i oddaie właścicielowi. W przeciwnym razie w miarę okoliczności, których rozpoznanie iedynie od Prowincyalney Dyrekeyi zawisło, wypuścić ie należy w dalszą trzech-letnią dzierzawę lub podać na subhastacyą.

§. 265.

Zażalenia dłużników na postępowanie Collegii Prowincyalnego przy wydzierżawieniach, idą do Główney Dyrekeyi Ziemskiej, która w razie potrzeby wybadanie rzeczy osobnym z swego grona Kommissarzom porucza. Jeżeli dłużnik na rezultacie tego wybadania nieprzeostaie, powinien z dalszemi swemi wnioskami udać się do Komitetu na najbliższém zebraniu, a ten ostatecznie rzecz rozstrzyga.

§. 266.

Zresztą we wszystkim, mianowicie też względem sporów, któreby wyniknąć mogły z kontraktów dzierzawnych i administracyjnych przez samą Prowincyalną Dyrekeyą Ziemską zawartych, postępuje się według przepisów Powszechney Ordynacyi Sądowej Cz. I. Tit. 24. §. 131 — 139.

§. 267.

Dłużnikowi przelożonym być powinien rachunek roczny z wniesioney dzierzawy i wypłaconey prowizyi, nie mniemy zwręconey mu superaty. Wolno mu zrewidować rachunki i podać monita Dyrekeyi, która ugruntowane załatwić, nieuzasadnione oddać winna.

§. 268.

Außer den Fällen, wo die Landschaft aus eigener Bewegung mit der Exekution verfährt, können auch diejenigen Real-Exekutionen welche von Seiten der Gerichte gegen den Besitzer eines der Landschaft verpfändeten Gutes auf Antrag eines anderweiten Gläubigers verfügt worden, der Provinzial-Landschafts-Direction zur Vollstreckung aufgetragen werden.

§. 269.

In einem solchen Falle wird von dem betreffenden Gerichte der Direktor des Departements, zu welchem das Gut gehört, darum ersucht. Dieser läßt die verfügte Exekution durch einen Landschaftsrath mit Zuziehung des Syndikus vollstrecken, wobei die Sicherstellung der landschaftlichen Zinsen die erste Bedingung bleibt.

§. 270.

Wenn der anderweitige Gläubiger durch die Verpachtung des Gutes seine Befriedigung nicht erhalten kann, und auf die Subhastation anträgt, oder es endlich zur Eröffnung des Concurſes oder Liquidationsprozesses kommt, so wird dadurch bis zum Zuschlage und Uebergabe des Gutes an den neuen Erwerber in der Pachtung nichts geändert, sondern es müssen die eingehenden Einkünfte nach wie vor, hauptsächlich zur Bezahlung der, während des Concurſes, fortlaufenden Zinsen der Landschaft, und in so weit, als die Nothwendigkeit dazu vom Kreis-Landrath pflichtmäßig bezeugt wird, aber nicht weiter, zu dem Zwecke, um das Gut in einem ertragsfähigen Zustande zu erhalten, verwendet, der Ueberrest aber erst an das Gericht, vor

§. 268.

Oprócz przypadków, w których Ziemstwo z własnej pobudki exekucją przedsięwzię, mogą także realne exekucye wydane na wnioszek innego wierzyciela ze strony Sądów przeciw posiadzicielowi wsi Ziemstwu zastawionej, Prowincyalnej Dyrekeyi Ziemskiej do wykonania być poruczone.

§. 269.

W takowym przypadku Sąd właściwy rekwiruje o to Dyrektora Departamentu, do którego wieś należy. Ten każe zawyrokaną exekucją wykonać przez Radcę Ziemskiego z przybraniem Syndyka, przy czem zabezpieczenie prowizyi ziemskich pierwszym pozostaie warunkiem.

§. 270.

Jeżeli inny wierzyciel nie może bydź zaspokoionym z dzierzawy dóbr, i wnosi o subhastacyą, lub nareszcie przychodzi do otworzenia konkursu lub processu likwidacyjnego, wówczas aż do przyderzenia i tradycyi dóbr na rzecz nowego nabywcy nie się przez to zmienia w dzierzawie, ale owszem wpływające intraty powinny iak dotąd być obracane szczególniej na wypłacenie biegnących w ciągu konkursu prowizyi ziemskich, tudzież na utrzymanie dóbr w stanie intratowym, ile potrzebę tego Radca Ziemski zaświadczy, a nie więcej, superata zaś do Sądu, przed którym process cytoczy, ma być odesłaną i

welchem der Prozeß schwebt, eingesandt, demselben aber auch, wie nach §. 267 dem Schuldner, die Rechnung vorgelegt werden.

§. 271.

Wenn in der Folge von Seiten der Landschaft, die Taxe eines Gutes bei dem betreffenden Landgerichte, entweder auf diesfälliges Erfordern, oder bei Gelegenheit eines Antrages auf Subhastation, übergeben werden muß; so ist zuvörderst das Gut selbst, mit seinem ganzen Wirthschaftszustande, noch einmal zu revidiren, jede seit der Abschätzung desselben vorgefallene Veränderung in Ansehung des Inventariums, der bewerkstelligten Verbesserungen oder der vorgefundenen Verschlechterungen, in der zu übergebenden Taxe genau zu bemerken, und übrigens nach den bestehenden Gesetzen über die Subhastation zu verfahren.

§. 272.

Sollte sich der Fall ereignen, daß ein in Concours gerathenes Gut einen gänzlichen Verfall dergestalt erlitten hätte, daß bei der Verpachtung die Zinsen der Pfandbriefe nicht aufgebracht werden könnten, so muß die Landschaft entweder aus ihrer eigenthümlichen Casse oder durch aufzunehmende Darlehne, den nöthigen Vorschuß besorgen, der den Landesgesetzen nach bei dem bevorstehenden Verkauf, vorzüglich vor andern Schulden, und zwar nebst Zinsen, erstattet werden muß.

§. 273.

Wenn sich im Bietungstermine ein Käufer meldet, so muß dessen Gebot wenigstens die Summe der auf dem Gute haftenden Pfandbriefe hinlänglich decken; sonst

onemuż, równie iak podług §. 267. dłużnikowi, rachunek przelożony.

§. 271.

Jeżeli następnie ze strony Ziemstwa taxa dóbr których właściwemu Sądowi Ziemiańskiemu, bądź za rekwizycją w téy mierze, lub z okoliczności wniosku o subhastacyą, podaną być musi, to nasamprzód należy dobra w całym ich gospodarskim stanie raz ieszcze zrewidować, każdą od oszacowania ich zaszłą odmianę we względzie inwentarza, poczynionych melioracyi, lub znalezionych deteryoracyi wpodać się mającey taxie dokładnie zakonotować, a w reszcie według istniejących ustaw względem subhastacyi postępować.

§. 272.

Gdyby się zdarzyć miało, iżby dobra w konkurs popadłe całkowitemu uległy zniszczeniu tak dalece, iżby dzierżawa provizyi od listów zastawnych przynieść nie mogła, naówczas Ziemstwa obowiązkiem, zastąpić awans potrzebny z swey właściwey Kassy lub przez zaciągnięcie pożyczki; który to awans w miarę ustaw krajowych, przy nastąpić mającey sprzedaży, nadewszystko przed innemi długami, i wprawdzie z provizyą zwrócony być powinien.

§. 273.

Zgłosi się na terminie licytacyinym kupiec, to ofiara jego powinna przynajmniej summę zaciągniętych na dobra listów zastawnych dostatecznie zakryć,

ist die Landschaft nicht schuldig, in den Zuschlag zu willigen.

§. 274.

Nach erfolgtem Zuschlage eines zum Verkauf ausgetretenen und von der Landschaft verpachtet gewesenem Gutes, geschieht die Uebergabe desselben durch das betreffende Landgericht und die Landschaft gemeinschaftlich.

Sollte jedoch das Landgericht in einem oder dem andern Falle, einen eigenen Abgeordneten zu diesem Behufe zu ernennen nicht nöthig finden, sondern die Landschaft ersuchen, die Uebergabe allein zu verrichten, so kann auch dieses ohne Bedenken von Seiten der Landschaft geschehen; jedoch muß die Landschafts-Direction vor der vollzogenen Uebergabe, dem Gerichte, unter beigefügten Abschriften der Uebergabs-Protocolle, Nachricht geben.

§. 275.

Bei der Ausbietung (§. 273.) kann die Landschaft die Ablösung eines Theils der Pfandbriefe, dem künftigen Käufer zur Bedingung machen.

§. 276.

Uebrigens ist die Landschaft, wie schon gesagt, nicht verbunden, bei dem Concurs sich zu melden, und zu den Communkosten beizutragen, vielmehr ist sie berechtigt, ihre eigenen Verpachtungskosten aus dem Gute zu nehmen.

C. Von der, den verunglückten Schuldnern wegen der Zinsen, zu verstattenden Nachsicht.

§. 277.

Die eigene Nothdurft der Landschaft er-

inaczey nie ma Ziemstwo obowiązku zezwalać na przysądzenie.

§. 274.

Po nastąpieniu na sprzedaż podanych dóbr, które przez Ziemstwo w dzierzwę puszczone były, uskutecznia się ich tradycya wspólnie przez właściwy Sąd Ziemiański i Ziemstwo.

Gdyby zaś Sąd Ziemiański w tym lub owym przypadku nieznał potrzebny mianowania osobnego Delegowanego, lecz rekwirował Ziemstwo o uskutecznienie z swej strony tradycyi, bez wszelkiego wahania się przedsięwziąć ją może, atoli Dyrekcyja Ziemiska winna następnie uczynić doniesienie Sądowi o uskutecznionej tradycyi z dołączeniem w kopiach protokółów tradycyinych.

§. 275.

Przy licytacyi (§. 273.) może Ziemstwo położyć przyszlemu nabywcy za warunek, spłacenie części listów zastawnych.

§. 276.

Zresztą nie ma Ziemstwo, iak się już powiedziało, obowiązku zgłaszać się przy konkursie i przykładać do kosztów wspólnych, ale owszem mocnym jest ściągnąć z dóbr swe własne koszta wydzierzawienia.

C. O uldze, która ma być co do prowizyi dozwoloną dłużnikom, przez nieszczęście podupadłym.

§. 277.

Własnym Ziemstwa jest interessem,

fordert, den durch Unglücksfälle zurückgesetzten Schuldnern eine billige Nachsicht bei der Zinsenzahlung zu gestatten.

§. 278.

Diese Nachsicht kann aber nur nach einer genauen, von der Direction zu veranlassenden Untersuchung bewilliget werden, wenn durch dieselbe festgestellt worden, daß der Besitzer an dem Unglück nicht selbst Schuld, und daß es so bedeutend ist, daß der Ertrag des Gutes nicht zureiche, die fälligen landschaftlichen Zinsen zu zahlen.

§. 279.

Der Schuldner muß das ihn betreffende Unglück, acht Tage nach dessen Erfolg dem Provinzial-Landschafts-Director anzeigen, wenn er Anspruch auf Nachsicht machen will.

§. 280.

Auf diese Anzeige bestimmt der Director einen Landschaftsrath des Kreises zur pflichtmäßigen unentgeltlichen Untersuchung; und dieser reicht mit seinem gutachtlichen Berichte, eine ausführliche Nachweisung der gewöhnlichen Gutseinkünfte, und des durch das Unglück entstehenden Ausfalles, ein.

§. 281.

In der nächsten Sitzung wird der Bericht zum Vortrage gebracht, und das Collegium stellt fest, auf welche Höhe und auf welche Frist dem Schuldner Nachsicht gegeben werden soll? Doch muß das Tilgungsprocent unter allen Verhältnissen gezahlt werden.

§. 282.

Mit Ablauf der Frist aber muß der Schuldner den Rückstand zur Provinzial-

ażeby dłużnikom przez nieszczęśliwe przygody podupadłym, dozwoloną była słuszna dylacya w opłacaniu prowizyi.

§. 278.

Ulga atoli ta przyznaną tylko być może po ścisłym przez Dyrekcyą nakazać się mającém wybadaniu, gdy się z niego okaże, iż nieszczęście niepochodzi z winy właściciela i że iest tak wielkie, iż intrata z dóbr nie iest wystarczającą na opłacenie przypadłych prowizyi Ziemskich.

§. 279.

Dłużnik powinien w 8. dniach donieść o doznaném nieszczęściu Prowincyalnemu Dyrektorowi Ziemstwa, iezeli chce uzyskać prawo do dylacyi.

§. 280.

W skutek tego doniesienia wyznacza Dyrektor Radcę Ziemskiego z Powiatu, celem wyprowadzenia bezopłatnie sumienney indagacyi i podania przy raporcie z opinią swoją wywodnego wykazu zwyczajnych intrat z dóbr i zrządzonego przez doznane nieszczęście nie-doboru.

§. 281.

Na naybliższém posiedzeniu przedstawia się raport, a Collegium stanowi, w iakiey ilości i na iaki czas, udzieloną być może dłużnikowi dylacya. Atoli procent na amortyzacyą na wszelki przypadek opłaconym być powinien.

§. 282.

Po wyiściu terminu winien dłużnik wnieść nieochybnie zaległość do kassy

Casse unfehlbar abführen, oder gewärtigen, daß er mit aller Schärfe der landschaftlichen Exekution beigetrieben wird.

D. Von Ergänzung der ausbleibenden Zinsen.

§. 283.

Der eigenthümliche Fond der Landschaft ist besonders dazu bestimmt, ausbleibende Zinsen vorschussweise zu bezahlen. Wer mit seinen Zinsen im Rückstande bleibt, ist verbunden, den daraus gemachten Vorschuss mit fünf Prozent zu verzinsen.

§. 284.

Sollte der Fond nicht zureichen, so muß das gesammte Collegium bei Zeiten auf Mittel denken, die nöthigen Gelder zur prompten Zinsenzahlung herbeizuschaffen. Besonders muß dieses in Ansehung der Zinsen geschehen, worauf Nachsicht bewilliget ist, die also bestimmt in dem Termine nicht eingehen.

§. 285.

Die Landschafts-Direction kann entweder selbst auf Kosten der Schuldner, Gelder aufnehmen, oder Schuldnern, die nur in einer augenblicklichen Verlegenheit sind, die schriftliche Bewilligung zur Aufnahme von Geldern, Behufs der Bezahlung der laufenden Zinsen, ertheilen.

§. 286.

Wer für solche Schuldner den Vorschuss macht, erhält von ihr gegen Einzahlung desselben eine Urkunde, welche die Bescheinigung über die Zahlung selbst und über deren Bestimmung, und zugleich die Zusage enthält,

Prowincyalney lub spodziewać się, iż z wszelkim exekucyi Ziemskiej rygiorem ściągnioną zostanie.

D. O uzupełnieniu zalegających prowizyi.

§. 283.

Właściwy fundusz Ziemstwa szczególniej jest przeznaczony na opłacanie przez awans prowizyi zalegających. Ten u którego prowizya zaległa, obowiązany jest opłacać prowizyą z 5. od stanny summy przez tenże fundusz zaliczoney.

§. 284.

Gdyby fundusz ten nie wystarczył, całe Kollegium zawczasu pomyśleć winno o przysposobieniu funduszu na punktualne prowizyi opłacanie potrzebnego. Szczególniej starać się o to powinno co do prowizyi, względem których udzielona dylacya, a które z pewnością na termin nie wpłyną.

§. 285.

Dyrekcya Ziemska może albo na koszt dlužników zapożyczać pieniądze, lub dlužnikom, którzy tylko w momentalney zdayduia się niemożności, udzielać na piśmie zezwolenie na pożyczkę pieniędzy celem opłacenia biegnących prowizyi.

§. 286.

Kto za takowych dlužników awans uczyni, odbierze od niej za wyliczeniem tegoż dokument, zawierający poświadczenie złożonego awansu, przeznaczenia onegoż, tudzież, zapewnienie, iż

daß daraus, im Falle der verzögerten Rückzahlung, gegen den Hauptschuldner die landschaftliche Execution statt finden solle. Dieser Zusage gemäß, wird auch vorkommenden Falles verfahren, und mit dem Vorschusse zugleich die bedungenen Zinsen bis zum Zahlungstage beigetrieben, und muß die Direction selbst für einen säumigen Zinsenzahler Gelder aufnehmen, so muß Letzterer ihr nicht bloß die §. 283, gedachten fünf Procent Zinsen, sondern auch die erweislich höher gezahlten Zinsen und andere Unkosten vergüten.

§. 287.

Auch müssen in diesem letztern Falle, wenn nämlich die Direction selbst für einen Schuldner Gelder aufgenommen hat, die Gläubiger allemal den vollständigen halbjährigen Zinsbetrag erhalten, wenn ihnen der Vorschuss auch früher zurückgezahlt werden sollte.

§. 288.

Doch soll die Rückzahlung aus der Casse in der Regel nicht eher, als bei der nächstfolgenden Provinzial-Versammlung geschehen.

§. 289.

Es muß zu diesem Behufe bei jeder Provinzial Direction neben der Zinsen- auch noch eine besondere Rückstandsrechnung geführt werden.

§. 290.

Die Landschaftsräthe fertigen aus der Zinsenrechnung einen Auszug, welche Güter, und wieviel sie an Zinsen rückständig, wann und woher die Rückstände eingegangen, und wie die gemachten Vorschüsse

na mocy tegoż dokumentu w przypadku spóźnionego zwrotu, przeciw Głównemu dłużnikowi exekucya Ziemiska spełnioną zostanie. Stósownie do tego zapewnienia postępować się też będzie w zdarzonym przypadku, a z awansem razem ściągając się warowane growizye aż do dnia wypłaty; a jeżeli sama Dyrekcyja przymuszona jest zaciągnąć pożyczkę za opieszalego w wypłacie prowizyi, powinien tenże wynagrodzić opłacone dowodnie wyższe prowizye i inne koszta.

§. 287.

Także w tym ostatnim przypadku, to jest gdy Dyrekcyja za któregokolwiek dłużnika pożyczkę zaciągnęła, wierzycielom zawsze półroczna prowizya w zupełności opłaconą być powinna, chociażby im awansowana summa i przedzey żwróconą została.

§. 288.

Zwrot iednakże tego awansu z kassy zazwyczaj nie przedzey nastąpi, aż podczas naybliższego Zebrania Prowincyalnego.

§. 289.

Tym końcem w każdej Dyrekcyi Prowincyalney obok rachunku co do prowizyi, także oddzielny rachunek co do zaległości prowadzonym być powinien.

§. 290.

Radzcy Ziemscy robią wyciąg z rachunku prowizyinego, które dobra i ile prowizyi mają na zaległościach, kiedy i zkąd zaległości wpłynęły, i w jaki sposób poczynione awanse zaspokoione z

davon bezahlt worden sind. Dieser Auszug wird von dem Syndicus noch besonders beglaubiget, und von dem Rendanten nachgetragen.

§. 291.

Die Schuldner, welche Nachsicht erhalten haben, müssen die Gelder an die Provinzial-Direction einzahlen. Sie werden sofort in das Rechnungsbuch eingetragen, und das baare Geld in die Casse niedergelegt.

§. 292.

Alle Rückstandsrechnungen müssen bei der nächsten Provinzial-Versammlung dem Collegium vorgelegt, durch einen aus ihrer Mitte zu ernennenden Ausschuss revidirt, abgenommen und dem Rechnungsführer darüber eine Decharge ertheilt werden.

§. 293.

Die Zinsenrechnungen nebst den Quittungen derjenigen, welche die Vorschüsse zur Deckung der Rückstände geleistet und wieder bezahlt erhalten haben, sind die Beläge, womit die Rückstandsrechnung justificirt werden muß.

Bierzehntes Capitel.

Von der Auszahlung der Zinsen an die Pfandbriefsinhaber.

§. 294.

Nach dem Abschluß der Zinseneinnahme beginnt die Auszahlung derselben den 28. Juni und den 27. December.

§. 295.

Die Zinsen werden an den Vorzeiger der fälligen Coupons, ohne Ausflucht oder

nicht zostały. Wyciąg ten poświadcza Syndyk, a Kassyer do księgi wnosi.

§. 291.

Dłużnicy, którzy pozyskali dylacją, winni wnosić pieniądze do Dyrekcyi Prowincyalney. Zaciągają się natychmiast w księgę rachunkową, a gotowizna idzie do kassy.

§. 292.

Wszystkie rachunki zaległości powinny być na naybliższém Zebraniu Prowincyalném Collegio przełożone, przez Kommissyą z pośród niego wybraną zrewidowane, i prowadzącemu rachunki pokwitowanie na to udzielone.

§. 293.

Rachunki prowizyi wraz z kwitami tych, co awanse na zaspokoienie zaległości poczynili, i oneż zwrócone sobie mieli, są dowodami, któremi rachunek zaległości usprawiedliwionym być winien.

Rozdział czternasty.

O wypłacie prowizyi posiadającym listy zastawne.

§. 294.

Po zamknięciu wpływów prowizyi zaczyna się wypłata onychże dnia 28. Czerwca i dnia 27. Grudnia.

§. 295.

Prowizye wypłacają się bez najmniejszej wymówki lub przewłoki produk-

Zögerung bezahlt, und diese ohne alle weitere Förmlichkeit statt Quittungen angenommen.

§. 296.

Die Auszahlung geschieht in der nämlichen Form, wie die Einnahme; in dem Rechnungsbuche der Controlle und dem Protocolle, werden nur die wirklich gezahlten Vier Prozent eingezeichnet.

§. 297.

Die Zinsenzahlung wird mit dem 14. Juli und dem 16. Januar geschlossen.

§. 298.

Zu mehrerer Bequemlichkeit des Publicums sollen von der Landschaft Agenten in Berlin und Breslau bestellt werden, welche die fälligen Zinsen vom 1. August und 1. Februar ab, zahlen werden.

§. 299.

Wer in diesen bestimmten Tagen die Zinsen nicht erhebt, muß sich mit den fälligen Coupons bei dem Director besonders melden, der sie ihm auszahlen läßt, wenn Geld in der Casse ist, oder ihn zur Erhebung an die General-Landschafts-Direction verweist.

§. 300.

Wer aus irgend einer Ursache die fälligen Zinsen an einem Termine nicht erheben will, kann sie an dem folgenden mit erheben.

§. 301.

Die Einlieferung, Eintragung und Durchstreichung der Coupons, bewirkt einen vollständigen Beweis der geschehener Zahlung gegen jeden Anspruch, der innerhalb zehn

iaćemu zapadłe kupony, które bez wszelkiej dalszey formalności za kwity służą.

§. 296.

Przy wyplacaniu postępuie się równie iak przy odbieraniu prowizyi; w Księdze rachunkowey Kontrolli i w protokole zapisuią się tylko opłacone rzeczywiście cztery procenta.

§. 297.

Wyplata prowizyi zamyka się z dniem 14. Lipca i 16. Stycznia.

§. 298.

Dla większey wygody Publiczności ustanowi Ziemstwo w Berlinie i w Wrocławiu Agentów, którzy zapadłe prowizye od dnia 1. Sierpnia i 1. Lutego wyplacać będą.

§. 299.

Kto w dniach tych prowizyi nie odbierze, winien zgłosić się z zapadłemi kuponami do Dyrektora, który mu ie każe wyplacić, skoro w kasie są pieniądze; lub go po odebranie do Główney Dyrekcyi Ziemskiej odesła.

§. 300.

Kto z iakowey przyczyny nie chce podnieść w iednym terminie prowizyi, może ie w następnym razem odebrać.

§. 301.

Wpłynienie, zaciągnięcie do Regestrów i przekryślenie kuponów, stanowi dostateczny dowód uiszczoney wypłaty przeciw wszelkiej pretensyi, iakaby w prze-

Jahren gemacht werden könnte. Zu diesem Behufe werden die Coupons zehn Jahre lang bei der Casse aufbewahrt, nach Ablauf dieser Frist aber vernichtet, und keine Nachforderung der Zinsen mehr angehört.

§. 302.

Die allgemeinen Gesetze schreiben übrigens vor, wie in Ansehung der sichern Aufbewahrung der Pfandbriefe, der Entschädigung des Eigenthümers eines entwendeten Pfandbriefes, und der Erneuerung schadhast gewordener Pfandbriefe verfahren werden soll.

§. 303.

Mit Beziehung darauf wird aber noch folgendes bestimmt:

- a) der Besitzer eines Pfandbriefes ist zwar befugt, durch einen Privatvermerk sich gegen Entwendung desselben zu sichern, und derjenige, der einen mit einem solchen Vermerk versehenen Pfandbrief ohne ausdrückliche Einwilligung des Besitzers an sich bringt, soll für einen unrechtmäßigen Besitzer angesehen werden; jener aber, will er ihn wieder in Cours bringen, ist verpflichtet, ihn der betreffenden Direction einzureichen, um ihn auf seine Kosten umfertigen zu lassen.
- b) Jedem Inhaber steht frei, seinen Pfandbrief durch die Direction außer Cours setzen zu lassen, oder ihn bei ihr gegen Depositat-Gebühren von ein Viertel für das Tausend von Termin zu Termin niederzulegen.
- c) Die Beamten der Landschaft sind verpflichtet, wenn ihnen die Entwendung oder der sonst zufällige Verlust eines Pfandbriefes bekannt gemacht

ciagu lat dziesięciu zayść mogła. Tym końcem zachowywać się będą kupony przez lat dziesięć w kassie, po wyściu tych lat zostaną zniweczone, a na późniejsze prowizyi żądanie względ mianym nie będzie.

§. 302.

Wreszcie powszechnie prawa przepisuia iak postępować należy we względzie bezpiecznego zachowania listów zastawnych, wynagrodzenia właściciela skradzionego listu zastawnego i odnowienia uszkodzonych.

§. 303.

Przy odwołaniu do tychże przepisów, postanawia się co następuje:

- a) właściciel listu zastawnego mocen jest wprowadzić, zastawić się przeciw kradzieży prywatną na nim remarką, i ten co oznaczony nią list zastawny, bez wyraźnego posiadziela zezwolenia nabywa, za nieprawego posiadacza ma być uważanym, chcąc atoli zwrócić znowu w bieg list takowy, winien podać go do właściwey Dyrekcyi, końcem przekształcenia go na koszt iego;
- b) wolno każdemu właścicielowi wnieść do Dyrekcyi o usunięcie z obiegu iego listu zastawnego, lub deponować go w niej za opłatą należności depozytalnych po $\frac{1}{4}$ od tysiąca od terminu do terminu;
- c) Urzędnicy Ziemstwa, mając sobie doniesione skradzenie lub przypadkowe zaginięcie listów zastawnych, obowiązani są, zanotować produkujące

wird, den Vorzeiger der Coupons dieses Pfandbriefes aufzuzeichnen, und dem Eigenthümer des Pfandbriefes zur Wahrnehmung seiner Gerechtfame sofort Anzeige davon zu machen.

- d) Ein bloß schadhast gewordener Pfandbrief soll gegen Erlegung der Ausfertigungs- und Eintragungs-Gebühren erneuert werden.
- e) der Amortisationsprozeß über verlorne Pfandbriefe wird auf den Antrag der General-Landschafts-Direction durch das Landgericht des Bezirks nach den bestehenden Gesetzen eingeleitet.

Fünfzehntes Capitel.

Von dem Verfahren bei der planmäßigen Tilgung der Pfandbriefe durch Verloosung.

§. 304.

Wenn Pfandbriefe ein Aufgeld tragen, und deshalb die planmäßige Tilgung durch öffentliche Verloosung eintritt, wird von der General-Direction sechs Monate vor der Verloosung bestimmt, wie viel Pfandbriefe von jeder Gattung nach dem vorhandenen Fonds getilgt werden können.

§. 305.

Nach Ablauf dieser Frist, allemal an einem Zinszahlungs-Termine, werden von der General-Direction zu Posen die sämtlichen noch nicht getilgten Nummern einer jeden Gattung von Pfandbriefen in ein besonderes Rad gelegt, und mit Zuziehung eines Mitgliedes der Königl. Regierung und eines Mitgliedes des Königl. Ober-Appellations-Gerichts, im Beisein der ganzen General-Direction, durch Kinder so

go kupony tychże listów, i natychmiast zawiadomić o tém właściciela, ażeby praw swoich mógł dopilnować;

- d) uszkodzony list zastawny ma być odnowiony za złożeniem należności za wygotowanie i wciągnięcie do Rejestru;
- e) process amortyzacyiny z powodu zaginionych listów zastawnych wprowadza się na wniosek Generalney Dyrekcyi Ziemskiej przez Sąd Ziemiański obwodowy według ustaw istnających.

Rozdział piętnasty.

O postępowaniu przy amortyzacyi listów zastawnych przez losowanie.

§. 304.

Skoro listy zastawne przynosząc nadatek (agio), dozwolą amortyzacyi przez publiczne losowanie, postanowi Główna Dyrekcyja 6. miesięcy przed losowaniem, ile listów zastawnych każdego waloru według obecnego funduszu może być umorzonych.

§. 305.

Po upłynieniu tego 6miesięcznego czasu, — zawsze w terminie wypłaty prowiży, — Główna Dyrekcyja w Poznaniu kładzie wszystkie nieumorzonye ieszcze numera każdego waloru listów zastawnych w osobne koło, z którego za przyzwaniem iednego członka Królewskiej Regencyi i iednego członka Królewskiego Naywyższego Sądu Appellacyjnego, w obecności całej Główney

wiele Nummern öffentlich aus dem Kade gezogen, als getilgt werden können.

§. 306.

Sämmtliche Nummern aller ausgefertigten und noch nicht getilgten Pfandbriefe werden in sechs verschiedene Käder dergestalt vertheilt, daß

das Kad	Nro. 1.	alle Nummern der über	1000 Thaler
= =	Nro. 2.	die über	500 —
= =	Nro. 3.	= =	250 —
= =	Nro. 4.	= =	150 —
= =	Nro. 5.	= =	50 —
= =	Nro. 6.	= =	25 —

ausgefertigten, noch nicht getilgten Pfandbriefe enthalten, und aus jedem Kade werden, nach dem im §. 39 bestimmten Grundsätze, so viel Nummern gezogen, als nöthig sind, um die zur Tilgung vorräthige Summe zu erschöpfen.

§. 307.

Bei der Auszahlung der Pfandbriefe wird eben so verfahren, wie bei der Auszahlung der Zinsen. Jede Post wird im Protocoll, im Rechnungsbuche und in der Controlle vermerkt.

§. 308.

Es wird aber ein besonderes Buch von der General-Landschafts-Direction über die planmäßig getilgten Pfandbriefe geführt, in welchem in den Fristen, wo sie die zu tilgenden Pfandbriefe ankauft, der Tag des Einkaufs eingezeichnet, der Courszettel beigelegt und der Termin des Zinsenertrages bemerkt werden muß. Bei der Verloosung sind die Pfandbriefe mit dem Tage der Verloosung einzutragen. Die gesammte

Dyrekeyi, wyciągną publicznie dzieci tyle numerów, ile ich może być umorzonych.

§. 306.

Wszystkie numera wszystkich wygotowanych a nie umorzonych ieszcze listów zastawnych rozdziałaia się na 6. różnych kol w ten sposób, iż

koło Nr. 1.	wszystkie numera na	1000 Talar.
— Nro 2.	— — —	na 500 —
— Nr. 3.	— — —	250 —
— Nr. 4.	— — —	100 —
— Nr. 5.	— — —	50 —
— Nr. 6.	— — —	25 —

wystawionych, nieumorzonych ieszcze listów zastawnych obeymuia i z każdego koła wyciągać się będzie, stósownie do ustanowionej w §. 39. zasady, tyle numerów, ile ich potrzeba do umorzenia będącej w zapasie summy.

§. 207.

Przy wyplacaniu listów zastawnych postepuie się tak, iak przy wyplaceniu prowizyi. Każda summa zaciaga się do protokołu, do rachunku i do kontrolli.

§. 308.

Utrzymywać będzie Główna Dyrekcyja Ziemska osobną księgę listów zastawnych amortyzowanych, do której, w terminach zakupowania umorzyć się mających listów zastawnych, zapisuie się dzień zakupuienia listu zastawnego, z dołączeniem wykazu kursu i notuie się termin, do którego prowizye powinny być płacone. Przy losowaniu zaciagać do niej należy listy zastawne z dniem

General-Landschafts-Direktion führt das Protokoll darüber, der Syndicus die Kontrolle, der Rendant das Rechnungsbuch, und alle ohne Ausnahme sind für die richtige Verwaltung verantwortlich.

§. 309.

Der engere Ausschuss nimmt jährlich die Rechnung darüber ab, und kann vorläufig bis zur nächsten General-Versammlung dechargiren. Diese ist aber allein befugt, eine völlig rechtsgültige Decharge darüber zu geben.

§. 310.

Sollte der engere Ausschuss irgend ein Bedenken finden, die vorgelegte Rechnung vorläufig zu genehmigen, so muß er es dem Königl. Commissarius anzeigen, der sofort zur weitem Untersuchung die Generalversammlung zusammenrufen muß.

§. 311.

Unter keinen Verhältnissen darf die General-Landschafts-Direktion oder der engere Ausschuss zugeben, daß die aufgesammelten Gelder zu einem andern Zwecke verwandt, oder die getilgten Pfandbriefe wieder in Cours gesetzt werden. Sie bleiben für die richtige Verwendung zu dem aufgestellten Zwecke solidarisch und einzeln dergestalt verantwortlich, daß sich die Generalversammlung bei irgend einer Pflichtwidrigkeit an ihr gesamtes Vermögen und an ihre Personen für das Ganze halten kann.

§. 312.

Die gezogenen Nummern werden sogleich öffentlich bekannt gemacht und nach Ablauf von sechs Monaten, acht Tage nach dem geschlossenen Zinszahlungs-Termine, nach

ciagnienia. Cała Główna Dyrekcya Ziemska prowadzi protokół w tey mierze, Syndyk kontrolę, Kassyer księgę rachunkową a wszyscy bez wyjątku za rzetelne działanie są odpowiedzialni.

§. 309.

Komitet odbiera rocznie rachunki w tey mierze, i może uprzednio kwitować aż do naybliższego ogólnego Zebrania, które iedynie mocnym jest udzielać na to prawowazne zakwitowanie.

§. 310.

Gdyby Komitet znalazł wątpliwość jaką w tymczasowym przełożonego rachunku przyięciu, winien to donieść Królewskiemu Kommissarzowi, którego obowiązkiem zwołać niebawem Walne Zebranie celem dalszego wybadania.

§. 311.

Na żaden przypadek nie może Główna Dyrekcya Ziemska lub Komitet zezwolić na użycie uzbieranych pieniędzy do innego celu, lub na puszczenie znowu w kurs umorzonych listów zastawnych. Są za rzetelne użycie do przeznaczonego celu in solidum i pojedynczo w ten sposób odpowiedzialne, iż Walne Zebranie w razie iakiegokolwiek przeciwi obowiązkowi wykroczenia, całkowitego ich majątku i osób trzymać się może.

§. 312.

Wyciągnięte numera obwieszczaia się zaraz publicznie, a po upłynieniu sześciu miesięcy, w 8. dni po zapadłym terminie wypłaty prowizyi, zaspokaiaia

ihrem Nennwerthe baar und mit dem Aufgelde nach dem Cours bis auf drei Prozent bezahlt.

§. 313.

Die eingelöseten Pfandbriefe werden vorerst und bis zu ihrer Löschung und Vernichtung von der gesammten General-Landschafts-Direction, mit Zuziehung des Rendanten, mit einem von allen unterschriebenen Vermerk:

„Für immer dem öffentlich-
en Verkehr entzogen.“

versehen, in einem eisernen Kasten aufbewahrt, und über die Aufbewahrung ein besonderes Protocoll aufgenommen, das von allen Anwesenden unterschrieben werden muß.

§. 314.

Diese planmäßig getilgten Pfandbriefe tragen, von dem Tage der Einlösung ab, der General-Landschafts-Direction fünf Prozent Zinsen. Das eine Viertel zur Verwaltung bestimmte Prozent, wird zu den laufenden Ausgaben abgegeben. Ueber diese Zinsen und die Absonderung des $\frac{1}{4}$ Prozent, muß ein besonderes Buch durch den Rendanten geführt werden. Der Syndicus führt die Controlle, und die Cassen-Curatoren die Oberaufsicht darüber. Die gesammte General-Landschaft bleibt für die Richtigkeit der Bestände und der Rechnung verantwortlich. Der General-Landschafts-Director kann daher, so oft er es für nöthig erachtet, Cassenrevisionen anordnen; auch steht es jedem General-Landschaftsrath frei, darauf anzutragen, und der Director ist verpflichtet, sie zu verfügen.

się gotowizną podług ich imienney wartości z naddatkiem podług kursu aż do 3. od sta.

§. 313.

Wykupione listy zastawne, tymczasowo i aż do chwili ich wymazania i zniszczenia, cała Główna Dyrekcya, przybrawszy Kassjera, z podpisaną przez wszystkich remarką:

„na zawsze z publicznego obiegu usunięty“

zachowuje do skrzyni żelazney i sporządza na to osobny protokół, który od wszystkich przytomnych winien być podpisanym.

§. 314.

Te umorzone listy zastawne przynoszą tylko od dnia wykupienia Główney Dyrekcji Ziemskiej 5 od sta. Przeznaczona $\frac{1}{4}$ procentu na administracyą, oddawać się będzie na bieżące wydatki. Tych prowizyi i odsyłania $\frac{1}{4}$ procentu powinien Kassjer osobną utrzymywać książkę. Syndyk prowadzi w tey mierze kontrolę a Kuratorowie kassy mają zwierzchni nad tém dozór. Całe Ziemstwo iest odpowiedzialnym za rzetelność remanentów i rachunku. Dla tego Dyrektor Głównego Ziemstwa mocen iest, ile tego widzi potrzebę, rozporządzać rewizye kassowe, także wolno każdemu Radzcy Głównego Ziemstwa wnosić o rewizye, a Dyrektor obowiązane takowe zadysponować.

§. 315.

Mit den getilgten Pfandbriefen müssen alle ausgefertigte Coupons eingereicht werden, ehe jene bezahlt werden können, und letztere sind dann gleich nach dem Empfange zu vernichten.

§. 316.

Wenn gleich die General-Landschafts-Direction das Geschäft der Tilgung allein betreibt, so ist doch zur Bequemlichkeit der Pfandbriefsinhaber festgestellt, daß die geloofeten Pfandbriefe bei jeder Provinzial-Direction bezahlt werden können.

§. 317.

Der Inhaber des geloofeten Pfandbriefes ist aber verpflichtet, sich vier Wochen vor dem Zahlungstermine bei der land-schaftlichen Direction zu melden, von welcher er das Geld beziehen will. Spätere Anmeldungen können die Provinzial-Directionen nicht annehmen.

§. 318.

Die General-Landschafts-Direction theilt den Provinzial-Directionen die Nummern und ein Verzeichniß der Pfandbriefe mit, die in den verflossenen Terminen gezogen sind, und in den bevorstehenden bezahlt werden sollen.

§. 319.

Die General-Landschafts-Direction überschlägt die Einnahme der Provinzial-Directionen, und benachrichtiget dieselben sofort, wohin die Ueberschüsse abzuführen, oder woher die Zuschüsse zu beziehen sind, um die angemeldeten Pfandbriefe zu bezahlen.

§. 315.

Z umorzonemi listami zastawnemi powinny być złożone wszystkie wydane kupony, zanim pierwsze mogą być zapłacone, a ostatnie zaraz po odebraniu powinny być zniszczone.

§. 316.

Lubo sama Główna Dyrekcyja Ziemstwa trudni się amortyzacją, to wszelako dla wygody właścicieli listów zastawnych postanowiono, iż wyciągnięte przez los listy zastawne w każdej Prowincyalney Dyrekcyi wypłacone być mogą.

§. 317.

Właściciel zaś wyciągniętego listu zastawnego obowiązany zgłosić się 4. tygodnie przed terminem wypłaty do Dyrekcyi Ziemskiej, od której pieniądze chce odebrać. Późniejsze wzgłoszenia się nie mogą być od Dyrekcyów Prowincyalnych przyjęte.

§. 318.

Główna Dyrekcyja Ziemska komunikuje wszystkim Dyrekcyom Prowincyalnym numera i spis listów zastawnych, które w upłynionych terminach zostały wyciągnięte, i w nadchodzących wypłacone być mają.

§. 319.

Główna Dyrekcyja Ziemska przetrząsa dochód Dyrekcyów Prowincyalnych, i zawiadomia je natychmiast, dokąd remanenta odsyłać, lub z kąd posilkowe summy odbierać mają celem zapłacenia oznajmionych (zameldowanych) listów zastawnych.

§. 320.

Ueber dieses Geschäft gleichen sich die Provinzial-Directionen durch Quittungen aus, die von sämtlichen Gliedern des Collegiums und dem Rendanten unterschrieben sein müssen.

§. 321.

Von den Provinzial-Directionen werden die eingelöseten Pfandbriefe sofort der General-Landschafts-Direction mit der Nachweisung eingereicht, welche angemeldete Pfandbriefe gezahlt, und für welche das baare Geld noch in Verwahrung ist.

§. 322.

Der General-Landschafts-Director läßt nach Beendigung des Geschäfts sämtliche Rechnungen revidiren und die Erinnerungen erledigen, um sie dem engeren Ausschusse zur Revision vorzulegen, welcher, wenn er nichts zu erinnern hat, die Decharge erteilt.

§. 323.

Die Uebersendung der Gelder von einer Direction zur andern, um die angemeldeten verloosten Pfandbriefe zu bezahlen, muß von der General-Landschafts-Direction auf dem sichersten und wohlfeilsten Wege besorgt werden. Die Kosten dazu werden aus dem allgemeinen Fonds genommen.

Sechszehntes Capitel.

Von den eigenthümlichen Fonds der Landschaft und deren Verwaltung.

§. 324.

Die Landschaft hat eigenthümliche Fonds nöthig:

§. 320.

Czynność tę ułatwiaią pomiędzy sobą Dyrekeye Prowincyalne przez kwity, które od wszystkich członków Collegii i Kassjera podpisane być powinny.

§. 321.

Dyrekeye Prowincyalne podaią niezwłocznie wykupione listy zastawne Główney Dyrekeyi z wykazem: które oznaymione listy zastawne zostały zapłacone, a za które gotowizna ieszcze ieszt w depozycie.

§. 322.

Dyrektor Głównego Ziemstwa każe po ukończeniu tey czynności rewidować wszystkie rachunki i załatwić monita, dla przekładania ich Komitetowi do rewizyi, który nie mając nic do zarzucenia, pokwitowanie udziela.

§. 323.

Do przesyłania pieniędzy z iedney Dyrekeyi do drugiey celem zapłacenia oznaymionych listów wyciągnionych, powinna Główna Dyrekeya Ziemska naybezpiecznieyszą i naytańszą obmyślić drogę. Koszta w tey mierze powszechny fundusz podeymuie.

Rozdział szesnasty.

O właściwych funduszach Ziemstwa i zawiadowaniu onegoż.

§. 324.

Potrzebne są Ziemstwu właściwe fundusze:

- 1) um die zur Unterhaltung des Systems erforderlichen Kosten zu bestreiten;
- 2) um die zurückbleibenden Zinsen vorzuschießen;
- 3) um irgend einen unvermutheten Ausfall zu decken.

§. 325.

Zu den Kosten, welche der Landschaft zur Last fallen, gehört die Besoldung der Mitglieder des General-Landschafts-Collegiums, der Provinzial-Collegien und deren Unterbeamten; die Diäten in gemeinen Landschafts-Angelegenheiten, die Bezahlung für den nöthigen Gelafz zur Casse, Registratur und den Sitzungssälen der Collegien, die Anschaffung des zu den Pfandbriefen erforderlichen Materials, wie auch der Schreibmaterialien und übrigen Bedürfnisse an Holz, Licht u. s. w., die Kosten der Geldversendungen, und überhaupt alle Arten von Ausgaben, die das allgemeine und nicht das besondere Interesse eines Einzelnen betreffen.

§. 326.

Zur Bestreitung dieser Bedürfnisse hat die Landschaft folgende Fonds:

- 1) Die Ausfertigungsgebühren für die Pfandbriefe, welche einschließlic der Materialien, aber ohne Stempel, auf $2\frac{1}{2}$ Thaler für das Tausend festgesetzt worden.
- 2) das bestimmte $\frac{1}{4}$ Procent, welches die Schuldner bezahlen;
- 3) die Zinsen von dem Capitale, welches Sr. Majestät der König mit Zweimalhunderttausend Thalern zur Gründung des landschaftlichen Creditvereines der Landschaft als ein unverzinsliches Capital vorzuschießen die Gnade haben wollen.

- 1) na opędzenie wydatków potrzebnych na utrzymanie Systematu;
- 2) na awansowanie spóznionych prowizyi;
- 3) na zakrywanie niespodzianych niedoborów.

§. 325.

Do wydatków podeymowanych przez Ziemstwo należy płaca członków Głównego Collegii Ziemskiego, Kollegiów Prowincyalnych i ich Subalternów; dye-ty w wspólnych interessach Ziemstwa, opłacanie potrzebnego lokalu na kasę, Registraturę i Izby posiedzeń Kollegiów, potrzebny material na listy zastawne, materyały piśmienne, i inne potrzeby co do drzewa, światła i. t. d. Koszta wynikające z przesyłania pieniędzy i zgola wszelkie wydatki ogólnego, a nie szczególnego pojedynczey osoby interesu dotyczące.

§. 326.

Na opędzenie tych potrzeb ma Ziemstwo następujące fundusze:

- 1) należytości expedycyi listów zastawnych, ustanowione włącznie z materyałami, bez stępla atoli, na $2\frac{1}{2}$ Tal. od tysiąca;
- 2) opłacana przez dłużników $\frac{1}{4}$ procentu;
- 3) prowizye od kapitału, który N. Pan w summie Dwakroć stotysięcy Talarów na założenie Ziemskiego Związku Kredytowego Ziemstwu bez warunku opłacania prowizyi awansować najmiłościwiey postanowił.

§. 327.

Die Fonds hat eine jede Provinzial-Direction für sich zu verwalten, und die Ueberschüsse über den Etat, der General-Landschafts-Direction abzuführen.

§. 328.

Die Ausfertigungsgebühren für die Pfandbriefe müssen von den Schuldnern bei der Aushändigung der Pfandbriefe bezahlt werden.

§. 329.

Der Direktor übergiebt beim Schlusse der Versammlung die Berechnung der erforderlichen etatsmäßigen Ausgaben einschließlich der etatsmäßigen Diäten für die Kreisabgeordneten bis zum nächsten Termine, und das Collegium ermächtigt ihn, soviel in einem abgeforderten Kasten aufzubewahren, und daraus zu entnehmen, als die Erfüllung des Etats erfordert. Der Ueberrest wird im Beisein sämtlicher Mitglieder, verpackt und mit der darüber geführten Rechnung an die General-Landschafts-Direction abgeschickt.

§. 330.

Da in dem Verlaufe von einem Termine zum andern, unvorhergesehene Ausgaben vorkommen können, so wird die General-Landschafts-Direction bestimmen, wieviel Gelder außer den etatsmäßigen Ausgaben noch bei jeder Direction auf unvorhergesehene Fälle zurückbleiben können.

§. 331.

Die Rechnung darüber wird von dem Rendanten geführt, und halbjährig dem Collegium vorgelegt, und durch dasselbe abgenommen, ein summarischer Auszug da-

§. 327.

Funduszami temi zawiaduje każda Dyrekcyja Prowincyalna, odsyłając superaty nadetatowe do Główney Dyrekcyi Ziemskiej.

§. 328.

Należytości expedyeyi listów zastawnych winni dłużnicy opłacać przy wręczeniu im onychże.

§. 329.

Dyrektor podaie na końcu posiedzenia obrachunek potrzebnych etatowych wydatków, wraz z dyetami etatowymi dla Deputowanych Powiatowych aż do naybliższego terminu, a Collegium upowaznia go do zachowania w oddzielney skrzyni i brania z niey tyle, ile potrzeba na dopełnienie etatu. Superata pakuje się w obecności wszystkich członków i odsyła z utrzymywanym w tey mierze rachunkiem Główney Ziemstwa Dyrekcyi.

§. 330.

Ponieważ w przeciągu od iednego do drugiego terminu nieprzewidziane zdarzyć się mogą wydatki, oznaczy Główny Ziemstwo kwotę, która przy każdey Dyrekcyi na nieprzezyrzane wypadki, prócz wydatków etatowych pozostawioną być może.

§. 331.

Rachunki w tey mierze przez Kassjera prowadzone, powinny być półrocznie Collegio przekładane, przez nie odbierane, summaryczny wyciąg Depu-

von aber den Kreisabgeordneten mitgegeben, um solchen in der nächsten Kreisversammlung vorlegen zu können.

§. 332.

Die Einnahme des $\frac{1}{4}$ Prozents ergibt sich aus der Zinsenrechnung, die Ausfertigungsgebühren aus dem bei der betreffenden Direction aufgenommenen Protocolle. Die Ausgabe muß durch gültige Beläge nachgewiesen werden.

§. 333.

Die General-Landschafts-Direktion wird die Ueberschüsse sofort in Pfandbriefe verwandeln, um daraus einen zinsentragenden Fonds für die gesammte Landschaft zu bilden.

Siebzehntes Capitel.

Deposititalordnung.

§. 334.

Es sind Fälle möglich, wo baare Gelder, Pfandbriefe und andere Dokumente oder Effecten ad depositum kommen können.

§. 335.

Bei Pfandbriefen ist beispielsweise dieses der Fall:

- 1) wenn Pfandbriefe von den Inhabern gekündigt, und dieserhalb der landschaftlichen Behörde eingeliefert werden;
- 2) wenn die Landschaft einen Theil ihres eigenthümlichen Fonds in Pfandbriefe verwandelt hat.

§. 336.

Bei baaren Geldern:

towanym Powiatowym, celem przekładania go na naybliższym zjeździe Powiatowym, wręczany.

§. 332.

Dochód $\frac{1}{4}$ procentu wykazuje się z obrachunku prowizyi, należytości expedycyjne z działanego w właściwey Dyrekeyi protokołu. Wydatek powinien być ważnemi dostatecznie dowodami usprawiedliwiony.

§. 333.

Główna Dyrekcya Ziemstwa przemieniać zaraz będzie superaty w listy zastawne, dla utworzenia z nich przynoszącego prowizyą funduszu dla całego Ziemstwa.

Rozdział siedemnasty.

Porządek Depozytalny.

§. 334.

Zdarzać się mogą przypadki wpływania do Depozytu gotowizny, Listów Zastawnych i innych dokumentów lub efektów.

§. 335.

Przy Listach Zastawnych zdarzać się to może n. p.

- 1) gdy właściciele wypowiadają Listy Zastawne i z tego powodu składają je Władzy Ziemskiej;
- 2) gdy Ziemstwo część swoich właściwych funduszków w Listy Zastawne przemieniło.

§. 336.

Co do gotowizny:

- 1) wenn der Inhaber des gekündigten Pfandbriefes die Valuta desselben in dem bestimmten Termine nicht in Empfang genommen hat;
- 2) wenn ein Theil des eigenthümlichen Fonds der Landschaft nicht zinsbar angelegt werden kann, und deshalb bgar aufbewahrt werden muß.

§. 337.

Andere Documente und Effecten können im Wege der Execution gegen die Schuldner der Landschaft oder sonst in das Depositorium kommen.

§. 338.

Die Deposita einer jeden landschaftlichen Behörde werden von den beiden Cassen-Curatoren (§. 58 und 238) und einem Rendanten, der wo möglich, mit der Verwaltung der landschaftlichen Zinsencasse nicht beauftragt sein muß, verwaltet.

§. 339.

Sie werden in einem eichenen, gegen Einbruch möglichst gesicherten, in einem feuerfesten Gewölbe aufgestellten Spinde, dessen Inneres in 24 oder mehrere Fächer alphabetisch abgetheilt ist, unter drei verschiedenen Schlössern verwahrt, deren Schlüssel unter die Curatoren und den Rendanten vertheilt sind.

§. 340.

Ohne eine schriftliche Anweisung der Landschafts-Direction darf in das Depositorium nichts angenommen, und nichts aus demselben verabsolgt werden.

§. 341.

Diese Anweisungen müssen, wenn sie

- 1) gdy właściciel wypowiedzianego Listu Zastawnego waluty onegoż na oznaczonym terminie nieodebrał;
- 2) gdy część iaka właściwego funduszu Ziemstwa nie mogąc być na prowizyą ulokowaną, w gotowiznie zachowana być musi.

§. 337.

Inne dokumenta i efekta, w drodze exekucyi przeciw dłużnikom Ziemstwa lub w innym sposobie dostać się mogą do Depozytu.

§. 338.

Depozytami każdej Władzy Ziemskiej zawiadować będą obydwaj Kuratorowie Kassy (§. 58 i 238) i Kassyer, który, jeśli być może, nie powinien zawiadować Ziemską kassą prowizyi.

§. 339.

Zachowywać się będą w szafie dębowey, przeciw wyłamaniu ile można opatrzoney, w bezpiecznym od ognia sklepieniu ulokowanej, mającey wewnątrz 24 lub więcej przegród alfabetycznie podzielonych, pod trzema osobnymi zamkami, których klucze między Kuratorów i Kassyera rozdane.

§. 340.

Bez wydanego na piśmie zalecenia (as-sygnacyi) Dyrekcyi Ziemskiej, niewolno żadney rzeczy przyjąć do Depozytu, ani z niego wydać.

§. 341.

Zalecenia takowe, jeżeli nie przez sa-

nicht von dem Landschafts-Director selbst angegeben sind, doch von demselben oder seinem Stellvertreter mitgezeichnet sein.

§. 342.

Jede Anweisung, welche eine Eintragung in die Depositallbücher veranlaßt, wird vom Decernenten in die Mandaten-Liste eingetragen.

§. 343.

Diese Depositall-Mandaten-Liste wird nach folgendem Schema angelegt:

- 1) Eine jede Masse erhält ein besonderes Blatt.
- 2) Die Seite links, ist für Einnahmen, die rechts, für Ausgaben bestimmt und dergestalt überschrieben:
- 3) Ganz oben, über beide Seiten laufend, befindet sich der Name der Depositallmasse: z. B.
 „Landschaftlicher eigenthümlicher
 „Fonds.“
 oder:
 „Viktorsche Kündigungsmasse.“

- 4) Die Einnahme-Seite zerfällt in folgende Abtheilungen:
 - a) Nro.
 - b) Tag der Verfügung.
 - c) Namen des Deponenten.
 - d) Gegenstand der Annahme.
 - aa) baar,
 - bb) in Activis,
 - cc) in andern Effecten.
 - e) Tag der Befolgung des Annahmefehls.
 - f) Fällt weg.

mego Dyrektora Ziemstwa zadekretowane, przynajmniey przez niego lub zastępcę iego spółpodpisane bydz powinny.

§. 342.

Każde zalecenie, powodujące wpis do ksiąg depozytalnych, wnosi Decernent do listy mandatów.

§. 343.

Ta depozytalna mandatów lista urządzi się podług następnego wzoru:

- 1) Każda massa ma oddzielne folium.
- 2) Stronica po lewey ręce przeznaczona dla przychodu, po prawey dla wydatków, z stósownemi takież rubrykami.
- 3) Na samym wierzchu ciągle przez obydwie stronice, znyduie się rubryka massy depozytalney: n. p.
 „Właściwy fundusz Ziemski“

lub

- „Massa wypowiedzialna Wik-
 „tora.“
- 4) Latus przychodu dzieli się na następujące kolumny:
 - a) Numer.
 - b) Data dekretu.
 - c) Nazwisko Deponenta.
 - d) Objekt przyięcia.
 - aa) gotowizną,
 - bb) w aktywach,
 - cc) w innych efektach.
 - e) Data skutecznienia rozkazu przyięcia.
 - f) Odpada.

5) Die Ausgabe Seite enthält folgende Unterabtheilungen:

- a) Nro.
- b) Tag des Ausgabe-Befehls.
- c) Namen des Empfängers.
- d) Bezeichnung des herauszugebenden Gegenstandes.
 - aa) baar.
 - bb) in Activis.
 - cc) in andern Effecten.
- e) Tag der Befolgung des Ausgabebefehls.
- f) Fällt weg.

§. 344.

Der Decernent trägt bei Erlassung der Anweisung den Inhalt derselben in die betreffende Mandatenliste und zwar in die Abtheilungen a, b, c, d, ein.

§. 345.

Seite und Nummer der Mandatenliste werden auf dem Mandat sowohl im Entwurfe als auch in der Reinschrift vermerkt.

§. 346.

Die vollzogenen Verfügungen werden an den ersten Cassen-Curator abgegeben, der sie, wenn ihnen der §. 345 bezeichnete Vermerk fehlt, sofort der Landschafts-Direction zurückreicht, im entgegengesetzten Falle aber in ein zur Controlle der Geschäftsverwaltung nach folgendem Schema anzulegendes Journal einträgt.

(fortlaufende) Nro.

Inhalt der Anweisung.

Tag der Befolgung der Rückgabe.

§. 347.

In dem von der Landschafts-Direction

5) Latus wydatku obeymuie takie podziały:

- a) Numer.
- b) Data rozkazu wydania.
- c) Nazwisko odbierającego.
- d) Oznaczenie wydać się mającego obiektu.
 - aa) gotowizną,
 - bb) w aktywach.
 - cc) w innych efektach.
- e) Data skutecznienia rozkazu wydania.
- f) Odpada.

§. 344.

Decernent podczas wydawania assygnacyi, wnosi osnowę iey do właściwey listy mandatów, i wprawdzie w oddziały a, b, c, d.

§. 345.

Pagina i Numer listy mandatów kładą się na mandacie, tak w koncepcie iako też na mundum.

§. 346.

Podpisane mandata wręczają się pierwszemu Kuratorowi Kassy, który takowe, skoro na nich brakuie remarki podług §. 345 natychmiast Dyrekeyi Ziemskey zwraca, w przeciwnym zaś razie do założyć się mającego celem kontrolowania trybu administracyjnego, podług następnego wzoru, Dziennika, zapisuie:

Numer (z kolei)

Treść assygnacyi (zalecenia)

Data skutecznienia zwrotu.

§. 347.

W dniu depozytalnym przez Dyrek-

ein für allemal zu bestimmenden Depositaltage versammeln sich die Depositarien in dem landschaftlichen Depositorium, um die bis dahin verfügten Depositat-Geschäfte auszuführen.

§. 348.

Die Depositat-Cassenbücher werden von dem ersten Curator und dem Xendanten geführt.

§. 349.

Diese Bücher sind gleichlautend nach folgendem Schema anzulegen:

- 1) Eine jede Masse erhält ein besonderes Blatt.
- 2) Oben über beide Seiten läuft der Name der Masse.
- 3) Die Seite links ist für Einnahmen, die rechts für Ausgaben bestimmt, und so überschrieben.
- 4) Die Einnahme-Seite zerfällt in folgende Unterabtheilungen:
 - a) Seite und Nummer der Mandaten Liste.
 - b) Tag des Mandates.
 - c) Namen des Deponenten.
 - d) Bezeichnung des angenommenen Gegenstandes.
 - aa) baar. Kthlr. Ggr. Pf.
 - bb) in Activis. Kthlr. Ggr. Pf.
 - cc) in Effecten.
 - e) Tag der erfolgten Annahme.
 - f) Nummer des Belages.
- 5) Die Ausgabe-Seite hingegen in folgende:
 - a) Seite und Nummer der Mandaten Liste.
 - b) Tag des Mandats.
 - c) Namen des Deponenten.
 - d) Bezeichnung des herausgegebenen Gegenstandes.

cyą Ziemską raz na zawsze przeznaczyć się mającym, zgromadzią się Depozytaryusze w Ziemskim Depozycie, celem wykonania zadysponowanych aż do tegoż dnia czynności depozytalnych.

§. 348.

Księgi kassy depozytalney prowadzi pierwszy Kurator i Kassyer.

§. 349.

Księgi te urządzone byđz mają iednuzgodnie według następnego wzoru:

- 1) Każda massa ma osobne folium.
- 2) Zwierzchu przez obie stronice snuie się nazwisko massy:
- 3) Stronica po lewey, przeznaczona dla dochodu, po prawey dla wydatków, z takimże napisem.
- 4) Latus dochodu dzieli się na następujące poddziały,
 - a) Pagina i Numer listy mandatów.
 - b) Data mandatu.
 - c) Nazwisko Deponującego.
 - d) Oznaczenie przyjętego przedmiotu.
 - aa) gotowizną Tal. dgr. d.
 - bb) w aktywach Tal. dgr. d.
 - cc) w efektach.
 - e) Data przyjęcia.
 - f) Numer dowodu.
- 5) Latus wydatku obeymuie takie poddziały:
 - a) Pagina i Numer listy mandatów.
 - b) Data mandatu.
 - c) Nazwisko Deponującego.
 - d) Opisanie wydać się mającego przedmiotu.

- e) Tag der erfolgten Ausgabe.
f) Nummer des Belages.

§. 350.

Der zweite Curator schreibt auf einzelne Bogen gleichlautend mit den Depositallbüchern die vorgefallenen Einnahmen und Ausgaben.

§. 351.

Diese Eintragungen sowohl in die Depositallbücher, als auf die einzelnen Bogen werden von beiden Curatoren und dem Rentanten durch ihre Namensunterschrift vollzogen.

§. 352.

Der von dem zweiten Curator niedergeschriebene Vermerk kommt bei der Landschafts-Direction zum Vortrage. Der Decernent vergleicht den Inhalt dieses Vermerks mit dem Inhalt der Anweisung und der Mandatenliste, und trägt, wenn nichts zu erinnern ist, den Tag der Befolgung des Mandats in die Mandatenliste, Abtheilung e, ein, und schreibt sodann den Vermerk zu den Acten.

§. 353.

Unter „Fällt weg“, Abtheilung f. der Mandatenliste, wird das Mandat eingetragen, wann die Befolgung desselben erlediget, und das Mandat dieserhalb zurückgegeben worden ist. Wenn z. B. in der Zwischenzeit von der Erlassung des Mandats zur Annahme der Valuta eines gekündigten Pfandbriefes ad depositum, bis zur wirklichen Depositallannahme der Inhaber des gekündigten Pfandbriefes sich zum Empfange der Valuta bereit erklärt, und folglich die Annahme der Valuta ad

- e) Data wydania.
f) Numer dowodu.

§. 350.

Drugi Kurator zapisuie na osobnym arkuszu iednoznacznie z księgami depozytalnymi, zdarzające się dochody i rozchody.

§. 351.

Zaciągania te tak do ksiąg depozytalnych, iako też do osobnych arkuszy obydwaj Kuratorowie i Kassyer podpisami nazwisk swoich stwierdzają.

§. 352.

Zapisana przez drugiego Kuratora na osobnym arkuszu nota idzie do przedstawienia w Dyrekcyi Ziemskiej. Decernent porównywa osnowę teyże noty z osnową assygaacyi i listy mandatów, i nie znajdując nic do nadmienienia, zapisuie datę uskutecznienia mandatu do listy mandatów, w oddziale, a potem dekretuie notę ad acta.

§. 353.

Pod oddziałem f. listy mandatów „Odpada“, zaciąga się mandat, kiedy tenże został uskutecznionym i mandat tym końcem zwróconym. Gdy n. p. wśród czasu od wydania mandatu do przyięcia do depozytu waluty wypowiedzianego Listu Zastawnego aż do rzeczywistego depozytalnego przyięcia, właściciel wypowiedzianego Listu Zastawnego oświadczy gotowość do przyięcia waluty, a zatem przyięcie waluty do depozytu nie iest potrzebném, naówczas zwraca Depozyt

depositum nicht weiter nöthig ist, so reicht das Depositorium das Mandat an die Landschafts-Direction zurück, der Decernent stellt solches in der Mandatenliste unter „Fällt weg“, und schreibt es zu den Acten.

§. 354.

Soll ein Arrest auf ein Depositum gelegt werden, so wird das Depositorium hiezu, von der Landschafts-Direction durch eine schriftliche Verfügung angewiesen. Dieses Mandat wird in die Mandatenliste auf die Einnahmeseite mit der ausdrücklichen Bemerkung:

„soll mit Arrest belegt werden“

eingetragen. Die Depositarien tragen die Arrest-Anlegung in die Depositälbücher ein, und der vom zweiten Curator auf einen einzelnen Bogen geschriebene Vermerk kommt, um in die Mandatenliste nachgetragen und zu den Acten geschrieben zu werden, bei der Landschafts-Direction zum Vortrage.

§. 355.

Die Rechnung wird vom Rendanten alljährig am Schlusse des Kalenderjahres mit den Belägen der Landschafts-Direction zur Revision und Decharge eingereicht.

§. 356.

Um die Rechnungslegung möglichst zu vereinfachen, übergibt der Rendant die von ihm und dem ersten Curator geführten Depositälbücher nebst den numerirten und gehefteten Einnahme- und Ausgabe-Belägen dem Collegium. Dieses veranlaßt die Revision der Bücher und die Vergleichung mit den Belägen und Mandatenlisten durch den Calculator, fertigt dem Rendanten die

mandat Dyrekcyi Ziemskiej, Decernent zapisuie go w liście mandatów pod kolumnę „Odpada“ i dekretuie ad acta.

§. 354.

W przypadku położenia aresztu na iaki deponowany obiekt, wydaie Dyrekcyja Ziemska tym końcem zalecenie na piśmie do Depozytu. Mandat ten (zalecenie) zaciągnie się do listy mandatów w Latu przychodu z wyraźną uwagą:

„ma bydź aresztem odłożony.“

Depozytaryusze zaciągają położenie aresztu do ksiąg depozytalnych, a zapisana przez drugiego Kuratora na pojedynczym arkuszu nota idzie do przedstawienia w Dyrekcyi Ziemskiej celem zaciągnięcia oneyże do listy mandatów i podekretowania ad acta.

§. 355.

Kassyer corocznie na końcu roku kalendarzkiego podaie rachunek z dowodami Dyrekcyi Ziemskiej do rewizyi i zakwitowania.

§. 356.

Dla upoiedynczenia ile można rachunkowości, podaie Kassyer Collegio prowadzone przez siebie i przez pierwszego Kuratora księgi depozytalne wraz z numerowanemi i poszytemi dowodami przychodu i rozchodu. Collegium rozporządza rewizyą ksiąg i porównanie z dowodami i listami mandatów przez Kalkulatora, posyła Kassyerowi zrobione monita

gezogenen Erinnerungen zur Erledigung zu, und giebt die Depositälbücher sofort dem Depositorio zurück.

§. 357.

Die Revision des Depositoriums geschieht alljährig zweimal, zu Johanni und Weihnachten. Außerordentliche Revisionen zu veranlassen, steht dem Landschafts-Director und den ihm vorgesetzten Behörden frei.

§. 358.

Die Revision geschieht durch den Landschafts-Director und die Landschaftsräthe nach Anleitung der Depositälbücher und Mandaten-Listen. Es wird hierüber ein Protokoll aufgenommen und bei dem Collegium zum Vortrage gebracht.

Achtzehntes Capitel.

Von den landschaftlichen Rechnungen.

§. 359.

Bei der General-Landschafts-Direction fertigt der Rendant:

- 1) Die Rechnung über die planmäßige Tilgung des Capitals. Sie wird halbjährig geschlossen und im ganzen und einzeln bei jedem Gute nachgewiesen, wie viel zur Tilgung gezahlt, und wie viel damit getilgt ist.
- 2) Die Fonds-, Kosten- und Salariens-Rechnung.
- 3) Die Rechnung über die von den Provinzial-Directionen eingeschickten Zinsen-Ueberschüsse.

Sie werden durch die General-Landschafts-Direction revidirt und dem engeren Ausschusse zur Super-Revision gegeben.

do załatwienia i zwraca natychmiast Depozytowi książki depozytalne.

§. 357.

Rewizya Depozytu odbywa się corocznie dwa razy, na S. Jan i Boże Narodzenie. Przedsiębranie nadzwyczajnych rewizyi zależy od Dyrektora Ziemstwa i przełożonych mu Władz.

§. 358.

Rewizyą odbywają Dyrektor i Radzce Ziemscy za skazówką ksiąg depozytalnych i list mandatów. Sporządza się protokół tey czynności, który idzie do przedstawienia in Collegio.

Rozdział ośmnasty.

O rachunkach Ziemskich.

§. 359.

W Główney Dyrekcyi Ziemskiey układa Kassyer:

- 1) Rachunek amortyzacyi kapitału. Zamyka się półrocznie, z wykazaniem w ogóle i szczególnie przy każdej wsi, ile zapłacono na amortyzacyą, i ile się tém umorzyło.
- 2) Rachunek funduszu, kosztów i salaryów.
- 3) Rachunek nadesłanych superat prowizyjnych od Dyrekcyów Prowincyalnych.

Rachunki te idą do rewizyi Główney Dyrekcyi Ziemskiey i do nadrewizyi Komitetu,

§. 360.

Bei den Provinzial-Directionen werden folgende Rechnungen angefertigt:

- 1) die Fonds-, Kosten- und Salarien-Rechnung, worin sowohl die land-schaftlichen Einkünfte und Ausgaben, als auch die für den Gutsbesitzer oder sonst geleisteten und wieder zurück zu zahlenden Vorschüsse aufgeführt werden.
- 2) Die Kapitalsrechnung. Dahin gehören die den Gutsbesitzern bewilligten Darlehne in Pfandbriefen, die baar bezahlten Pfandbriefe, die zu diesem Zwecke angeschafften Capitalien. Diese Rechnung muß daher mit der Versur des jedesmaligen Termins übereinstimmen und in Einnahme und Ausgabe völlig balanciren.
- 3) Die Rechnung über die Ausfertigungs-gebühren der Pfandbriefe.
- 4) Die Zinsenrechnung. In derselben werden sämtliche Zinsen, nach Maaf-gabe des ganzen Versur-Verzeichnisses, sie mögen von den Gutsbesitzern bezahlt, oder durch Anleihe herbeige-schaft sein, vereinnahmt, und entwe-der an die Coupons-Inhaber und an die General-Landschafts-Casse veraus-gabt, so daß auch in dieser Rechnung Einnahme und Ausgabe völlig balan-ciren.
- 5) Die Tilgungsrechnung. Hier wird das dazu bestimmte Procent besonders in Einnahme und Ausgabe verrechnet, und nachgewiesen, wie viel davon Pfandbriefe auf Ordre der General-Direktion eingelöst, wie viel baar an dieselbe abgeführt ist.
- 6) Die Depositenrechnung, worin die bei der Direction verwahrlich aufbehalte-

§. 360.

W Dyrekcyach Prowincyalnych ukła-dają się następujące rachunki:

- 1) Rachunek z funduszu, kosztów i sa-laryów, w którym zapisują się tak Ziemskie przychody i wydatki, iako też za właścicieli dóbr lub z innego powodu poczynione, i zwrócić się mające awanse.
- 2) Rachunek kapitałowy. Do tego nale-żą akordowane właścicielom dóbr po-życzki w listach zastawnych, reali-zowane gotowizną listy zastawne, i przysposobione tym końcem kapitały. Rachunek więc ten zgadzać się po-winien z obrotem pieniędzy każde-go terminu i zupełnie w przycho-dzie i rozchodzie balansować.
- 3) Rachunek z należitości expedycyi listow zastawnych.
- 4) Rachunek prowizyi. Zaciągają się do niego w percepcie i expensie wszel-kie prowizye, stósownie do wykazu całego obrotu pieniędzy, wpływają-ce od właścicieli Ziemskich, lub z pożyczek, i wydawane bądź to posia-daczom kuponów i do funduszu, lub odsyłane do Główney Kassy Ziem-skiey, tak że i w tym rachunku wa-żyć się z sobą powinny przychody i wydatki.
- 5) Rachunek amortyzacyiny. Do tego za-ciąga się przeznaczony na amortyza-cyą procent osobno w dochodzie i wydatku, z wykazaniem, ile za listów zastawnych na rozkaz Główney Dy-rekcyi wykupiono, ile gotowizną do niey odesłano.
- 6) Rachunek Depozytowy, w którym umieszczają się w dochodzie i wydat-

nen baaren Capitale, Pfandbriefe oder andere Documente vereinnahmt und verausgabt werden.

§. 361.

Außer diesen beständigen Hauptrechnungen, kommen noch folgende Nebenrechnungen vor:

- a) die Restenrechnung;
- b) die Rechnungen von denen durch die Landschaft verpachteten Gütern.

§. 362.

Alle diese Rechnungen werden halbjährig nach dem Schluße des Termins, von dem Rendanten auf den Grund seines Journals, worin sämtliche Einnahme- und Ausgabeposten ohne Unterschied, nach der Zeitordnung eingetragen sein müssen, angefertigt, und dem Collegium zur Revision, von diesem aber das Duplikat an die General-Landschafts-Direction zur Superrevision eingereicht.

ku, zachowane w Dyrekcyi gotowe kapitały, listy zastawne lub inne dokumenta.

§. 361.

Prócz tych stałych głównych rachunków, prowadzą się jeszcze następujące potoczne rachunki:

- 1) Rachunek zaległości;
- 2) Rachunki dóbr przez Ziemstwo wydzierzawionych.

§. 362.

Wszystkie te rachunki Kassyer co pół roku po upłynionym terminie, na zasadzie dziennika swego, do którego wszelkie dochody i rozchody bez różnicy w porządku chronologicznym wnoszone być powinny, układa, i podaje do rewizyi Collegio, które duplikat Główney Dyrekcyi Ziemskiej do Nadrewizyi przesyła.

Vollzogen von den unterzeichneten dem Creditsysteme beitreten den Gutsbesitzern des Großherzogthums Posen, zu Posen, den 4. Oktober bis 2. November 1821.

Przyjęto przez podpisanych, do Systematu Kredytowego przystępujących właścicieli dóbr ziemskich W. Xięstwa Poznańskiego, w Poznaniu dnia 4. Pazdziernika aż do 2. Listopada 1821.

Hyacynth Zakrzewski. Treskow. v. Chelmski. Helena z Rogalinskich-Turnowa. Adam Grabowski. Albert Psarski. Josaphat Mikorski. Roman Swinarski. Michael Poniński. Xaver Chłapowski. Heinrich Frh. v. Knobelsdorff. Friedrich Dehmel. Vincent de Kalkstein. Martin v. Krzyzanowski. Ignatius Zdębinski. Ignaz Swinarski. Thomas v. Rakowski. Ferdinand Say-

berlek. Jan Kamienski. Constantin v. Starzeński. Andreas Kurczewski.
 Josef v. Mielzynski. Mathias v. Mielzynski. Casimir Sieroszewski. Bogus-
 laus v. Zychlinski. v. Lutomski. v. Niezychowski. v. Suchorzewski.
 Tadeusz Sokolnicki. v. Malzewski. Leopold v. Köhler. Johann v. Tomicki.
 J. C. W. v. Rappard. Uminski. Wincenty v. Suchorzewski. Ignatz v. Ko-
 łaczkowski. Matheus v. Lipinski. Nepomucen v. Dzierzanowski. Woyciech
 v. Zeromski. Friedrich Albrecht Bausemer. Jozefa Zychlinska. Alexander
 v. Moszczenski. Xaver v. Wilczynski. Tadeusz Bieńkowski. Peter Koszut-
 ski. Onophrius v. Grabski. Stanislaus v Goslinowski. J. v. Łaszkowski.
 Laurenz v. Starzeński. Joanna v. Małachowska. v. Ilowiecki. Franciszek
 Pomorski. Marcyanna Stanowska. Melchior v. Korytowski. August Graf v.
 Potworowski. Cyprian v. Jaroehowski. Julian v. Masłowski. Augustin v.
 Zakrzewski. Laurentz v. Rogalinski. Jan Mielecki. Heiurich Graf Pinto.
 Andreas v. Koszutski. Anton v. Opanowski. Eustachius Graf Wollo-
 wicz. Franz v. Urbanowski. Lucas Tarnowski. Josephus
 Chłapowski. Onophrius Jasinski. Maximilian Swi-
 narski. Stanislaus v. Poninski. Joseph Graf
 Kwilecki. Stanislaus Graf v. Mo-
 szczenski. Melchior. v. Szoldrski.

Da Wir nun vorstehende Credit-Ordnung überall in Übereinstimmung mit den Gesetzen, und der dabei zum Grunde liegenden Absicht angemessen abgefaßt gefunden haben: so bestätigen Wir solches hiermit in allen seinen Punkten und Vorschriften, und wollen, daß solches von Jedermann, den es angeht, als ein Landesgesetz gebührend geachtet und unverbrüchlich befolgt werde.

Wir wollen auch zur Unterstützung dieses landschaftlichen Vereins demselben aus Allerhöchster Gnade ein Capital von Zweimalhunderttausend Thalern bis zur Auflösung desselben durch die vorgeschriebene Pfandbriefstilgung, aus Unsern Cassen zinsfrei vorstrecken lassen, und dennoch die landschaftlichen Cassen und Rechnungen von der Revision und Controlle Unserer Ober-Rechnungskammer entbinden, dergestalt, daß die verbundene Posensche Landschaft blos der ordnungsmäßigen Oberaufsicht Unseres Ministeriums des Innern und Unseres Commissarius in der Provinz unterworfen sein soll; und befehlen schließl. Unserm Minister des Innern, auf die strenge Befolgung dieser Creditordnung in allen ihren Theilen gemessenst zu wachen.

Urkundlich haben Wir diese Bestätigung Höchstehändig vollzogen und mit Unserm Königl. Insignel bedrucken lassen.

Gegeben Berlin den 15. Decbr. 1821

(L. S.) Friedrich Wilhelm.

Allerhöchstbestätigte
Landschaftliche
Creditordnung
für
das Großherzogthum
Posen.

C. F. v. Hardenberg. Altenstein.

Beglaubigt: (Zgodno:)

Friese.

Potwierdzony przez N. Pana
Ziemski

Regulamin Kredytowy

dla
Wielkiego Xięstwa
Poznańskiego.

Uznawszy poprzedniczy Regulamin Kredytowy bydz̄ zupełnie zgodnym z prawami, i odpowiadającym zamiarowi który iest iego zasada, potwierdzamy go ninieyszem we wszystkich punktach i przepisach i mieć chcemy, ażeby przez każdego, kogo dotyczy, iako prawo krajowe należycie były zachowywanym i ściśle dopełnianym.

Chcemy oraz dla zapomożenia tego Związku Ziemskiego kazać naymilościwiej zaliczyć mu z kass Naszych bezprocentowy kapitał z dwukroć sto tysięcy Talarów aż do rozwiązania onegoż za pomocą przepisanego umorzenia listów zastawnych, uwalniając iednakże kassy i rachunki Ziemskie od rewizyi i kontrolli Naszey Naywyższej Izby obrachunkowej, tak iż połączone Ziemstwo Poznańskie iedynie tylko podlegać ma porządnemu nadzorowi Naszego Ministerstwa spraw wewnętrznych i Naszego Komwissarza w Prowincyi; i rozkazujemy nakoniec Naszemu Ministrowi spraw wewnętrznych, ażeby nad ścisłem wykonaniem ninieyszego Regulaminu Kredytowego we wszystkich iego częściach nayusilniey czuwał.

Na dowód potwierdzenie to podpisa-
liśmy własnorecznie i Królewską Naszą
pieczęcią opatrzyć kazali.

Dan w Berlinie dnia 15. Grudnia 1821.

Plan

PLAN

zur Tilgung eines Vier Prozent zinsbaren Capitals von 100,000 Rthlr. wenn dazu fortwährend Ein Prozent des vollen Capitals und die Zinsen des im Tilgungsfonds befindlichen Theils desselben, alljährig, in zwei halbjährigen Raten verwendet werden.

amortyzacyi przynoszącego 4 procenta kapitału 100,000 tal., obracając na to ciągle, corocznie, w dwóch półrocznych ratach ieden procent całkowitego kapitału i prowizye znajdujący się w funduszu umorzenia części onegoż.

Jahre.	Termin.	Zinsen à 4 Prozent vom Tilgungs- fonds.	Das 5te Prozent zum Tilgungs- fonds mit:	Gibt zusammen einen zinstra- genden Til- gungsfonds von	Das Grund-Capital ver- mindert sich daher	
					um	auf
Rok.	Termin.	Prowizye po 4 od sta od funduszu amortyzacy- nego.	5ty procent na fundusz amortyzacy- ny.	Czyni ra- zem przyuo- szący provi- zyą fundusz amortyzacy- ny	Pierwotny kapitał zmniej- sza się przeto	
					o	na
1	Johanni	—	500	500	500	99,500
	St. Jan Weihnachten Boze Narodzenie	10	500	1,000	500	99,000
2	Johanni	20	500	1,525	525	98,475
	Weihnachten	30½	500	2,050	525	97,950
3	Johanni	40	500	2,600	550	97,400
	Weihnachten	52	500	3,150	550	96,850
4	Johanni	63	500	3,700	550	96,300
	Weihnachten	74	500	4,275	575	95,725
5	Johanni	85½	500	4,850	575	95,150
	Weihnachten	97½	500	5,450	600	94,550
6	Johanni	109	500	6,075	625	93,925
	Weihnachten	121½	500	6,700	625	93,300
7	Johanni	134	500	7,325	625	92,675
	Weihnachten	146½	500	7,975	650	92,026
8	Johanni	159½	500	8,625	650	91,375
	Weihnachten	172½	500	9,300	675	90,700
9	Johanni	186	500	10,000	700	90,000
	Weihnachten	200	500	10,700	700	89,300

Jah- re.	T e r m i n.	Zinsen à 4 Prozent vom Til- gungsfonds	Daß 5te Prozent zum Tilgungs- fonds mit:	Giebt zusammen einen zinstra- genden Til- gungsfonds von	Daß Grund=Capital ver- mindert sich daher	
					um	auf
Rok.	T e r m i n.	Provizye po 4 od sta od funduszu amortyzacy- nego.	5ty procent na fundusz amortyzacy- ny.	Czyni ra- zem przyno- szący provi- syą fundusz amortyzacy- ny	Pierwotny kapital zmniej- sza się przeto	
					o	na
10	Johanni St. Jan	214	500	11,400	700	88,600
	Weihnachten Boze Narodzenie	228	500	12,125	725	87,875
11	Johanni	242½	500	12,875	750	87,125
	Weihnachten	257½	500	13,625	750	86,375
12	Johanni	272½	500	14,400	775	85,600
	Weihnachten	288	500	15,200	800	84,800
13	Johanni	304	500	16,000	800	84,000
	Weihnachten	320	500	16,825	825	83,175
14	Johanni	336½	500	17,650	825	82,350
	Weihnachten	353	500	18,500	850	81,500
15	Johanni	370	500	19,375	875	80,625
	Weihnachten	387½	500	20,275	900	79,725
16	Johanni	405½	500	21,175	900	78,825
	Weihnachten	423½	500	22,100	925	77,900
17	Johanni	442	500	23,025	925	76,975
	Weihnachten	460½	500	24,000	975	76,000
18	Johanni	480	500	24,975	975	75,025
	Weihnachten	499½	500	25,975	1,000	74,025
19	Johanni	519½	500	27,000	1,025	73,000
	Weihnachten	540	500	28,025	1,025	71,975
20	Johanni	560½	500	29,100	1,075	70,900
	Weihnachten	582	500	30,175	1,075	69,825
21	Johanni	603½	500	31,275	1,100	68,725
	Weihnachten	625½	500	32,400	1,125	67,600
22	Johanni	648	500	33,550	1,150	66,450
	Weihnachten	671	500	34,725	1,175	65,275
23	Johanni	694½	500	35,925	1,200	64,075
	Weihnachten	718½	500	37,125	1,200	62,875
24	Johanni	742½	500	38,375	1,250	61,625
	Weihnachten	767½	500	39,650	1,275	60,350
25	Johanni	793	500	40,950	1,300	59,050
	Weihnachten	819	500	42,250	1,300	57,750

Jah- re.	T e r m i n.	Zinsen à 4 Prozent vom Til- gungsfonds	Das 5te Prozent zum Tilgungs- fonds mit:	Giebt zusammen ei- nen zinsra- genden Til- gungsfonds von	Das Grund-Capital ver- mindert sich daher	
					um	auf
Rok.	T e r m i n.	Prowizye po 4 od sta od funduscu amortyzacy- nego.	5ty procent na fundusz amortyzacy- ny.	Czyni ra- zem przyno- szący prowiz- yą fundusz amortyzacy- ny.	Pierwotny kapitał zmniej- sza się przeto	
					e	na
26	Johanni St. Jan	845	500	43,600	1,350	56,400
	Weihnachten Boze Narodzenia	872	500	44,975	1,375	55,025
27	Johanni	899 $\frac{1}{2}$	500	46,375	1,400	53,625
	Weihnachten	927 $\frac{1}{2}$	500	47,800	1,425	52,200
28	Johanni	956	500	49,250	1,450	50,750
	Weihnachten	985	500	50,750	1,500	49,250
29	Johanni	1,015	500	52,250	1,500	47,750
	Weihnachten	1,045	500	53,800	1,550	46,200
30	Johanni	1,076	500	55,375	1,575	44,625
	Weihnachten	1,107 $\frac{1}{2}$	500	57,000	1,625	43,000
31	Johanni	1,140	500	58,625	1,625	41,375
	Weihnachten	1,172 $\frac{1}{2}$	500	60,300	1,675	39,700
32	Johanni	1,206	500	62,000	1,700	38,000
	Weihnachten	1,240	500	63,750	1,750	36,250
33	Johanni	1,275	500	65,525	1,775	34,475
	Weihnachten	1,310 $\frac{1}{2}$	500	67,325	1,800	32,675
34	Johanni	1,346 $\frac{1}{2}$	500	69,175	1,850	30,825
	Weihnachten	1,383 $\frac{1}{2}$	500	71,050	1,875	28,950
35	Johanni	1,421	500	72,975	1,925	27,025
	Weihnachten	1,459 $\frac{1}{2}$	500	74,950	1,975	25,050
36	Johanni	1,499	500	76,950	2,000	23,050
	Weihnachten	1,539	500	78,975	2,025	21,025
37	Johanni	1,579 $\frac{1}{2}$	500	81,050	2,075	18,950
	Weihnachten	1,621	500	83,175	2,125	16,825
38	Johanni	1,663 $\frac{1}{2}$	500	85,350	2,175	14,650
	Weihnachten	1,707	500	87,550	2,200	12,450
39	Johanni	1,751	500	89,800	2,250	10,200
	Weihnachten	1,796	500	92,100	2,300	7,900
40	Johanni	1,842	500	94,450	2,350	5,550
	Weihnachten	1,889	500	96,825	2,375	3,175
41	Johanni	1,936 $\frac{1}{2}$	500	99,275	2,450	725
	Weihnachten	1,985	500	101,263 $\frac{1}{2}$	2,488 $\frac{1}{2}$	mt. cinem Über- schuß v. 1263 $\frac{1}{2}$ z superatą 1,263 $\frac{1}{2}$

Hiernach wird das ganze Capital in
einem Zeitraume von 41 Jahren getilgt,
wozu

vom 1sten bis zum 10ten Jahre	12,125
— 11ten — — 20sten —	18,050
— 21sten — — 30sten —	26,825
— 31sten — — 41sten —	44,263 $\frac{1}{2}$

wie oben 101,263 $\frac{1}{2}$

aufkommen.

Stösownie do tego umorzonym zo-
stanie całkowity kapitał w przeciągu
41 lat, na co wpływa

od 1go do 10go roku	12,125
— 11go — 20go —	18,050
— 21go — 30go —	26,825
— 31go — 41go —	44,263 $\frac{1}{2}$

iak wyżej 101,263 $\frac{1}{2}$.

Schema zu den Pfandbriefen.

1. Umschrift: Der verbundenen Posenschen Landschaft.

2. Inhalt: Privilegirter Pfandbrief über N. N. Thaler Courant, zu Bierzehn Thalern die feine Mark gerechnet, welcher sowohl zur Sicherheit des Capitals als der Zinsen, unter der gesammten Bürgschaft der am Credit-system verbundenen Gutsbesitzer des Großherzogthums Posen, und mit der in der landschaftlichen Credit-Ordnung näher bestimmten besondern Verpfändung des in dem gedachten Großherzogthum und dessen N. N. Kreise belegenen Gutes N. N. auf dieses Gut von den Bevollmächtigten der gemeinen Landschaft, in Gegenwart der Abgeordneten des die Hypothekenbücher führenden Gerichts, ausgefertigt und unter No. des Registers eingetragen worden.

Zu diesem Pfandbriefe werden vom ab Zins-Coupons auf jeden Inhaber geltend von fünf zu fünf Jahren ausgereicht. Der Vorzeiger des letzten Coupons erhält die Zinscoupons auf die folgenden fünf Jahre. Posen den
(Unterschrift)

Posen den

Zu öffentlichem Glauben:
Namen, Unterschrift und Siegel
des Gerichts.

Director
und Bevollmächtigte der
gemeinen Landschaft.
(Unterschrift und Siegel.)

3. Rückseite: Eingetragen in dem Hypothekenbuche
(nähere Bezeichnung)
den ten
(Unterschrift).

4. Bemerkung: Eine vollständige polnische Uebersetzung wird neben bei gedruckt, und der Vermerk wegen des Zinscoupons gleichfalls unter jede Halbscheite in deutscher und polnischer Sprache.

Wzór do listów zastawnych.

1. Napis okolny: Połączonego Ziemstwa Poznańskiego,

2. Osnowa: Uprzywileiowany list zastawny na N. N. Talarów w kurancie, czternaście Talarów z czystey grzywny rachuiąc, który tak na zabezpieczenie kapitału iako też prowizyi pod ogólną gwarancyą połączonych w Towarzystwo Kredytowe właścicieli dóbr ziemskich Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, tudzież z oznaczonym bliżej w Ziemskim Regulaminie Kredytowym szczególném zastawieniem położonych w rzeczonym W. Xięstwie i tegoż Powiecie N. N. dóbr N. N. na też dobra przez Pełnomocników wspólnego Ziemstwa, w obecności Delegowanych utrzymującego księgi hipoteczne Sądu, wygotowany i pod Nr. Re-

Poznań dnia

Dla wiary publiczney:

Dyrektor

Nazwisko, podpis i pieczęć i Pełnomocnicy wspólnego
Sądu,

Ziemstwa.

(Podpis i pieczęć.)

3. Strona zwrotna: Zaciągniono do księgi hipoteczney
(bliższe opisanie)

dnia

(podpis)

4. Uwaga. Dosłowne tłumaczenie niemieckie będzie obok wydrukowane, toż samo wzmianka względem kuponów prowizyjnych pod każdą kolumną w języku Niemieckim i Polskim.

Do tego listu zastawnego, począwszy od udzielane będą co pięć lat ważne na każdego posiadacza kupony prowizyjne. Ukaziciel ostatniego kuponu odbiera kupony prowizyjne na następujące lat pięć.

Poznań d.
(Podpis)

Beilage B.

Zar = Grundsätze

für den

Landschaftlichen Credit-Verein

im

Großherzogthum Posen.

Annex B.

Zasady szacowania dóbr

dla

ZIEMSKIEGO SYSTEMATU KREDYTOWEGO

w

Wielkiem Xięstwie Poznańskim.

Das Original der folgenden gedruckten Abschrift ist mir unter der Belehrung zugegangen, daß, wenn die Erfahrung irgend eine Abänderung nöthig und zulässig darstellt, dazu weiter Nichts gehört, als ein Conclusum der landschaftlichen Behörde und die Genehmigung des Königl. Ministerii des Innern; und daß die letztere, wenn diesem Ministerio nur von der Zulässigkeit und Nützlichkeit einer beabsichtigten Abänderung, die erforderliche Ueberzeugung gewährt wird, niemals vorenthalten werden wird.

Posen den 16. Juli 1821.

Königl. Preuß. Ober-Präsident
des Großherzogthums
Posen.

Oryginał następującej wydrukowanej kopii odebrałem z tém objaśnieniem, że, skoro doświadczenie wymagać będzie iakieykolwiek zgodney z przepisami odmiany, nie potrzeba tym końcem, iak tylko uchwały Władzy Ziemskiej i approbacyi Król. Ministerstwa spraw zewnętrznych, i że ostatnia, byle tylko temuż Ministerstwu wskazane były powody przekonywające, iż zamierzona odmiana iest użyteczną i do skutku przywiedzioną byż może, nigdy odmówioną nie będzie.

Poznań dnia 16. Lipca 1821.

Król. Pruski Naczelnny Prezes
Wielkiego Xięstwa
Poznańskiego.

Zerboni di Sposetti.

Gedruckte Abschrift.

Kopia wydrukowana.

Tax = Grundsätze

für den

landschaftlichen Credit = Verein

im

Großherzogthum Posen.

Zasady szacowania dóbr

dla

Ziemskiego Systematu Kredytowego

w

Wielkiem Xięstwie Poznańskim.

Da der landschaftlichen Creditorordnung für das Großherzogthum Posen nach deren §. 194 die Tax = Grundsätze des Creditvereines dieser Provinz beigelegt werden sollen, so sind solche in nachstehender Art abgefaßt worden.

Gdy do Regulaminu Ziemskiego Kredytowego dla Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, stósownie do §. 194, dołączone być mają zasady taxy Związku Kredytowego tej prowincyi, takowe przeto w następującym sposobie ułożone zostały.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Die Veranschlagung muß auf eine sorgfältige Ermittlung der Bestandtheile und Zubehörungen (Pertinenzien) des Gutes gegründet werden. Ländereien, welche dem Gute als Gegenstände eigener Bewirtschaftung zu veranschlagen sind, müssen, wenn sie nicht schon vermessen sind, doch durch einen Feldmesser überschlagen, die gefundenen Resultate nach den Bestimmungen im §. 199 der landschaftlichen Creditorordnung mit andern, den Flächeninhalt bezeichnenden Nachrichten verglichen, und die dabei vorkommenden Zweifel möglichst aufgeklärt werden.

§. 2.

Die Gegenstände der Nutzung sind nach

I. Przepisy ogólne.

§. 1.

Szacowanie dóbr zasadzać się powinno na skrupulatném wysledzeniu składu części i przyległości dóbr. Grunta, które jako przedmioty własney gospodarki mają być szacowane, powinny, jeżeli jeszcze rozmiar ich nie nastąpił, przez mierniczego być w ogólności pomierzone, wynalezione rezultata, według postanowień §. 199, Regulaminu Ziemskiego Kredytowego, z innemi wiadomościami o ilości powierzchni obemyłacey porównane, i w tym względzie zachodzące wątpliwości, ile być może objaśnione.

§. 2.

Przedmioty użytkowe mają być w tym

demjenigen Zustande, in welchem sie sich vorfinden, und der hergebrachten Nutzung= Art zu veranschlagen. Dem gemäß können nur solche Wirtschaftsrubriken, welche bei dem betreffenden Gute wirklich schon genutzt worden, und auch von diesen, mit Beseitigung aller Vorschläge und spekulativen Berechnungen wegen anderweitiger wirtschaftlichen Einrichtungen und Verbesserungen, die Nutzung niemals in größerem Maße und Umfange noch mit höherem Geldertrage, als bis dahin schon bezogen ist, in Anschlag gebracht werden.

§. 3.

Eben so wenig kann der Ertrag größer, als er nach sachverständiger, auf die nachfolgendem General= oder Spezial=Tax=Grundsätze gegründeter Würdigung anzunehmen ist, zum Anschlag gebracht werden.

§. 4.

In dem Special=Tax=Grundsätzen werden Normalpreise festgesetzt werden, nach welchen die ermittelten Natural=Erträge zu Gelde zu berechnen sind.

§. 5.

Natural=Erträge, für welche dergleichen Normalpreise in den Special=Tax=Grundsätzen nicht besonders bestimmt sind, werden zunächst auf einen, ihrem Werthe gleichkommenden Roggenbetrag berechnet, und dann der letztere nach dem Normalpreise zum Anschlage gebracht. Die Berechnung auf Roggen, geschieht entweder (z. B. §. 72, u. f.) mittelst Vergleichung des in den letzten sechs Jahren im Durchschnitt gewöhnlich gewesenem Localpreises solcher Naturalerträge mit dem dreißigjährigen Durchschnittspreise des Roggens in

stanie, w iakim się znajduią, i w miarę dotychczas zwyczajnego sposobu gospodarowania, szacowane. Takie więc tylko mogą iść w rachubę gałęzie gospodarstwa, które przy szacujących się dobrach rzeczywiście już były użytkowane, a i z gałęzi tych użytki nigdy w większej obiętości, ani z wyższą intratą pieniężną, od dotychczasowych, niewchodząc w żadne projekta i domysłowe rachuby względem poczynić się mogących urzędzeń gospodarskich i melioracyi.

§. 3.

Podobnież nie może wchodzić w rachubę większa intrata nad tę, iaka podług znawczego ocenienia na poniższych ogólnych lub szczególnych opierającego się zasadach, przyjętą być powinna.

§. 4.

W szczególnych zasadach szacunkowych ustanowione będą ceny normalne, według których wysledzone dochody płodowe na gotowiznę obliczać się mają.

§. 5.

Dochody płodowe, dla których takowe ceny normalne w szczególnych zasadach szacunkowych wyraźnie nie są oznaczone, będą nasamprzód obrachowane na odpowiadającą ich wartości ilość żyta, i następnie ostatnia podług ceny wzorowej (normalnej) w anszlagu umieszczoną. Obrachowanie na żyto ilzie się albo (n. p. §. 72 i. t. d.) przez porównanie zwyczajnych, przez frakcją biorąc w ostatnich sześciu leciech cen miejscowych takich dochodów płodowych, z trzydziestoletnią średnią ce-

dem Hauptorte des Bezirks; oder in einigen weiterhin (§. B. §. 34, 35, u. f.) besonders benannten Fällen mittelst Würdigung jener Naturalerträge nach ihrem wirthschaftlichen Werthe; oder endlich, wo von Wirthschafts-Kubriken, bei denen eine gleiche Berechnung auf Roggen vorgeschrieben ist, der Gelbbetrag unmittelbar ermittelt worden (§. B. §. 58, 64, 86, u. f.) durch einfache Vergleichung dieses Gelbtrages mit dem vorbemerkten dreißigjährigen Roggenpreise.

§. 6.

Die Hervorbringung und Erhebungskosten der verschiedenen zum Anschlage kommenden Erträge, müssen entweder besonders ausgemittelt, und der dafür vom Gesammtetrage in Abzug zu bringende Betrag festgestellt werden (§. 30.); oder sie kommen, welches die Regel ist, nach den weiterhin folgenden Grundsätzen, durch Rückschlag einer bestimmten Quote des Natural Ertrages in Abzug.

In dem ersteren Falle ist zwischen den ein für allemal feststehenden Geldausgaben, die mit ihrem ganzen Betrage zum Ansal kommen, und zwischen denjenigen Kosten, die sich in größeren Zeiträumen nach den Getreidepreisen reguliren, zu unterscheiden. Zur letztgedachten Gattung der Kosten gehören z. B. alle Arbeitskosten einschließlich der anzukaufenden Produkte und Fabrikate, und sie werden nach dem Grundsätze des §. 5, auf Roggenwerth berechnet, und dieser Werth nach dem Normalpreise des Roggens zum Anschlage gebracht.

In dem letzten Falle ist der Rückschlag der Ertragsquote beim Getreidebau (§. 28

na żyta w głównym miejscu okręgowym, lub też w niektórych niżej (n. p. §. 34, 35 i. t. d.) osobno wymienionych przypadkach przez ocenienie tychże dochodów płodowych według ich wartości gospodarskiej; lub w reszcie, gdzie od gałęzi gospodarskich, względem których podobnie obrachowanie na żyto jest przepisane, dochód pieniężny bezpośrednio został wysledzonym (n. p. §. 58, 64, 86. i. t. d.), przez proste porównanie takowego dochodu pieniężnego z poprzednio wymienioną trzydziestoletnią ceną żyta.

§. 6.

Koszta potrzebne na zebranie i spieniężenie rozmaitych oszacować się mających płodów, powinny być albo osobno wysledzone i odciągnąć się mająca na też koszta od całkowitego dochodu kwota ustanowiona (§. 30); lub też, co jest prawidłem, według niżej wyrażonych zasad, przez odtrącenie pewnej kwoty od dochodów płodowych (in natura) odciągnionemi.

W pierwszym przypadku należy robić różnicę między stałemi na zawsze pieniężnemi wydatkami, które w całej swej ilości do rachuby wchodzą, a między temi wydatkami, które się w dłuższym przeciągu czasu w miarę cen zbożowych regulują. Do ostatniego rodzaju kosztów należą n. p. wszelkie koszta robocizny, rachując w to potrzebne na kupno produktów i fabrykatów; takowe według prawidła §. 54 obrachują się na wartość żyta, a wartość ta umieszcza się w anszlagu według normalnej ceny żyta.

W ostatnim przypadku odciąg z ilości dochodu przy płodach zbożowych (§. 28

und 29.) dazu bestimmt, allgewöhnliche Wirthschaftsausgaben in so weit zu decken, als nicht noch außer und neben jenem Rückschlage bei einigen die besondere Ausmittelung und Abziehung vorgeschrieben (z. B. §. 9, 31, 51, 54, 56, 72 u. s. w.) oder bei andern ein besonderer Rückschlag auf deren Naturalertrag (z. B. §. 57, 63, 79 u. s. w.) verordnet ist.

§. 7.

Bei denjenigen Kulturgegenständen, bei welchen die auf die Wirthschaftskosten abzurechnende Quote in den nachfolgenden Bestimmungen nicht besonders ausgedrückt, oder der Kostenbetrag nicht befriedigend zu ermitteln ist, wird die Hälfte des Erbaues ohne Abzug der Saat, darauf zurückgeschlagen.

§. 8.

Bei der Berechnung der Wirthschaftskosten, wird auf die noch bestehenden Naturaldienste keine Rücksicht genommen; vielmehr wird der Anschlag durch alle Wirthschaftsrubriken so angelegt, als ob dergleichen gar nicht beständen. Dagegen kommen die Dienste als besondere Ertragsrubriken zum Anschlage.

§. 9.

Außer den Specialkosten jeder Ertragsrubrike, kommen von dem Gesammtertrage in Abzug:

- 1) die öffentlichen Abgaben;
- 2) beständige Zinsen, namentlich auch die von unablässlichen Capitalien und andere dergleichen fortdauernde Geld- oder Natural-Lasten u. s. w.;

i 29) praeznacza się na opędzenie wszelkich zwyczajnych wydatków gospodarczych, iak dalece ieszcze oprócz i obok powyższego odeiagu względem niektórych plodów oddzielne wypośrodkowanie i odrącenie nie są przepisane (n. p. §. 9. 31. i 51. 54. do 56. 72 i. t. d.) lub iak dalece względem innych plodów osobne odrącenie od dochodu plodowego (n. p. §. 57. 63. 79. i t. d.) nie iest postanowione.

§. 7.

Przy obiektach kultury, względem których maiać się odrachować na kosztta gospodarskie kwota w poniższych przepisach nie iest wyraźnie oznaczoną, lub też iłość wydatków dostatecznie wynalezioną być nie może, połowa zbioru potrąca się bez odciągnięcia zasiewu.

§. 8.

Przy obrachowaniu kosztów gospodarskich nie ma się względu na istnące ieszcze robocizny, owszem anszlag we wszystkich gałęziach gospodarskich tak się układa, iak gdyby ich weale nie było. Przeciwnie zaś robocizny te umieszczaią się w anszlagu iako dochód osobny.

§. 9.

Prócz właściwych każdej rubryce dochodowej kosztów, potrącaia się z całkowitego dochodu:

- 1) Podatki publiczne;
- 2) Stałe prowizye, mianowicie od niepodnośnych kapitalów, tudzież inne tym podobne ciągle prestacye w groszu lub plodach, dziesięciny i. t. d.

- 3) die Feuer-Societäts-Beiträge;
- 4) die Bankkosten;
- 5) die Zinsen des Inventariums mit Ausschluß der Saaten;
- 6) diejenigen besondern Ausgaben, welche bei der speciellen Veranschlagung der Kosten einzelner Wirthschaftsrubriken nicht schon in Rechnung gebracht, oder wegen der Einzelheit der Fälle, in welchen sie vorkommen, unter den Aversionalfällen für die abzusetzenden Wirthschaftskosten nicht begriffen sind. Dahin gehören ins besondere die Anschaffungskosten des dem Gute fehlenden Brennholz-Bedarfs; imgleichen die Kosten zum Ersatz des abgehenden Inventariums (§. 93.).

§. 10.

Der Capitalwerth des anzuschlagenden Grundstückes, ist auf den zwanzigfachen Betrag des ermittelten Reinertrages festzustellen.

§. 11.

Dem so ermittelten Capitalwërthe wird unter den weiterhin bestimmten Maassgaben, der Capitalwerth der herrschaftlichen Wohnungsgebäude zugerechnet.

§. 12.

Für Ehrenrechte darf nichts zum Ansaß gebracht werden.

II. Veranschlagungsgrundsätze einzelner Wirthschaftsrubriken.

I. Vom Ackerbau.

§. 13.

Bei der Ermittlung des Ackerertrages,

- 3) Składki ogniowe;
- 4) Koszta budowy;
- 5) Prowizyje od inwentarza wyłączając zasiewy;
- 6) te szczególne wydatki, które przy oddzielném wypośrodkowaniu kosztów pojedynczych gałęzi gospodarskich ieszcze w rachubę nie weszły, lub dla rzadkich przypadków, w których się wydarzają, w summach ryczałtowych obliczyć się mających za uwłaśnione do potrącenia koszta gospodarskie, nie są obiętemi. Do tego należą osobliwicy koszta zakupu drzewa na opał, na którym posiadłości niedostaie, tudzież wydatki na zastąpienie ubywającego inwentarza (§. 93.).

§. 10.

Wartość kapitałowa ocenić się mającey nieruchomości, stanowioną być ma na dwudziestokrotną ilość wysledzoney czystey intraty.

§. 11.

Do kapitału w tym sposobie wynalezionego dorachuje się według ponizey określonych zasad wartość kapitałowa budynków dworskich mieszkalnych.

§. 12.

Prawa honorowe niewchodzą w rachubę.

II. Zasady szacowania pojedynczych gałęzi gospodarskich.

I. O rolnictwie.

§. 13.

Przy wypośrodkowaniu dochodu z ro-

kömmt die natürliche und durch lange Cultur hervorgebrachte Güte des Bodens, der Düngungsstand, wie er in den gesammten wirthschaftlichen Verhältnissen des Gutes begründet ist, ingleichen die bei demselben hergebrachte Fruchtfolge und Bestellungsart in Betracht.

§. 14.

In den Spezial-Zargrundsätzen werden die Classen bestimmt angegeben werden, in welche die Bodenarten nach ihrer natürlichen und durch lange Cultur hervorgebrachten Güte, zu dem Zwecke der Veranschlagung einzutheilen sind.

§. 15.

Eben daselbst wird der Einfall und Ertrag jeder dieser Bodenklassen unter Voraussetzung eines gewissen Düngungsstandes, und der in der betreffenden Gegend gemein gewöhnlichen Bewirthschafts- und Bestellungsart bestimmt werden.

§. 16.

Zur Anwendung dieser Bestimmungen (§. 14 und 15.) gehört:

- a) die Schätzung in die natürliche Bodenklasse,
- b) Ermittlung der hergebrachten Fruchtfolge und Bewirthschaftsart,
- c) desgleichen des Düngungszustandes.

§. 17.

Je nachdem nun die in den Spezial-Zargrundsätzen bezeichnete Beschaffenheit der natürlichen Bodengattung und die eben daselbst bei dem Einfall und den Ertragsangaben angenommenen Voraussetzungen vorgefunden werden, muß der Ertrag nach

li uważać należy na naturalną i za pomocą długoletniej kultury osiągniętą dobroć gruntu, stan zamierzwienia, iaki we wszystkich gospodarskich stosunkach dóbr ma mieysce, tudzież na używany w nich płodozmian i sposób uprawy.

§. 14.

W szczególnych szacowania zasadach oznaczone zostaną ściśle klasy, na które rodzaje ziemi według ich naturalnej i przez długoletnią kulturę uzyskanej dobroci, w celu oszacowania tychże podzielone być mają.

§. 15.

W tychże zasadach oznaczonym zostanie wysiew i dochód każdej z pomienionych klas ziemi, biorąc za zasadę pewny stan zamierzwienia i używany zwyczajnie w okolicy, względem której rzecz idzie, sposób gospodarowania i uprawy.

§. 16.

Do zastosowania tych przepisów (§. 14, 15.) należy:

- a) Ocenienie na właściwą ziemi klasę,
- b) wysledzenie używanego płodozmianu i sposobu gospodarowania,
- c) tudzież stanu zamierzwienia.

§. 17.

W miarę iak opisana w szczególnych zasadach szacunkowych właściwość (qualitas) naturalnego gatunku ziemi i przyjęte w tychże zasadach co do wysiew i dochodu praesumpta w mieyscu znalezione będą, należy dochód według o-

den in den Spezial-Zar-Grundsätzen enthaltenen Bestimmungen berechnet, oder es müssen andere denselben nachgebildete Fälle aus den vorgefundenen besonderen Umständen, und aus wirthschaftlichen Grundsätzen nachgewiesen werden.

§. 18.

Der Ertrag soll in beiden Fällen, je nachdem nehmlich die Voraussetzungen der Special-Zargrundsätze Anwendung finden oder nicht, immer morgemweise für jede Ackerklasse und Fruchtart auf bestimmte Scheffelzahl (nicht auf Vermehrung der Einsaat) ausgesprochen, und von diesem die nach der eigenthümlichen Beschaffenheit des Bodens erforderliche Einsaat, besonders angegeben und in Abzug gebracht werden.

§. 19.

Die Einschätzung in die anwendbare Bodenklasse, ist hauptsächlich das Geschäft der zuzuziehenden Boniteurs. Die Schätzungs-Commissarien haben sie dabei zu controlliren und auf die von ihnen übersehenen Umstände aufmerksam zu machen. Verbleiben jene bei einem von der Meinung der Schätzungs-Commissarien abweichenden Ausspruche, so werden dem Ertrags-Anschlage zwar die von den Schätzungs-Commissarien passend befundenen Fälle zum Grunde gelegt, es müssen aber die abweichenden Fälle der Boniteurs nicht nur bemerkt, sondern auch die abweichenden Resultate berechnet werden, und dem betreffenden Landschafts-Collegium verbleibt alsdann die Bestimmung, ob und welche Rücksicht darauf zu nehmen sei?

§. 20.

Ergeben sich örtliche Eigenthümlichkeiten

biętych w szczególnych zasadach szacunkowych postanowień obrachować, lub też inne na wzór tamtych skreslone zasady czerpanemi z wynalezionych szczególnych okoliczności i z gospodarskich prawideł powodami usprawiedliwić.

§. 18.

W obudwóch przypadkach, bądź że praesumpta zasad szczególnych szacunkowych mogą być zastosowane lub nie, dochód zawsze co do kaźdey klasy roli i kaźdego gatunku płodu na morgi w pewney liczbie szefli (nie zaś na powiększenie wysiewu) należy wyrazić i z tegoż dochodu potrzebny w miarę właściwości gruntu wysiew zosobna wykazać i potrącić.

§. 19.

Szacowanie na odpowiadającą stósunkom klasę ziemi należy szczególniey do czynności przybrać się mających bonitatorów. Kommissarze zaś szacunek dóbr uskuteczniający powinni ich w tém kontrollować, i na przeoczone od nich okoliczności uwagę ich zwracać. Jeżeli tamci obstają przy twierdzeniu odbiegaiącym od zdania oceniających Kommissarzy, wówczas wezmą się wprawdzie za podstawę anszłagu intraty, pozycye przez Kommissarzy szacujących za stósowne uznane, wszelakoż nie należy pomiać odstępnych pozycji bonitatorów, ale owszem obrachować odmienne rezultata, i zostawić właściwemu Collegio Ziemskiemu, czyli i ile względ na nie mieć wypada?

§. 20.

Znalazłszy miejscowe gatunków zie-

der Bodenarten, welche in den Special-Lar-Grundsätzen nicht beachtet sind: so muß deren Beschaffenheit sorgfältig ermittelt und beschrieben, mit den Boniteurs in nähere Erwägung gezogen, und ein bestimmter Ausspruch derselben aufgenommen werden, welcher in den Special-Lar-Grundsätzen bezeichneten Bodenklasse sich die vor-gefundenen am meisten nähert. — Auf gleiche Weise haben sich die Schätzungs-Commissarien darüber zu äußern; und findet bei vorkommender Verschiedenheit der Ansichten der §. 19, Anwendung.

§. 21.

Die hergebrachte Fruchtfolge und Bewirtschaftungsart ist durch Zeugenvernehmung und augenscheinliche Ueberzeugung von der bestehenden Feldeintheilung und andern dieselben bezeichnenden Einrichtungen zu ermitteln.

§. 22.

Auf gleiche Weise ist der Düngungszustand festzustellen. Die Schätzungs-Commissarien müssen, wegen dieses vorzüglich wichtigen Gegenstandes, nach Maassgabe der Vorschriften, welche im Folgenden, behufs der Veranschlagung der Viehzucht erteilt sind, den bei dem Gute gewöhnlich unterhaltenen und ernährbaren Viehstand ermitteln, und nach den hieraus in Anwendung wirtschaftlicher Grundsätze sich ergebenden Resultaten die Angaben über den Düngungsstand beurtheilen und nöthigenfalls berichtigen.

§. 23.

Ist auf dem betreffenden Gute die Anwendung von zugekauftem Futter oder un-

mi wlasności, które w szczególnych szacowania zasadach ni są wymienione, należy dobę ich troskliwie wysledzić i opisać, z bonitatorami bliżej roztrząsać, i zapisać, do protokołu wirażne ich oświadczenie się, do której w szczególnych szacowania zasadach opisaney klasy ziemi wynaleziona naybardziej się zbliża. W podobnymże sposobie Kommissarze oświadczyć się w tym względzie powinni; a w przypadku niezgadzenia się zdań stósuje się §. 19.

§. 21.

Dotyczasowy płodozmian i sposób gospodarowania wypośrodkować należy przez wysłuchanie świadków i naoczne przekonanie się o podziale pol i innych urządzeniach, tenże płodozmiana i sposób gospodarowania wykazujących.

§. 22.

Równymże sposobem dochodzić należy stanu zamierzwienia. W tym nader ważnym przedmiocie powinni Kommissarze według poniższych przepisów względem szacowania użytku z chowu była, wypośrodkować inwentarz bydłny, zazwyczaj w dobrach trzymany i wyżywionym być mogący, i według rezultatów wykazujących się ztąd w przystósowaniu zasad gospodarskich, podania względem stanu zamierzwienia rozważyć i w potrzebie sprostować.

§. 23.

Jeżeli w dobrach szacowanych iest zwyczajem dokupować paszę lub uży-

gewöhnlichen Düngungsmitteln, als Kalk, Mergel u. s. w. hergebracht, so kommen solche zwar mit den ihnen entsprechenden Wirkungen allerdings in Anschlag. Es ist jedoch auf diesen ungewöhnlichen Aufwand bei Ermittlung der Wirtschaftskosten besondere Rücksicht zu nehmen.

§. 24.

Das Letztere gilt auch von dem Falle, wenn der Mangel an Heu, Stroh und Weide durch Anbau von Futtergewächsen ersetzt wird.

§. 25.

Wie wohl die Berechnung des Ertrages aus den, nach §. 13 u. f., erfolgten Ermittlungen, hauptsächlich Sache der Schätzungs-Commissarien ist: so sollen doch auch die Boniteurs mit ihrem Gutachten über den örtlich anzunehmenden Einfall und Ertrag vernommen, und die Verschiedenheiten zwischen ihren Angaben und den von ersteren angenommenen Ertragsfäßen durch nähere Rücksprache mit denselben, erörtert werden. Den Schätzungs-Commissarien liegt dabei insbesondere ob, diejenigen Irrthümer, welche nach ihrer Meinung bei den abweichenden Angaben der Boniteurs untergelaufen sind, ins Licht zu stellen, und so die Revisoren in den Stand zu setzen, über die Verschiedenheiten mit Zuverlässigkeit zu entscheiden.

§. 26.

Mit der im Vorstehenden entwickelten Methode der kunstmäßigen Ermittlung des Ertrages, soll zugleich die Ermittlung des bis daher wirklich stattgefundenen Ertrages verbunden werden.

Diese Ermittlung ist der Natur der

wać niezwyuczaynych sposobów mierzwienia, iako to wapna, marglu i. t. d. te wchodzą wprawdzie do anszlagu z odpowiadającymi im skutkami; atoli na ten niezwyuczayny wydatek przy wypośrodkowaniu kosztów gospodarskich szczególną uwagę mieć należy.

§. 24.

Ostatnie stósuie się także i do przypadku, gdy niedostatek siana, słomy i pastwiska zastępowany iest uprawą roślin paszystych.

§. 25.

Lubo obrachowanie dochodu z uskuteczionych według §. 13 i. t. d. wyśledzeń szczególniej do Kommissarzów należy, to wszelako i bonikatorowie słuchani być powinni z ich zdaniem względem przyjąć się mającego podług miejscowości sprzętu i dochodu, a różnice między ich podaniami a przyjętymi przez pierwszych pozycjami dochodowemi bliższem pomiędzy nimi zniesieniem się roztrząśnionemi być powinny. Do Kommissarzy oceniających osobliwiej należy, te błędy, które podług ich przekonania, przy różniących się podaniach bonikatorów zaszyły, wyiaśnić, ażeby Rewizorów postawić w stanie decydowania z pewnością względem zachodzącej w zdaniach różności.

§. 26.

Z wykazanyim poprzednio sposobem umiętńniczego dochodzenia intraty, połączone być ma zarazem wyśledzenie rzeczywistego dotychczasowego dochodu. Śledzenie to rozciągać się powinno nie do dochodu z pojedynczych gatun-

Sache nach, nicht auf den Ertrag einzelner Fruchtarten, sondern des Gesamtertrages der Flur durch alle Kornarten zu richten, und bei der Dreifelderwirthschaft ein doppelter Umlauf, bei einer mehrjährigen Felbeintheilung und Fruchtfolge aber mindestens Eine Umlaufszeit zum Grunde zu legen.

Ergeben beide Methoden verschiedene Resultate, so ist der, aus einer oder der andern hervorgegangene geringste Ertrag anzunehmen.

§. 27.

Bei den historischen Ermittlungen kommt noch in Betracht, ob die vorgefundene Wirthschaftseinrichtung schon die im §. 26 gedachte Umlaufszeit bestanden hat. Ist dies nicht der Fall: so muß der Ertrag der unmittelbar vorhergegangenen Wirthschaftsart ermittelt werden. Diese ist dann aber nicht blos auf den Kornerntrag, sondern auf alle dadurch betroffene Wirthschaftsrubriken zu richten. Ergiebt sich bei diesen zusammengenommen aus der ältern Wirthschaftsart ein geringerer Ertrag, als die kunstmäßige Ermittlung des Ertrages der neuen Einrichtung bei den nehmlichen Wirthschaftszweigen nachweist, so muß der Anschlag aller dieser kunstmäßig ermittelten Erträge dennoch verhältnißmäßig herabgesetzt werden.

§. 28.

Die Wirthschaftsausgaben bei dem Kornbau werden der Regel nach nicht speziell veranschlagt, sondern durch den Rückschlag einer Ertragsquote ausgedrückt.

§. 29.

Der Regel nach wird von dem nach Abzug der Saat übrig bleibenden Kornerntrage

ków plodów, lecz do dochodu ze wszystkich na całej płaszczyźnie zbieranych gatunków zboża, biorąc za zasadę przy trzypolowém gospodarstwie podwójny okres, a przy podziale pol na więcej lat i plodozmianie naymniey jeden okres.

Jeżeli obydwa sposoby dochodzenia odmienne wydadzą rezultaty, wynikła z jednego lub drugiego naymnieysza intrata ma być przyjęta.

§. 27.

Przy dochodzeniach historycznych uważać iesze na to należy, czyli w znalezioném urzędzeniu gospodarskiém wymieniony w §. 26. okres miał iuż miejsce. Jeżeli nie, trzeba wypośrodkować intratę z ostatniego trybu gospodarowania. Ten wówczas nie tylko stósowanym być powinien do przychodu zboża, lecz do wszystkich rubryk gospodarstwa, które według tego trybu miejsce miały. Skoro przy tych razem wziętych rubrykach mnieyszy z dawniejszego trybu gospodarowania wynika dochód, aniżeli umiejtnieze śledzenie dochodu podług nowego urzędzenia w tych samych galeziach gospodarstwa wykazuje, naówczas anslag wszystkich tych ostatnim sposobem wypośrodkowanych intrat w tym stósunku znizonym być winien.

§. 28.

Wydatki gospodarskie przy uprawie żyta zazwyczaj nieanslagują się szcegulo wo, lecz przez odciąg pewney ilości z dochodu.

§. 29.

Zazwyczaj z pozostającego po odcię-

die Hälfte auf die Wirtschaftskosten zurückgeschlagen.

Beträgt jedoch der nach Abzug der Saat verbleibende Ueberschuß in mildem (leicht zu bearbeitenden) Boden, mehr als fünf Scheffel vom Morgen, so wird die Hälfte nur von den ersten fünf Scheffeln, von dem Mehrbetrage aber nur der vierte Theil auf die Wirtschaftskosten zurückgeschlagen. Bei schwerem (mit großem Kostenaufwande zu bestellenden) Boden tritt dieser ermäßigte Satz nur bei demjenigen Betrage ein, um welchen jener Ueberschuß mehr als sieben Scheffel vom Morgen beträgt.

§. 30.

Sollte nach dem Ermessen der Schätzungs-Commissarien mit einem solchen Rückschlage zur Deckung der örtlichen besonders schweren Wirtschaftskosten nicht auszureichen seyn, so sind diese speciell zu berechnen und mit dem höhern Betrage in Abzug zu bringen.

Eine solche Berechnung darf aber nicht auf den Kornbau allein eingeschränkt werden, sondern muß den ganzen wirtschaftlichen Betrieb des Gutes umfassen

§. 31.

Was insbesondere den ungewöhnlichen Aufwand zur Vermehrung der Düngungsmittel, sei es durch angekauftes Futter, oder durch Anbau von Futtergewächsen, oder durch Anwendung von Kalk, Mergel u. s. w. anlangt: so muß dieser, und zwar der Aufwand auf Futtermittel bei der Viehzucht, die übrigen die Düngung unmittelbar angehenden Kosten bei dem Feldbau, außer den oben bestimmten Rückschlägen auf das Wirtschaftskorn, besonders in Abzug gebracht werden.

eiu siewu dochodu w ziarnie, odtrąca się połowa na koszta gospodarskie.

Jeżeli iednak po odciągnięciu zasiewu superata w lekkim (łatwo obrabiać się mogącym) gruncie, więcej iak pięć szefli z morga wynosi, wówczas odtrąca się połowa tylko z pierwszych pięciu szefli, od przewyżki zaś tylko czwarta część na koszta administracyine. W gruncie ciężkim (wielkiego kosztu na uprawę wymagającym) umiarkowana ta pozycya przyimuie się tylko co do tey ilości, w której owa superata więcej niż siedm szefli na morg wynosi.

§. 30.

Gdyby według uznania Kommissarzy szacunkowych takowe odtrącenie na zakrycie miejscowych szczególniej wielkich kosztów gospodarskich niewystarczało, należy je specyalnie obrachować i z wyższą ilością odciągnać.

Takowe iednak obrachowanie niepowinno na samey tylko ograniczać się uprawie zboża, lecz obejmować wszystkie gałęzie gospodarstwa.

§. 31.

Co się w szczególności tyczy niezwyyczajnego nakładu na pomnożenie sposobów mierzwienia, bądź to przez zakupowaną paszę, bądź przez uprawę roślin paszystych, lub przez użycie wapna, marglu i. t. d. ten, i wprawdzie nakład na paszę przy chowie bydła, inne zaś koszta samegoż zamierzwienia przy uprawie roli, prócz oznaczonych powyżey potrąceń na ziarno gospodarskie, oddzielne odciągnionym być powinny.

§. 32.

So wie es sich von selbst versteht, daß bei den, nach andern, als den Regeln der Dreifelderwirthschaft angelegten Schlägeintheilungen, dergleichen Früchte, als bei jener in der Brache gebaut zu werden pflegen, immer besonders veranschlagt werden müssen, so wird auch bei der Dreifelderwirthschaft die Brachbenutzung zum Anschlag gezogen: nur darf weder ein größerer Theil des Brachfeldes zur Benutzung in Anschlag gebracht werden, als in den letzten sechs Jahren davon wirklich benutzt ist, noch mehr, als zulässig ist, ohne die zureichende Nahrung für den anschlagsmäßigen Viehstand zu gefährden.

§. 33.

Der Ertrag wird dabei morgenweise so angenommen, wie er sich im Durchschnitt der letzten sechs Jahre wirklich gestellt hat.

§. 34.

Jedoch werden solche Früchte, welche hauptsächlich zur Viehfütterung verbraucht werden, als: Wicken, Bohnen, Kartoffeln u. s. w. der Regel nach nur bei dem Ertrage von der Viehnutzung berücksichtigt und ein besonderer Ertrag aus dem Verkaufe derselben nur in dem Maße zum Anschlag gebracht, als der Verkauf nach sechsjährigem Durchschnitt wirklich stattgefunden hat.

§. 35.

Die in eigenen Brennereien im Durchschnitt von sechs Jahren verbrauchten Kartoffeln und andere dergleichen zum Branntweinbrennen geeigneten Früchte, werden nach der von ihnen zu beziehenden Ausbeute mit Roggen verglichen und solcher-

§. 32.

Jak samo z siebie rozumie się, iż przy zaprowadzonych według innych, a nie trzypolowego gospodarstwa prawidół, podziałach pol, takie płody, iakie przy trzypolowém w ugorze uprawiane być zwykły, zawsze oddzielnie anszlagowane być powinny, tak też przy trzypolowém gospodarstwie użytkowianie z ugoru w anszlagu mieścić należy, nie powinien atoli ani użytek z większej części pola ugorowego, iak w przeciągu ostatnich części lat istotnie miał miejsce w anszlag wchodzić, ani więc, iak potrzebna dla umieszczonego w anszlagu inwentarza bydła pasza dozwala.

§. 33.

Przychod przyimuie się przytém na morgi tak, iak się w średnicę z sześciu ostatnich lat rzeczywiście okazał.

§. 34.

Płody atoli takowe, szczególniej na paszę dla bydła używane iako to wyka, bob, kartofle i. t. d. zwykle wchodzą w rachubę tylko przy dochodzie z użytku bydła i osobna intrata z przedaży tychże płodów w takiej tylko obiętości umieszcza się w anszlagu, w iakiej przedaż podług sześcioltniej frakcyi rzeczywiście miała miejsce.

§. 35.

Spotrzebowane we własnych gorzelniach według sześcioltniego przecięcia kartofle, i inne tym podobne na wypalanie wódki zdadne płody, mają być według spodziewanego z nich dochodu, z żytem porównane i w tym spo-

gestalt zum Anschlage gebracht. Hierbei werden vier Scheffel Kartoffeln einem Scheffel Roggen gleich geachtet.

§. 36.

Außer den im Fall §. 7, in Abzug zu bringenden Gewinnungskosten, ist da, wo dergleichen Zwischenfrüchte zum Anschlage kommen, auf die stärkere Düngerkonsumtion und auf den damit verbundenen Rückschlag auf die darauf folgenden Getreiderndten, bei Veranschlagung der Lestern, angemessene Rücksicht zu nehmen.

§. 37.

Bei dem zum Ansaße kommenden Geldpreise, finden die in den Special-Targrundsaßen getroffenen Bestimmungen statt, bei denjenigen Gegenständen aber, worüber diese nichts vorschreiben, kommt die Vorschrift §. 5, zur Anwendung.

2. Von der Viehzucht.

§. 38.

Bei dieser Wirthschafts-Kubrik giebt der Futtergewinn für die Stallfütterung und die vorhandene Weide die Grundlage der Berechnung.

§. 39.

Dabei kömmt zuvörderst der natürliche Heugewinn in Betracht, und zwar sowohl rücksichtlich seiner Quantität als Nahrhaftigkeit. Die erstere ist auf zweifache Weise zu ermitteln, einmal durch Schätzung der zugezogenen Boniteurs, zweitens durch Erforschung des im Durchschnitt der letzten sechs Jahre wirklich bezogenen Ertrages. Die Angabe der Quantität, muß in beiden Fällen auf Gewicht im trockenen Zu-

sobie zaanszlagowane. Cztery szefle ziemaków przyimuie się tu za wyrównywaiące iednemu szeflowi żyta.

§. 36.

Procz kosztów uprawy, które w przewidzianym w §. 7. przypadku odciągac należy, tam, gdzie podobne przyboczne plody w anszlag wchodzą, na większą konsumcyą mierzwy, i na połączony z nią wpływ na następujące po nich zbiory zboża, przy zaanszlagowaniu ostatnich, przyzwoity względ mieć należy.

§. 37.

Co do cen pieniężnych w anszlag wchodzących, trzymać się należy przepisów w szczególnych szacowania zasadach obiętych; co zaś do tych przedmiotów, względem których te nie stanowią, stosować się należy do przepisu §. 5.

2. O chowie bydła.

§. 38.

Przy tey galezi gospodarstwa zbior paszy co do paszenia chlewnego i znajdujące się pastwisko iest zasada obrachowania.

§. 39.

Nasamprzód należy mieć względ na naturalny zbior siana i wprawdzie tak co do iego ilości iako też pożywności. Pierwszą wysledzić należy w dwoiakim sposobie; raz przez oszacowanie przybranych bonikatorów, drugi przez doycie sprzętu, iaki w przecieciu ostatnich sześciu lat rzeczywiście miał mieysce. W obudwóch przypadkach ilość powinna być podług wagi suchego siana wy-

stande ausgesprochen werden. Wo es üblich ist, daß den Arbeitern für die Heuwerbung bestimmte Antheile an dem Ertrage, oder den Wirtschaftsbekleideten und Deputanten gewisse Quantitäten an Heu verabreicht werden, müssen dieselben von dem vorschriftsmäßig ermittelten Ertrage in Abzug gebracht werden.

§. 40.

Die Nahrhaftigkeit des Heugewinnes wird durch Schätzung der zugezogenen Boniteurs ermittelt, und diese so ausgesprochen, daß diejenige Quantität nach Gewicht angegeben wird, welche zur Durchwinterung einer Rube mittlern Schlages neben der gewöhnlichen Strohfütterung erforderlich ist. In den Special-Fazgrundsätzen wird dieses Maas der Strohfütterung angegeben werden.

§. 41.

Auch bei der Ermittlung des Strohfutters kommt sowohl die Quantität des Strohgewinnes, als der Futterwerth desselben in Betracht. Die Quantität desselben ist auf doppelte Weise, einmal kunstverständlich nach wirtschaftlichen Grundsätzen im Verhältnis mit dem ermittelten Kornerzeugnisse, zweitens historisch nach dem wirklichen Ergebnisse in den §. 26, gedachten Umlaufperioden zu ermitteln. Der Futterwerth unterscheidet sich theils nach den Getreidearten, und es ist daher die von jeder anzunehmende Quantität besonders zu ermitteln; theils ist (was auch bei der Feststellung der Quantität in Betracht kommt) auf den natürlichen Graswuchs des Bodens Rücksicht zu nehmen.

In den Special-Fazgrundsätzen wird das in gewöhnlichen Fällen anzunehmende Ver-

hältniß. Gdzie jest w zwyczaju, iż robotnikom za sprzątanie siana, lub officyalistom gospodarskim i deputantom, pewne ilości siana udzielane bywają, takowe od wypośrodkowanego według przepisów przychodu odciągnięte być powinny.

§. 40.

Pożywność zbioru siana wysledza się przez oszacowanie przybranych bonitatorów, a to przez oznaczenie na wagę tej ilości, która na wyzimowanie iedney krowy miernego gatunku, obok zwyczajney paszy w słomie, jest potrzebną. W szególnych zasadach szacunkowych stósunek ten paszy w słomie przepisany będzie.

§. 41.

Także przy wysledzeniu paszy w słomie należy uważać tak na ilość zbioru słomy, iako też wartość paszy z teyże. Ilość iey ma być w podwójnym sposobie wypośrodkowaną, raz przez znawcze ocenienie podług zasad gospodarskich w stósunku do wynalezionego plonu ziarna, drugi raz historycznie podług rzeczywistego zbioru w wymienionych w §. 26. okresach. Wartość paszy rozróznia się w części według gatunków zboża, i dla tego przyjąć się mającą z każdego ilość oddzielnie wypośrodkować, w części (na co też przy wysledzeniu ilości zbioru uważać wypada), na naturalną płodność ziemi co do paszy względ mieć należy.

W szególnych zasadach taxacyjnych wskazanym będzie przyjąć się mający

hältniß des Strohes zum Korn, und der Werth des Strohfutters als Ersatzmittel des Heues angegeben werden. Ob und welche Abweichungen davon statt finden, bleibt Gegenstand der örtlichen Würdigung.

§. 42.

Von dem Strohgewinne kommt in Abzug, was zur Unterhaltung der Dachdeckung auf den Wirthschaftsgebäuden erforderlich ist, oder sonst zu andern Zwecken als zur Viehfütterung, z. B. an Zehnten, verbraucht wird.

§. 43.

Rücksichtlich der Hütungen sind

die Ackerweide,
die Angerweide,
die Forstweide,

jede besonders anzugeben und zu würdigen, und wenn sich dabei erhebliche Verschiedenheiten finden, auch die betreffenden Reviere von einander zu trennen.

Die Quantität der auf denselben gewonnenen Futtermittel, wird von den zuzuziehenden Boniteurs dergestalt angegeben, daß sie aussprechen, welche Fläche nach der Morgenzahl zur Ernährung einer Kuh, oder wenn dieselbe als Kuhweide nicht paßt, zur Ernährung von einhundert Schaaßen erforderlich ist. Bei diesem Ausspruche ist immer nur auf die Zeit der Eröffnung der Stoppelweide Rücksicht zu nehmen, und dabei zugleich anzugeben, von welchem Zeitpunkte ab der Anfang der Weide gerechnet wird.

Diese Ausmittlung über den Weidevorrath ist jedoch in dem Falle, wenn das Gut keine Separatweiden hat, vielmehr dessen Viehstand in Gemeinschaft mit an-

w zwyczajnych przypadkach stósunek słomy do ziarna, a wartość paszy słomianey jako artykuł zastępujący siano. Czyli i iakie zboczenia od tego miysce maia, pozostanie przedmiotem ocenienia miyscowego.

§. 42.

Ob zbioru słomy odtręca się potrzebna ilość na utrzymanie poszyć dachów na budynkach gospodarskich, lub ku innym celom prócz paszy bydelney, n. p. na dziesięciny.

§. 43.

Co do pastwisk, powinny być
pastwisko na rolach
pastwisko na błoniach
pastwisko w lesie

każde z osobna podane i oszacowne a nawet w każdym gatunku pastwiska te oddziały odlączone, które od innych znaczenie się różnią.

Ilość otrzymywaney z nich paszy wykazą użyci do tey czynności bonitatorowie oznaczeniem ile potrzeba morgów płaszczyzny na wyżywienie iedney krowy, lub gdy się na pastwisko dla krów nie zda, na wyżywienie stu owiec. Przy takowém oznaczeniu zawsze tylko wzgląd mieć trzeba na czas przed rozpoczęciem pastwiska ścierniskowego, i zarazem wzmiankę czynić należy, od którego czasu wygnanie inwentarza na pastwisko rachowano; w przypadku atoli gdzie dobra oddzielnego nie maia pastwiska i inwentarz ich bydelny wspólnie z innemi na pastwisko wyganianym bywa, owo wysledzenie miysce pastwiska nastąpić nie powinno, owszem w

bern gehütet wird, zu verlassen, und alsdann für den auf diese Weise unterhaltenen Theil des Viehstandes bloß auf den in der Wirklichkeit gehaltenen Bestand desselben Rücksicht zu nehmen.

§. 44.

Aus den vorhandenen Futtermitteln und mit Rücksicht auf den Anfang und das Ende der Stallfütterung ist nach den in den Special-Zargrundsätzen angegebenen Bestimmungen zu berechnen, welche Quantität von Vieh in jeder Gattung gehalten werden kann.

§. 45.

Sind mehr Futtermittel für die Stallfütterung als Weide vorhanden, so kann der Abgang an der letztern durch jene ersetzt werden; nicht so im umgekehrten Falle. Wie dieser Abgang zu ersetzen, ist im §. 51 bestimmt.

§. 46.

Mangel an Stroh kann durch größeren Heugewinn ersetzt werden. Im umgekehrten Falle ist solches nur bis auf ein gewisses Maas zulässig. Dieses Maas, und wie sich diese Futtermittel ausgleichen, wird in den Special-Zargrundsätzen bestimmt werden.

§. 47.

Von dem solchergestalt zu ernährenden Viehstande kommt in Abzug:

- 1) sämtliches Zugvieh. Wie viel Zugvieh nach Beschaffenheit des Bodens zu rechnen, wird in den Special-Zargrundsätzen näher angegeben werden. Ist der vorgefundene Zugviehstand in

tenczas co do wyżywionej tym sposobem części inwentarza tylko na utrzymwaną aktualnie ilość onegoż względnie wypada.

§. 44.

Z zapasów paszy i z względem na początek i koniec paszenia staennego obrachować należy według przepisów szczególnemi zasadami taxaeyinemi obiętych, iaka ilość bydła każdego gatunku trzymaną być może.

§. 45.

Jeżeli większy jest dostatek artykułów paszy staennej niż pastwiska, ubytek ostatniego zastąpiony być może pierwszemi; nie może to mieć miejsca w przeciwnym razie. Jak niedostatek ten ma być zastąpionym, oznaczono w §. 51.

§. 46.

Brak słomy zastąpiony być może większym sprzętem siana. W przeciwnym przypadku może to mieć miejsce tylko do pewnego stopnia. Ten i sposób obliczania tych artykułów paszy ieden za drugi, przepisane będą w szczególnych szacowania zasadach.

§. 47.

Od mającego się wyżyć tym sposobem inwentarza odciga się:

- 1) wszelkie bydło robocze. Ile rachować się ma bydła roboczego wedle gatunku ziemi, przepisano będzie w szczególnych zasadach taxaeyinych. Jeżeli znaleziony inwentarz roboczy

der Wirklichkeit größer, so muß dieser jedenfalls in Abrechnung gebracht werden.

- 2) Die den Schäfern und andern Wirthschaftsbedienten zuständigen Antheile an der Naturalnutzung des Viehstandes, das für die Deputanten und sonst zur Unterhaltung des Wirthschaftsbedienten und des Gesindes erforderliche Nutzvieh nach den in den Special-Targrundsätzen angegebenen Sätzen, oder nach der Wirklichkeit, wenn in dieser der Verbrauch größer ist.

§. 48.

Wenn der zu ernährende Viehstand festgestellt worden, so ist solcher in diejenigen Gattungen abzutheilen, welche in der Wirthschaft wirklich unterhalten werden; und diese sind wieder in die verschiedenen, die Nutzung bestimmenden Haufen (z. B. bei dem Rindviehstande Gistvieh, Melkvieh) auseinander zu setzen. Diese Eintheilung des zu ernährenden Viehstandes geschieht immer nach dem in der Wirklichkeit hergebrachten Verhältnisse.

§. 49.

Wie hiebei die verschiedenen Gattungen von Vieh auszugleichen sind, d. i. welches ein Maas des resp. auf Kühe und Schaafe berechneten Futtervorrathes auf die übrigen Gattungen zu rechnen ist, wird in den Special-Targrundsätzen angegeben werden.

§. 50.

In allen Fällen ist außer der Ermittelung des zu ernährenden Viehstandes, die des wirklich gehaltenen, erforderlich. Bei Ermittelung des letztern, ist nicht auf den

iest w rzeczywistości większym, powinien być na każdy przypadek potrąconym.

- 2) służący owczarzom i innym oficjalistom gospodarskim udział w naturalnym inwentarza użytkowaniu, tudzież potrzebne bydło użytkowe na utrzymanie oficjalistów gospodarskich i czeladzi według pozycji wskazanych w szczególnych szacowania zasadach, lub według rzeczywistości, gdy w tey większą jest konsumpcya.

§. 48.

Po oznaczeniu wyżywić się mającego inwentarza bydelnego, podzielić go należy na te gatunki, które w gospodarstwie rzeczywiście są trzymane, a te znowu rozdzielić na rozmaite użytki stanowiące gromady (n. p. co do rogacizny bydło iałowe, bydło doyne). Podział ten będącego do wyżywienia inwentarza dzieie się zawsze podług stosunku, w jakim dotąd aktualnie był utrzymywany.

§. 49.

Jak mają być rozmaite gatunki bydła porównywane, to iest iaka ilość zapasu paszy obrachowanego respective na krowy i owce, rachowaną być ma na inne gatunki, szczególne zasady taxy wskażą.

§. 50.

We wszelkich przypadkach prócz wypośrodkowania wyżywić się mogącego inwentarza, należy także wypośrodkować inwentarz rzeczywiście utrzymy-

eben vorgefundenen, vielmehr auf denjenigen, welcher in der §. 26, gedachten Umlaufperiode gewöhnlich gehalten worden, zu sehen. Ist auch der Viehstand in dem zur Berechnung kommenden Zeitraume, durch ungewöhnliche Ereignisse (Seuchen u. d. gl.) vermindert worden, so muß der Zustand einer frühern Periode ermittelt und zur Norm genommen werden.

Da ferner bei dem grundföhllich zu ermittelnden Viehstande Vieh von mittler Gattung anzunehmen ist: so muß bei der Vergleichung des in der Wirklichkeit gehaltenen Viehstandes, auf die verschiedene Qualität Rücksicht genommen, diese bestimmt ermittelt, und darnach auf die Stückzahl des Normalviehes zurückgerechnet werden.

§. 51.

Der in der Wirklichkeit gehaltene Viehstand ist zwar bei dem Anschlage immer zur Berechnung zu bringen, und zwar der Regel nach (§. 59 u. f.) ohne Zuschlag, wenn die Nahrungsmittel auch weiter reichen. Im umgekehrten Falle aber, wenn nämlich die Futtermittel unzureichend sind, ist der Futterbedarf für die größere Stückzahl nach den Einkaufspreisen von dem Geldertrage in Abzug zu bringen, und muß solches in dem Falle, wenn der Zukauf einer bestimmten Quantität Futtermittel hergebracht ist, auf den ganzen Betrag derselben geschehen, wenn dieser auch größer wäre, als der grundföhllich berechnete Bedarf. Eben das gilt von den zum Ersatz des natürlichen Heues gebauten Futtergewächsen.

§. 52.

In dem Falle, wenn die Wirthschaft ganz oder hauptsächlich durch Dienste be-

wany. Przy dochodzeniu ostatniego nie trzeba uważać na inwentarz właśnie obecny, lecz na ten, który w wymienionym w §. 26 okresie zwykle był utrzymywany. Gdyby też inwentarz w przeciągu czasu, który się przyjmuje w rachubę, przez niezwyčajne wypadki (zarazy i. t. d.) zmniejszonym został; to należy stan z dawniejszego okresu wypośrodkować i wziąć za zasadę.

Gdy daley przy wypośrodkować się mającym według prawideł inwentarzu bydłym przyjmować się ma średni gatunek: zaczęm porównywać utrzymywany rzeczywiście inwentarz należy mieć wzgląd na rozmaity gatunek bydła, wysledzić tenże dokładnie i na ilość sztuk bydła za zasadę wziętego zredukować.

§. 51.

Utrzymywany rzeczywiście inwentarz bydła powinien być wprawdzie przy anszlaku zawsze obrachowywanym, i to za zwyczaj (§. 59 i nast) bez naddatku, chociażby pasza i na więcey wystarczała. W przeciwnym zaś razie, to jest gdy artykuły paszy niewystarczaia, potrzebną paszę na większą ilość bydła podług cen kupnych od dochodu pieniężnego potrącić należy i potrącenie to, w przypadku że jest w zwyczajai dokopowanie pewney ilości paszy, na ogół teyże ma być rozciągnioném, chociażby ten większym był od wyrachowaney według zasad potrzeby. Toż samo ma mieysce co do roślin paszystych uprawianych na zastąpienie siana naturalnego.

§. 52.

Chociażby gospodarstwa calkiem lub w większej części zaciągiem opędzane

stritten wird, muß dennoch dem schon im §. 8 u. f. ausgedrückten Grundsatz gemäß, der ganze Zug- und Ruvviehstand, welcher auf die Wirtschaftskosten in Rechnung zu bringen ist, wenn jene mit eigener Anspannung durch Tagelöhner und Dienstboten bestritten wird, nach den in den Spezial-Targrundsätzen angegebenen Bestimmungen in Abzug gebracht werden:

§. 53.

Sind Wiesen und Hütungen, auf deren gewöhnlichen Ertrag der vorgefundene und grundsätzlich berechnete Viehbestand begründet ist, dem Verluste durch Ueberschwemmung besonders ausgesetzt: so muß durch Zeugenvernehmung ermittelt werden, wie oft dergleichen in einem Zeitraum von dreißig Jahren vorgekommen sind, und welcher ein Theil des Futtergewinnes dabei verloren gegangen ist. Auf diese Gefahren ist dann nach dem im §. 51 ausgedrückten Grundsatz ein verhältnißmäßiger Abzug zu machen.

§. 54.

Von dem grundsätzlich zu unterhaltenen, oder in der Wirklichkeit gehaltenen Viehstande kommt ferner der Ersatz der abgehenden Stücke in so fern in Betracht, als die Wirtschaft auf Zuzucht in der betreffenden Gattung eingerichtet ist. Wie viel darauf bei jeder Gattung zu rechnen wird in den Special-Targrundsätzen besonders bestimmt werden.

Anderweitige Erfasmmittel kommen von dem Geldertrage in Abrechnung.

§. 55.

Die hiernach zur speciellen Veranschla-

ßung, to wszelako, stósownie do wskazanej już w §. 8 i. t. d. zasady, cały inwentarz bydła pociągowego i użytkowego, który na koszt gospodarские w rachubie ma być umieszczony, jeżeli toż gospodarstwo własnym zaprzęgiem przez najemników i czeladź obrabianém było, według podanych w szczególnych zasadach tary przepisów potrąconym być powinien.

§. 53.

Jeżeli łąki i pastwiska, na których zwyczajnym zbiorze znalezione i według prawideł obrachowany inwentarz bydła jest oparty, narażone są szczególniej na utratę przez wezbranie wody; wysledzić należy przez wysłuchanie świadków, ile razy się to przydarzyło w przeciągu lat trzydziestu, i jaka część sprzętu paszy utraconą przezto została. Na takowe straty należy obrachować stósowny odciąg według zasady w §. 51 wyrażonej.

§. 54.

Co do utrzymywać się mającego według prawideł lub rzeczywiście utrzymwanego inwentarza bydła należy oraz dalej mieć wzgląd na zastąpienie ubywaających sztuk, o tyle ile gospodarstwo na przychowek gatunku, którego się ubytek dotyczy, jest urządzoném. Ile na to rachować przy każdym gatunku, oznaczono będzie oddzielnie w szczególnych zasadach tary.

Inne środki zastąpienia ubytku odtrącają się od intraty w gotowiznie.

§. 55.

Pozostające tym spotobem do szczegól-

gung übrigbleibenden Ertragsstücke, werden nach der örtlich gewöhnlichen Abnußungsart und denjenigen Geldsätzen, wofür die Erzeugnisse derselben in dieser Vertheilichkeit gewöhnlich verkauft werden, berechnet. Dabei ist Ort und Art des Absatzes näher zu bezeichnen, und die behufs des letztern anzuwendenden Kosten sind von dem Geldertrage jeder Rubrike besonders in Abzug zu bringen.

§. 56.

Von dem ausgemittelten Gelbbetrage kommen ferner in Abzug:

- 1) Die Kosten der Heuwerbung, jedoch bloß diejenigen, welche die Handarbeit verursacht. Wo diese durch einen bestimmten Antheil am Ertrage vergütet wird, kommt dafür nichts weiter in Rechnung (§. 39.).
- 2.) Die Hervorbringungskosten anderer zum Ersatz des Heues angewendeten Futtermittel, desgleichen die Kosten der angesäten Weiden. Dabei wird jedoch weder an Landpacht, noch an Gespannarbeit, noch wegen der Einfaat etwas, sondern ebenfalls bloß die Handarbeit bei deren Anbau und Gewinnung in Rechnung gebracht.
- 3) die auf den Ankauf von Futtermitteln gewöhnlich verwendeten Ausgaben. (§. 51.)

§. 57.

Auf die Kosten der Wartung, ungewöhnliche Unglücksfälle und Ausfälle an dem Ertrage, wird der vierte Theil des letzteren zurückgeschlagen.

§. 58.

Der nach diesen Abzügen verbleibende

nego wyanszlagowania obiektu dochodowe, obliczają się według miejscowego zwyczajnego sposobu użytkowania i według tych pozycji pieniężnych, w iakich plody pomienionych obiektów w teyże miejscowości spieniężane bywają. Oznaczyć przy tém należy bliżej miejsce i sposób spieniężania, a koszta, iakie to ostatnie za sobą pociąga, mają być oddzielnie potrącone od dochodu pieniężnego z kaźdey rubryki.

§. 56.

Daley oddciąga się od wypośrodkowanej intraty pieniężney:

- 1) koszta sprzętu siana, te atoli tylko, które z ręczney roboty pochodzą. Gdzie ta się wynagradza pewnym z sprzętu udziałem, nie się na to w rachubie nieumieszcza (§. 39.)
- 2) koszta produkcyjne innych na zastąpienie siana użytych środków paszy. podobnież koszta zasianych pastwisk, Przytém iednakże nie umieszcza się w rachubie ani summa na zaspokojenie dzierzaw gruntu iakiego, ani robota sprzężna, ani zasiew, lecz podobnież tylko ręczna robota przy ich uprawie i sprzęcie.
- 3) zwyczajne wydatki na zakupowanie artykułów paszy (§. 51.)

§. 57.

Na koszta zachodu, niezwyčajne wypadki nieszczęśliwe i na niedobory w intracie, potrąca się czwarta część ostatniey.

§. 58.

Pozostająca po tych odciażach intra-

Gelbertrag wird, dem Grundsätze des §. 5. gemäß, auf Roggen berechnet, und der Werth des Leßtern, nach dem Normalpreise, ist der Satz, mit welchem die Viehnutzung in dem Ertragsanschlage ausgeworfen wird.

3. Specielle Veranschlagung des überschüssigen Heues und überschüssiger Weide.

§. 59.

Heu zum Verkauf wird insofern zum Anschlage gebracht, als dergleichen Nutzungen bisher gewöhnlich gewesen sind und auch in diesem Falle nur diejenige Quantität, welche nach Abzug des grundsätzlichen Futterbedarfs für den bei dem Anschlage von der Viehzucht und dem Ackerbaue zum Grunde gelegten Viehstande übrig bleibt.

§. 60.

Eben dies gilt von dem Falle, wenn fremdes Vieh, sei es zur gewöhnlichen Ernährung oder zur Mast, gegen Weidegeld auf die Weide genommen wird.

§. 61.

Außer diesem Falle kommt ein Ueberschuß von Weide nur nach den im §. 81 getroffenen Bestimmungen zum Anschlage.

§. 62.

Von dem zum Verkaufe bestimmten Heue müssen die Werbungskosten, insofern dies nicht schon bei der Berechnung des Natural-Ertrages geschehen, besonders in Abzug gebracht werden. Sollte auch der örtliche Verkaufspreis größer sein, so kann doch niemals mehr, als der Normalpreis

ta pieniężna, oblicza się podług zasady §. 5 na żyto, a wartość ostatniego według ceny normalnej onegoż okazuje sumę w iakiey użytek z bydła w anszlaku intraty mieścić się ma.

3. Szczególne wyrachowanie zbywającego siana i zbywającego pastwiska.

§. 59.

Siano na sprzedaż umieszcza się o tyle w anszlaku, o ile podobny użytek był dotąd zwyczajnym, a i w tym razie ta tylko ilość, która po odciagnieniu potrzebnej według zasad paszy dla inwentarza przy anszlaku chowu bydła i uprawy roli za zasadę wziętego, zbywa.

§. 60.

Toż samo rozumi się o przypadku, gdy obce bydło czy to dla zwyczajnego wyżywienia lub upaszenia, przyimuje się za opłatą na pastwisko.

§. 61.

Prócz tego przypadku superata z pastwiska tylko według przepisów §. 81 wchodzi do anszlaku.

§. 62.

Od siana na sprzedaż przeznaczonego, koszta sprzętu, iak dalece to nie nastąpiło już przy obrachowaniu dochodu płodowego, osobno odciagnione być powinny. Gdyby nawet miejscowa sprzedaży cena większą była, to wszelako nie można w anszlaku mieścić więcej

einer dem Betrage des Heues im Futterwerthe gleich kommenden Quantität Hafer, zum Anschlag gebracht werden.

4. Veranschlagung der Nebennutzungen, Fabrikations-Anstalten und ungewöhnlichen Ertrags-Rubriken.

§. 63.

Für die Obstnutzung und andere Erzeugnisse des Gartenbaues, für Federvieh und Bienenzucht, wilde Fischerei, Teich- und Rohrnutzung, kann niemals mehr als die im Durchschnitte von zwölf Jahren davon bezogene Geldnutzung in Rechnung gebracht werden. Es muß ferner nachgewiesen werden, daß die entsprechende Naturalnutzung nach Abzug der, auf die Hervorbringungskosten anzuschlagenden Hälfte, nachhaltig bezogen werden könne.

§. 64.

Da die Kosten des Wirtschaftsbetriebes theils bei jeder Ertragsrubrike besonders, theils von dem Gesamtertrage in Abzug gebracht werden, so müssen die dem Berechtigten zur Bestreitung der Wirtschaft zuständigen Dienste, besonders zum Anschlag gebracht werden.

Dies geschieht auf folgende Weise:

- 1) Die gedachten Dienste werden nach dem Betrage der Kosten veranschlagt, welche der Berechtigte zum Ersatz derselben anwenden muß, um nemlich die Wirtschaft, ohne dieselben in ihrem bisherigen Gange fortzusetzen und diese nach §. 5, zu Gelde berechnet;
- 2) es kommen darauf jedoch die besonde-

od normalney ceny ilości owsa wartością paszy ilości siana wyrównywiającey.

4. Szacowanie ubocznych użytków, urządzeń fabrykacyjnych i niezwyuczaynych źródeł dochodowych.

§. 63.

Za użytek z owocu i innych płodów z uprawy ogrodney, za drób i psczelnictwo, dziką rybitwę, użytek z stawów i trzciny, nie można nigdy nmieszczać więcey w rachubie, iak użytek ztąd pieniężny przez dwunastoletnią frakcyą obrachowany. Wykazaném oraz być powinno, że użytek z płodu, o którym mowa, po odciągnienu połowy onegoż na koszta uprawy i sprzętu ciągle bez ubytku może być zbieranym.

§. 64.

Ponieważ koszta prowadzenia gospodarstwa odciągają się częścią przy każdej gałęzi dochodowej, częścią od całkowitey intraty, zaciąg więc bydelny i ręczny dla tego, co do niego ma prawo, osobno w rachubę przyjąć należy.

Uskutecznią się to następującym sposobem:

- 1) pomienione robocizny anszlagują się według ilości kosztów, które mający do nich prawo użyć musi na zastąpienie tychże robocizn, w celu utrzymania nadal bez nich gospodarstwa w dotychczasowym trybie, a te obliczają się na pieniądze według §. 5.
- 2) odciągają się atoli na to szczególne

ren Vergütungen, welche der Berechtigte dafür leisten muß, imgleichen die Kosten zur Unterhaltung der Gebäude, Inventarien u. s. w. nach dem §. 6. ausgedrückten Grundsatz, nicht aber der Werth der den Pflichtigen zu ihrem Unterhalt angewiesenen Grundstücke, noch die mit denselben verbundenen Dienstbarkeiten in Abrechnung;

3) Natural- und Geldleistungen, welche die Dienstpflichtigen außer den Diensten zu gewähren haben, kommen nach den nachstehend (§§. 65. ff.) getroffenen Bestimmungen in Anschlag.

§. 65.

Naturalgefälle werden nicht besonders, sondern vielmehr bei den entsprechenden Wirthschaftsrubriken nach Abrechnung der den Verpflichteten dafür zu gewährenden Gegenleistungen veranschlagt, und zwar wie sich von selbst versteht, ohne Abzug wegen der bei eigenem Erbaue erforderlichen Wirthschaftskosten; eben so kommen die mit dem Getreidepreise steigenden und fallenden Geldzinsen, gleich den Naturalgefällen, nach dem Normalpreise des Roggens zum Anschlage.

§. 66.

Fixirte Geldzinsen werden ohne Abzug und ohne Reducion nach dem Normalpreise, zum Ertrage gebracht.

§. 67.

Unbeständige Gefälle dieser Art, z. B. Schutzgeld, Fahr-, Pram-, Brücken- und Wegegeelder, werden nach sechsjährigen Durchschnitt mit einem Rückschlage von einem Sechstheile zum Anschlage gebracht.

wynagrodzenia, które właściciel posesady za nie ponosić musi, tudzież koszta na utrzymanie budynków, inventarzy i. t. d. stósownie do wyrażoney w §. 6 zasady, wartość zaś gruntów wskazanych zaciężnym na ich utrzymanie, równie iak połączone z niemi służebności, nieodciągają się;

3) daniny in natura i w groszu przez zaciężnych prócz robocizn uiszczane, wchodzą w rachubę według przepisów zawartych w §§. 65 nast.

§. 65.

Daniny in natura nie anszlagują się osobno, ale owszem przy odpowiadających rubrykach gospodarskich, po odtrąceniu należących się za nie zaciężnym nawzajem prestacyi, i w prawdzie, iak się samo z siebie rozumie, bez odciagu z powodu potrzebnych przy własney uprawie kosztów gospodarskich; równym sposobem wchodzą w rachubę podwyższające się i zniżające z ceną zbożową czynsze pieniężne, podobnie iak daniny in natura, według normalney ceny żyta.

§. 66.

Stały czynsz pieniężny mieści się w anszlagu bez odciagu i redukcji według ceny normalney.

§. 67.

Niestale daniny tego rodzaju n. p. od ręczne od sprawujących rzemiosła, handel i. t. d. pramowe, mostowe i drogowe (grob elne) obliczają się według sześciolatniej frakcyi z odciążeniem $\frac{1}{6}$ części.

§. 68.

Die Nutzungen von kleinen Pachtstücken werden nach dem Pächtertrage veranschlagt, und dabei die Pachtpreise der drei letzten Verpachtungen zum Grunde gelegt. Der sich aus dem Durchschnitte dieser Preise ergebende Ertrag, kommt mit einem Rückschlage von einem Sechstheile zum Anschlage.

§. 69.

Baufkosten und andere Arbeitskosten, welche behufs solcher Erhebungen (§. 67. 68.) aufgewendet werden müssen, kommen besonders in Abzug.

§. 70.

Da der Ertrag der Brau- und Brennerei Gerechtigkeit, ingleichen des Krugverlagsrechts (Propination) hauptsächlich schon beim Ackerbau und bei der Viehzucht dadurch in Anschlag kommt, daß bei Berechnung des anzunehmenden Vieh- und des Düngungsstandes auf die durch jene Fabrik-Anstalten dargebotenen Futtermittel, angemessene Rücksicht genommen wird, so ist außerdem nur noch der Kapitalwerth der Gebäude nach Abzug der Unterhaltungskosten in Anschlag zu stellen. Auch kann noch von dem durch die Zwangfrüge im Durchschnitt der letzten sechs Jahre abgesetzten Getränke ein Pauschsatz von fünf Silbergroschen für die Tonne Bier, und von fünfzehn Silberggr. für den Ohm Branntwein zum Ertrage gebracht werden; doch gilt dieser Satz nur als Maximum, sofern nämlich die Schätzungs-Commissarien nicht, nach den örtlichen Verhältnissen, einen geringeren Satz pflichtmäßig für zulänglich erachten.

§. 68.

Dochody z wydzierzawienia mniey znaczących użytków, w miarę intraty dzierzawney kładą się w rachubę, biorąc za zasadę trzy ostatnie dzierzawy.

Okazujący się z przecięcia tych summ dzierzawnych dochód z odciążeniem $\frac{1}{6}$ części w anszlagu się umieszcza.

§. 69.

Koszta budowli i imych robot potrzebnych ku osiągnięciu rzeczonych (§. 67. 68.) przychodów, z osobna się odtrącają.

§. 70.

Dochód z użytkowania prawa warzenia piwa i palenia wódki, tudzież z propinacyi w głównej swej części już przy rolnictwie i chowie bydła przez to w anszlag wchodzi, iż przy obrachowaniu przyjąć się mogącego stanu inwentarza i zamierzwienia, ma się należyty wzgląd na dostarczane przez owe fabryczne zakłady sposoby paszenia bydła, prócz tego więc tylko wartość kapitałowa budynków, po odtrąceniu kosztów utrzymania ich, powinna być obrachowana. Podobnie z debitowanych w ciągu ostatnich sześciu lat trunków w karczmach do wyłącznego ich wyszynku zobowiązanych, summa ryczałtowa 5. sgr. od beczki piwa i 15 sgr. od dwuwiadrowey beczki wódki, pomiędzy dochodami może być obliczoną: pozycya ta atoli służy tylko jako maximum ili w tym przypadku, gdzie wyznaczeni do szacowanie Kommissarze stósownie do miejscowych okoliczności według sumienia mnieyszey pozycyi za dostateczną nie uznają.

§. 71.

Für Mühlen, die erblich ausgethan sind, kommen die Gefälle nach §. 65 und 66 in Anschlag. Die mittelst eigenen Betriebes oder durch Zeitverpachtung benutzten Mühlen werden besonders veranschlagt. Die dazu gehörigen Ländereien kommen nehmlich nach den allgemeinen Grundsätzen in Anschlag, und außerdem wird der Capitalwerth des Mühlengebäudes nach Abzug der Unterhaltungskosten, und bei Wassermühlen zugleich die wirklich benutzte Wasserkraft für die Dauer der Nutzungszeit auf eine gleichkommende Pferdekraft angeschlagen, und der halbe Werth der Unterhaltungs- und Wartungskosten einer gleichkommenden Zahl von Pferden nach den Normalätzen des Getreides zum Ertrage berechnet.

§. 72.

Ziegeleien, Pottaschfiedereien, Kalk-, Pech- und Eeheröfen kommen auf diese Weise zum Anschlage, daß niemals mehr, als der im Durchschnitte der letzten sechs Jahre nachgewiesene Absatz ihrer Produkte, in Rechnung gebracht werden kann, und zwar nach den Preisen des Absatzortes. Es kommen davon in Abzug die Unterhaltungskosten der baulichen Anstalten, die Arbeitskosten, die Kosten zur Beschaffung des erforderlichen Materials, namentlich die Ankaufskosten bei den angekauften, die Gewinnungskosten bei den aus den Guts-erzeugnissen genommenen Stoffen, und die Anfuhrkosten bei beiden, die Zinsen des Betriebescapitals, nebst einem Rückschlage von dem vierten Theile des verbleibenden Ertrages, wegen unvorhergesehener Ausfälle und allgemeiner Verwaltungskosten.

§. 71.

Dochód z młynów wieczyście wypuszczonych według zasad §. 65 i 66 do anszlagu się zaciąga. Wiatraki pod własnym zarządzaniem lub w dzierzawie czasowej zostające, umieszczają się oddzielne w anszlagu, a to co do należących do nich gruntów według ogólnych przepisów z dorachowaniem kapitałowej wartości budynku młyńskiego po odtrąceniu potrzebnych na jego utrzymywanie kosztów, a przy młynach zarazem aktualnie używana siła wody na czas iey użycia oblicza się na odpowiadającą iey siłę koni, i połowa wartości kosztów utrzymywania i opatrywania wyrównywiającej liczby koni według ceny normalney zboża oblicza się w przychodzie.

§. 72.

Użytek z cegielni, potażni, palenia wapna, paku i smoły, nie może nigdy w większej ilości w anszlagu być umieszczonym, iak udowodniony z ostatnich części lat odbył średni według cen mieysca odbytu okazuje; potrącają się koszta utrzymywania zakładów budowniczych, koszta roboty, koszta przystawienia potrzebnych materiałów, mianowicie co do kupowanych koszta nabycia, co do wziętych z płodów gruntowych przedmiotów, koszta ich zbierania, a co do obydwóch, koszta przywozu, przewoży z obróconego na fabrykę kapitału z odciążeniem $\frac{1}{4}$ części pozostającej się intraty na rzecz nieprzewidzianego ubytku i ogólnych kosztów administracyjnych. Potrzebny z resztą jest dowód, iż

Es muß ferner nachgewiesen werden, daß das Material zur Verarbeitung nachhaltig beschafft werden könne.

§. 73.

Alle nach §. 60, 63 und 72 ausgemittelten Gelderträge werden nach dem Grundsätze des §. 5 auf Roggenwerth berechnet.

5. Veranschlagung der Forstgrundstücke und der damit verbundenen Nebennutzungen.

§. 74.

Nur Forsten von dem Umfange und Bestande, welche außer dem Wirtschaftsbedarfe und dem nach §. 72 dort schon in Rechnung kommenden Verbräuche zu besonderen Fabrications-Anstalten, noch einen Ueberschuß an Holz gewähren, werden besonders auf Holznußung veranschlagt.

§. 75.

Sie werden nach folgenden Sätzen zum Naturalertrage berechnet:

materyały do przerabiania ciągle nadal bez defalki mogą być dostarczane.

§. 73.

Wszystkie na mocy §. 60. 63 i 72 wy-
pośrodkowane dochody pieniężne obli-
czają się według przepisu §. 5 na odpo-
wiadającą im wartość żyta.

5. Obrachowanie intraty z gruntów leśnych i przywiązanych do nich użytków pobocznych.

§. 74.

Te tylko lasy, które tak są obszer-
nemi i tyle w sobie obeymują drzewa,
iż po zaspokoieniu potrzeb gospodarskich
i przychodzący według §. 72 iuż tam-
że w rachubę potrzeby dla szczególnych
zakładów fabrycznych, ieszcze superatę
w drzewie przynoszą, oddzielnego za-
anszlagowania na użytek z drzewa są
przedmiotem.

§. 75.

Następujące pozycye służą za zasadę
obrachowania ich dochodów w drzewie:

	auf gutem Boden vom Morgen jährlich	auf mittlerem Boden vom Morgen jährlich	auf schlechtem Boden vom Morgen jährlich
A. Hochwald:			
Eichen Hochwald	$\frac{1}{5}$ Klast.	$\frac{1}{7}$ Klast.	$\frac{1}{10}$ Klast.
Buchen —	$\frac{1}{5}$ —	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{10}$ —
Birken —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{10}$ —
Erlen —	$\frac{1}{4}$ —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{8}$ —
Kiefern —	$\frac{1}{4}$ —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{8}$ —
Tannen- und Fichtenwald	$\frac{1}{3}$ —	$\frac{1}{5}$ —	$\frac{1}{7}$ —
B. Niedermwald zu Knüppelholz:			
Eichen, Weißbuchen, Rüstern, Birken	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{8}$ —
Erlen u. Espen = Niedermwald	$\frac{1}{5}$ —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{7}$ —
C. Niedermwald zu Keiserholz:			
Eichen, Weißbuchen, Rüstern, Birken, melirt (auf Klobenklästern reduziert)	$\frac{1}{9}$ —	$\frac{1}{10}$ —	$\frac{1}{12}$ —
Espen, Weiden, Haseln (desgleichen)	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{8}$ —	$\frac{1}{10}$ —

§. 76.

Dabei werden jedoch weder Blößen noch solche Waldflächen zur Berechnung gezogen, welche so einzeln mit Bäumen bewachsen sind, daß nach dem Ermessen des Forst-Tagators keine hinlängliche natürliche Bepflanzung erfolgen kann.

A. Las wysoki

	na dobrym gruncie z morgu rocznie	na średnim gruncie z morgu rocznie	na cichym gruncie z morgu rocznie
Dębowe drzewo	$\frac{1}{5}$ sążnia	$\frac{1}{7}$ sążnia	$\frac{1}{10}$ sążnia
Bukowe —	$\frac{1}{5}$ —	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{10}$ —
Brzozowe —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{7}$ —	$\frac{1}{10}$ —
Olszowe —	$\frac{1}{4}$ —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{8}$ —
Sosnowe —	$\frac{1}{4}$ —	$\frac{1}{6}$ —	$\frac{1}{8}$ —
Jodlina i świerczyna	$\frac{1}{3}$ —	$\frac{1}{5}$ —	$\frac{1}{7}$ —

B. Las niski

	krześlaki zwany
Dębowe, grabowe, wiąz, brzezina	$\frac{1}{6}$ —
Olszowy i osinowy, las niski .	$\frac{1}{5}$ —

C. Las niski

	w pękach (chrust)
Dębina, grabina, wiąz, brzezina, mieszane (na sążni w kloftrach obrachowane)	$\frac{1}{9}$ —
Osina, wierzbina, lesczyzna (toż samo)	$\frac{1}{7}$ —

§. 76.

Niewchodzą atoli w rachubę ani gołaźnie ani miejsca tak rzadko drzewem narosłe, iż ostatnie według uznania taxatora leśnego same z siebie potrzebnych nasion dostarczyć nie może.

§. 77.

Von dem Holzertage kommen in Abzug:

- 1) Die wirthschaftliche Consumtion, sowohl zur Feuerung als zur Unterhaltung der Gebäude;
- 2) die Deputate und Freihölzer;
- 3) die zu den Fabrikanstalten verbrauchten Holzmassen, welche dort in Anschlag kommen (§. 72.).

§. 78.

Auch der hiernach vorhandene nachhaltige Natural-Reinertrag kann nur bis zum Betrage desjenigen Absatzes, welcher während der letzten sechs Jahre stattgefunden hat, zum Anschlage gebracht werden.

§. 79.

Dabei werden diejenigen Preise zum Grunde gelegt, welche örtlich die gemeinewöhnlichen sind. Von diesem Geldertage kommen die Verwaltungs- und Holzschlagungskosten, und zwar auf erstere mindestens ein Drittheil in Abzug; desgleichen die Anfuhrkosten in dem Falle, wenn die ausgemittelten Geldpreise nicht zur Stelle bezahlt, sondern nach denen eines entfernten Marktes angenommen werden, oder auch im erstern Falle die Abnahme auf einer bestimmten Ablage geschieht. Der solchergestalt ermittelte Geldpreis wird nach dem Normalfasse des Roggens berechnet, und so zum Anschlage gebracht. (§. 5.)

§. 80.

Behufs einer Forstabschätzung nach diesen Gesichtspunkten, ist die Ueberschlagung der Waldfläche im Ganzen, desgleichen der

§. 77.

Z przychodu w drzewie odtrąca się:

- 1) drzewo na opał i na utrzymanie budynków w miarę potrzeby gospodarskiej;
- 2) deputata w drzewie i wydające się bez opłaty drzewo;
- 3) spotrzebowane w zakładach fabrycznych masy drzewa, które się tam (§. 72) w przychód kładą.

§. 78.

Dochód czysty w drzewie tym sposobem ciągle bez defalki pozostający nawięcej tylko w mianey w ciągu ostatnich 6 lat ilości odbytu w anszlagu może być umieszczonym.

§. 79.

Naybardziej utrzymujące się miejscowe ceny biorą się przy tém za zasadę. Z tego dochodu pieniężnego potrącają się koszta administracyjne i bicia drzewa, a to na pierwsze naymniey $\frac{1}{3}$ część, tudzież koszta przywozu w tym przypadku, gdzie wysledzone ceny pieniężne nie oplacają się w miejscu, owszem obliczają się według cen odległego targu, lub też gdzie wracając się do pierwszego przypadku ubite drzewo na wyznaczoném do tego osobném wystawia się miejscu i kupujący je tamże odbiera. Wyśrodkowana w ten sposób cena pieniężna oblicza się w anszlagu według normalney ceny żyta (§. 5.)

§. 80.

Celem skutecznienia według tych prawidel szacunku leśnego, dostatecznym iast ryczałtowy pomiar gruntów leśnych

Parzellen, welche davon nach §. 76 zurück zu rechnen sind, genügend. Die Bestände werden von einem Forstverständigen nach Quoten der Waldfläche in die verschiedenen Boden- und Holzarten geschätzt.

§. 81.

Außer dem Holze wird die Waldweide, auch bei den geringeren Holzrevieren (§. 74) und den im §. 76. gedachten Flächen nur diese, jedoch in allen Fällen gleich anderer überflüssigen Hütung (§. 61) nur insofern zum Anschlage gebracht, als der Weidenvorrath den eigenen Gutsbedarf für den bei der Viehnutzung in Rechnung gebrachten Viehstand, und den Bedarf für die Dienstbarkeitsberechtigten um mehr als fünf und zwanzig Prozent übersteigt. In diesem Falle wird für den Ueberschuss an Weide, ein mit der angeschlagenen Viehnutzung in Verhältniß gesetzter Ertrag berechnet.

Zu diesem Behufe wird durch Bonitierung ermittelt, wie sich der Weidewerth des Forstgrundes in dem Bestande, worin er sich eben befindet, zu den bei der Viehnutzung angerechneten Weideflächen verhält. Nach diesem Verhältnisse wird jenem Weidewerthe ein gleichkommender Theil des von dem Forstgrunde zum Anschlage gebrachten Reinertrages zu gute geschrieben, und davon der vierte Theil zum Ertrage gebracht.

§. 82.

Für die Waldmast kann nur insofern etwas zum Anschlage gebracht werden, als eine zusammenhängende Fläche hauptsächlich und vorherrschend mit Eichen oder Buchen bestanden ist, oder aus beiden ge-

wöhnlich, tudzież niw, które z nich według §. 76 potrącać się mają. Zapasy w drzewie stojącym szacują się przez znawcę leśnego na różne klasy ziemi i drzewa, biorąc za zasadę pewne ilości gruntu leśnego.

§. 81.

Prócz drzewa mieści się w anszlagu pastwisko leśne, a li ostatnie w mniejszych obrębach leśnych (§. 74) i w pomienionych w §. 76 niwach, we wszystkich atoli przypadkach zarówno z innymi mieyscami zbytecznego pastwiska (§. 61) tylko tak dalece, iak dostatek pastwiska własną potrzebę gruntową co do przyiętego przy obrachowaniu użytku z inwentarza bydła i potrzebę posiadaczów praw służebności o więcej a niżeli 25 od sta przewyższa. W tym przypadku oblicza się za przewyżkę pastwiska przystósowany do zaanszlagowanego użytku z bydła dochód.

W tym celu wysledza się przez bonitacyą, w iakim iest stosunku wartość pastwiska na gruncie leśnym w tym oddziale, gdzie się właśnie znajduie, do obrachowaney przy użytku z bydła płacszynny na pastwisko. W tymże stosunku notuie się na rzecz owej wartości pastwiska odpowiadająca iey część umieszczonego z gruntów leśnych w anszlagu dochodu czystego i czwarta iey część umieszcza się w przychodzie.

§. 82.

Zer w lasach w tenczas tylko w rachubę wchodzić może, skoro w kupie leżące mieysca, prawie ze wszystkiem i wyłącznie dębina lub buczyną narosłe, lub z obudwóch gatunków drzewa ra-

mischte Districte, davon auch nicht blos alte Bestände, sondern genügender Zuwachs zum Ersatz der leßtern vorhanden sind. Auf einzelne oder nur hin und wieder stehende Mastbäume oder blos alte Bestände, kann nicht Rücksicht genommen werden

§. 83.

Ein Forstverständiger hat die Anzahl der Schweine, die bei voller Mast darin fett werden können, der Localität und Erfahrung gemäß auszumitteln und anzunehmen:

- 1) daß binnen sieben Jahren einmal volle Mast, einmal halbe oder Mittelmast, einmal Viertels- oder Sprengmast, und einmal keine oder nur Vogelmast erfolgen werde;
- 2) daß bei halber oder Mittelmast halb so viel Schweine als bei voller Mast, und bei der Sprengmast halb so viel als bei der Mittelmast eingetrieben werden können.

§. 84.

Das Fehmgeld oder der Werth der Mast für ein Schwein, ist dem Werthe von zwei Scheffeln Roggen gleich zu achten.

§. 85.

Beträgt die volle Mast nicht mehr, als der Bedarf für die Freischweine und die eigenen Wirtschaftsstücke, so wird dafür nichts zum Anschlage gebracht, immer aber muß dieser Bedarf von dem Naturalertrage abgezogen werden.

zem składające się obręby leśne, nie tylko stare drzewo, lecz również dostateczny na zastąpienie ostatniego dorost w sobie obeymujące, znalezione zostaną. Na pojedynczo lub tylko gdzie niegdzie stojące w zer obfitujące drzewa lub też na oddziały w samém starém drzewie, względu mieć nie można.

§. 83.

Znawca leśny liczbę wieprzy w razie zupełnie obfitego żeru tużyc się nim mogących stósownie do miejscowości i według doświadczenia wyrachować i za zasadę brać powinien:

- 1) iż wciągu 7 lat obrodzi się raz zupełnie obfity żer, raz półzeru czyli średni żer, raz ćwiartkowy czyli obrzedni żer, i że 4 razy żadnego nie będzie żeru, lub tylko dla ptaków;
- 2) iż w razie pół żeru czyli średniego żeru tylko połowa tych wieprzy, co przy zupełnym żerze, i w razie obrzedniego żeru tylko połowa tych wieprzy, co w razie średniego żeru wganiane bywają, rachowane być mogą.

§. 84.

Oplata czyli wartość żeru dla jednego wieprza uważać się ma za wyrównyującą wartości dwóch szefli żyta.

§. 85.

Zupełny żer wystarczając tylko na potrzeby wieprzy puszczających się bezopłatnie i wieprzy do własnego gospodarstwa należących, nie może wchodzić w przychód anszlagowy, zawsze atoli potrzeba ta od dochodu naturalnego potrąconą być powinna.

§. 86.

Die Jagdnußung wird nur dann, und in dem Maaße zum Anschlage gebracht, als sie nach dem Durchschnitte der letzten sechs Jahre baaren Ertrag gewährt hat. Auf die Kosten wird der vierte Theil der Nußung in Abzug, und der Ueberschuß nach dem Grundsätze des §. 5 zum Anschlage gebracht.

III. Nähere Bestimmungen über den Schluß der Taxe und die dabei nachzuholenden allgemeinen Kostenabzüge.

§. 87.

Was die von dem Gesammtertrage des anzuschlagenden Gutes nach §. 9 Nro. 1 und 3 in Abzug zu bringenden Abgaben anlangt, so gehören dahin nur solche öffentliche Staats-, Communal- und Societätsabgaben, welche den Grundbesitz treffen, mit Ausschluß der persönlichen und indirecten Steuern.

§. 88.

Zu den in Abzug kommenden Real-Lasten §. 9 Nro. 2, können hingegen Dienstbarkeiten und andere Einschränkungen des Eigenthums nicht gerechnet werden. Auf dieselben muß vielmehr bei der Veranschlagung der betreffenden Ertragsrubrik Rücksicht genommen werden. Auch kommen diejenigen Einschränkungen, welche keinen Einfluß auf den Ertrag äußern, nicht in Anschlag.

§. 89.

Außer den Unterhaltungskosten der vorhandenen Gebäude, müssen dergleichen auch

§. 86.

Użytek z polowania umieszcza się w anszlagu tylko wtenczas i w tey ilości, w iakiey w ciągu ostatnich 6 lat średnio rachuiąc przyniośl dochód w gotowiznie. Na koszta odciağa się $\frac{1}{4}$ część użytku, a superata kładzie się w anszlagu według zasady §. 5.

III. Bliższe postanowienia o zamknięciu taxy i uskutecznić się przytém mających dodatkowo odciağach na rzecz ogólnych kosztów.

§. 87.

Do potrącać się mających od całkowitego dochodu dóbr anszlagowanych, według §. 9. Nr. 1 i 3 podatków, należą tylko takie publiczne rządowe, tudzież takie składki gminne i korporacyjne, które się do gruntu ściągają, wylączając osobiste i niestałe podatki.

§. 88.

Wszakże służebności i inne ograniczenia własności nie mogą być liczone w poczet ciężarów realnych, według §. 9 Nr. 2 potrąceniu podpadających. Na takowe owszem przy anszlagowaniu właściciwewa im rubryki dochodu względ mieć wypada. Nie wchodzą również w anszlag ograniczenia żadnego na dochód nie mające wpływu.

§. 89.

Prócz kosztów utrzymywania stojących budynków umieszczać należy w an-

von denjenigen, welche an dem Bedarfe noch fehlen, einschließlich derjenigen, welche bei Ablösung der Dienste behufs des Ersatzes derselben theils zur Unterbringung der Arbeiter, theils zur Aufstellung des alsdann anzuschaffenden Zugviehes erforderlich sind, in Anschlag gebracht werden. Uebrigens ist das zur Errichtung der fehlenden Gebäude erforderliche Bau-Capital nach dem Anschlage von Bauverständigen zu ermitteln, und der Betrag desselben ist von dem Kapitalbetrage der Taxe in Abzug zu bringen.

§. 90.

Bei der Berechnung der Baukosten kommen jedoch solche Gegenstände, welche aus den Gutserzeugnissen genommen werden können, nicht in Anrechnung. Eben das gilt von solchen Arbeiten, welche mit dem auf dem Gute gehaltenen Gesinde und der gewöhnlichen Anspannung ohne Störung des ordentlichen Ganges der Wirtschaft, bestritten werden können.

§. 91.

Naturalleistungen, welche bei den öffentlichen Abgaben, beständigen Lasten, Communal- und Societäts-Beiträgen, Baukosten und andere Ausgaben, die als ungewöhnlich nach §. 9 besonders abzuziehen sind, vorkommen, werden nach §. 5. auf Roggenwerth berechnet, und kommen nach dem Normalpreise des letztern veranschlagt, von dem Ertrage in Abzug:

§. 92.

Ob das Guts-Inventarium vollständig vorhanden ist oder nicht, darauf kommt es bei der Taxe nicht an, und wird so

szlagu także podobne koszta co do potrzeby budynków, których ieseze nie masz, włączając w nie te zabudowania, które przy abluicyi zueięgu na zastąpienie onegoż, częścią dla pomieszczenia robotników, częścią dla ulokowania przybrać się mającego wówczas bydła sprzężonego potrzebni będą. Nadto kapitał, którego wystawienie niedostających budynków wymaga, podług anszlagu przez znawców budowniczych powinieli być wypośrodkowanym i ilość onegoż od kapitałowej summy taxacyiney potrąconą

§. 90.

Niewehedzą atoli w obrachunek kosztów budowli takie rzeczy, które z własnych płodów dóbr użyte być mogą. Toż samo ma miejsce co do takich robot, które przez trzymaną w dobrach czeladź i przez użycie zwyczajnego zaprzęgu, bez tamowania porządnego toku gospodarstwa uskutecznione być mogą.

§. 91.

Prestacye naturalne wydzarżające się przy podatkach publicznych, stałych ciężarach, składkach gminnych, korporacyjnych, przy nakładach budowniczych i innych wydatkach, które, będąc nadzwyczajne według §. 9 potrącają się oddzielnie, obliczają się stósownie do §. 5 na wartość żyta i odcinają się od dochodu po obliczeniu ich według normalney ceny żyta.

§. 92.

Czyli inwentarz gruntowy w całkowitości exystuie lub nie, na tém przy sporządzeniu taxy nie zależy, i ani za

IV. Von dem Verfahren bei der Veranschlagung.

§. 95.

Die Commissarien zur Aufnahme der Taxe, werden von der betreffenden Land-schafts-Direction ernannt. Sie sind es, denen die Ermittlung aller zur Begründung derselben gehörigen Umstände und die Fertigung der hiernach anzulegenden Ertrags-Anschläge und Taxen obliegt. Sie können sich jedoch nach den weiterhin folgenden Bestimmungen in die hiebei vorkommenden Geschäfte theilen.

§. 96.

Die von ihnen zuzuziehenden Sachverständigen, müssen von ihren mit allen allgemeinen Verhältnissen, welche auf das Gutachten derselben von Einfluß sind, bekannt gemacht werden. Sie müssen darauf halten, daß bei allen den Gegenständen, wo deren Gutachten auf Einnahme des Augenscheins zu gründen ist, dieser gehörig und unter Umständen, welche eine dem Zwecke entsprechende Beobachtung gestatten, eingenommen werde; es liegt ihnen ob, dieselben auf alles, was dabei von Erheblichkeit ist, und von ihnen übersehen werden mögte, aufmerksam zu machen, und dafür Sorge zu tragen, daß die hiebei in Betracht kommenden, durch Zeugenaussagen oder sonst zu ermittelnde Thatsachen, zuvor gehörig festgestellt werden; sie sind ferner verpflichtet, den Sachverständigen, wenn deren mehrere sind, Gelegenheit zu verschaffen, die Gründe ihrer verschiedenen Angaben zu erforschen und zu erörtern, und denselben auf diesem Wege, besonders auch in dem Falle, wenn

IV. Postępowanie przy anszlagowaniu.

§. 95.

Kommissarzy do sporządzenia szacunku mianuie właściwa Dyrekcyja Ziemska. Do nich należy wysledzenie wszelkich do uzasadnienia onegoż należących okoliczności, i ułożenie według nich anszlagów dochodu i szacunków. Mogą jednakże według wyrażonych następnie przepisów dzielić pomiędzy siebie zachodzące przytém czynności.

§. 96.

Przyzywać się mających znawców powinni obznaymić ze wszystkimi ogólnemi stósunkami, na opinią ich wpływającymi. Baczyć na to winni, ażeby przy wszelkich obiektach, gdzie opinia ich zasadzać się powinna na naoczném rozpoznaniu, takowe dokładnie uskutecznióm było i wśród okoliczności, dozwalaiających odpowiadaiącego celowi obeyrzenia, powinni ich uważnymi czynić na każdy ważny szegół, któryby mógł uysć ich bacznosci, i starać się o to, ażeby przychodzące tu pod uwagę, za pomocą zeznań świadków lub innym sposobem wypośrodkować się mające facta, wprzód należycie wyiaśnione były; obowiazani są oraz, podać znawcom, skoro ich iest kilku, sposobność do wybadania i roztrząśnienia powodów ich różniających się podań, i na teyże drodze, mianowicie też w przypadku, gdy sami przeciw rzetelności podań w wątpliwosci zostaią, spowodować ich do sprostowania ich opinii; zgoła zaś starać się o

sie selbst gegen die Richtigkeit der Angaben Zweifel hegen, die Veranlassung zu geben, ihr Gutachten zu berichtigen; überhaupt aber müssen sie dahin wirken, daß Letzteres bestimmt und deutlich abgegeben werde.

§. 97.

Alle zur Vorbereitung der Taxe erforderlichen Vernehmungen und Zeugenausagen, müssen von den Schätzungs-Commissarien zu Protocoll genommen, und dabei die, wegen der Beweiskraft derselben, gegebenen Vorschriften, beobachtet werden; auf gleiche Weise müssen von ihnen auch die Gutachten solcher Sachverständigen, welche des eigenen schriftlichen Vertrages nicht mächtig sind, und ebenfals die Verhandlungen wegen deren Aufklärung und Berichtigung aufgenommen werden.

§. 98.

Das erste Geschäft der Commissarien ist, sich nach den gesammten wirthschaftlichen Verhältnissen des abzuschätzenden Gutes durch Einsicht der Karten und Vermessungsregister, der Wirthschaftsbücher, durch Einnahme des Augenscheins und Rücksprache mit dem Besitzer und sonst, ein deutliches Bild von dem Gegenstande der Schätzung, den hierbei vorkommenden Wirthschaftsrubriken, der Art ihres Betriebes, ihrer Natural und Geldnutzung zu machen.

§. 99.

Nächstdem haben sie dafür zu sorgen, daß der Flächen-Inhalt der zu dem Gute gehörigen Grundstücke, sowohl überhaupt, als nach Maassgabe der verschiedenen An-

to powinni, ażeby ostatnia iasno i wyraźnie oddaną była.

§. 97.

Wszelkie do przygotowania szacunku potrzebne badania i zeznania świadków powinni Kommissarze oceniaczy spisać do protokołu, zachowując przytém dane względem dowodowej ich mocy przepisy; w równymże sposobie powinni także spisywać do protokołu opinie takich znawców, którzy nie są w stanie wyrazić się na piśmie, a w każdym przypadku czynności mające na celę objaśnienie i sprostowanie tychże opinii.

§. 98.

Naypierwszém iest zatrudnieniem Kommissarzy, ażeby w miarę ogólnych stosunków gospodarskich dóbr szacować się mających, za pomocą przejrzenia mapp i registrów pomiarowych, ksiąg gospodarskich, przekonania się naoczniego i rozmówienia się z właścicielem lub w innym sposobie, powzięli dokładny obraz przedmiotu szacowania, przypadających tu gałęzi gospodarskich, zachowywanego względem tychże trybu gospodarowania, i sposobu użytkowania ich w płodach i przez spieniężenie.

§. 99.

Potém starać się powinni o oznaczenie powierzchni należących do dóbr gruntów tak w ogólności, iako też wedle rozmaitego ich użycia w stosunku

wendung beziehungsweise zum Ackerbau, Heuwerbung, Hütung u. s. w. festgestellt werde.

§. 100.

Sie haben insbesondere dahin zu sehen, daß die Zubehörigkeit und die Grenzen der Bestandtheile und Pertinenzien des Gutes außer Zweifel gesetzt, und, wenn Zweifel obwalten, die wahren Verhältnisse der Sache gehörig ins Licht gesetzt werden. Es versteht sich dabei von selbst, daß Grundstücke, über deren rechtmäßiges Eigenthum der Besitzer sich nicht auszuweisen vermag, zurückgesetzt, und nicht in den Anschlag gezogen werden müssen.

§. 101.

Mit der Vermessung oder Ueberschlagung der Grundstücke, ist zugleich die Bonitirung zu verbinden; dergestalt, daß in dem Falle einer Vermessung auf der Karte die Bonitirungs-Abschnitte sogleich eingetragen werden. Dem Feldmesser kann zwar das Vermessungsgeschäft ohne besondere Controлле der Commissarien überlassen werden; an dem Bonitirungsgeschäfte aber müssen sie, oder doch einer von ihnen sowohl in dem Falle, wenn das Gut neu vermessen wird, als wenn dasselbe schon vermessen ist, und nur die Bonitirung nachzutragen ist, jedenfalls, nach näherer Bestimmung des §. 19 persönlichen Antheil nehmen, und die Boniteurs dabei überall begleiten; auch dahin sehen, daß deren Angaben von dem Feldmesser in das Bonitirungsregister und auf der Karte gehörig eingetragen werden.

§. 102.

In dem Falle, wenn der Flächeninhalt

do uprawy roli, sprzętu siana, pastwiska i. t. d.

§. 100.

Baczyć szczególniej na to powinni, ażeby względem należności i granic części dobra składających, ich a ti pertynencyi wątpliwości usuniętemi, a jeżeli iakie pozostaia, prawdziwe stósunki rzeczy należycie wyjaśnionemi zostały. Rozumie się przytém samo z siebie, iż grunta, względem których prawey własności posiadacz wylegitymować się nie iest w stanie, należy pominąć i nieprzyjmować ich do anszlagu.

§. 101.

Z szczególnym lub ryczałtowym przemiarem gruntów połączyć razem należy bonitowanie, tak ażeby w przypadku szczegółowego przemiaru zaraz i podziały bonitacyi na karcie oznaczone były. Przemiar może wprawdzie uskutecznić mierniczy bez szczegółney Kommissarzów kontrolli; co się zaś tyczy bonitacyi, tey powinni być osobiście przytomni lub przynajmniej ieden z nich, tak w przypadku nowego dóbr rozmierzenia, iako też, gdy iuż są rozmierzone, i tylko bonitacya na kartę się przenosi, w każdym razie według bliższego postanowienia §. 19 towarzysząc wszędzie bonituiącym, i dozieraiać, ażeby ich podania mierniczy w regestrze bonitacyinym i na karcie należycie zapisywal.

§. 102.

Skoro powierzchnia dóbr i części od-

des Gutes und der beim Anschlage in Betracht kommenden Theilstärke bloß überschlagen werden soll, müssen die Commissarien auch den Feldmesser bei seinem Gefährte begleiten und dahin sehen, daß dasselbe in allen seinen Theilen mit möglichster Sorgfalt vollbracht werde.

§. 103.

Wenn solchergestalt die ersten Grundlagen des Targeschäfts zu Stande gebracht sind, so ist zur Aufnahme des Haupt-Informations-Protokolls zu schreiten, und dieses, wenn das abzuschätzende Gut aus mehreren Hoflagen und Wirthschaften besteht, von jeder besonders aufzunehmen. In diese Protokolle gehört:

- 1) eine vollständige Beschreibung der Lage des Orts und seiner Entfernung von den nächsten Städten und dem Hauptmarktorde, imgleichen der zum Gute gehörigen Wohn- und Wirthschaftsgebäude, mit specieller Angabe des kubischen Inhalts der Scheunen und Futterbehältnisse, des Flächeninhalts der Ställe und der Zahl der Viehstände in denselben;
- 2) Die Auseinandersetzung der vorhandenen Ländereien in Gartenland, Acker, Wiesen, Hütungen, Forsten und dieser verschiedenen Gattungen in die Classen der Bonitirung mit summarischer Angabe ihres Flächeninhalts; und die nähere Beschreibung aller nicht schon in dem Vermessungs- und Bonitirungsregister nachgewiesenen Umstände, welche auf deren richtige Würdigung von Einfluß sind.
- 3) die Angabe der Umlaufs- und Schlag-eintheilung des Ackerlandes und der

dzielne, na które przy anszlagu względnie należy, ogólnie tylko mają być przemierzane, powinni Kommissarze także czynności mierniczego być przytomnymi i uważać na to, ażeby też we wszystkich szczegółach z największą ile być może akuratnością dopełnioną została.

§. 103.

Zebrawszy tym sposobem pierwsze zasadowe zarysy dzieła taxacyjnego, przystąpić należy do sporządzenia głównego protokołu informacyjnego, i ten, jeżeli szacować się mające dobra złożone są z więcej posad dworskich i wiejskich, z każdej osobno spisany być powinien. Do tych protokołów należy:

- 1) dokładne opisanie położenia miejsca i odległości jego od najbliższych miast i głównego miasta targowego, tudzież należących do posiadłości budynków mieszkalnych i gospodarskich z szczególnem wyrażeniem kubicznej objętości stodół i składów na paszę, poziomu w stajniach, oborach i chlewach, i ilości stanowisk w nich dla bydła;
- 2) wyluszczenie znajdujących się gruntów w ogrodach, roli, łąkach, pastwiskach, lasach i tychże rozmaitych gatunków na klasy bonitacji z summarycznym wykazaniem ich powierzchni; niemniej bliższe opisanie wszelkich nie wykazanych jeszcze w przemiarowym i bonitacyjnym rejestrze okoliczności, na rzetelne ich ocenienie wpływ mających;
- 3) opisanie zachowywaney co do roli kolei gospodarowania i podziału pol,

hierbei stattfindenden Fruchtfolge, Düngung und Bearbeitung, ferner

- 4) der Benutzungsart der Wiesen und Hütungen;
- 5) desgleichen der Forsten und Seen, und überhaupt aller zur eignen Benutzung des Gutes gehörigen Grundstücke.
- 6) die Nachweisung des jetzt vorhandenen und sonst gewöhnlichen Viehstandes;
- 7) die Angabe der Dienstbarkeiten, welchen das Gut unterworfen, oder zu welchen dasselbe berechtigt ist;
- 8) die Nachweisung der Art und Weise, wie die auf dem Gute vorkommenden Gespann- und Handarbeiten bestritten, imgleichen der Art und Weise, wie das Zugvieh unterhalten wird, und die Arbeiten gelohnt werden;
- 9) die Nachweisung von allen Naturalerträgen der zum Anschlage kommenden Wirthschafts-Arbeiten, wie sie bisher statt gefunden haben;
- 10) die Beschreibung der Art und Weise, wie sie zu Gelde gemacht werden, und die Nachweisung der bisher bezogenen Gelderträge;
- 11) die Nachweisung und Beschreibung der kleinen Pachtstücke, Zehnten, Natural- und Geldgefälle.

Kurz dieses Informations-Protokoll giebt eine Darstellung aller Anschlagsgegenstände, und die über ihren Ertrag herbeigeschafften Nachrichten. Die Art und Weise, wie dieselben herbeizuschaffen sind, bleibt ganz dem Ermessen der Commissarien überlassen. Sie sind weniger die Grundlage der Taxe, als sie ihnen nur von allem, was dahin gehört, eine zusammenhängende Uebersicht und nähere Anleitung geben soll, auf welche

i używanego tu płodozmianu, nawozu i uprawy;

- 4) sposobu użytkowania łąk i pastwisk; toż samo
- 5) lasów i uezior, zgoła wszelkich do własnego dóbr użycia należących gruntów:
- 6) wykazanie znajduiącego się w porę i dawniej zwykle trzymanego bydła;
- 7) opisanie służebności, którym dobra podlegają, lub do których mają prawo;
- 8) wykazanie sposobu i porządku, w jakim należące do dóbr roboty pociągowe i ręczne bywają opędzane, tudzież sposobu, w jakim bydło robocze jest utrzymywane i robotnicy wynagradzani;
- 9) wykazanie wszelkich in natura przychodów z wchodzących do anszlagu robocizn gospodarskich, iak te dotąd mieysce miały;
- 10) opisanie sposobu, w iakim są spieniężane, tudzież wykazanie mianych dotąd intrat w gotowiznie;
- 11) wykazanie i opisanie pomniejszych szczegółów dzierzawnych, dziesięcin, danin płodowych i pieniężnych.

Słowem protokół ten informacyjny wystawia obraz wszystkich przedmiotów anszlagowych, i zebranych względem intraty z nich wiadomości; sposób ich zebrania zostawia się zupełnie uznaniu Kommissarzy. Nie tak one są podstawą taxy, iak raczćy nastřężyć im mają o wszystkiem, co do teyże należy, zbiorowe obięcie i bliższą skazówkę, na które okoliczności przy szczególnem tworze-

- 1) der von den Commissarien allein oder mit Zuziehung von Sachverständigen vorzunehmende Augenschein,
- 2) die Gutachten von Sachverständigen,
- 3) die Zeugenvernehmungen,
- 4) Wirtschaftsregister, und
- 5) Urkunden.

§. 106.

Wie schon oben erwähnt ist, müssen die Commissarien überall, wo es möglich ist, mit eigenen Augen zu sehen, und die Wahrheit durch eigene Wahrnehmung und Beobachtung zu erkennen, dieses Mittel vor allen andern ergreifen und verfolgen. Sie haben diesen Befund als solchen bestimmt und deutlich niederzuschreiben und mit ihrer Unterschrift zu beglaubigen. Es ist jedoch nicht nöthig, daß darüber besondere Verhandlungen aufgenommen, und die Zeit, in welcher die Einnahme des Augenscheins geschehen, bemerkt werde. Der Vortrag davon kann vielmehr im Zusammenhange mit anderen Erörterungen, und auf den Grund früherer Wahrnehmungen auch in späteren Verhandlungen geschehen. Insbesondere ist das Haupt-Informations-Protocoll zur Aufnahme desselben wohl geeignet; immer aber muß von den Commissarien wegen der von ihnen selbst erkannten Thatsachen, daß solches geschehen sei, ausdrücklich versichert werden.

§. 107.

Ob und inwiefern bei Einnahme des Augenscheines oder sonst zur Grundlegung der Taxe, Sachverständige zuzuziehen sind, ist theils in den Tax-Grundsätzen bestimmt, theils ist dies davon abhängig, ob zum richtigen Erkenntniß des Gegenstandes besondere den Commissarien nicht beizubringen-

- 1) na przedsięwziąć się mającą przez samych Kommissarzy lub z przybraniem biegłych rewizją naocznią;
- 2) na opinie biegłych;
- 3) na zeznania świadków;
- 4) na rejestra gospodarskie; i
- 5) na dokumenta.

§. 106.

Jak już wyżej powiedziano, powinni Kommissarze wszędzie, gdzie tylko można weyrzeć własnymi oczami i powziąć prawdę za pomocą własnego spostrzeżenia, używać tego środka przed innemi i według niego postępować. Powinni ten wynaleziony przez siebie rezultat, iako taki, iasno i zrozumiale spisać i podpisem swoim uwierzytelnić. Nie potrzeba atoli sporządzania w tey mierze osobnych protokołów i wyrażenia czasu, w którym naoczna rewizya mieysce miała. Wzmianka o tém może razem z innemi wyjaśnieniami, a nawet na zasadzie dawniejszych dostrzeżeń, w późniejszych protokołach być umieszczaną. Szczególniey główny protokół informacyiny uwłasnia się do zapisania teyże wzmianki; zawsze zaś Kommissarze co do czerpanych w własnych doświadczeniach okoliczności, wyraźnie zapewnić powinni, iż to doświadczenie miało mieysce.

§. 107.

Czyli i na ile przy naoczney rewizyi lub w innych przypadkach przybrać należy biegłych po uzasadnienia taxy, częścią to w zasadach szacowania przepisano, częścią zależy od tego, czyli dla rzetelnego obięcia przedmiotu potrzebnemi są szczególne zności rzeczy,

de Sachkenntnisse erforderlich sind. In allen Fällen, wenn außer den Commissarien noch andere Sachverständige zuzuziehen sind, muß über den Befund ein besonderes, von den Letzteren mit zu vollziehendes Protocoll aufgenommen und darin die Zeit, zu welcher der Augenschein vorgenommen ist, bestimmt angegeben werden.

Der Regel nach muß dies gleich an dem nehmlichen Tage geschehen. Wird jedoch das Geschäft, wie z. B. bei Bonitirung der Ackerländerereien und bei Forstschätzungen, mehrere Tage fortgesetzt, so wird die Aufnahme des Protocolls darüber am zweckmäßigsten bis zum Schluß der Verhandlungen ausgesetzt. Auch bedarf es bei Sachverständigen, die selbst Beamte sind, und bei der Ausrichtung ihres Geschäfts diejenigen Kenntnisse in Anwendung bringen, welche zu ihrem Amtsberufe gehören, als Deconomie-Commissarien, Feldmesser, Baubedienten u. s. w. einer Seits der Commissarien aufzunehmenden Verhandlung über den Befund nicht; vielmehr ist es jenen zu überlassen, denselben selbst zu verzeichnen. Eben diesen Beamten kann auch in dem Falle, wenn ihnen noch andere Sachverständige, z. B. zur Bonitirung der zu vermessenden Feldmarken beigegeben sind, die Aufnahme der Verzeichnisse und Protocolle über den Befund überlassen werden. Wo jedoch die Leitung der Arbeiten von dergleichen zugegebenen Sachverständigen durch die Tax-Commissarien vorgeschrieben ist, müssen dieselben die Verhandlungen mit denselben am Schluß des Geschäfts jedenfalls durchgehen, und den Erfolg davon verzeichnen. Eben das muß wegen aller Ausstellungen geschehen, welche die Commissarien bei dem von den

których Kommissarze nie posiadają. W każdym przypadku, gdy obok Kommissarzy inni jeszcze znawcy przybrani być mają, znaleziony rezultat powinien być opisany w oddzielnym przez ostatnich wespół podpisać się mającym protokole, z wyraźnym w nim wymienieniem czasu, w którym rewizya naoczna miała miejsce.

Pospolicie nastąpić to zaraz tegoż dnia powinno. Jeżeli iednak czynność, n. p. przy bonitowaniu roli i przy szacowaniu lasów, więcey dni zabiera, naystosowniej będzie zostawić spisanie protokolu aż do ukończenia czynności. Także co do znawców, którzy sami są urzędnikami i przy uskutecznianiu swych czynności korzystają z należących do swego urzędowego powołania wiadomości, iako to Kommissarze Ekonomiczni, ziemiomiercy, budowniczo wie i t. d. nie jest potrzebnym ze strony Kommissarzy spisywanie protokolu względem znalezione go rezultatu, owszém opisanie tegoż im zostawić należy. Tymże urzędnikom nawet w razie przydania im innych ieszcze biegłych n. p. do bonitowania przemierzyć się mających pol, poruczone być może sporządzenie wykazów i protokolów względem znalezione go rezultatu. Gdzie iednak przepisano iest, aby Kommissarze szacujący kierowali robotami takowych przydanych biegłych, powinni z nimi protokoly na końcu czynności w każdym przypadku roztrząsać i wypadek tegoż roztrząśnienia oddzielnie opisać. Toż samo nastąpić powinno względem wszelkich zarzutów, które Kommissarze mają do uczy-nienia przy podanym przez biegłych

Sachverständigen angegebenen Befunde oder deren Gutachten zu machen haben.

§. 108.

Die Auswahl der bei dem Geschäfte zuzuziehenden Sachverständigen, bleibt lediglich Sache der Commissarien. Sind jedoch deren für gewisse Theile desselben in dem Kreise oder Distrikte ein für allemal bestellt und verpflichtet: so haben sie diese vorzugsweise zuzuziehen. Dies gilt insbesondere von den Boniteuren und Baubedienten.

§. 109.

Können die Commissarien der zur Ausrichtung ihres Geschäfts nöthigen Sachverständigen nicht habhaft werden, oder bedingen diese ihr Geschäft mit ungewöhnlichen Forderungen: so ist es dem Besitzer des abzuschätzenden Gutes zu überlassen, dergleichen Personen den Commissarien zur Genehmigung in Vorschlag zu bringen, und sich mit ihnen über ihre Belohnung zu einigen.

§. 110.

Auch die Auswahl der zu vernehmenden Zeugen, ist Sache der Commissarien. Sie können durch die eben angeordnete Information, schon zur Kenntniß von denjenigen Personen, die ihnen die befriedigendsten Aufschlüsse zu geben vermögen, und welchen sie dabei vorzugsweise vertrauen können, gelangen. Auf diese müssen sie daher auch ihre Wahl bei dem Untersuchungsgeschäfte richten. Sie haben insbesondere jede unnöthige Vermehrung der Zeugenzahl zu vermeiden, und es genügt der Regel nach, wenn die zu ermittelnde Thatsache durch zwei Zeugen bestätigt wird, die so geeignet sind, wie es eben

znalezionym rezultacie lub przy ich opiniach.

§. 108.

Wybor przybrać się mających do czynności biegłych należy iedynie do Kommissarzy. Jeżeli iednak dla pewnych oneyże części są w Powiecie lub Okręgu raz na zawsze ustanowieni i zowiązani biegli: tych przed innymi przybierać powinni. To się szczególniej rozumie o bonitatorach i budowniczych.

§. 109.

Jeżeli Kommissarze niemogą dostać potrzebnych do uskutecznienia ich dzieła znawców, lub jeżeli ci przesadzoney za swą pracę żądają nagrody, zostawić trzeba właścicielowi szacować się mających dóbr przedstawienie podobnych osób Kommissarzom do zatwierdzenia, i ugodzenie się z niemi o zapłatę.

§. 110.

Także wybor przesłuchać się mających świadków iest rzeczą Kommissarzy. Mogą oni tuż za pomocą przepisanej wyzey informacji powziąć wiadomość o tych osobach, które im nayspewniejszych wyjaśnień udzielić są w stanie i którym przed innemi zaufać mogą. Tych przeto przy uskutecznieniu śledstwa wybierać powinni. Unikać osobliwiey powinni wszelkiego niepotrzebnego pomnażania liczby świadków i popolicie dostatecznym iest stwierdzenie wysledzić się mającego factum przez dwóch świadków, posiadających własności, o których dopiero się wspomnia-

vorausgesetzt ist. Ergeben sich jedoch den Commissarien aus den Resultaten ihrer anderweitigen Ermittlungen, Zweifel gegen die Wahrheit ihrer Aussagen, so müssen sie sich dabei nicht beruhigen, sondern durch Vernehmung anderer Personen und Zusammenstellung der Zeugen, die Wahrheit zu erforschen alles Fleißes fortfahren.

§. 111.

Die zur Erforschung der Tatgrundlagen vernommenen Zeugen, sind am Schlusse ihrer Vernehmung durch den Landschafts-Syndicus, oder die statt seiner beauftragte Gerichtsperson (§. 202 der Creditordnung) mit dem gewöhnlichen Zeugeneide zu belegen.

§. 112.

Von der Verpflichtung zur Ablegung eines Zeugnisses, behufs der Tatraufnahmen, gelten die hierüber in der Prozeßordnung ertheilten Vorschriften. Weigert sich ein oder der andere Zeuge der Ablegung desselben oder des Zeugeneides, so muß er durch den ordentlichen persönlichen Richter dazu angehalten werden.

§. 113.

Wird die Edition von Documenten und Wirthschaftsregistern, die ein Dritter hinter sich hat, verweigert, so muß dem beteiligten Gutsbesitzer überlassen werden, den Inhaber auf deren Herausgabe, insofern er darauf aus besonderem Rechtsgrunde Anspruch hat, auf dem in den allgemeinen Gesetzen bezeichneten Wege anzuhalten. Die öffentlichen Behörden sollen sich aber nicht entziehen, den Schätzungs-Commissarien die bei ihnen nachgesuchten Mittheilungen zu machen.

10. Jeżeli zaś Kommissarze z rezultatów innych swych dociekań powezmą wątpliwości przeciw prawdzie ich zeznań; nie powinni na nich polegać, lecz iak nappilniey dochodzić prawdy przez badanie innych osób i konfrontacyą świadków.

§. 111.

Wysłuchani celem wysledzenia głównych zarysów taxy świadkowie mają na końcu ich badania złożyć zwyczajną dla świadków przysięgę przed Syndykiem Ziemskim, lub przed wyznaczoną na jego miejsce osobą sądową (§. 202. Regulaminu Kredytowego.)

§. 112.

Względem zobowiązania do złożenia świadectwa, w celu sporządzenia szacunku dóbr, służą zawarte w tey mierze w Ordynacyi Processowey przepisy. Jeżeli się kto wzbraniał złożenia świadectwa lub wykonania przysięgi świadeczney, powinien być do tego przez zwyczajnego osobistego sędziego zniewolonym.

§. 113.

Jeżeliby odmówiono wydanie dokumentów i regestrów gospodarskich, przez trzecią osobę posiadanych, zostawić należy interessowanemu właścicielowi dóbr, ażeby posiadającego oneż o wydanie ich, na ile zszególnego prawnego powodu ma do nich prawo, przepisana w powszechnych ustawach drogą przynaglił. Publiczne zaś Władze niepowinny się uchylać od czynienia Kommissarzom szacunkowym poszukiwanych u nich udzieleni.

§. 114.

Der Besitzer des abzuschätzenden Gutes darf die Vorlegung der von ihm erforderlichen Wirtschaftsregister und andere zur Aufklärung des Gegenstandes erforderlichen Nachrichten und Urkunden niemals versagen. Auch kann er sich erforderlichen Falls nicht entziehen, den Editionsseid zu leisten, und die von seiner Wissenschaft begehrten Auskünfte eidlich zu manifestiren.

Entspricht er den diesfälligen Aufforderungen nicht, so werden die Verhandlungen in diesem, wie in allen übrigen Fällen, wenn er den Commissarien die Beschaffung der Mittel zur ordnungsmäßigen Ausrichtung ihres Geschäfts versagt, abgebrochen, und seine Anträge wegen Befandbriefung seines Gutes, ohne Weiteres zurücklegt.

Ohne die dringlichste Veranlassung soll jedoch der Gutsbesitzer zur eidlichen Manifestation nicht aufgefordert werden.

§. 115.

Wiewohl es die Obliegenheit der Commissarien ist, dahin zu sehen, daß die Grundlagen der Taxe, nach den, den Gerichten vorgezeichneten Grundsätzen, zur Gewißheit gebracht werden, so können die beigebrachten Nachrichten doch deshalb, weil kein vollständiger Beweis darüber beigebracht worden, nicht verworfen werden. Es gelten vielmehr wegen deren Benutzung folgende Regeln:

§. 116.

Es ist nach dem innern Zusammenhange und andern Gründen der Wahrschein-

§. 114.

Posiedziiciel szacować się mających dóbr nie powinien nigdy odmówić przedłożenia żądanych od niego regestrów gospodarskich i innych do wyjaśnienia przedmiotu potrzebnych wiadomości i dokumentów. Nie może też w potrzebnym razie uchylić się od wykonania przysięgi wydawczej (juramentum editionis) i przysięgi manifestacyjney względem żądanych z iego wiadomości objaśnień.

Jeżeli nie odpowie podobnym wezwaniom, naówczas w tym, również iak we wszystkich innych przypadkach, w których odmawia Kommissarzom dostarczenie środków do porządnego uskutecznienia ich dzieła, zrywają się czynności i wnioski iego o zaciągnięcie na dobra iego listów zastawnych bez dalszego pytania na stronę się odkładają.

Wszakże bez naynagleyszego powodu nie ma właściciel dóbr być wzywany do wykonania przysięgi manifestacyjney.

§. 115.

Lubo powinnością jest Kommissarzy baczyć na to, ażeby główne zarzysy taxy według przepisanych sądownictwu zasad na pewności opartemi były, to wszelako złożone wiadomości z przyuczyny, iż dostatecznemi ni są wsparte dowody, odrzuconemi być nie mogą. Owszem względem korzystania z nich następujące zachować należy prawidła.

§. 116.

Rozpoznawać trzeba z wewnętrznego związku i innych cechę podobieństwa

lichkeit zu beurtheiln, ob und welche Glaubwürdigkeit den, wenn auch nicht vollständig erwiesenen Thatsachen, beizumessen ist. So können z. B. Wirthschaftsregister, welche der Gutsbesitzer selbst, oder dessen Wirthschaftsbedienten geführt haben, wenn sie das Gepräge der Sorgfalt und Genauigkeit an sich tragen, für beweisend angenommen werden; besonders gilt dies von den Fällen, wenn sie auf lange Zeit zurückgehen, von verschiedenen Besitzern oder andern Personen fortgeführt, auf beilegte Manualien und Rückrechnungen mehrerer zur Rechenschaft über den Gegenstand berufenen Wirthschaftsbedienten, gegründet sind, und in allen zugehörigen Theilen Uebereinstimmung und Zusammenhang ist. So können ferner die Aussagen einzelner Zeugen, wiewohl ihren Zeugnisse vor Gericht deshalb, weil es nur ein Zeuge ist, der diese Thatsache bekundet, und überdies zu dem Gutsbesitzer im Dienstverhältnisse steht, nicht vollständig beweisende Kraft beizulegen wäre, doch für genügend angenommen werden, wenn dieselben in andern Umständen ihre Bestätigung finden, und der Zeuge sonst vollständig unterrichtet, genau und treu in seinen Angaben erscheint.

§. 117.

Ergiebt sich aber ein Widerspruch unter den Beweisstücken, deren Grund zur Bekräftigung des einen oder des andern nicht aufzuklären ist, so muß diejenige Angabe angenommen werden, aus welcher der geringste Ertrag hervorgeht.

§. 118.

Weichen die Angaben mehrerer zur

prawdy noszących na sobie powodów, czyli i ile przyjąć można wiarogodności faktów, chociaż nie dostatecznie udowodnionych. Tak n. p. rejestra gospodarskie, prowadzone przez samego właściciela lub jego ekonoma, skoro noszą na sobie znamię staranności i ścisłości, mogą być za dowód przyjęte; rozumie się to szczególniej o przypadkach, gdy też rejestra sięgają odległego czasu, prowadzonę były od rozmaitych possessorów lub innych osób i oparte są na dołączonych manualach i szczegółowych rachunkach kilku do zdania sprawy w przedmiocie toczącym się wezwanych oficyalistów gospodarczych i we wszystkich należących częściach iednoznaczność i związek się znajduie. Podobnie zeznania pojedynczych świadków, chociażby świadectwo ich przed sądem dla tego, że ieden tylko jest świadek, który factum to zeznaie, i nadto w związkach służbowych względnie dziedzica zостаie, zupełnie dowodzącey mocy nie miało, wszelako przyjęte bydz mogą za dostateczne, skoro też zeznania w innych okolicznościach znajduią potwierdzenie, i świadek z resztą dokładnie rzeczy świadomym, akuratywnym i wiernym w swych zeznaniach się okazuie.

§. 117.

Jeżeli zaś pokaże się sprzeczność między dowodami, których powody na poparcie iednego lub drugiego wyjasnionemi być nie mogą, przyjąć należy to podanie, z którego najmniejszy dochód wynika.

§. 118.

Jeżeli podania kilku do ocenienia ied-

Würdigung eines und des nehmlichen Gegenstandes berufenen Sachverständigen von einander ab, und kann durch Zusammenstellung und nähere Erörterung ihrer Gründe, keine Einigung noch eine weitere, die eine oder die andere Meinung bekräftigende Aufklärung bewirkt werden, so muß ein aus den verschiedenen Angaben gezogener Mittelfaß angenommen, und, wo auch dieses Auskunftsmittel nicht stattfindet, diejenige Angabe zum Grunde gelegt werden, welche für die Taxe das kleinste Resultat ergibt.

§. 119.

Wenn folchergestalt die Grundlagen der Ertragsanschläge und Taxe festgestellt sind, gehen die Commissarien zur Fertigung und Zusammenstellung der Taxe über.

Es ist keinesweges erforderlich, daß diese Arbeit schlechterdings bis zum Schlusse aller vorbereitenden Verhandlungen ausgefest wird. Im Gegentheil ist es ganz zweckmäßig, und es wird den Commissarien mannigfaltige Hülfsmittel, zur Aufklärung bei den vorbereitenden Verhandlungen darbieten, wenn sie sogleich, als eine oder die andere Rubrike zur Verhanschlagung reif ist, dazu übergehen. Selbst wenn es noch an der Ermittlung einer oder der andern Thatsache fehlt, die wichtigsten Materialien aber schon in Bereitschaft sind, werden sie unter Annahme einer wahrscheinlichen Voraussetzung, immer mit Nutzen zu einem vorläufigen Ueberschlage schreiten können. — Ueberhaupt kann es ihnen nicht genug empfohlen werden, bei den Verhandlungen über die Grundlagen der Taxe immer den Kalkül des endlichen Resultats ins Auge zu fassen, und mit Hülfe desselben die Thatsachen gleich bei ihrer ersten

dnego i tegoż samego przedmiotu powołanych biegłych różnią się pomiędzy sobą, i jeżeli za pomocą konfrontacyi i bliższego powodów ich roztrząśnienia nie można uzyskać zgodności, ani dalszego jedno lub drugie zdanie stwierdzającego wyjaśnienia; przyjąć należy wyprowadzony ze wszystkich różniących się podań średni stósunek, a gdzieby i ten środek wyjaśnienia nie miał miejsca, wzięść się ma za zasadę to podanie, z którego najmniejszy dla taxy pokazuje się rezultat.

§. 119.

Po ustanowieniu w ten sposób głównych zarysów anszlagów przychodowych i taxy, przystępują Kommissarze do ułożenia taxy.

Nie iest bynajmniey potrzebném, zostawiać koniecznie tę robotę aż do ukończenia wszystkich przygotowawczych czynności. Owszém zupełnie to celowi odpowiada, i postrechy Kommissarzom wielorakie środki pomocnicze do wyjaśnienia przy działaniach przygotowujących, gdy natychmiast, skoro ta lub owa rubryka zupełnie do anszlagowania iest przysposobioną, takoweż przedsięwiorą. Nawet gdy ieszcze brakuie wysledzenia tego lub owego factum, nayważniejsze zaś materyały są już w pogotowiu, będą mogli za pomocą podobney do prawdy prezumeyi z korzyścią przystąpić do sporządzenia tymczasowego ryczałtowego wykazu intraty. Zgoła niemożna im dosyć polecić, ażeby przy działaniach tyczących się głównych zarysów taxy zawsze mieli w uwadze wypadek ostateczney rachuby, i za pomocą onegoż okoliczności zaraz przy pierwszém ich

Aufnahme und Entwicklung auf ihren Zusammenhang und ihre Uebereinstimmung mit andern schon bekannten Verhältnissen zu controlliren.

§. 120.

Die im §. 25 verordnete Vernehmung der Boniteurs ist auszuführen, bis die Commissarien ihre Berechnung zugelegt haben.

§. 121.

Wenn die Commissarien ihre Taxe vollendet haben, ist solche dem sie veranlassenden Gutsbesitzer zur Erklärung vorzulegen. Macht er bei derselben Erinnerungen, und finden die Commissarien solche nicht ohne Grund, so müssen sie sich um möglichste Aufklärung derselben bemühen, und nach dem Erfolge die Taxe berichtigen. Erscheinen ihnen dieselben aber grundlos, so haben sie den Abschluß des Geschäfts durch weitere Verhandlung mit dem Gutsbesitzer nicht aufzuhalten.

§. 122.

Was endlich die im §. 95 gedachte Theilung des Geschäfts unter die Mitglieder der Schätzungs-Commission anlangt, so müssen die im §. 97 bemerkten Geschäfte von sämtlichen Commissarien gemeinschaftlich vorgenommen, und eben so die Beschlüsse über die Glaubwürdigkeit und Annahme der bei der Taxe zum Grunde zu legenden Thatsachen, und die Taxe selbst von ihnen gemeinschaftlich erwogen und festgesetzt, etwanige Meinungsverschiedenheiten aber in dem darüber aufzunehmenden Protokolle zur Sprache gebracht werden.

Das im §. 103 gedachte Informationsprotocoll, kann zwar von einem oder dem andern ausgearbeitet, es muß aber von

dochodzeniu i rozwiązaniu ze względem na ich związek i zgodność z innemi znami już stósunkami skontrolowali.

§. 120.

Przepisane w §. 25 słuchanie bonitorów wstrzymać należy, dopóki Kommissarze rachuby swej nieukończą.

§. 121.

Ukończona przez Kommissarzy taxa ma być przelożoną do deklaracyi właścicielowi dóbr, który o nią wnosil. Jeżeli poczuyi monita, i Kommissarze znajdą ie nie być bez zasady; starać się powinni o naydokładnieysze ich wyjaśnienie, i w miarę wypadku taxę sprostować. Jeżeli im się zaś bezzasadnemi okazą, nie powinni wstrzymywać zakończenia czynności dalszém z właścicielem dóbr traktowaniem.

§. 122.

Co się nareszcie tyczy wzmiankowanego w §. 95 podziału czynności między członków Kommissyi szacunkowey: wyrażone w §. 97 czynności powinny być przez wszystkich Kommissarzy wspólnie przedsięwzięte, i podobnież uchwały względem wiarogodności i przyjęcia wziąć się mających za zasadę taxy faktów i samaż taxa wspólnie przez nich rozważone i ustanowione, a iakiekolwiek zdań różnice w spisać się mającym w tey mierze protokole wytknięte.

Pomieniony w §. 103 protokół informacyjny może być wprawdzie przez iednego ułożony, lecz powinien być przez wszystkich przyrzany, starannie roztrzą-

allen durchgesehen, sorgfältig geprüft, und vor der Vollziehung desselben alles das, was einem oder dem andern zur Bervollständigung der Uebersicht noch nöthig scheint, beigebracht und nachgetragen werden.

Die im §. 100 erwähnte Erörterung, imgleichen die Vernehmung der Zeugen und Sachverständigen, ist hauptsächlich das Geschäft des zuzuziehenden Justizbedienten; jedoch müssen diese Vernehmungen immer unter der Mitwirkung des zweiten Commissarius, oder wenn ihrer mehrere sind, doch eines derselben vorgenommen werden.

Im übrigen müssen sich die Commissarien in die vorkommenden Geschäfte dergestalt theilen, und dabei gegenseitig unterstützen, daß das Geschäft ohne Unterbrechung und mit dem mindesten Zeitverluste zu Ende gebracht werde.

V. Von der Bildung der Special-Tar-Grundsätze.

§. 123.

Die Special-Tar-Grundsätze werden durch Distriktscommissarien in Vorschlag gebracht, von einer Departements-Commission durchgesehen, und zu einem Generalwerk vereinigt, in welchem das Gleichartige zusammengefaßt wird, die vorkommenden Verschiedenheiten aber in der Folgeordnung der General-Tar-Grundsätze bei jedem Punkte mit Beziehung der Distrikte, in welchen sie Anwendung finden, besonders anzugeben sind, und dieses Generalwerk wird mit den erläuternden Bemerkungen dem Ministerium des Innern zur Genehmigung eingereicht.

sniony, i przed podpisaniem onegoż, powinno być wszystko, co się iednemu lub drugiemu do uzupełnienia obrazu potrzebném ieszcze zdaie, wniesioném i dodatkowo wyrażoném.

Wspomnione w §sie 100 wyiaśnienie, niemniej sluchanie świadków i znawców iest szczególniey czynnością przybrać się mającey sądowej osoby; te atoli badania dziać się powinny zawsze przy współdziałaniu drugiego Kommissarza, lub gdy ich więcej, iednego z pomieędzy nich.

Zresztą powinni Kommissarze wypadające czynności tak pomiędzy siebie dzielić i nawzaiem się w tychże wspierać, aby dzieło bez przerwy i z najmniejszym czasem zmitręzeniem do skutku przywiedzioném zostało.

V. O utworzeniu szczególnych zasad szacowania.

§. 123.

Szczególne zasady szacowania dóbr proponują Kommissarze okregowi, przezierrae wyznaczona tym końcem Kommissarya Departamentowa i tworzy z nich iedno ogółowe dzieło; mieszcząc w niem w związku wszystko, co się na iednostayności zasadza, i wytykaiąc zosobna zachodzące różnice w kolejnym porządku ogólnych zasad szacunkowych przy każdym punkcie z wymienieniem okregów, w których przystósowanie znaydują; to ogółowe dzieło podae się objaśniającemi uwagami Ministerstwu spraw wewnętrzných do zatwierdzenia.

§. 124.

Die Departements-Commission wird aus drei, von dem gedachten Ministerium des Innern, ernannten Commissarien, und eben so viel Abgeordneten derjenigen Grundbesitzer bestehen, welche sich zur Errichtung des Creditsystems vorläufig einigen werden. Behufs der Auswahl dieser Abgeordneten, werden die Kreise des Departements in drei geographisch zusammenhängende Bezirke getheilt werden. Die Landrätthe der Kreise eines Bezirks bringen, nach Rücksprache mit den am meisten begüterten Theilnehmern, jeder drei Candidaten in Vorschlag, mit denen sie sich zuvor darüber verständigen, daß sie den Auftrag, wenn die Wahl auf sie fällt, anzunehmen bereit sind. Sie senden ihre Vorschläge an denjenigen unter ihnen ein, welcher ihnen dazu von den Königlichen Commissarien zum Departements-Commissarius bezeichnet wird. Dieser fertiget jedem Landrath des betreffenden Distrikts, die Liste der Candidaten zu. Jeder Landrath läßt dann in einer Versammlung der verbundenen Gutsbesitzer seines Kreises, über sämtliche Candidaten abstimmen, verzeichnet die Zahl der jedem gegebenen Stimmen, und sendet die Liste darüber an den vorgedachten, von den Königlichen Commissarien bezeichneten Landrath. Derjenige von den Candidaten, welcher die meisten Stimmen aus allen zu einem Bezirke vereinigten Kreisen erhalten hat, und den Königlichen Commissarien anzuzeigen ist, geht auf Einladung der letztern als Abgeordneter zu der Departements-Commission.

§. 124.

Kommissya Departamentowa składać się będzie z trzech przez pomienione Ministerstwo spraw wewnętrznych mianowanych Kommissarzy, i z tyluż Delegowanych ze strony właścicieli dóbr ziemskich, którzy się w celu zaprowadzenia Systematu Kredytowego uprzędnio połączą. Końcem wyboru tych Delegowanych podzielone będą Powiaty Departamentu na geograficznie w styczności zostające okręgi. Radzce Ziemiańscy iednego okręgu, zniósłszy się z naywięcey dóbr posiadającymi członkami, podaia każdy po trzech Kandydatów, z którymi porozumieia się wprzód względem gotowości przyięcia polecenia, skoro wybór na nich padnie. Przesyłaia oni propozycye swe do tego z pomiędzy nich, którego im tym końcem Królewski Kommissarz wskaże. Ten posyła każdemu Radzey Ziemiańskiemu właściwego okręgu spis Kandydatów. Każdy Radzca Ziemiański podaie potém na zebraniu połączonych właścicieli dóbr ziemskich swego Powiatu pod wotowanie wszystkich Kandydatów, zapisuie liczbę danych każdemu kresiek, i przesyła spis w tey mierze pomienionemu wyżej ze strony Kr. Kommissarza oznaczonemu Radzey Ziemiańskiemu. Ten z poczetu Kandydatów, który naywięcey miał galek ze strony wszystkich w ieden obwód połączonych Powiatów, i Królewskim Kommissarzom doniesionym być powinien, udaie się na wezwanie ostatnich iako Delegowany do Kommissyi Departamentowey.

§. 125.

Diejenigen beiden Candidaten des Distrikts, welche nächst dem Abgeordneten zur Departements-Commission, die meisten Stimmen erhalten haben, vereinigen sich mit diesem darüber, in wie viel Distrikte der Bezirk behufs der Bildung der Distrikts-Commissionen einzutheilen ist, und welche Güter denselben zuzuschlagen sind; dabei haben dieselben darauf zu sehen, daß diejenigen geographisch arrondirten Gegenden, in welchen einerlei Verhältnisse stattfinden, zu einem Distrikte vereinigt werden. Dehnen sich die gleichartigen Verhältnisse über die Grenzen ihres Bezirks aus, so haben sie sich mit den Abgeordneten des benachbarten Bezirks darüber zu einigen, daß die betreffenden Güter zu einem Distrikte vereinigt werden.

§. 126.

Sie wählen ferner für jeden Distrikt fünf in demselben angeessene Gutsbesitzer aus, welche unter dem Vorsitze des von diesen selbst durch Stimmenmehrheit dazu erwählten Mitgliedes die Distrikts-Commission bilden, vereinigen sich mit denselben wegen der auf sie gefallenen Wahl, und zeigen solche der Departements-Commission an.

§. 127.

Die Distrikts-Commissionen und Departements-Commissionen bleiben so lange in Thätigkeit, bis die Special-Largrundsätze die Genehmigung des Ministeriums erhalten haben, um nach Einreichung ihrer Vorschläge alle nachträglichen Erklärungen und Erläuterungen zu geben, welche beziehungsweise von den Departements-Commissionen oder dem Ministerium noch nöthig befunden werden mögten.

§. 125.

Ci dwaj Kandydaci okręgu, którzy obok Delegowanego do Kommissyi Departamentowey naywięcey mieli wotów, porozumiewaią się z tymże, na ile okręgów obwód celem utworzenia Kommissyi okręgowych ma być podzielonym, i które dobra maią być do nich wcielone; bacząc na to, ażeby te geographicznie zaokrąglone okolice, w których iednakowe maią mieysce stósunki, w ieden okrąg połączone były. Jezeli iednostayne stósunki rozciągaią się po za obręby ich okręgu, znieść się maią z Delegowanemi zaścienego okręgu względem połączenia dotyczących dóbr w ieden okrąg.

§. 126.

Obieraią daley dla każdego okręgu po pięciu osiadłych w nim właścicieli ziemskich, którzy pod pierwszeństwem obranego przez nich samych większością głosów członka, Kommissyą okręgową kształcą, znoszą się z nimi względem spadłego na nich wyboru, i donoszą o nim Kommissyi Departamentowey.

§. 127.

Kommissye Okręgowe i Kommissya Departamentowa pozostaią w urzędowaniu aż do zatwierdzenia przez Ministerstwo szczególnych zasad szacunkowych, ażeby po podaniu swych projektów udzielać mogły wszelkich późniejszych tłumaczeń i wyiaśnień, którychby resp. Kommissye Departamentowe lub Ministerstwo potrzebę ieszcze uznały.

§. 128.

In den Special-Lagergrundrissen müssen vor allem die besonderen Distrikte und Gegenden, welche dabei unterschieden werden, unter fortlaufenden Nummern und mit namentlicher Angabe derjenigen Güter, welche die Grenzlinie beziehungsweise der Distrikte und der Gegend bilden, sorgfältig und genau bezeichnet werden.

§. 129.

Für jeden Distrikt werden von den Distrikts-Commissionen die geringsten Normalpreise für Weizen, Roggen, große und kleine Gerste, Hafer, Erbsen und Buchweizen von der Departements-Commission vorgeschrieben werden. Die Grundlage derselben giebt der Roggen, und der niedrigste Saß desselben ist funfzehn Egr. für den Scheffel. Dieser niedrigste Saß findet auf diejenigen Distrikte Anwendung, in deren Hauptmarktort der Marktpreis des Roggens gewöhnlich am niedrigsten steht. Für die zu andern Marktorten gehörigen Distrikte, wird derselbe im Verhältnisse des größern Roggenpreises erhöht. Die Normalpreise der übrigen Getreidearten, werden nach dem Verhältnisse ihres Marktpreises zu dem des Roggens, an dem Marktorte der betreffenden Gegend festgesetzt. Die in Rechnung kommenden Marktpreise sind die des Martintermins im Durchschnitt der letzten dreißig Jahre. Welche Orte als Hauptmärkte, und für welche Distrikte sie als solche anzunehmen sind, darüber vereinigt sich die Departements-Commission mit den betreffenden Regierungen. Von diesen werden ihr auch die Nachweisungen der Marktpreise jener Orte zugefertigt werden.

§. 128.

Wszczególnych zasadach taxy powinny przedewszystkiem szczególne okręgi gi i okolice, które w nich różnicę stanowią, pod kolejnymi numerami i z imienném wyrażeniem tych dóbr, które linią graniczną resp. okręgów i okolicy kształcą, starannie i dokładnie być oznaczone.

§. 129.

Kommissya Departamentowa przepisuie Kommissyom okręgowym na każdy okrąg najmniejsze normalne ceny pszenicy, żyta, wielkiego i małego ięczmienia, owsa, grochu i tatarski. Zasadę ich stanowi żyto, a najniższa zasadowa jego cena przyimuie się na piętnaście groszy za szefel. Ta najniższa pozycya znayduie przystósowanie w tych okręgach, w których główném mieście targowém cena targowa zwyczajnie bywa najniższą. Względem okręgów należących do innych miaysc targowych podwyższa się w miarę większey ceny żyta. Ceny normalne innych gatunków zboża stanowią się według stósunku targowey ich ceny do żyta w targowém mieście dotyczącey okolicy. Ceny targowe podczas S. Marcina z przecięcia ostatnich trzydziestu lat biorą się za zasadę. Które miasta iako główne miasta targowe, i dla których okręgów iako takie przyiętemi być maia, porozumiewa się w tém Kommissya Departamentowaz dotyczącemi Regencyami. Od tych odbierać także będą wykazy cen targowych wspomnionych miast.

§. 130.

Die Distrikts-Commissionen aber haben zu bestimmen, für welche Gegenden die ihnen aufgegebenen niedrigsten Preise zu erhöhen sind. Hinsichtlich derjenigen Güter, welche von dem Hauptmarktorte über zwei Tagereisen, jede zu fünf Meilen gerechnet, entfernt liegen, behält es bei dem niedrigsten Preise lediglich sein Bewenden. Für diejenigen, welche nur eine Tagereise von dem Marktorte entfernt sind, wird derselbe um ein Sechzehnthel, darüber aber bis zwei Tagereisen, um ein Zwei und Dreißigtheil erhöht.

§. 131.

Ob, und für welche andere Gegenstände Normalpreise festzusetzen sind, bleibt dem Ermessen der Distrikts-Commissionen vorbehalten. Die Bildung derselben erfolgt in diesem Falle nach der im §. 5 der General-Taggrundsätze vorgeschriebenen Bestimmung.

§. 132.

Ein Hauptgegenstand der Special-Taggrundsätze ist die Beschreibung der in jedem Distrikte vorkommenden Ackerbodenarten, und die Auseinandersetzung derselben in die ihren Werth bezeichnenden Klassen.

§. 133.

Die Bestimmung der Ackerbodenarten erfolgt nach der Natur und den Eigenschaften der Erdart, welche aus dem Verhältnisse ihrer Bestandtheile hervorgeht. Die hier in Betracht kommenden Bestandtheile sind Thon, Sand, Kalk und Gewächs- oder Moder-Erde (Humus) die sich fast in jedem Boden, aber in sehr verschiedenen Verhältnissen befinden.

§. 130.

Kommissarze zaś okręgowi mają postanowić, względem których okolic oznajmione im najniższe ceny kwalifikują się do podwyższenia. Względem tych dóbr, które od głównego miejsca targowego odległemi są przeszło dwa dni drogi, każdą po pięć mil rachuiąc, pozostaie się przy najniższey cenie. Względem odległych tylko o ieden dzień drogi od miejsca targowego podwyższa się o $\frac{1}{16}$ część. nad tę zaś aż do dwóch dni drogi o $\frac{1}{32}$ część.

§. 131.

Czyli i względem których innych przedmiotów ustanowione być mają normalne ceny zostawia się uznaniu Kommissyi okręgowych. Tworzą się w tym przypadku według przepisanego w §. 5 ogólnych zasad taxonomy postanowienia.

§. 132.

Opisanie znajdujących się w tymże okręgu gatunków ziemi rolney i podział ich na właściwe co do ich wartości klasy, głównym iest szczególnych zasad taxonomy przedmiotem.

§. 133.

Gatunki gruntów rolnych oznaczają się według natury i własności gatunku ziemi, który iest skutkiem składających się części. Części składowe, na które tu względ mieć należy, są: glina, piasek, wapno i ziemia roślinna czyli humus, które niemal w każdey ziemi, w rozmaitych atoli stósunkach, znajdują się.

Nach diesen Verhältnissen und den hervorstechenden Eigenschaften dieser Bestandtheile, unterscheidet man folgende Bodenarten;

- a) Thonboden,
- b) Lehm- und Letterboden,
- c) Mergelboden,
- d) sandiger Lehmboden,
- e) lehmhaltiger Sandboden,
- f) Sandboden schlechthin,
- g) Kalk- oder Kreideboden,
- h) schwarzer Moderboden,
 1. fruchtbar milder,
 2. torfartiger,
 3. moriger.

§. 134.

Für diejenigen, welche von der agronomischen Zerlegung des Bodens einen Begriff haben, wird hier bemerkt, daß verstanden werde:

- a) unter Thonboden solcher, der zwei und vierzig Prozent und darüber an fettem Thone, oder sechszig Prozent und darüber an magerem Thone enthält;
- b) unter Lehm Boden solcher, der von beiden Arten des Thons weniger, jedoch nicht unter fünf und dreißig Prozent fetten, und nicht unter vierzig Prozent magern Thons enthält;
- c) unter Mergelboden solcher Thon- und Lehm Boden, der über 8 Prozent Kalk enthält;
- d) unter sandigem Lehm Boden solcher, der nicht mehr als fünf und siebenzig Prozent Sand enthält;
- e) unter lehmhaltigem Sandboden solcher der nicht mehr als fünf und achtzig Prozent Sand hat;

Według tych stósunków, i górujących własności tychże części składowych, rozróżniaią się następujące gatunki gruntów:

- a) gliniasty twardy;
- b) gliniasty lekki i rędzinny;
- c) marglowy;
- d) piasczysto - gliniasty;
- e) gliniasto - piaszczysty;
- f) piaszczysty;
- g) wapienny lub kredowy;
- h) czarnoziem łąkowy.
 1. żyzny lekki;
 2. turfowy;
 3. bagnisty.

§. 134.

Dla posiadających znać rolniczchemicznego rozkładu ziemi nadmieniam się tu, iż się rozumie pod nazwiskiem:

- a) gliniasty twardy, grunt taki który zawiera 42 i więcej procentu tłustey, lub 60 i więcej chudey gliny;
- b) gliniasty lekki, który z obydwóch gatunków gliny mniej, przecież nie mniej iak 35 proC. tłustey, a 40 chudey gliny posiada;
- c) marglowy, taki z powyższych dwóch gatunków, który więcej iak 8 proC. wapna w sobie zawiera;
- d) piasczysto-gliniasty, który nie więcej iak 75 proC. piasku posiada;
- e) gliniasto-piaszczysty, który nie więcej iak 85 proC. piasku trzyma;

- f) unter ackerbarem Sandboden schlecht-
hin solcher, der doch nicht über vier
und neunzig Prozent Sand hat;
- g) unter Kalk- oder Kreideboden solcher,
in welchem die Eigenschaften des Kalks
hervorstechend werden, und den Thon
überwiegen; und
- h) unter Moderboden solcher, dessen ver-
brennliche Theile die zugemischten Er-
den so weit überwiegen, daß die Ei-
genschaften der letztern dadurch auf-
gehoben werden. Die Güte und Frucht-
barkeit des letztern stimmt mit der
Auflösbarkeit seines Moders und meh-
rern oder mindern Abwesenheit von
Säuren oder gefäurten Eisens über-
ein.

Die in die Sinne fallenden Eigenschaf-
ten der vorgedachten Ackerbodenarten sind
in den folgenden §§. angegeben.

§. 135.

Thonboden. Dieser ist stark gebunden,
zähe, strenge, im feuchten Zustande schlüp-
frig, anklebend an Pflug und Egge, auf
dem Schnitte blinkernd, fettartig und
ohne Rauheit anzufühlen, durch Druck
sich noch stärker verballend, im trockenen
Zustande zusammen gezogen, rissig erhär-
tet. Im Bruch ist er würflich oder blätt-
richt und glatt. Ohne künstliche Lockerung
ist er undurchdringlich vor der Luft, das
Wasser nicht durchlassend. Seine Bear-
beitung und Bestellung ist schwierig, nur
im mäßigen Feuchtigkeitszustande ausführ-
bar, und er erfordert dennoch eine sehr
fleißige, die aber gehörig vollführt, zu Be-
förderung seiner Fruchtbarkeit sehr wirksam
ist. Man nennt ihn, wenn er in gehörige
Kultur gesetzt ist, und genugsam Wasser-

- f) rolny wskroś piaszczysty, który prze-
cież nie ma nad 94 proC. piasku;
- g) wapienny, czyli kredowy, w któ-
rym własności wapna góruią, i przy-
tłumiaią własności gliny;
- h) czarnoziem łąkowy, w którym czę-
ści palne tak dalece nad znaydują-
cemi się w nim ziemiami góruią,
iż własności ostatnich zupełnie zno-
szą. Dobroć i żyźność ostatniego
zawisła od łatwiejszey rozpuszczal-
ności części bagnistych, i od więk-
szey lub mniejszey ilości kwasu, lub
nadkwasu żelaza.

Pomienionych gatunków ziemi wła-
sności, które za pomocą zmysłów roz-
poznać można, wyrażone są w następu-
jących §§.

§. 135.

Grunt gliniasty twardy. Jest ści-
sły, gleiowaty, mocny; w stanie mokrym
lipki, przylgniwa do pługą i brony, w
odkroiu łskniący; tłusty, w dotknięciu
łagodny, przez ściśnienie tém mocniej
skupiający się, w stanie suchym spiekły,
pękający; w łamaniu iest kostkowaty,
lub liściowaty i gładki; bez sztucznego spul-
chnienia, ani go powietrze nieprzeymu-
ie, ni też woda nie przesaczy; uprawa
onegoż iest trudną, i tylko podczas umi-
arkowanej wilgoci wykonalną, a prze-
cież wymaga bardzo starannej, która,
gdy dostatecznie skuteczniona, nader
płodność iego pomnaża. Grunt ten, gdy
w przynalezityey iest kulturze, i dobrze
osuszony, nazywa się w właściwem zna-
czeniu pszennym, w przeciwnym zaś

abzug hat, Weizenboden im eigentlichsten Verstande. Im entgegengesetzten Falle aber heißt er kalter Haferboden.

§. 136.

Lehmboden. Dieser im Verhältniß der Thontheile mit mehrerem Sande, oft auch mit einigen Kalktheilen gemischte Boden ist minder zähe, in feuchtem Zustande minder klebrig, rauher zwischen den Fingern anzufühlen, aber dennoch sehr gebunden und anhänglich. Im trockenen Zustande wird er zwar hart, ist aber doch eher zu brechen, wenn er gleich schwer zu Pulver zerfällt. Im Bruche ist er körnig, er trocknet schneller ab, und beharret länger in einem der Bearbeitung günstigen Zustande, welche überhaupt leichter ist. Ist er trocken, verhärtet, so zieht er die Feuchtigkeit schneller an sich, und zerfällt dann besser in Pulver, vorzüglich, wenn er einige Kalktheile enthält. Wasser und Luft durchdringen ihn leichter.

Eine Abart davon ist der Letterboden, dessen Thon mit besonders feinem kaum durch Abschwenmen zu trennenden Sande gemischt ist. Er fließt im feuchten Zustande leicht auseinander, so daß keine Furchen in ihm stehen und seine Oberfläche durch Regen ganz platt gemacht wird. Er trocknet auf seiner obersten Fläche leicht aus, und verschalt sich, ungeachtet er einen Zoll tiefer noch sehr naß ist und später austrocknet. Trocken ist er hart, zugleich aber sehr staubig.

Wenn der Thon durch stärkern Kalkzusatz bei wenigerem Sande die Mürbigkeit des Lehmbodens erlangt; so heißt er Mergelboden. Er gleicht im Außern dem Lehm- oder Letterboden, zeigt sich aber, wenn er

raze, zowie sie zimnym owsianym gruntem.

§. 136.

Grunt gliniasty lekki. Grunt ten obeymujący w stósunku do gliny więcey części piaszczystych, a często nawet nie-
iaka ilość wapna, iest mniey gleiowaty, w stanie mokrym mniey przylepny, surowszy w dotknięciu, przeciez nader zwięzły i lipki. W stanie suchym iest wprawdzie twardy, atoli łatwieyszy do rozbicia, lubo także z trudnością się rozkrusza. W łamaniu iest ziarnkowy, łatwiey osycha, i trwa dłużej w stanie dogodnym do uprawy, która w ogólności iest łatwieyszą. Gdy suchy, spieczony, prędzey napawa się wilgocią i kruszeie tém łatwiey; szczególniey gdy niektóre części wapna w sobie zawiera. Woda i powietrze łatwiey go przeymuia.

Podgatunek tegoż gruntu iest grunt rędzinny, którego glina z tak mialkim piaskiem iest połączona, iż go zaledwie przez spławienie odłączyć można. W stanie mokrym tak łatwo rozlewa się, iż skib rozpoznać niemożna, a deszcz powierzchnią iego zupełnie równa. Powierzchnia onegoż prędko wysycha, pomimo, iż cal ieden głebiey iest ieszcze bardzo mokry, i dopiero późniey wysycha. W stanie suchym iest twardy, ale oraz bardzo pelkowaty.

Kiedy grunt gliniasty twardy, posiadając mniey piasku, a przez znaczną ilość wapna równa się w pulchności lekkiemu gliniastemu, wówczas nazywa się marglowym. Z powierzchności po-

mit Wasser angerührt ist, und Säure darauf gegossen wird, durch ein starkes Aufbrausen an; er läßt überflüssige Feuchtigkeit leichter stehen, und zieht die nothdürftige mehr an.

Wenn er bei sehr trockner und warmer, besonders auf Nässe folgender Witterung gleich sehr hart wird, so zerfällt er doch, wenn in der Atmosphäre einige Feuchtigkeit entsteht.

Diese Bodenarten tragen zwar mit besserem Erfolge Weizen; jedoch sind sie in der Witterung zum Roggen eben so gut geeignet. Vornehmlich geräth aber die Gerste darauf, und man kann sie daher mit Recht starken Gerstenboden nennen; jedoch werden sie, besonders in solchen Gegenden, wo man keinen strengerer Boden hat, auch Weizenboden genannt.

§. 137.

Sandiger Lehm Boden heißt derjenige, welcher durch einen größern Antheil vom Sande mürbe ist, dem Pfluge und der Egge selten widersteht, an Nässe gewöhnlich nicht leidet oder auch nicht zu leicht ausdörft. Er ist noch gebunden, bildet Klöße und kann sich, wenn auf Nässe warme Dürre folgt, einigermaßen, jedoch nicht unbezwinglich erhärten.

Er heißt Gerstenboden, und wo man den strengen Lehm Boden so nennt, lockerer oder schwächerer Gerstenboden. Er kann wohl Weizen bei richtiger Behandlung und günstiger Witterung ergiebig tragen; doch ist er für Roggen sicherer.

dobien on do gruntu gliniastego lekkiego, lub do rędzinnego, odznacza się atoli przez mocne burzenie, gdy na rozpuszczony w wodzie kwas się nalewa; zatrzymuje on łatwiej zbytęcną wilgoć i prędzey potrzebną przyciąga z powietrza.

Jeżeli w zbyt suchej i gorącej porze, szczególniej po mokrym czasie, nadto stwardnie, to przecież łatwo się rozkrusza, skoro powietrzokrąg nabierze cokolwiek wilgoci.

Lubo gatunki te ziemi rodzą obficiey pszenicę, to przecież w ozminie i żyto równie dobrze na nich się udaie. Szczególniej zaś bujne wydaia żniwa ięczmienia. Dla tego słusznie można ie mocnym ięczmiennym gruntem nazywać. Atoli, szczególniej tam, gdzie niemasz mocniejszego gruntu, nazywaią go także pszennym.

§. 137.

Piasczysto-gliniasty. Zowie się ten grunt, który przez większą ilość piasku pulchny iest, strudna bronie i plugom znaczny daie odpór, mokrść mu nieszkodzi, i nie łatwo wysycha. Przecież iest ieszcze dosyć ścisły, grupi się, i gdy po porze mokrej susza i ciepło nastąpi, może poniekąd stwardnąć, iednakowoż nigdy tak bardzo, by go rozkruszyć niemożna.

Zowie się on grunt ięczmienny, a gdzie grunt mocny gliniasty nosi to nazwisko, tam go nazywaią pulchniejszym czyli lekkiejszym ięczmiennym. W porze sprzyażney, i gdy dobrze doprawiony, wydaie on obficie pszenicę; atoli pewniejsza w nim uprawa żyta.

§. 138.

Der Sandboden ist zu unterscheiden: in lehmartigen Sandboden und Sandboden schlechthin.

Der erstere hat noch einige Gebundenheit, so daß er bei mäßiger Feuchtigkeit Klöße bildet, die sich aber leicht trennen lassen und in Pulver zerfallen. Er wird bei der Masse nicht schmierig, läßt sie auf der Oberfläche schnell fahren, so daß diese im Sommer oder bei windigem Wetter oft vier und zwanzig Stunden nach dem Regen, schon dürre erscheint, ungeachtet er tiefer mehr Feuchtigkeit enthält. Man nennt diesen Boden in den meisten Provinzen Haferboden, wozu er sich aber keineswegs besonders eignet, und nur deshalb, weil man im Sommerfelde keine Gerste darauf bauen kann. In andern Gegenden heißt er mit mehrerem Rechte Roggenboden, und um ihn von dem schlechtern zu unterscheiden, zweijähriger Roggenboden.

§. 139.

Der Sandboden schlechthin zerfällt, wenn er nur oben abgetrocknet ist, von selbst zu Pulver, und ist, außer bei anhaltendem Regen, im Sommer immer dürre. Wie bei allen Bodenarten, giebt es auch bei ihm noch Abstufungen von der vorigen Art an bis zum eigentlichen Flug- und Gruslande, welcher zum Ackerbau ganz untauglich ist.

Man begreift ihn in manchen Gegenden unter dem Namen von drei-, sechs- und mehrjährigem Roggenlande.

§. 140.

Kalk- oder Kreideboden. Man

§. 138.

Grunt piaszczysty dzieli się: na gliniasto-piaszczysty i wskroś piaszczysty.

Pierwszy posiada ieseze cokolwiek ści-słości tak, iż w razie umiarkowaney wilgoci grupi się. Atoli grupi te łatwo rozdzielaia się i rozpuszczaia. W czasie mokrym nie ieseze lipki, uwalnia łatwo wilgoć z swey powierzchni, tak iż łatwo porą, lub podczas wiatru, często w 24 godzin po deszczu iuż się zdaie być suchym, chociaż głębiey ieseze wilgoć trzyma. Grunt ten w wszystkich niemal Prowincyach nazywa się gruntem owsianym, lubo na żaden sposób nie ieseze szczególniey temu ziarnu dogodnym, i iedynie nosi to nazwisko dla tego, iż w polu iarynném, niemożna w nim iecznienia uprawiać. W innych okolicach nazywa się słuszniey gruntem żytnim i by go od gorszego odró-żnić, dwuletnim żytnim gruntem.

§. 139.

Grunt wskroś piaszczysty, skoro tylko z wierzchu oschnie, rozkrusza się sam przez się na proch, i wyiąwszy w czasie deszczystym ieseze latową porą zawsze suchy. Jak każdego gatunku ziemi, tak i tego ieseze rozmaita stopniowosć, zaczawszy od poprzedniego gatunku aż do wydmuchu, który wcale ieseze do uprawy nie zdalny.

W niektórych okolicach znaia go pod nazwiskiem trzy, sześciu i więcey letni grunt żytny.

§. 140.

Grunt wapienny lub kredowy.

verstehet darunter nur denjenigen, in welchem die Eigenschaften des Kalkes hervorstechend werden, was nur in dem Falle geschieht, wenn die Masse des Kalkes, der des reinen Thones im Boden fast gleich kommt. Dieser Boden kommt, so viel bekannt ist, in den preussischen Staaten fast nirgends vor; und wird deshalb hier in keinen besondern Betracht zu ziehen sein.

§. 141.

Unter Moderboden wird derjenige hier im Allgemeinen verstanden, der so viele Rückstände der vegetabilisch und thierischen Verwesung enthält, daß die Eigenschaften derselben hervorstechend werden. Diese in die Sinne fallenden Eigenschaften sind eine schwarze Farbe, eine besondere spezifische Leichtigkeit in mäßig trockenem Zustande, eine große Lockerheit, die jedoch durch den Zusatz anderer Erdarten modificirt wird, Neigung sich aufzublähen, viel Feuchtigkeit wie ein Schwamm aufzunehmen, damit breiartig zu werden, sie aber auf der Oberfläche schnell wieder verdunsten zu lassen, und trocken, oft staubig zu werden.

Dieser Boden kann in folgende drei Hauptarten, insoweit er zum Ackerbaue tauglich ist, unterschieden werden:

- a) der schwarze fruchtbare, milde, nach Verhältniß seines Thonzusatzes mehr oder minder gebundene Boden; wenn er jedoch zäher Art ist, gehört er nicht hierher, sondern zum Thonboden;
- b) der torfige, dessen Ackerkrume dem Baggertorfe gleich bröcklicht fafrig ist, wie noch nicht völlig zergangener Holzolm; wenn sich auf dem aus diesem

Pod tém nazwiskiem rozumie się grunt, w którym własności wapna górują. Co w tym tylko razie ma miejsce, gdy ilość wapna prawie wyrównywa znajdujący się w teyże ziemi ilości czystey gliny. Atoli grunt ten, ile wiadomo, nietrafia się prawie nigdzie w Państwach Pruskich, i dla tego nie będzie tu pewnie na uwagę zasługiwał.

§. 141.

Pod nazwiskiem czarnoziem ląkowy, rozumie się tu w ogólności ten grunt, który tyle posiada szczątków z rozkładu roślinnych i zwierzęcych istot, iż własności onych nad inne górują. Własności te pod zmysły podpadające są: kolor czarny, w stanie średnio suchym szczególna gatunkowa lekkość, wielka pulchność, którą przecież dodaniem innych ziem modyfikować można, łatwość do rozpęcznienia się i do wciągnięcia, podobnie gębee, znaczney ilości wody, a przez to rozrzedzenia się i wyziewania iey z swey powierzchni i w stanie suchym częstokroć rozsypywania się na proch.

Grunt ten, o ile iest zdatny do uprawy, można na trzy główne gatunki podzielić:

- a) czarnoziem żyzny, lekki, w stosunku do zawierającej się w nim gliny mniej więcej ścisły; atoli kiedy iest gleiowaty, nie należy do tego rzędu, lecz do gliniastego twardego;
- b) Torfowy: który równie wodnemu torfowi, iest krupiasty i włoknisty, podobnie iak nie rozpuszczone ieszcze doszczętnie drzewo spru-

Boden ausschwitzenden Wasser eine in Farben spielende Haut zeigt, und sich ein brauner Ocker darin absetzt, ist er um so unfruchtbarer, und heißt dann sauerbeizig;

- c) der Morboden, von kohlen-schwarzer Farbe, jedoch oft mit blinkerndem Sande vermischt, steinpulvericht und locker. Eine besondere Art desselben ist der Heide-Morboden.

§. 142.

Die Distrikts-Commissionen haben sich zuvörderst darüber zu vereinigen, welche dieser Bodenarten, und mit welchen die Fruchtbarkeit derselben bestimmenden Eigenschaften in ihrem Distrikte häufig, oder, wenn auch im Einzelnen, doch in großen Massen vorkommen. Sie haben mit Unterlegung der im Vorstehenden angegebenen Abtheilungen und deren Merkmale diejenigen besondern Merkmale anzugeben, an welchen die von ihnen unterschiedenen Eigenschaften zu erkennen sind.

§. 143.

Da ferner das Verhalten der natürlichen Bodenarten durch die Cultur, insbesondere durch die in langen Zeiträumen bestandene Fruchtfolge und Düngung wesentlich verändert wird, namentlich der Werth der nehmlichen Bodenart erheblich verschieden ist, je nachdem sie in langen Zeiträumen in drei-, sechs- oder neunjährigem Dünger, oder ohne solchen nach den Regeln der Dreifelderwirtschaft bearbeitet und benützt worden, oder nur von Zeit zu Zeit aufgebrochen ist, und eine Getreide-

chniale; kiedy na powierzchni wy-sakającey z niego wody formuie się powłoka, różne kolory odbiiająca, a do tego brunatny osad na spod teyże wody opada, tém mniety jest urodzayny, i nazywa się wówczas k waśno ostrym (sapowatym);

- c) Grunt bagnisty: koloru czar-nego, często atoli zmieszany z lśknia-cym się piaskiem, kamienisto — pylasty i pulchny. Szczególny pod-gatunek tegoż gruntu, iest grunt bagnisty roślinny.

§. 142.

Kommissye okręgowe porozumieć się nasamprzód mają, które z gatunków ziem i z iakiemi płodność ich oznaczającymi własnościami znayduią się w ich okręgach, w wielu mieyscach, lub, chociaźby w pojedynczych, w wielkich atoli massach. Biorąc za zasadę podane wy-żey oddziały i ich znamiona, wyrazić powinni te szczególne znamiona, po któ-rych rozróznione przez nich właściwo-ści poznane być mogą.

§. 143.

Gdy stósunek naturalnych gatunków zmienia się istotnie przez kulturę, szcze-gólniey przez istnący w długich okre-sach płodozmian i nawoz, mianowicie wartość takiegoż gruntu znaczną stano-wi różnicę; w miarę tego czy był upra-wiany i użytkowy w długich okresach w trzech-sześćio-lub dziewięcio-let-niey mierzwie, lub bez niey według pra-widel trzypolowego gospodarstwa, alboli też tylko od czasu do czasu z orany i ieden tylko plon z zbożowy z niego zbie-

frucht abgetragen hat, so haben die Distrikts-Commissarien ferner in Erwägung zu ziehen, welche Culturarten in dem Distrikte die üblichen (d. i. nicht blos im Einzelnen, sondern häufig vorkommenden) sind, und diejenigen namhaft zu machen und bestimmt zu bezeichnen, welche einen erheblichen Unterschied in dem bleibenden (d. i. unter Voraussetzung regelmäßiger Wirthschaft als solchen anzunehmenden) Werthe machen.

§. 144.

Nach diesen, theils durch die natürliche Beschaffenheit, theils durch lange Kultur bestimmten Eigenschaften, haben sie die Bodenarten ihres Distrikts in eine, nach dem Werthe derselben geordnete Reihe von Classen zu bringen, und bei jeder Classe diejenige Winter- und Sommerfrucht, welche darauf vorzugsweise gebaut wird, anzugeben.

§. 145.

Sie haben ferner anzugeben, welcher ein Einfall, und welcher ein in Scheffelzahl (nicht nach der Körnervermehrung) auszusprechender Ertrag bei jeder Classe vom Morgen, je nachdem der Acker auf eine oder die andere, in dem Distrikte übliche Weise bestellt wird, in jeder, zum regelmäßigen Umlaufe gehörigen Frucht, nach bekannten im großen stattfindenden Erfahrungen, anzunehmen ist.

§. 146.

Da sich jedoch die Eigenthümlichkeiten der Bodenklassen bei der allgemeinen Classification nicht so bestimmt unterscheiden lassen, daß Einfall und Ertrag überall zutreffend, in einem festen Satze ausgedrückt werden kann, und den Schätzungs-Com-

rany; zaceóm powinni Kommissarze okregowi rozważyć daley, iakie gatunki uprawy są zwyczajne (to iest: nie tylko pojedynczo, lecz często wydarzające się), i wymienić i dokładnie oznaczyć te, które znaczną stanowią różnicę w ciągłej (to iest na przypadek regularnego toku gospodarstwa za taką przyiac się mającej) wartości.

§. 144.

Według tych, częścią od naturalnego składu, częścią od długiej kultury zawisłych własności, umieścić mają gatunki ziemi swego okręgu w uporządkowanym w pomiar ich wartości szeregu klas, i wyrazić przy każdej klasie te zimowe i iare plody, które się na nich przed innemi uprawiają.

§. 145.

Mają daley wyszczególnić, iaki wysiew i iaki nie w miarę rozmnożenia ziarn, lecz według liczby szefli wyrazić się mający dochód przy każdej klasie od morgi przyiac należy względem każdego do regularnego obiegu należącego plodu stósownie do wiadomych w wielkim składzie zdarzających się doświadczeń, z przynależnym względem na zwyczajny w okręgu sposób uprawy roli.

§. 146.

Gdy przecież własności klas ziemi przy ogólnej klasyfikacyi nie dają się tak dokładnie rozróżnić, iżby wysiew i plon wszędzie trafnie w stałej pozycyi mógł być wyrażonym, i Kommissarzom szacunkowym przytém mierny zakres

missarien dabei ein mäßiger Spielraum frei bleiben muß, so ist bei jeder Normal-Classe ein höchster und geringster Satz festzustellen, zwischen welchen dieselben bei einer und derselben Cathegorie zu schwanken pflegen.

§. 147.

Damit die Schätzungs-Commissarien in den Stand gesetzt werden, die ihnen zur Norm dienenden Einfall- und Ertragsätze nach dem im Einzelnen vorkommenden Verschiedenheiten der hergebrachten Fruchtfolge und Bestellungsart zweckmäßig anzuwenden, so muß in den Lagersätzen die Umlaufperiode, Fruchtfolgen, Düngung, (welche nach der Zeit der Wiederkehr, imgleichen nach Volumen und Gewicht zu bestimmen ist) und Bearbeitung, welche bei den angegebenen Sätzen vorausgesetzt sind, vollständig angezeigt werden.

§. 148.

Nächst dem Kornetrage ist auch der Strohertrag der Ackerländereien anzugeben. Dies geschieht auf eine doppelte Weise, einmal nach dem gewöhnlichen Verhältnisse zwischen dem Korn und Stroh in jeder Fruchtart; zweitens nach den Abweichungen in Mehr und Weniger, welche nach einigen Bodenarten eigenthümlich sind. Die Angaben der letztern Art sind jedoch auf diejenigen Fälle zu beschränken, in welcher die Abweichung von Bedeutung ist.

§. 149.

Auf gleiche Weise ist der Werth der Brach- und Dreschweide klassenweise nach Anleitung des folgenden §. 150 festzusetzen.

dowolnego działania zostawionym być powinieli: zaczęm przy każdej normalnej cenie ustanowić należy najwyższą i najniższą pozycyą, między którymi w iedney i teyże samey kategori wazyć się zwykły.

§. 147.

Ażeby Kommissarzy szacunkowych postawić w stanie należytego przystósowania służących im za normę pozycyi wysiewu i plonu według zachodzących w pojedynczych przypadkach różnic dotychczasowego plodozmianu i sposobu uprawy; należy w zasadach szacunku dokładnie wyszczególnić obieg, plodozmiany, nawoz — w miarę czasu powrotu mierzwienia, tudzież w miarę obiętości i wagi oznaczyć się mający — i uprawę, które przy wyrażonych pozycyach miano na względzie.

§. 148.

Po dochodzie w ziarnie wymienić należy dochód w słomie z gruntów rolnych. Dzieie się to w podwójnym sposobie, raz według zwyczajnego stósunku między ziarnem i słomą w każdym plodozmianie; drugi raz podług zachodzących in plus i minus różnic, niektórym gatunkom ziemi właściwych. Podania atoli ostatniego rodzaju ograniczyć należy na tych przypadkach, w których znaczna różnica ma mieysce.

§. 149.

W równymże sposobie oznaczyć należy wartość pastwiska ugorowego i posiewnego na klasy według skazówki następującego §. 150.

§. 150.

Wiewohl sich über die Ergiebigkeit der Wiesen und beständigen Weiden, und die Gedeihlichkeit des auf denselben wachsenden Futters, keine Normalfäße feststellen lassen, theils wegen der eigenthümlichen Schwierigkeiten, die hiebei mitwirkenden Eigenschaften des Bodens, in bestimmten und leicht erkennbaren Merkmalen auszudrücken, theils wegen des bedeutenden Einflusses der Wasserspannung und des Wasserzulaufs, und die Mischung und Menge theile desselben auf Quantität und Güte des Ertrages äußern, so ist es doch rathsam, den Schätzungs-Commissarien einigen Antheil bei ihren Schätzungen auf die Weise zu geben, daß diejenigen Grundstücke beider Gattungen, welche in dem Distrikte am häufigsten vorkommen, möglichst genau bezeichnet, in die besten, mittlern und geringsten unterschieden, und für jede Kategorie ein höchster und geringster Satz angegeben werde, zwischen welchen der Ertrag zu schwanken pflegt. Bei dem Heugewinne ist dieser Anhalt nach Gewicht und bei der Weide in Gemäßheit des §. 43 nach derjenigen Morgenzahl, deren eine Kuh mittlerer Größe oder einhundert Schaafe derjenigen Art, welche im Distrikte die vorherrschende ist, auf die Weidezeit bis zur Stoppelhütung bedürfen, auszusprechen.

§. 151.

Ueber den Werth des Heues hat sich die Distrikts-Commission in zweifacher Art zu erklären. Einmal ist anzugeben, wie sich ein Centner wohlgewonnenes Heu mittlerer Güte, wie solches in den Distrikten vorherrschend ist, zum Maasse und Gewichte des gewöhnlich gewonnenen Hafers

§. 150.

Lubo względem obfitości łąk i stałych pastwisk, tudzież względem urodzajności rosnącej na nich paszy nie można cen normalnych ustanowić, częścią dla właściwych trudności opisania działających na nią własności ziemi w pewnych i łatwo poznać się mogących znamionach, częścią dla znacznego wpływu, jaki wstrzymanie i przylew wody, tudzież składowe iey cząstki mają do ilości i dobroci zbioru; to wszelako wypada, podać szacownikom nieiaką zasadę w tym sposobie, ażeby te grunta obydwóch gatunków, których iest naywięcey w okręgu, dokładnie ile można opisali, na naylepsze, średnie i naypoślednieysze podzieli, i we względzie kaźdey kategorii wyrazili naywyższą i nayniższą pozycyą, między któremi zbiór zwykły się ważyć. Przy zbiorze siana przyjąć należy tę zasadę podług wagi, a przy pastwisku stosownie do §. 43 według tey liczby morg, która iest potrzebną na czas pastwiskowy aż do pastwiska w ściernisku dla iedney krowy średniey wielkości lub dla sta owiec tego gatunku, któren w okręgu naybardziey iest trzymanym.

§. 151.

Względem wartości siana oświadczyć się ma Kommissya okręgowa w podwójnym sposobie. Raz wyrazić trzeba, iak się ma cetnar dobrze zebranego średniey dobroci siana, iakie w okręgach naypowszechnieyszém bywa, do miary i wagi zwykłe sprzątanego owsa, to iest:

verhält, d. i. welch ein Maaß von Hafer bestimmten Gewichts erfordert wird, um dasselbe zu ersetzen, und zweitens ist anzugeben, wie sich der Werth des Heues auf den nach §. 150 bezeichneten Bodenarten zu dem vorstehend ausgedrückten Normalmaße zu verhalten pflegt.

Außerdem ist endlich anzugeben:

- a) wie lange die Kühe und Schaaf gewöhnlich auf dem Stalle gehalten zu werden pflegen, und welch eine Quantität Stroh und Heu (letzteres in der vorstehend bestimmten mittleren Beschaffenheit angenommen) für eine Kuh mittler Größe oder einhundert Schaaf gewöhnlich gegeben wird;
- b) wie sich bezüglich auf den Futterwerth für eine oder die andere Gattung von Vieh, das Stroh verschiedener Getreidearten gegen einander verhält;
- c) in welchem Maaße der nach *a* vorausgesetzte Heubedarf durch Strohfutter ersetzt werden kann, und wie in diesen Fällen beiderlei Arten von Futtermitteln quantitativ ausgeglichen werden;
- d) welch eine Quantität Heu der im Eingange dieses §. vorausgesetzten Beschaffenheit erforderlich ist, um das nach *a* vorausgesetzte Strohfutter zu ersetzen;
- e) welch eine Quantität Dünger von dem nach den Sätzen zu *a* gefüttertem Vieh gewonnen wird, und wie viel dieses Düngers zu einer bei den Normalfällen der §. 145 ff. vorausgesetzten Düngung erforderlich ist;

iakiey potrzeba miary owsa pewney wagi na zastąpienie cetnara siana; drugi raz wymienić trzeba, iaki iest zwycayny stósunek wartości siana na wskazanych w §. 150 gatunkach gruntu względnie poprzednio wyrażoney pozycyi normalney.

Prócz tego należy nareszcie wykazać:

- a) iak długo krowy i owce za zwycaay na oborze trzymane być zwykły i iaka wychodzi zwykle ilość słomy i siana (przyimuiąc ostatnie w wyrażonym poprzednio średnim gatunku) na iedną krowę średniej wielkości lub na sto owiec;
- b) iaki iest stósunek słomy różnych gatunków zboża, iednego względnie drugiego co do wartości paszy dla iednego lub drugiego gatunku trzody;
- c) w iakim sposobie przyięta podług *a*) potrzeba siana zastąpioną być może przez słomę, i iaka w tych przypadkach ilość iednego rodzaju paszy równa się pewney ilości drugiego;
- d) iaka ilość siana przyiętego na wstępie tego paragrafu gatunku iest potrzebną dla zastąpienia przyiętey podług *a*. paszy słomianej;
- e) iaka się otrzymuie ilość nawozu z paszonego według pozycyi *sub a*. bydła i ile potrzeba tego nawozu na iedno przy normalnych pozycyach §. 145 i nast. przyięte zamierzwienie;

- f) welche eine Quantität Dünger von dem auf mittlerer Weide ernährten Rindvieh und Schaafen zu erwarten, und wie viel dessen zu gleichem Zwecke erforderlich ist;
- g) welche Verschiedenheiten sich in dem Resultate bei e ergeben, je nachdem das vorausgesetzte Heufutter durch Stroh, oder umgekehrt, (Buchstabe c und d) ersetzt wird;
- h) wie sich der Futterbedarf anderer, als der zu a vorausgesetzten Viehgattungen, der im Distrikte dabei vorkommenden verschiedenen Arten, der verschiedenen Geschlechter und in verschiedenen Altersperioden dagegen verhält;
- i) welcher Naturalertrag von dem nach a und g durchgewinterten und über Sommer auf mittlerer Weide ernährten Vieh zu erwarten ist;
- k) welche ein Abgang bei jeder Gattung von Vieh anzunehmen ist, in welcher Art und Weise solcher durch den Zuwachs bei den auf Zuzucht eingerichteten Viehstämmen ersetzt wird, und wie viel also von der ganzen Stückzahl des unterhaltenen Stammes darauf zu rechnen ist;
- l) wie die thierischen Productionen in dem Distrikte zu Gelde gemacht werden, und wie hoch der gewöhnliche Preis anzunehmen ist.
- m) wie groß der Bedarf an Zugvieh nach den verschiedenen Bodenarten auf einhundert Morgen Ackerland bei gewöhnlichen wirthschaftlichen Verhältnissen und den auf den Rittergütern gewöhnlich anzutreffenden Viehracen anzunehmen ist, je nachdem das-
- f) iakiey ilości nawozu spodziewać się należy z paszonych na średniem pastwisku rogacizny i owiec, i ile potrzeba dla osiągnięcia równego zamiaru;
- g) iakie okazują się różnice w rezultacie przy e., w miarę zastępowania przyiętej paszy siana słomą lub słomy sianem (lit. c. i d.);
- h) iaki natomiast iest stósunek potrzeby paszy dla innych, od przyiętych pod a. gatunków bydła, znajdujących się w okręgu różnych jego rodzajów, rozmaitych gniazd i w rozmaitych wieku stopniach;
- i) iakiey ilości płodów surowych z bydła podług a. i g. wyzimowanego i przez lato na średniem pastwisku wyżywionego spodziewać się należy;
- k) iaki przyiść należy ubytek przy każdym gatunku bydła, w jakim tenże sposobie przez rozmnożenie się przy usposobionyyh na przychówek inwentarzach zastąpionym bywa, i ile przeto od całkowitey liczby sztuk utrzymywanego inwentarza na to rachować należy;
- l) iak się spieniężają zwierzęce produkcye w okręgu i iak wysoko przyiść cenę zwyczajną;
- m) ile przyiść należy bydła pociągowego według rozmaitych gatunków ziemi na sto morg ziemi rolney przy zwyczajnych stósunkach gospodarskich i trzymanyh za zwyczaj w dobrach szlacheckich gatunkach bydła, w miarę tego czy takowe zu-

selbe ganz auf dem Stalle gehalten wird, oder im Sommer weidet; und endlich

- n) welche Sätze des den Deputanten gehaltenen und des in der Wirthschaft zur Unterhaltung der Wirthschaftsbe-
dienten und Gesindes erforderlichen Nutzviehes, bei letzterem nach Personenzahl gerechnet, die gewöhnlichen sind.

pełnie jest trzymane na oborze lub podczas lata chodzi na pastwisko; i nakoniec

- n) jaka ilość trzymanego dla deputantów i potrzebnego w gospodarstwie na utrzymanie oficjalistów gospodarczych i czeladzi bydła użytkowego, przy czeladzi podług liczby osób rachując, jest zwyczajną.

Nach vorstehenden Satzgrundsätzen soll unverbrüchlich verfahren, und Abänderungen darin, wie auch in den darnach einmal gebildeten Spezial-Satzgrundsätzen, können nur auf dem in der Creditordnung selbst bezeichneten Wege, und nur mit Genehmigung des Ministeriums des Innern, zur Anwendung gebracht werden.

Bolljogen, Posen den 4. October bis 2. November 1821.

Według powyższych zasad szacunku ma być ściśle postępowano, a odmiany w nich, iako i w utworzonych raz podług nich szczególnych zasadach szacunkowych, tylko w opisanym w samymże Regulaminie Kredytowym sposobie i tylko z zatwierdzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych, mieysce mieć mogą.

Podpisano w Poznaniu dnia 4. Pazdziernika aż do dnia 2. Listopada 1821.

Beglaubiget: (Zgodno:)

(gez.) *F r i e s e.*

Hyacynth Zakrzewski. Treskow. v. Chelmiecki. Albert Psarski. Josaphat Mikorski. Roman Swinarski. Michael Poniński. Xaver Chłapowski. Heinrich Frh. v. Knobelsdorff. Friedrich Dehmel. Vincent de Kalkstein. Martin v. Krzyzanowski. Ignatius Zdebinski. Ignaz Swinarski. Thomas v. Rakowski. Ferdinand Sayberlek, Jan. Kamienski. Constantin v. Starzeński. Andr. Kurczewski. Josef v. Mielzynski. Mathias v. Mielzynski. Casimir Sieroszewski. Boguslaus v Zychlinski v. Lutomski. v. Niezychowski. v. Sucho-

rzewski. Tadeusz Sokolnicki, v. Malczewski Leopold v. Köhler. Johann
 v. Tomicki. J. C. W. v. Rappard. Umiński Wincenty v. Suchorzewski.
 Ignaz v. Kołaczkowski. Matheus v. Lipinski. Nepomucen v. Dzierzanowski.
 Woyciech v. Zeromski. Friedrich Albrecht Bansemer. Jozefa Zychlinska.
 Alexander v. Moszczenski. Xaver v. Wilczynski. Tadeusz Bieńkowski. Pe-
 ter Koszutski. Onophrius v. Grabski Stanislaus v. Goslinowski. J. v. Łasz-
 kowski. Laurenz v. Starzeński. Joanna v. Małachowska. v. Howiecki.
 Franciszek Pomorski. Marcyanna Stanowska. Melchior v. Korytowski. Au-
 gust Graf v. Potworowski. Cyprian v. Jaroehowski. Julian Masłowski, Au-
 gustin v. Zakrzewski. Laurentz v. Rogalinski. Jan Mielecki. Heinrich Graf
 Pinto. Andreas v. Koszutski. Anton v. Opanowski. Eustachius Graf Wol-
 lowicz. Franz v. Urbanowski. Lucas Tarnowski. Josephus Chłapowski.
 Onophrius Jasinski. Maximilian Swinarski. Stanislaus v. Po-
 niński. Joseph Graf Kwilecki, Stanislaus Graf
 v. Moszczenski. Melchior v. Szoldrski.

Vorstehenden Targrundsätzen für den landschaftlichen Kreditverein im Großherzog-
 thum Posen ertheile ich hiermit auf besondern Allerhöchsten Befehl und Kraft meines
 Amtes meine Bestätigung.

Berlin, den 15. December 1821.

Der Minister des Innern.
 v. Schuckmann.

Urbang I.

Special-*Tax*-Grundsätze
für den landschaftlichen Credit-Verein
im Großherzogthum
Posen.

In den unterm 15. December 1821 von dem Ministerio des Innern bestätigten General-*Tax*-Grundsätzen für den landschaftlichen Credit-Verein im Großherzogthum Posen, ist §. 13 f. f. vorbehalten, die näheren Bestimmungen derselben auf den Vorschlag von Distrikts-Commissarien und nach vernommenem Gutachten einer Departements-Commission, festzusetzen.

In Folge dieser Verhandlungen wird darüber wie folgt bestimmt:

Erster Abschnitt.

Preis = Bestimmungen.

§. 1.

Die Marktstädte des Departements, nach welchen sich die Preisbestimmungen reguliren, sind Bromberg, Tilschne, Fraustadt, Kempen, Lissa, Meseritz, Nakel, Ostrowo, Posen, Rawicz, Schwerin und Unruhstadt.

§. 2.

Zu ihnen gehören folgende Distrikte:

- 1) zu Bromberg, die Kreise Inowraclaw, Mogilno, Schubin, und ein Theil des Kreises Wongrowiec;
- 2) zu Tilschne, der Kreis Czarnikau;
- 3) zu Fraustadt, ein Theil des Kreises Fraustadt;
- 4) zu Kempen, der Kreis Ostreszow;

Dodatek I.

Szczególne zasady szacowania
dla ziemskiego systematu kredyto-
towego w Wielkiem Xięstwie
Poznańskim.

W zatwierdzonych pod d. 15. Grudnia 1821 przez Ministerstwo spraw wewnętrznych ogólnych szacowania zasadach dla ziemskiego systematu kredytowego w W. Xięstwie Poznańskim zastrzeżone iest w §. 13 i nast. bliższe ich oznaczenie po propozycyi Kommissarzów okręgowych i po wysłuchaniu zdania Kommissyi departamentowéy.

To gdy nastąpiło, wydaia się następujące w téy mierze przepisy:

Rozdział pierwszy.

Oznaczenia cen.

§. 1.

Miasta targowe Departamentu, według których reguluia się oznaczenia cen, są Bydgoszcz, Wieleń, Wschowa, Kępno, Leszno, Międzyrzecz, Nakło, Ostrowo, Poznań, Rawicz, Skwierzyna i Kargowa.

§. 2.

Należą do nich następane okręgi:

- 1) do Bydgoszczy, powiaty: Inowraclawski, Mogilnicki, Szubiński i część powiatu Wągrowieckiego;
- 2) do Wieleń, powiat Czarnkowski;
- 3) do Wschowy, część powiatu Wschowskiego;
- 4) do Kępna, powiat Ostrzeszowski;

5) zu Lissa der Kreis Kosten und Theile der Kreise Fraustadt und Schrimm; 6) zu Meserik, der Kreis Meserik und ein Theil des Kreises But; 7) zu Nadel, die Kreise Chodziesen und Wirsik; 8) zu Ostrowo, der Kreis Abelnau und Theile der Kreise Pleschen und Krotoschin; 9) zu Posen, die Kreise Posen, Schroda, Breschen, Obornik, Samter, Gnesen und theilweise die Kreise Schrimm, Bongrowiec, But und Pleschen; 10) zu Kawicz, der Kreis Kröben und ein Theil des Kreises Krotoschin; 11) zu Schwerin, der Kreis Birnbaum; 12) zu Unruhstadt, der Kreis Bomst.	5) do Leszna, powiat Kościański i części powiatów Wschowskiego i Sremskiego; 6) do Międzyrzecza, powiat Międzyrzeczycki i część powiatu Bukowskiego; 7) do Nakła, powiat Chodzieżski i Wyrzeczycki; 8) do Ostrowa, powiat Odalanowski i części powiatów Pleszewskiego i Krotoszyńskiego; 9) do Poznania, powiaty Poznański, Srodzki, Wrzesiński, Obornicki, Szamotulski, Gnieźniński i części powiatów Sremskiego, Wągrowieckiego, Bukowieckiego i Pleszewskiego; 10) do Rawicza, powiat Krobski i część powiatu Krotoszyńskiego; 11) do Skwierzyny, powiat Międzychodzki; 12) do Kargowy, powiat Babimostski.

§. 3.

Die Kreise, welche im vorstehenden §. zu mehr als einer Marktstadt gelegt sind, werden durch folgende Linien getheilt:

A. Der Pleschener Kreis.

Die Theilungslinie geht von Rzegocin über Jarocin nach Jaraczewo.

- 1) Die zunächst auf der rechten Seite dieser Linie und auf ihr gelegenen und nach Posen gehörigen Ortschaften sind

Leg, Wieczyn, Wygoda, Sierszewo, Sucha, Lubicz, Neu-Slebicz, Tarce, Bachorzewo, Wielkowsyia, Annopol, Cieleza, Piaski, Cząszczewo, Zalesie, Góra, Panienka.

- 2) Die an der linken Seite dieser Linie zunächst gelegenen und nach Ostrowo gehörigen Ortschaften sind:

§. 3.

Powiaty, przyłączone według §. 2 do więcej niż jednego miasta targowego, rozdzielaia się następującemi liniami:

A. Powiat Pleszewski.

Linia rozdzielaia się ciągnie się od Rzegocin przez Jarocin do Jaraczewo.

- 1) Położone nayblizéy na prawey stronie téy linii i na teyże wsie, nalezające do Poznania są;

- 2) na lewéy stronie teyże linii nayblizéy położone i do Ostrowa nalezające wsie są:

Rzegocin, Pieruszyce, Pieruszyce Hauland, (Pieruszycki olędry), Racendowo, Racendower Hauland, (Racendowskie olędry,) Słupia, Wyszogotowo, Wytaszyce, Wytaszyce Hauland, (Wytaszyckie olędry,) Cieswice, Bogusław, Jarocin, Roszkowo, Brzostow, Noskow, Parzenczew, Lobes, Lobeser Hauland, (olędry Lobeskie), Lowenczyn, Woyciechowo.

B. Der Krotoschiner Kreis.

Ihn trennt eine Linie, welche von Krotoschin nach Jaraczewo gezogen wird, so daß die Dertter an der rechten Seite dieser Linie zu Ostrowo, die auf derselben und an der linken Seite gelegenen, zu Rawicz gelegt werden.

Diesemnach gehören zu Ostrowo die Ortschaften:

Smoszewo, Biatki, Gorzupia, Durzyn, Kobierno, Brzoza, Dziełice, Ustkowo, Dobry, Kaniewo, Skalów, Wrotkowo, Gołazki, Dębowiec, Sucharzewko, Strzyzewko, Rusko, Cerekwice, Lobes;

und zu Rawicz:

Ujazd, Kochally Hauland, (olędry,) Pierzyce, Weiberkraenke, Krotoschin, Borzain, Wrozewo, Racyborow, Wielowieś, Unisław, Przybyszew, Gościejewo, Susnia, Mokronos, Wziachowo, Malgow, Bulakow, Kaczkowa-Gorka, Miecielinko, Gloginin, Zimnawoda, Siedmrogorowo, Cielmice, Bruczków, Woyciechowo, Skokow, Skokowko, Lukaszewo.

C. Der Schrimmer Kreis wird durch eine Linie getheilt von Jaraczewo nach Zbenchy.

Die an der rechten Seite dieser Linie gelegenen Ortschaften gehören nach Posen. Zunächst an derselben liegen:

Kołacin, Włociejewker Hauland, (Włociejewskie olędry,) Błażewo, Kadzyn, Trombinko, Lubiatowko, Lubiatowo, Cichowo, Mościszki, Morka, Malpino.

Die auf derselben und an der linken Seite gehören zu Lissa, die nächsten sind:

Jaraczewo und Lukaszew, Jezewo, Jawory, Woyciechowo, Skokowko, Brzez-

B. Powiat Krotoszyński.

Przedziela go linia, prowadzona od Krotoszyna do Jaraczewa, tak iż wsie po prawej stronie oneyże wcielają się do Ostrowa, a położone na niemy i po lewej stronie, do Rawicza.

Podług tego rozkładu należą do Ostrowa posady:

a do Rawicza:

C. Powiat Sremski.

Podziela się linią od Jaraczewa do Zbenchy.

Położone na prawej stronie téj linii posady należą do Poznania. Najbliżey niemy położone są:

Posady na teyże linii i na prawej stronie należą do Leszna, najbliższe są:

nia, Gaiewo, Pokrzywnica, Ostrowieczno, Ostrowieczko, Xieginki, Dolzig, Jaskulki, St. Wawrzyn, Lagowo. Bieczyn, Zbęchy.

D. Der Bufer Kreis wird durch eine Linie getrennt von Zdroy nach Brody.

Die an der rechten Seite dieser Linie gelegenen Ortschaften gehören nach Posen, die nächsten sind:

Grätz, (Grodzisko), Doktorowo, Grablewo, Slocin, Slociner Hauland, (Slocinskie olędry,) Terespotocki, Sielinko, Porążyn, Jastrzembniki, Miechorzewko, Miechorzewo, Trzcionka, Wymysłowo, Brodki.

Die auf derselben und an der linken Seite gelegenen gehören, zu Meseritz, die nächsten sind:

Zdroy, Rojewo, Sworzyce, Bukowiec, Dombrower Hauland, (Dombrowskie olędry,) Kuźlin, Kuźliner Hauland, (Kuźlińskie olędry,) Glupoń, Chraplewo, Pakosław, Brody.

E. Der Fraustädter Kreis.

Im theilt eine Linie von Priebisch nach Neugüttel. Die auf dieser Linie und an der rechten Seite gelegenen Ortschaften gehören nach Pissa. Die nächsten sind:

Priebisch (Przybyszewo,) Laswie, (Lasockie,) Garthe, (Ogrody,) Schwetzkau, (Święciechowo,) Gornitz, Klein-Kreutsch, (Krzycko male,) Gross-Kreutsch, (Krzycko wielkie), Neugüttel, (Nowawies).

Die auf der linken Seite gelegenen, gehören zu Fraustadt. Die nächsten sind:

Alt-Laube, (Dingie stare,) Treben, (Trzebiny,) Petersdorf, (Piotrkowice,) Deutsch-Jeseritz, (Jerzyce niemieckie).

F. Der Wongrowiecer Kreis.

Im theilt eine von Gollancz nach Zon gezogene Linie. Die auf dieser Linie und an der rechten Seite derselben gelegenen Ortschaften gehören zu Bromberg. Die zunächst gelegenen sind:

Gollancz, Smolary, Krzyzanki, Tomczyce, Rybowo, Oporzyn.

D. Powiat Bukowski.

Przecina się linią od Zdroia do Bród.

Na prawey stronie téy linii położone posady należą do Poznania, naybliższe są:

Na teyże i po lewéy stronie położone, należą do Międzyrzecza, naybliższe są:

E. Powiat Wschowski.

Ten podziela linia od Przybyszewa do Nowéyws. Na téy linii i na prawéy stronie onéyże położone posady należą do Leszna. Naybliższe są:

Położone po lewéy stronie należą do Wschowy. Naybliższe są:

F. Powiat Wągrowiecki.

Przecina go linia od Gołańczy do Zon. Na téy linii i po prawéy stronie położone posady należą do Bydgoszczy. Naybliżey położone są:

Die an der linken Seite gelegenen, gehören nach Posen. Die nächsten an derselben sind:

Położone na lewéy stronie należą do Poznania. Najbliższe są:

Chawłodno, Laskownice, Pawłowo, Pawłowko, Toniszewo, Grylewo.

Diese Vertheilung findet auch dann Anwendung, wenn von mehreren zu einem Arrondissement von Gütern (Schlüssel) einige zu dieser und andere zu jener Marktstadt geschlagen sind.

Podział ten znajduie i wtenczas zastosowanie, gdy z kilku do iednego klucza należących dóbr, iedne są wcielone do tego a drugie do innego miasta targowego.

§. 4.

Für die Haupt-Getreide-Arten werden die Normal-Preise wie folgt, festgesetzt:

§. 4.

Dla głównych gatunków zboża ustanawiaią się normalne ceny. iak następuje:

	Weizen. Pszenica.	Roggen. Żyto.	Gerste. Jęczmień,	Hafer. Owies.
Posen	25 sgr. 9 pf. —	21 sgr. —	16 sgr. 3 pf. —	11 sgr. 8 pf. —
Poznań				
Kempen	24 = 6 = —	20 =	15 = 6 = —	11 = 1 =
Kempno				
Ostrowo	27 = = = —	22 =	17 = = = —	12 = 3 =
Ostrowo				
Bromberg	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Bydgoszcz				
Rawicz	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Rawicz				
Rafel	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Nakło				
Zielenie	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Wieleń				
Fraustadt	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Wschowa				
Lissa	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Leszno				
Schwerin	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Skwierzyna				
Unruhstadt	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Kargowa				
Meseritz	27 = 6 = —	22 = 6 pf. —	17 = 6 = —	12 = 6 =
Międzyrzecz				

Wegen der Erhöhung dieser Normalpreise rücksichtlich größerer Nähe der Marktstadt, behält es bei der Bestimmung im §. 130 der General-Tar-Grundsätze sein Bewenden.

§. 5.

Der Preis für Rübsaamen und Hirse wird dem des Weizens, für Erbsen dem des Roggens, und für Buchweizen dem der Gerste gleichgestellt.

§. 6.

Das Vieh kommt zu folgenden Preisen in Ansaß:

- 1) ein tüchtiges Arbeitspferd zu 18 bis 24 Scheffel Roggen,
- 2) ein brauchbarer Zugochse zu 10 bis 13 Scheffel Roggen,
- 3) eine gute Landkuh zu 7 bis 9 Schfl. Roggen,
- 4) eine Ferkel von 2 bis 4 Jahren zu 4 bis 6 Scheffel Roggen,
- 5) ein Kind von diesem Alter zu $6\frac{2}{3}$ bis $8\frac{2}{3}$ Scheffel Roggen,
- 6) in einer Zuchtschäferei ein Mutterschaaf und ein Hammel 1 Schfl. 4 Msh. Rog., ein Zeitschaaf und Zeithammel 1 Schfl. Roggen, ein Jährling 10 Msh. Roggen,
- 7) zum Verkauf im Frühjahr ausgefetzte und besonders geweidete Schaafe in einer sich im gehörigen Stande befindlichen Schäferei
ein Hammel 1 Schfl. 8 Msh. Rog.,
ein Schaaf 1 — — —
- 8) im Sommer oder Herbst ausgefetzte Bracken, wenn sie verkauft werden, das Stück zu . = Schfl 8 Msh. Rog.,
- 9) ein Zuchtschwein 3 — $3\frac{1}{2}$ —

Względem podwyższenia tych cen normalnych co się dotyczy większej bliskości miasta targowego, pozostaje się przy postanowieniu w §. 130 ogólnych zasad szacowania.

§. 5.

Cena rzepaku i prosa równa się cenie pszenicy, cena grochu cenie żyta, cena tatarski cenie ięczmienia.

§. 6.

Bydła rachują się następujące ceny:

- 1) należyty koń roboczy na 18—24 szefli żyta,
- 2) takiż wół na . . 10—13 szfl. żyta,
- 3) dobra krowa . . 7—9 — —
- 4) jałowica 2—4 letnia 4—6 — —
- 5) wolec tegoż wieku $6\frac{2}{3}$ — $8\frac{2}{3}$ — —
- 6) w owczarni zarodowój maciorka i skop . . . 1 szefel 4 miarki żyta, maciorka lub baranek wczesny 1 szefel żyta, Jarlak, 10 miarek żyta,
- 7) na sprzedaż z pozimku wysadzone i osobno paszone owce w znaydujący się w należytych stanie owczarni
skop 1 szefl. do 8 miarek żyta,
maciorka — — — —
- 8) podczas lata lub iesieni wysadzone braki, gdy idą na sprzedaż, sztuka 8 miarek żyta,
- 9) świnia do przychowku 3— $3\frac{1}{2}$ szefli żyta.

Hiebei ist jedoch Vieh des gewöhnlichen Schlages, wie es bei der weiterhin bestimmten Fütterung gehalten werden kann, vorausgesetzt. Bessere Viehracen kommen zu dem entsprechenden höheren Werthe in Ansaß.

§. 7.

Ein Centner Wolle der gemeingewöhnlichen Schaafraçe wird 20 Scheffel Roggen gleichgestellt, und dieser hierbei ohne Unterschied der Gegend nach dem Saxe von 22 Sgr. pro Scheffel zu Gelde berechnet. Von dem zu ermittelnden Wollertrage kommen die Kosten der Marktsuhren und zwar für jede Tagereise bis zu dem Haupt-Marktorde für den Wollbebit (jest Breslau) auf jeden Centner $\frac{1}{10}$ Scheffel Roggen in Abzug.

§. 8.

Ein Garniec Butter oder 8 Pfund werden
 1 Scheffel,
 das Pfund 2 Ms. Roggen,
 eine Gans 4 —
 ein Kapaun 2 —
 eine Mandel Hühnereier 1 —
 gleich berechnet.

§. 9.

Preisbestimmungen von Wirthschaftsgeräthen:

- 1) Ein beschlagener Wagen mit allem Zubehör 20—24 Schfl. Rog.,
- 2) ein unbeschlagener 10—12 —
 das Maximum und Minimum wird durch die Stärke der Pferde bestimmt.
- 3) ein Pflug mit allem Zubehör $2\frac{1}{2}$ —3 Schfl. Roggen,
- 4) ein Haacken 1 —
- 5) zwei Eggen 10 Ms. Roggen,

Rozumie się tu iednak o zwyczajnéy rasy bydle, iakie przy niżéy oznaczonéy paszy trzymane być może. Lepsze razy bydła oceniałą się w odpowiadającéy wyższéy wartości.

§. 7.

Centnar wełny z owiec gniazda pospolitego równa się 20 szefłom żyta, a ten bez względu na okolicę, oceniał się w pieniądzech na 22 sreb. za szefel. Od wyszedzić się mającego dochodu z wełny odciaągiałą się kosztą fur targowych, wprawdzie za każdy dzień iazdy aż do głównego miasta targów na wełnę, (na teraz Wrocław) na każdy centnar $\frac{1}{10}$ szefła żyta.

§. 8.

Garniec masła czyli 8 funtów oblicza się zarówno 1 szefłowi.
 funt masła 2 mackom żyta
 gęś 4 — —
 kapłun 2 — —
 mędel iay kurzych . 1 — —

§. 9.

Ceny porządków gospodar-
 skich.

- 1) Woz kowany z wszystkim porządkiem 20—24 szfl. żyta
- 2) Wóz bozy 10—12 —
 Maximum i minimum oznacza się ilością koni.
- 3) Pług z wszystkim porządkiem $2\frac{1}{2}$ —3 —
- 4) radło 1 — —
- 5) dwoie bron. . . . — — 10 macy

wo in den gutherrlichen Waldungen
Nugholz vorhanden ist, bei 1— $\frac{1}{4}$ und
bei 2—5, $\frac{1}{4}$ weniger.

- 6) Seilen, Leinen und Säune für einen
Zug von 4 Pferden,
a) wenn sie zu Hause von gedrehtem Le-
der gemacht werden . . . 3 Schfl.
b) wenn sie auf dem Markte ge-
kauft werden . . . 4 —
- 7) der Zubehör zu einem Fornalzuge von
4 Pferden an Gurten, Deckeln, Strie-
geln, Schneideladen f. f. 4 Scheffel.

§. 10.

In denjenigen Fällen, wo die Berechnung
auf Roggenwerth nach den General-Tar-
Principien mittelst Vergleichung mit dem
dreißigjährigen Roggenpreise geschehen soll,
tritt statt dessen

- a) die Vergleichung mit dem im Jahre
1803 bestandenen Preise des Roggens
ein, dergestalt, daß die in diesem Jah-
re bestandenen Preise bei den ein-
ander zu vergleichenden Gegenständen
ermittelt werden, und darnach die Quan-
tität Roggen angegeben wird, welcher
der anzuschlagende Gegenstand gleich zu
achten ist.
- b) Sind die im Jahre 1803 bestandenen
Preise beider mit einander zu verglei-
chenden Gegenstände nicht zu ermitteln,
so erfolgt die Ausgleichung nach dem
wirthschaftlichen Werthe.
- c) Entscheidet auch dies nicht, so wird der
Geldpreis des auf Roggen zu berechnen-
den Gegenstandes, welcher in den Jah-
ren 1808—1821 incl., der örtlich ge-
wöhnliche gewesen ist, ermittelt und
nach dem gewöhnlichen Roggenpreise des
Distrikt-Marktorts aus eben dieser Pe-

Gdzie w borach dominiálních znaj-
duie się drzewo porządkowe, wówczas
co do 1— $\frac{1}{4}$, a co do 2 do 5— $\frac{1}{4}$ mniej,
6) śle, lece i uzdy na zaprzęg 4 konny:

- a) gdy są robione w domu z kręco-
nego rzemienia . . . 3 szfl.
b) gdy są kupione na targu . 4 —

- 7) porządki na 4 konną fornalkę
iako to popregi, dery, grzebiel-
ce, lada i t. d. . . . 4 —

§. 10.

W tych przypadkach, gdzie oblicza-
nie na wartość żyta według ogólnych
szacowania zasad przez porównanie z
trzydziestoletnią żyta ceną ma być u-
skutecznióm, zamiast tego ma mieć
miejsce:

- a) porównanie z ceną żyta z roku 1803,
tak iż ceny z tegoż roku dochodzą
się przy obiektach iedne z drugimi
porównanemi być mających, i podług
nich oznacza się ilość żyta, z którą
mający być oszacowanym przedmiot
zarówno ma być uważany.
- b) Jeżeli cen obu porównać się mają-
cych przedmiotów, iakie były w ro-
ku 1803, wysledzić nie można, wów-
czas załatwia się rzecz ta podług war-
tości gospodarskiéy.
- c) Jeżeli i to nie rozstrzyga, wówczas
cenę pieniężną obrachować się mają-
cego na żyto obiektu, iaka w latach
1808 do 1821 włącznie miejscową
zwyczajną była, należy wysledzić i
podług zwyczajnéy ceny żyta miasta
targowego okręgowego z tegoż okre-

riode auf Roggenwerth berechnet. Diese Roggenpreise sind folgende:

in Bromberg (w Bydgoszozy)	1	Rthlr. 6	Sgr. 10	Pf.
= Filehne (w Wieleniu)	1	= 10	= 6	=
= Frauſtadt (w Wſchowio)	1	= 11	= 2	=
= Kempen (w Kempnie)	1	= 5	= 7	=
= Liſſa (w Leſznie)	1	= 8	= 1	=
= Meſeritz (w Międzyrzeczu)	1	= 11	= 8	=
= Nakel (w Nakle)	1	= 6	= 10	=
= Oſtrowo (w Oſtrowie)	1	= 3	= 11	=
= Poſen (w Poznaniu)	1	= 5	= 6	=
= Rawicz (w Rawiczu)	1	= 6	= 11	=
= Schwerin (w Skwierzynie)	1	= 11	= 7	=
= Unruhſtadt (w Kargowie)	1	= 12	= 2	=

§. 11.

Rückſichtlich der Holzpreise wird der im vorſtehenden §. 10 lit. a beſtimmte Grundſatz mit folgenden Modificationen in Anwendung gebracht:

1) der zur Vergleichung kommende Holzpreis wird nach der Forſttaxe angenommen, welche im Jahre 1803 in derjenigen Königl. Forſt ſtattſand, die dem abzuschätzenden Gute am nächſten liegt.

Iſt aber

2) die Entfernung dieſer Königl. Forſt ſo groß, daß die Anfuhr zu koſtbar würde, ſo wird ermittelt, woſür das Holz im Jahre 1803 in der nächſten Privatforſt verkauft worden, und dieſer Preis bei der Vergleichung zum Grunde gelegt.

3) Von dieſer Vergleichung (1. 2.) kann jedoch nur dann Anwendung gemacht werden, wenn die betreffenden Forſten nicht über drei Meilen von einander entfernt ſind.

4) Auch kann in dem Falle zu 2 nur von den Holzpreiſen ſolcher Forſten die Frage ſein, aus welchen ein regelmäßiger Abſatz ſtatt gefunden hat.

ſu, na wartoſć żyta obrachować. Te ceny żyta ſą następujące.

§. 11.

Co ſię dotyczy cen drzewa poſtawiona w poprzednim §. 10 lit. a. zaſada znayduie zaſtosowanie z następującemi umiarkowaniami:

1) ſłużąca do porównania cena drzewa, przymuie ſię podług taxy laſnéy, iaka była roku 1803 w boru królewskim, naybliſzym dóbr ſzacować ſię maiących.

2) ieżeli zaś odległość tegoż królewskiego boru ieſt tak znaczna, iż zwózka zbyty koſztowną była, wówczas dochodzi ſię będzie, poczemu przedawało ſię drzewo roku 1803 w naybliſzym prywatnym boru i cena ta ſtanowie będzie zaſadę porównania.

3) wſzakże porównanie to (1. 2.) wtenczas tylko zaſtosoowaném być może, gdy dotyczące bory nie ſą nad 3 mile od ſiebie odległe.

4) także w przypadku ad 2 rozumieć ſię mogą tylko ceny drzewa tych borów, z których regularna sprzedaż mieysce miała.

5) Ist der zu jener Zeit am Orte bestandene Preis geringer gewesen, als der nach 1 u. 2 zur Vergleichung zu ziehende; so kommt jener immer zur Anwendung; es wäre denn, daß besondere Umstände dargethan werden könnten, weshalb dieser geringere als gemeinewöhnlicher Ortspreis nicht angenommen werden könnte.

§. 12.

Statt der nach §. 70 der General-Tar-Principien bestimmten Sätze für das durch die Zwangskrüge abzufsendende Getränk wird für die Tonne Bier der dritte Theil eines Scheffels Roggen, und für ein Ohm Branntwein zu 45 pro Cent Alkohol nach Tralles 1½ Scheffel Roggen als Debit-Vorthheil in Ansatz gebracht.

Zweiter Abschnitt.

Anschlagsätze für landwirthschaftliche Arbeiten und Löhnungen der Arbeiter.

§. 13.

Im Allgemeinen gilt der Grundsatz, daß die Tagewerke der Handarbeiter so angenommen werden, wie es von rüstigen Leuten gefordert werden kann, also ohne Rücksicht auf schlechte Gewohnheiten und Wirthschafts-Einrichtungen.

Das nämliche Princip findet auch Anwendung auf die Gespannarbeiten unter Voraussetzung desjenigen Schlages von Arbeitsvieh, welches jeden Orts gehalten wird, übrigens unter Voraussetzung wirthschaftlich richtiger Pflege und Anstrengung. Bei den weiterhin angegebenen Sätzen von der

5) iezeli ówczasowa w mieyscu cena mnieyszą była od ceny, która według 1. 2 ma się wziąć za zasadę porównania; wówczas zawsze tamta zastosowaną być powinna; wyjąwszy w tym przypadku, iżby wykazano szczególne okoliczności, dla którychby ta mnieysza cena iako pospolicie zwyczajna cena mieyscowa. przyjętą być nie mogła.

§. 12.

Zamiast oznaczonych według §. 70 ogólnych szacowania zasad, pozycyi za trunki w karczmach obowiazkowych wyszynkować się mające, rachować się będzie trzecia część szefla żyta, a za dwuwiadrową beczkę wódki a 45 proc. alkohol podług Tralesa 1½ szefla żyta, iako zysk gruntowy (Debitsvorthheil.)

Rozdział drugi.

Obrachowanie robót gospodarskich i zapłaty robotników.

§. 13.

Powszechną iest zasadą, przyjmować prace dzienne robotników, tak ile onez od silnych ludzi wymagane być mogą, a zatem bez względu na złe zwyczaie i urzadzienia gospodarskie.

Taż sama zasada stosuje się i co do robót sprzężynych, przypuszczając rasę bydła roboczego, iakie się wszędzie zwykło trzymać, iako też przynależne gospodarskie iego pielęgnowanie i rozumne użycie. W obrachowaniu poniżey roboty bydła pociągowego, przypuszczono

Arbeit des Zugviehes ist die in diesen Special-Tax-Grundsätzen angegebene Fütterung und ein derselben entsprechender Schlag von Vieh vorausgesetzt.

§. 14.

Auf die Führung des Pfluges wird nur ein Knecht oder ein Tagelöhner gerechnet.

§. 15.

Ein weiblicher Arbeiter ladet in den langen Tagen des Juni 7 und in den kurzen um Michaeli 5 bis 6 Fuder Dünger, jedes zu 1000 bis 1500 Pfund gerechnet.

Sie breitet im Tage den Dünger auf 1 bis $1\frac{1}{2}$ Morgen und eine Mannsperson auf $1\frac{1}{2}$ bis 2 Morgen.

§. 16.

Das Absäen von 15 bis 16 Morgen mit Getreide macht ein Tagewerk.

§. 17.

Ein männlicher Arbeiter schneidet, bindet und setzt auf im Tage $\frac{3}{4}$ bis 1 Morgen Winterung, ein weiblicher $\frac{1}{2}$ bis $\frac{3}{4}$ Morgen. Sommerung ersterer $1\frac{1}{4}$, letzterer $\frac{3}{4}$ bis 1 Morgen. Gemähet werden im Tage $1\frac{1}{2}$ bis 2 Morgen Wintergetreide, 3 Morgen Sommergetreide, 1 bis $1\frac{1}{2}$ Morgen Erbsen. Zum Harken, Binden u. Aufsetzen des Getreides sind in der Winterernte auf 2 Mäher 3 und in der Sommerernte auf 4 Mäher 5 weibliche Arbeiter zu berechnen.

§. 18.

Beim Einfahren des Getreides mit einem stehenden Wagen sind mit Ausschluß des Fuhrmannes und Einschluß des Nachharkers 3 Personen nöthig. Wo 2 Gespann

na iest w tychże szczególnych taxowania zasadach pasza, odpowiadająca powyższéy rasie bydła.

§. 14.

Na plóg rachuię się tylko ieden parobek lub wyrobnik ręczny.

§. 15.

Robotnica nakłada w długich dniach Czerwca 7, a w krótkich dniach około S. Michała 5 do 6 fur mierzwy, rachuiąc każdą furę po 1000 do 1500 ff. Rozrzuca na dzień mierzwy na iednę do półtory morgi, a robotnik na półtory do dwóch morg.

§. 16.

Obsianie 15 do 16 morg zbożem rachuię się za dzienną robotę.

§. 17.

Robotnik rznie, wiąże i ustawia snopki na dzień $\frac{3}{4}$ do 1 morgi oziminy, robotnica $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ morgi. Jarzyny pierwszy $1\frac{1}{4}$ ostatnia $\frac{3}{4}$ do 1 morgi. Kosi się na dzień $1\frac{1}{2}$ do 2 morg zboża zimowego, 3 morgi zboża jarego, 1 do $1\frac{1}{2}$ morgi grochu. Do zagrabiania, wiązania i ustawiania zboża rachować należy podczas wielkich żniw na dwóch kośników trzy robotnice a podczas małych żniw na 4 kośników 5 robotnic.

§. 18.

Przy zwożeniu zboża wozem przemienym z wyłączeniem fornala a włączeniem pograbiacza potrzebne są trzy osoby. Gdzie podwojne zaprzęgi wożą zożeb i

fahren und das Feld entfernt ist, reichen 6 Personen aus. Wie viele davon männlich seyn müssen, entscheidet die Observanz des Orts.

Wo nicht mit einem stehenden Wagen gefahren wird, kann der Fuhrmann die Garben zulangen, es ist außer ihm nur noch ein Lader nöthig. Sind mehrere Wagen, welche einfahren, so fördert ein Nachharter für 2 bis 3 Wagen die Arbeit.

§. 19.

Zum Abladen und Bansen in der Scheune sind bei Wechselwagen erforderlich 3 Ablader, 1 Tasser, und auf jede 10 Fuß Laflänge 3 weibliche Arbeiter.

§. 20.

In der Heuernte ist zum Einfahren das §. 18 und 19 benannte Personal nöthig. Bei der Werbung der Wiesen mäht ein Mann im Tage 1 bis $1\frac{1}{2}$ Morgen. Zum Trocknen und Zusammenbringen werden auf jeden Mäher 1 weiblicher Arbeiter gerechnet, an Orten, wo das Gras auf dem Schwade trocknet, nicht gestreut und in kleine Haufen gebracht wird. Im leßtern Falle werden 3 weibliche Arbeiter auf 2 Mäher gerechnet.

§. 21.

Das Schneiden von 36 Scheffel Hechsel macht ein Tagewerk. Das Füttern von 40 bis 50 Häuptern Vieh macht gleichfalls ein Tagewerk.

§. 22.

Eine Frauensperson scheert im Tage 20 Schaafse. Zum Zutragen wird auf 500 Stück eine Mannsperson erfordert, und

pole iest odległe, wystarcza 6 osób. Nie z nich musi być mężczyzn, rozstrzyga obserwancya mieyscowa.

Gdzie się nie wozi wozem przemienym, może fernal snopki podawać, a prócz niego potrzebnym iest tylko nakładacz. Jeżeli kilka wozów zboże wozi, wystarcza ieden pograbiacz do 2 do 3 wozów.

§. 19.

Do składania zboża z woza i układania w sąsięki, iężeli się odmienią wozy, potrzeba 4 ludzi do składania, 1go warsztowego i na każde 10 stop długości warszty 3 robotnice.

§. 20.

Pod czas zbieru siana potrzeba do zwózki ludzi w §. 18 i 19 wymienionych. Przy sprzędaniu łąk kosi ieden człowiek na dzień 1 do $1\frac{1}{2}$ morgi. Do suszenia i zgrabienia siana rachnie się na każdego kośnika iedna robotnica, w mieyscach, gdzie trawa na pokosach schnie bez rozrzucania i zgrabiania w małe kópki. W ostatnim przypadku rachuią się 3 robotnice na dwóch kośników.

§. 21.

Urznięce 36 szefli sieczki stanowi robotę dnia iednego, równie iak na paszenie 40 do 50 sztuk bydła.

§. 22.

Jedna kobieta strzyże na dzień 20 owiec; do podawania potrzeba na 500 owiec 1go człowieka, a do podawania

zum Zutragen bei dem Waschen auf 200 Stück gleichfalls eine. Wenn das Waschen nicht durch die Schwemme geschieht, entscheidet die Gewohnheit eines jeden Orts, wie viel Schaafse durch eine Weibsperson gewaschen werden.

§. 23.

Zur Befreiung sämtlicher Gartenarbeiten des Jahres wird auf den Morgen Gartenland die Arbeit von 10 Personen, halb Männern halb Frauen, gerechnet.

§. 24.

Zu den Nebenarbeiten auf jede zu sommerkende 10 Morgen Acker und jede 10 Morgen Wiesen, ein halber männlicher u. ein halber weiblicher Arbeitstag.

§. 25.

Die Zahl der anzusehenden Arbeitsfamilien auf einem Gute wird also ermittelt; Man rechnet sämtliche in der Getreide- und ersten Heuernte vorkommenden Arbeiten zusammen, und nimmt an, daß sie in den beiden Monaten Juli und August angefangen und beendigt werden müssen. Hier von wird diejenige Quantität von Arbeit abgezogen, welche hievon durch das wirthschaftlich gehaltene Gesinde bestritten werden kann. Dann werden die Tage summiert, welche ein Komornik oder eine Komornica in diesen beiden Monaten landüblich zu arbeiten haben, und dividirt in die Zahl der für dieselben nach Abzug der Gesindearbeit übrig bleibenden Erntetage. Das Produkt ist die Zahl der erforderlichen Familien.

§. 26.

Ein einfacher mit 2, 3 oder auch 4 Och-

przy praniu na 200 sztuk także iednego. Gdy się pranie przez pławienie nie odbywa, rozstrzyga zwyczaj każdego mieysca, ile owiec iedna kobieta pierze.

§. 23.

Na wykonanie wszystkich robót ogrodowych w roku rachuje się na morgę ogrodu robota 10 osób, połowę mężczyzn połowę kobiet.

§. 24.

Na poboczne roboty rachuje się na każde 10 morg izarzyny i na każde 10 morg łąk pół dnia roboty mężczyzny i pół dnia roboty kobiecej.

§. 25.

Liczba osadzić się mających w wsi robotników tak się wysledza: Zliczają się do kupy wszystkie podczas żniwa zbożowego i pierwszego siennego wydarżające się roboty, i przyimuie się, iż takowe w miesiącach Lipcu i Sierpniu zaczęte i ukończone być muszą. Od tych odciąga się ta ilość roboty, która przez utrzymywaną w gospodarstwie czeladź opędzoną być może. Potém zliczają się dni, które komornik lub komornica w tych dwóch miesiącach podług zwyczaju krajowego odrobic winni, i dziełi się w liczbę dni żniwnych, które na nich po odciągnienu roboty czeladzi przypadną. Ten wypadek stanowić będzie potrzebną ilość robotników.

§. 26.

Plug prosty 2. 3. albo też 4 wołmi

sen bespannter Pflug pflügt im Durchschnitt zwei, und einer mit Wechselgespann 3 bis $3\frac{1}{2}$ Morgen. Beim Haacken wird die Hälfte mehr gefördert. Auf zwei Morgen pflügen werden daher drei Morgen haacken gerechnet. Auf jeden Pflug mit doppelter Bespannung wird ein Ochse und auf zwei Pflüge mit einfacher Bespannung wird gleichfalls ein Ochse als Reserve berechnet.

§. 27.

Pflugtage werden im Jahre 160—170 gerechnet. Mit dieser Zahl in die Zahl der ermittelnden Pflugtage dividirt, weist die Zahl der zu haltenden Pflüge nach, und diese mit der Zahl der zu jedem Pflüge gehaltenen Ochsen multiplicirt, die Zahl der erforderlichen Ochsen, denen die Reserve zugerechnet wird. Die Zahl der erforderlichen Pflüge ergibt sich auch, wenn die zur Unterbringung der Winterfaat nöthigen Pflugtage mit 24 dividirt werden.

§. 28.

Ein Gespann von 4 Pferden fährt:

- a) in der Ernte 1500 bis 2000 Pfund oder 8 bis 10 Mandeln,
- b) eben so viel Dünger,
- c) 16 bis 20 Centner Heu,
- d) 100 Scheffel Getreide zur Saat im Tage,
- e) 20 Scheffel Erbsen, 20 Scheffel Weizen, 20 Schfl. Roggen und 20 Schfl. Sommergetreide zum Verkauf in die Marktstädte, wobei 4 bis 5 Meilen eine Tagereise ausmachen,
- f) in einem Tage in der Ernte mit einem Wagen nach Entlegenheit der Felder 6 bis 8 Fuder, mit einem stehenden Wagen 10 bis 15 Fuder,
- g) Dünger eben so viel Fuder,

zaprężony orze, biorąc w średnicę, dwie a pług z przeprzęgiem, 3 do $3\frac{1}{2}$ morgi; przy radleniu robi się połowa więcej. A zatém na 2 morgi orki, rachuią się 3 morgi radlanki. Na każdy pług z podwójnym zapręgiem rachuię się 1 wól na odstawkę, a na dwa pługi z pojedynczym zapręgiem podobnie 1 wól.

§. 27.

Dni orki rachuię się w roku 160. 170. Liczbą tą dzieląc w liczbę wysledzić się mających dni orki, wykazuje się liczba utrzymywać się mających pługów, a tą mnożąc liczbę utrzymywanych do każdego pługa wołów, wykazuje się liczba potrzebnych wołów, do których przyłącza się odstawka. Liczba potrzebnych pługów wykazuje się także, dzieląc do zaorania ożminy potrzebne dni płużne przez 24.

§. 28.

Zapręg z 4 koni zwozi:

- a) w żniwa 1500 do 2000 ff. czyli 8 do 10 mędeli,
- b) tyleż mierzwy,
- c) 16 do 20 centnarów siana,
- d) 100 szefli zboża do siewu na dzień,
- e) 20 szefli grochu, 20 szefli pszenicy. 20 szefli żyta i 20 iarzyń na przedaż do miast targowych, gdzie 4 do 5 mil stanowią iazdę dnia iednego.
- f) w iednym dniu w żniwa iednym wozem, w miarę odległości pół 6 — 8 fur, a wozem na przemian 10—15 fur,
- g) mierzwy podobnie tyle fur.

h) Heu mit einem einzelnen Wagen 4 bis 5, mit einem stehenden 6 bis 7 Fuder fahren, und

i) eggen 8 bis 12 Morgen,

k) nach dem Umfange der Wirthschaft werden auf solche 30 bis 50 kleine Fuhren, jede zu einem Tage gerechnet;

l) nach Entfernung des Waldes und der Wege $\frac{1}{2}$ bis 1 Klafter Brennholz geladen, und

m) zur Förderung von 15 Schfl. Mahlwert auf einer Rosmühle 4 Pferde und 1 Knecht berechnet.

Eine Bespannung mit 2 Pferden leistet $\frac{2}{3}$ der Arbeit einer mit 4 Pferden, und eine Bespannung mit 3 Pferden mit geringen Ausnahmen so viel als eine mit 4.

§. 29.

Um den Bedarf an Pferden zu ermitteln, werden sämtliche im Sommer bis zu beendigter Wintersaatzeit verfallende Pferdarbeiten zusammengezählt, und in diese Zahl mit 100 bis 105 dividirt, die herauskommende Zahl zeigt die Gespanne und diese mit 4 multiplicirt, die Zahl der Pferde an, bei welchen auf 12 das 13te als Reserve hinzugerechnet wird.

§. 30.

Für das Zugvieh werden der Regel nach wöchentlich 5 Tage, für die dringenden Arbeitsperioden aber $5\frac{1}{2}$ Tage, an Arbeitstagen des Gesindes immer $5\frac{1}{2}$ Tage berechnet.

§. 31.

Der Geldlohn eines Knechts wird mit Einschluß des Miethgeldes zu 12 bis 14

h) siana poiedyńczym wozem 4 do 5, wozem przemienném 6 do 7 fur, i

i) bronnie 8 do 12 morg,

k) w miarę wielkości gospodarstwa rachnie się na takowy 4 konny zaprząg, 30 do 50 małych fur, każda za ieden dzień,

l) w miarę odległości boru i drog ładnie się pół do 1nego sążnia opalowego drzewa,

m) na zawiezenie 15 szefli mlewa do mlyna konnego rachnie się 4 konie i parobek.

Zaprzęgiem parokonnym odbywa się $\frac{2}{3}$ roboty zaprzęgu 4 konnego, a zaprzęgiem 3 konnym, z małemi wyjątkami, tyle co zaprzęgiem 4 konnym.

§. 29.

W celu wyśledzenia potrzebny liczby koni, zliczają się wszystkie w lecie aż do ukończenia sieyby zimowéy wydarzające się roboty konne, i dzieli się w tę liczbę przez 100 do 105. Wypadająca liczba wykazuje zaprzęgi, a te mnożąc przez 4, wykazują liczbę koni, do których na 12 przydaie się 13ty na odstawkę.

§. 30.

Na bydło sprzężayne rachnie się po spolicie na tydzień 5 dni, w czasie zaś nagleyszy roboty $5\frac{1}{2}$ dnia, a czeladzi zawsze $5\frac{1}{2}$ dnia dni roboczych.

§. 31.

Zasługi parobka wraz z zadatkem rachnią się na 12 do 14 szefli żyta, płaca

Schf. Roggen, der Tagelohn eines männlichen Arbeiters im Durchschnitt zu 2 Meßen, und der eines weiblichen Arbeiters zu $1\frac{1}{2}$ Meßen Roggen angezest.

§. 32.

Ein fertiger Schaafpelz, wie ihn die Hirten, Strußen, Voigte u. s. w. an manchen Orten als Theil des Lohns bekommen, ist 2 Scheffel Roggen, das Spinnlohn für ein Stück Garn, dessen Faden, 19,200 Ellen lang ist, $3\frac{1}{2}$ Meßen Roggen gleich.

Dritter Abschnitt.

Classification und Ertrags-Berechnung der Grundstücke.

§. 33.

Die in der Taxordnung benannten und näher bezeichneten Bodenarten sind in allen Kreisen in größerem und geringerem Umfange vorhanden. Es wird daher eine Classification für das ganze Großherzogthum Posen gelten. Es werden 7 Hauptklassen angenommen, deren leicht auszumittelnde Kennzeichen folgende sind:

§. 34.

Die erste Klasse bildet den Thonboden. In diese gehört der, welcher 40 bis 60 pro Cent Sand, und 60 bis 40 pro Cent abschwenmbare Erde und unter der letztern so viel fetten Thon enthält, daß er im feuchten Zustande schlüpfrig an Pflug und Egge anklebend, fettartig anzufühlen ist, beim Druck sich verballt, und in trockenem Zustande rissig wird, beim Zerbrechen in den abfallenden Stücken Würfel bildet, und wenn er feucht ist, gewöhnlich eine

dzienna robotnika w średnicę na dwie miarki, a robotnicy na $1\frac{1}{2}$ miarki żyta.

§. 32.

Gotowy kozuch, który pastuchy, stroże, włodarze i t. d. w niektórych miejscach jako część zasług dostają, wyrównywa 2 sześlom żyta, a zapłata za sztukę przędzy, której nici mają 19,200 lokci $3\frac{1}{2}$ miarki żyta.

Rozdział trzeci.

Klasyfikacya gruntów i obrachowanie z nich dochodu.

§. 33.

Gatunki ziemi w zasadach szacowania wymienione i bliżej opisane znajdują się mniej więcej w wszystkich Powiatach. Postanawia się więc iedna klasyfikacya dla całego W. Xięstwa Poznańskiego. Przyjmuje się 7 głównych klas, których łatwo wysledzić się mogące znamiona następnne są:

§. 34.

Pierwsza klasa składa się z gruntu gliny garncarskiéy. Do téy należy ten, który w sobie zawiera 40 do 60 proC. piasku, a 60 do 40 proC. czystéy ziemi, a w niéy tyle tłustéy gliny garncarskiéy, iż w stanie mokrym iest lipki, do pługu lub brony przylega, tłusto się maca, przy ściśnieniu się skupia, a w stanie suchym pęka, łamie się w kostkę, a gdy iest wilgny ma zazwyczaj kolor czarny, lub brudnorudy do czarne-

schwarze oder der schwarzen nahe kommende dunkelbraune Farbe hat. Er trägt in der ersten und dritten Tracht Weizen, jedoch in der letztern sicherer Roggen, in der 2ten und 4ten Gerste und in der folgenden Roggen und Hafer.

§. 35.

Der gute Lehmboden macht die zweite Klasse. Er enthält 60 bis 65 pCent Sand und 40 bis 35 pCent abschwemmbarere Erde und unter dieser so viel Thon, daß er im trockenen Zustande hart wird, und beim Bruche nicht in Pulver zerfällt, sondern sich körnig zeigt.

Er trägt in der ersten Tracht Weizen und Roggen, in der zweiten Gerste, in der 3ten Roggen und in der 4ten Gerste oder Hafer und in folgenden Roggen und Hafer.

§. 36.

Der sandige Lehmboden bildet die dritte Klasse. Er enthält 65 bis 75 pCent Sand, und 35 bis 25 pCent abschwemmbarere Erde und unter letzterer so viel Thon, daß er bei lange anhaltender Sommerdürre schwer zu beackern ist. Er bildet kleine Klöße, welche bei einem nicht starken Druck der Hand in kleine Körner und Pulver zerfallen. Er trägt bei einer niedrigen Lage und starker Düngung noch Weizen, bei einer trockenen Lage aber in allen Wintertrachten Roggen, in den Sommertrachten der zweiten Gerste, und den übrigen Hafer. Wenn er Dünger hat, spricht er der Gerste mehr an, als Hafer.

§. 37.

Der lehmartige Sandboden welcher die vierte Klasse macht, unterscheidet sich von dem vorigen durch einen stärkern Sandge-

go zblizający się. Wydaie w pierwszym i trzecim spręcie pszenicę, iednakże w ostatnim pewniéy żyto, w 2gim i 4tym ięczmień, a następujących żyto i owies.

§. 35.

Dobry grunt gliny lepnéy stanowi 2gą klasę. Zawiera on w sobie 60 do 65 proC. piasku a 40 do 35 proC. czystéy ziemi, a w téy tyle gliny twardéy, iż w stanie suchym iest twardy a w łamaniu nie rozsypuie się, lecz iest ziarnkowy. Wydaie w pierwszym spręcie pszenicę, żyto, w 2gim ięczmień, w 3cim żyto, w 4tym ięczmień lub owies, a w następującym żyto i owies.

§. 36.

Grunt piaszczysto-gliniasty stanowi 3cią klasę. Zawiera on w sobie 65 do 75 procentu piasku i 35 do 25 czystéy ziemi, a w niéy tyle gliny garncarskiéy, iż podczas długo trwającéy posuchy, trudnym iest do uprawy. Grupi się, a małe te grupki ściśnione cokolwiek w ręku rozsypują się na ziarka i proch. W niskiem położeniu i przy dobrém mierzwienu wydaie on ieszcze pszenicę, w suchém zaś położeniu we wszystkich zimowych płodach żyto, w latowych płodach w 2gim ięczmień a w innych owies. Gdy iest wymierzwiiony udaie się lepiéy na nim ięczmień niż owies.

§. 37.

Grunt gliniasto-piaszczysty, składający 4tą klasę, różni się od poprzedzającego większą obfitością piasku. Zawiera

halt. Er enthält dessen 75 bis 85 pCent und 25 bis 15 pCent abschwemmbar Erde. Er trägt nur Roggen und Hafer; wenn die Gerste auf ihm gedeihen soll, so muß ungewöhnlich stark gedüngt, und der Sommer nicht trocken sein; bei einer neun- und mehrjährigen Düngung ist es vortheilhafter, für die letzten Sommertrachten Buchweizen zu wählen, oder denselben ruhen zu lassen, und als Schaafweide zu nutzen.

Wenn dieser Boden niedrig liegt, und durch Nässe zu Zeiten leidet, gedeiht der Roggen weniger an Körnern, dagegen der Hafer besser. Die festzustellenden Erträge werden daher gegen die des trockenen Bodens im Roggen etwas niedriger, und im Hafer etwas höher gestellt, in der ersten Tracht um 8 Mäßen Roggen Erniedrigung, und in der 2ten um 1 Scheffel Hafer Erhöhung und in den folgenden Trachten nach diesem Verhältnisse.

§. 38.

Der Sandboden schlechthin, macht die 5te Klasse. Er wird erkannt an dem auf ihm wachsenden Bocksbarte, (Topp, Kozia broda).

Man theilt ihn in 3, 6 und 9jährigen Boden, und versteht darunter denjenigen, der alle 3, 6 oder 9 Jahre ohne Düngung nur einmal Roggen und nicht Hafer trägt. Er hat 85 bis 94 pCent Sand, und 15 bis 6 pCent. abschwemmbar Erde. Der 6 bis 9jährige Roggenboden ist der Beackerung nicht werth, er wird nüslicher als Schaafweide benützt.

Wo starker Wiesenwachs und wenig oder gar kein besserer Boden ist, kann der 3 auch 6jährige Boden zu einem guten Ertrage von Roggen und Sommergetreide ge-

w in sobie 75 do 85 procentu piasku a 25 do 15 proc. czystéy ziemi. Wydaie tylko żyto i owies; ięczmień na nim nadzwyczajnie wielkiego wymierzwienia i lata niesuchego potrzebuie, przy mierzwieniu co 9 lat i więcéy, korzystniejszy jest na ostatnie płody latowe, obierać tatarkę, lub zostawić odlogiem i używać go na pastwisko dla owiec.

Gdy grunt ten nisko leży, i czasem przez mokrość ucierpi, żyto mniéy w ziarnie piękne, natomiast owies lepszy. Zatem oznaczyć się mający zbiór w porównaniu z suchym gruntem, obliczą się co do owsa wyżéy, W pierwszym spręcie o 8 macek żyta niżéy, a w drugim o 1 szefel owsa wyżey, a w następnych płodach według tegoż stósunku.

§. 38.

Grunt w skroś piasezysty stanowi pospolicie klasę 5 tą. Poznaie się po koziéy brodzie, która na nim rośnie.

Dzieli się na 3, 6 i 9 etnie pole i rozumie się pod nim ten, który co 3, 6 albo 9 lat bez mierzwienia, tylko raz żyto nie owies rodzi. Zamyka 85 do 94 procentu piasku; a 6 do 15 procentu ziemi urodzaynéy. Od 6 do 9 letni grunt żytny nie wart uprawy, pożyteczniéy użytym bywa na pastwisko dla owiec.

Gdzie iest obfitość łąk, a mało, albo wcale nie masz lepszego gruntu, może 3 i 6 letni grunt do dobrego urodzaiu żyta i iarzyń być przyprowadzony. Te

bracht werden. Diese Fälle werden bei Aufnahme der Taxen besonders behandelt.

§. 39.

In dem Großherzogthum Posen kommt häufig ein Boden vor, dessen Ackerkrume aus sandigem Lehm oder lehmartigen Sande oder moorigten lehmartigen Sande besteht, unter welchem aber 6 bis 12 Zoll ein weißer Mergelkalk liegt, welcher sich der Ackerkrume theils mitgetheilt hat, theils durch die ihm bewohnenden Eigenschaften sie hiebig macht. Selten geräht darauf der Roggen, öfterer noch der Hafer. Zu dem Gedeihen der Früchte muß der Sommer nicht zu trocken sein. Er wird unter dem Namen Kalkboden, die 6te Klasse ausmachen.

§. 40.

Der Moderboden macht die 7te Klasse, und kommt äußerst selten vor. Er wird gleichfalls als Ausnahme behandelt, und die nach der Verschiedenheit desselben und der übrigen auf dem Gute vorhandenen Verhältnisse anzunehmenden Erträge besonders justificirt.

§. 41.

Die Erträge der vorstehenden Bodenarten sind in allen Kreisen gleich. Sie werden stärker oder schwächer, je nach dem der Boden öfter oder seltener Dünger bekommt, nicht nur in den auf frische Düngung folgenden Erachten, sondern auch auf frischem Dünger selbst. Die Unterlage, die ebene oder bergige Lage, der stärkere oder schwächere Abhang, gegen die verschiedenen Himmelsgegenden, die Nähe größerer Waldungen und Gewässer, bedingen die Annahme des Maximums und Minimums

przypadki osobno są przy taxowaniu stósowane.

§. 39.

W. W. Xięstwie Poznańskiem obficie spostrzega się grunt, którego powierzchnia z piasku gliniastego, albo z gliny piaszczystey, lub z czarno gliniastego piasku się składa, pod którym iednak 6 do 12 cali głęboko białe marglowe wapno bywa, które się częścią powierzchnią udzieliło, częścią też przez swą własność gorącą ją robi. Rzadko udaje się tam żyto, częściej przecież owies. Aby był urodzaj, musi lato nie być za suche. Ten pod imieniem grunt wapnisty, składa 6tą klasę.

§. 40.

Grunt błotnisty (czarnoziem łąkowy) czyni 7mę klasę i bardzo rzadko się trafia. Uważa się na kształt wyjątku i w miarę różności onego, iako też innych stósunków maiętności, wartość iego się stanowi.

§. 41.

Sprzęt poprzedzających gatunków gruntu w wszystkich Powiatach iest sobie równy. Bywa większy, lub mniejszy w miarę, iak grunt częściej lub rzędziej mierzwiorny iest, nietylko po sobie po świeżych pognojach, ale też i na świeży pognoy sam. Spodnia warzta, większa, lub mniejsza spadzistość ku różnym stronom nieba (słońca), bliskość znaczniejszych borów i wód, stanowią oznaczenie naywiększego, lub naymniejszego

der Erträge. Beim Zusammentreffen vieler nachtheiligen auf die Fruchtbarkeit wirkenden Umstände, können die Erträge unter die angenommenen Normalerträge heruntersetzt werden.

§. 42.

Die für diese Klasse nach der Verschiedenheit des Düngungszustandes anzunehmenden Erträge und Aussaaten sind die hier folgenden:

Sie setzen reine Brache voraus.

1. Auf Thonboden, welcher 40 bis 60 pCent Sand und unter der abschwemmbarren Erde, von 60 bis 40 pCent eine gehörige von fettem Thon enthält,

1. bei dreijähriger Düngung, als

	Maximum.	Minimum.
Weizen . . .	9 Schfl.	7 Schfl. 15 Meß.
Gerste . . .	9 Schfl.	7 — 15 —

2. bei 6jähriger Düngung.

	Schfl.	Ms.	Schfl.	Ms.
Weizen in der 1. Tracht	8	—	7	—
Roggen in der 3.	—	6 13	5	15
Gerste in der 2.	—	8	—	7 —
Gerste in der 4.	—	6 6	5	9

3. bei 9 jähriger Düngung:

	Schfl.	Ms.	Schfl.	Ms.
Weizen in der 1. Tracht	7	—	6	3
Roggen in der 3.	—	5 15	5	3
Roggen in der 5.	—	4 14	4	4
Gerste in der 2.	—	7	—	6 2
Gerste in der 4.	—	5 10	4	15
Hafer in der 6.	—	6 10	5	13

go sprzętu. Przy zeysciu się wielu szkodliwych na urodzajność działających okoliczności, może płodność niżey być uważana niż sprzęt normalnie przyięty.

§. 42.

Sprzęt dla każdéj klasy, w miarę różności pognoiania i wysiewów mający bydź uważany, iest następujący.

Rozumie się po całkowitém ugorowaniu.

1. na gruntach garncarską glinę zamykających, które 40 do 60 procentu piasku, a między 60 do 40 procentu ziemi urodzajnéj, przynależną ilość gliny garncarskiej mieszczą

1. przy 3letnim pognoiu

	naywięcéj	naymniéj
Pszenicy	9 szefli	7 szefli 15 miar.
Jęczmienia	9 —	7 — 15 —

2. przy 6letnim pognoiu

	szeffel	miara	szeffel	miara
Pszenicy w 1. sprzęt	8	—	7	—
Żyta 3.	—	6 13	5	15
Jęczmienia 2.	—	8	—	7 —
Jęczmienia 4.	—	6 6	5	9

3. przy 9letnim pognoiu

	szeffel	miara	szeffel	miara
Pszenicy w 1. sprzęt	7	—	6	3
Żyta 3.	—	5 15	5	3
Żyta 5.	—	4 14	4	4
Jęczmienia 2.	—	7	—	6 2
Jęczmienia 4.	—	5 10	4	15
Owsa 6.	—	6 10	5	13

4. bei 12jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Weizen in der 1. Tracht	7	—	6	2
Roggen in der 3.	—	5 15	5	3
Roggen in der 5.	—	4 14	4	4
Roggen in der 7.	—	4 8	3	15
Gerste in der 2.	—	7 —	6	2
Gerste in der 4.	—	5 10	4	15
Hafer in der 6.	—	6 8	5	11
Hafer in der 8.	—	6 2	5	6

Die Ausfaat wird angenommen vom Weizen und Gerste auf einen Morgen

1 Schfl. 4—6 Mß.

Roggen	1	—	2	—
Hafer	1	—	8	—

II. Auf Lehmboden, welcher 60 bis 65 Procent Sand und 40 bis 35 Procent abschwemmbar Erde, unter welcher sich ein hinlänglicher Theil fetter Thon befindet, enthält, trägt ein Morgen:

1. bei einer 3jährigen Düngung;

Maximum. Minimum.

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Weizen oder Roggen	7	—	6	2
Gerste	7	8	6	9

2. Bei 6jähriger Düngung:

Schfl. Mß. Schfl. Mß.

Weizen in der 1. Tracht	6	—	5	4
Roggen in der 3.	—	5 2	4	8
Gerste in der 2.	—	6 —	5	4
Hafer in der 4.	—	6 15	6	1

4 przy dwunastoletnim pognoiu

		szeffel	miara	szeffel	miara
Pszenicy	1 sprzęt	7	—	6	2
Żyta	3 —	5	15	5	3
Żyta	5 —	4	14	4	4
Żyta	7 —	4	8	3	15
Jęczmienia	2 —	7	—	6	2
Jęczmienia	4 —	5	10	4	15
Owsa	6 —	6	8	5	11
Owsa	8 —	6	2	5	6

Przyjmuie się wysiew pszenicy i jęczmienia na iednę morgę

1 szefel 4 do 6 miar

Żyta	1	—	2	—
Owsa	1	—	8	—

II. Na gruntach gliniastych, które od 60 do 65 procentu piasku, a 40 do 35 procentu ziemi urodzaynéj zamyskaia w której dostateczna część tłustey gliny garncarskiéy się znajduie, wydaie morga

1. przy trzeletnim pognoiu

naywięcéy naymniéy

	szeffel	miara	szeffel	miara
Pszenicy albo żyta	7	—	6	2
Jęczmienia	7	8	6	9

2. przy sześcioletnim pognoiu

szeffel miara szefel miara

Pszenicy w 1. sprzęt	6	—	5	4
Żyta	3.	—	5	2
Jęczmienia	2.	—	6	—
Owsa	4.	—	6	15
			6	1

3. bei 9jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Koggen in der 1. Tracht	5	—	4	6
Koggen in der 3.	—	4	—	3
Koggen in der 5.	—	3	5	2
Gerste in der 2.	—	5	—	4
Hafer in der 4.	—	5	12	5
Hafer in der 6.	—	4	12	4

4. bei 12 jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Koggen in der 1. Tracht	5	—	4	6
Koggen in der 3.	—	4	—	3
Koggen in der 5.	—	3	5	2
Koggen in der 7.	—	3	—	2
Gerste in der 2.	—	5	—	4
Hafer in der 4.	—	5	12	5
Hafer in der 6.	—	4	12	4
Hafer in der 8.	—	4	4	3

Die Aussaaten wie beim Boden erster Klasse Hafer 1 Schfl. 6 Mß.

III. Der sandige Lehmboden, welcher 65 bis 76 Procent Sand und 35 bis 25 Prozent abschwenmbare Erde enthält:

1. bei 3jähriger Düngung:

Koggen	6	Schfl.	5	Schfl.	4	Mß.
Gerste	6	—	5	—	4	—

2. bei 6jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Koggen in der 1. Tracht	5	—	4	6
Koggen in der 3.	—	4	—	3
Gerste in der 2.	—	5	—	4
Hafer in der 4.	—	5	12	5

3. przy 9letnim pognoiu

		szeffel	miara	szeffel	miara
Żyta w	1. sprzęt	5	—	4	6
Żyta	3. —	4	—	3	8
Żyta	5. —	3	5	2	14
Jęczmienia	2. —	5	—	4	6
Owsa	4. —	5	12	5	—
Owsa	6. —	4	12	4	2

4. przy 12letnim pognoiu

		szeffel	miara	szeffel	miara
Żyta w	1. sprzęt	5	—	4	6
Żyta	3. —	4	—	3	8
Żyta	5. —	3	5	2	14
Żyta	7. —	3	—	2	10
Jęczmienia	2. —	5	—	4	6
Owsa	4. —	5	12	5	—
Owsa	6. —	4	12	4	2
Owsa	8. —	4	4	3	12

Wysiewy iak przy gruncie pierwszýj klasy. Owsa 1 szeffel 6 miar.

III. Grunt piasczysto gliniasty, który 65 do 75 procentu piasku, a 35 do 25 procentu ziemi urodzaynéj zamyka.

1. przy 3letnim pognoiu

Żyta	6	szeffli	5	szeffli	4	miar.
Jęczmienia	6	—	5	—	4	—

2. przy 6letnim pognoiu

		szeffel	miara	szeffel	miara
Żyta w	1. sprzęt	5	—	4	6
Żyta	3. —	4	—	3	8
Jęczmienia	2. —	5	—	4	6
Owsa	4. —	5	12	5	—

3. bei 9jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	4	8	3	15
Roggen in der 3.	—	3	10	3
Roggen in der 5.	—	2	15	2
Gerste in der 2.	—	4	8	3
Hafer in der 4.	—	5	3	4
Hafer in der 6.	—	4	4	3

3. przy 9letnim pognoiu

	szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	4	8	3	15
Żyta 3. —	3	10	3	3
Żyta 5. —	2	15	2	9
Jęczmienia 2. —	4	8	3	15
Owsa 4. —	5	3	4	9
Owsa 6. —	4	4	3	12

4. bei 12jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	4	8	3	15
Roggen in der 3.	—	3	10	3
Roggen in der 5.	—	2	15	2
Roggen in der 7.	—	2	11	2
Gerste in der 2.	—	4	8	3
Hafer in der 4.	—	5	3	4
Hafer in der 6.	—	4	4	3
Hafer in der 8.	—	3	14	3

4. przy 12letnim pognoiu

	szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	4	8	3	15
Żyta 3. —	3	10	3	3
Żyta 5. —	2	15	2	9
Żyta 7. —	2	11	2	6
Jęczmienia 2. —	4	8	3	15
Owsa 4. —	5	3	4	9
Owsa 6. —	4	4	3	12
Owsa 8. —	3	14	3	6

Ausfaat, Roggen 1 Schfl.
Gerste 1 — 2 Mß.
Hafer 1 — 4 —

Wysiew, Żyta 1 szefli - miar.
Jęczmienia 1 — 2 —
Owsa 1 — 4 —

Bei 9 und 12jähriger Düngung die 4., 6., und 8. Tracht, 1 Schfl. 2 Mß. Hafer.

Przy 9. i 12letnim pognoiu 4. 6. i 8. sprzęt, 1 szefli 2 miar owsa.

IV. Der lehmhaltige Sandboden,

IV. Gliniasto piaszczysty grunt.

1. bei 3jähriger Düngung;

Roggen . . .	5 Schfl.	4. Schfl.	6 Mß.
Hafer . . .	5 —	4 —	6 —

Żyta	5 szefli	4 szefli	6 miar.
Owsa	5 —	4 —	6 —

2. bei 6jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	4	8	3	15
Roggen in der 3.	—	3	10	3
Hafer in der 2.	—	5	—	4
Hafer in der 4.	—	4	—	3

2. przy 6letnim pognoiu

	szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	4	8	3	15
Żyta 3. —	3	10	3	5
Owsa 2. —	5	—	4	6
Owsa 4. —	4	—	3	8

3. bei 9jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	4	—	3	8
Roggen in der 3.	—	3	3	2 13
Roggen in der 5.	—	2	10	2 5
Hafer in der 2.	—	4	—	3 8
Hafer in der 4.	—	3	3	2 13
Hafer in der 6.	—	2	10	2 5

3. przy 9letnim pognoiu

		szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	4	—	3	8	
Żyta 3.	—	3	3	2	13
Żyta 5.	—	2	10	2	5
Owsa 2.	—	4	—	3	8
Owsa 4.	—	3	3	2	13
Owsa 6.	—	2	10	2	5

4. bei 12jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	4	—	3	8
Roggen in der 3.	—	3	3	2 13
Roggen in der 5.	—	2	10	2 5
Roggen in der 7.	—	2	6	2 1
Hafer in der 2.	—	4	—	3 8
Hafer in der 4.	—	3	3	2 13
Hafer in der 6.	—	2	10	2 5
Hafer in der 8.	—	2	6	2 1

4. przy 12letnim pognoiu

		szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	4	—	3	8	
Żyta 3.	—	3	3	2	13
Żyta 5.	—	2	10	2	5
Żyta 7.	—	2	6	2	1
Owsa 2.	—	4	—	3	8
Owsa 4.	—	3	3	2	13
Owsa 6.	—	2	10	2	5
Owsa 8.	—	2	6	2	1

Ausfaat.

bei 3jähriger Düngung	1 Schfl. Roggen,
	1 Schfl. 4 Mß. Hafer,
bei 6jähr. Düngung	1 — — — Roggen,
Hafer in der 2. Tracht	1 — 4 —
— 3. —	1 — 2 —
bei 9 und 12jähriger Düngung	Roggen in
der 1. und 3. Tracht	1 Schfl. = Mß.
in der 5. und 7. Tracht	= — 12 —
Hafer in der 2.	— 1 — 4 —
— 4. 6. 8.	— 1 — 2 —

Wysiew

przy 3letnim pognoiu	1 szefel żyta
	1 szefl. 4 miar. owsa
przy 6letn. pognoiu	1 — — — żyta
owsa w 2. sprzęcie	1 — 4 —
— 3. —	1 — 2 —
przy 9 i 12letnim pognoiu	żyta w 1 i
3cim sprzęcie	1 szfl. — miar
w 5. i 7.	— — 12 —
owsa 2.	1 — 4 —
owsa 4. 6. i 8.	1 — 2 —

V. Dreijähriger Roggenboden bringt

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen	2	8	2	3
Ausfaat 10—12 Mß.				

V. Trzyletni żytny grunt wydaie

	szefel	miara	szefel	miara
Żyta	2	8	2	3
Wysiew 10—12 miar.				

VI. Kalkboden.

1. bei 3jähriger Düngung:

Roggen . . .	3 Schfl.	2 Schfl.	10 Mß.
Hafer . . .	5 —	4 —	6 —

2. bei 6jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	2	10	2	5
Roggen in der 3.	—	2	1	14
Hafer in der 2.	—	4	3	15
Hafer in der 4.	—	4	3	8

3. bei 9jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	2	8	2	3
Roggen in der 3.	—	2	1	12
Roggen in der 5.	—	1	1	7
Hafer in der 2.	—	4	3	8
Hafer in der 4.	—	3	2	13
Hafer in der 6.	—	2	2	5

4. bei 12 jähriger Düngung:

	Schfl.	Mß.	Schfl.	Mß.
Roggen in der 1. Tracht	2	8	2	3
Roggen in der 3.	—	2	1	12
Roggen in der 5.	—	1	1	7
Roggen in der 7.	—	1	1	5
Hafer in der 2.	—	4	3	8
Hafer in der 4.	—	3	2	13
Hafer in der 6.	—	2	2	5
Hafer in der 8.	—	2	2	1

Die Ausfaat

bei 3—6jähriger Düngung

Roggen =	Schfl.	14	Mß.
Hafer	1 —	4 —	

VI. Wapnisty grunt.

1. przy 3letnim pognoiu

Żyta	3 szfl.	2 szfl.	10 miar.
Owsa	5 —	4 —	6 —

2. przy 6letnim pognoiu

		szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	2	10	2	5	
Żyta 3.	—	2	2	1	14
Owsa 2.	—	4	8	3	15
Owsa 4.	—	4	—	3	8

3. przy 9letnim pognoiu

		szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	2	8	2	3	
Żyta 3.	—	2	—	1	12
Żyta 5.	—	1	10	1	7
Owsa 2.	—	4	—	3	8
Owsa 4.	—	3	4	2	13
Owsa 6.	—	2	10	2	5

4. przy 12letnim pognoiu

		szefel	miara	szefel	miara
Żyta w 1. sprzęt	2	8	2	3	
Żyta 3.	—	2	—	1	12
Żyta 5.	—	1	10	1	7
Żyta 7.	—	1	8	1	5
Owsa 2.	—	4	—	3	3
Owsa 4.	—	3	4	2	13
Owsa 6.	—	2	10	2	5
Owsa 8.	—	2	6	2	1

Wysiew

przy 3—6letnim pognoiu.

Żyta	— szfl.	14	miar.
Owsa	1 —	4 —	

bei 9—12jähriger Düngung
 Roggen = Schfl. 14 M^h.
 Hafer 1 — 2 —

§. 43.

Werden in der Brache Erbsen, Rübsaat, Wicken, Tabak, Kartoffeln, Rüben, Kohl und ähnliche Früchte gebaut, so wird auf den Theil derselben, in welchem die Früchte gebaut werden, eine gewisse Quantität des Ertrages zurückgeschlagen, die in einem Zehnthel des auf diesen Boden ohne Brachfrüchte angenommenen Normal-Ertrages besteht, welcher Abzug durch alle folgenden Trachten geht.

§. 44.

Die angenommenen Erträge sind auf eine solche Düngung begründet, welche von 3 gewöhnlichen Landröhren oder 30 Schaafe, die im Winter mit Heu und Stroh gefüttert, und im Sommer geweidet werden, für 2 Morgen Preuß. erhalten wird, und in 14 bis 15,000 Pfund für einen Morgen besteht.

§. 45.

Den Taxatoren ist bei der Feststellung der Ertragsfäße jeder Bodenklasse Spielraum zwischen einem Maximo und Minimo gelassen. Ersteres darf niemals überschritten werden. Die Annäherung bis zur Erfüllung desselben findet nur unter besonders günstigen Umständen statt. Die Annäherung an das Minimum tritt ein, je nachdem die Eigenschaften der Bodenart fehlerhaft, und die Mängel mehr oder min-

przy 9 i 12letnim pognoiu
 Żyta — szfl. 14 miar.
 Owsa 1 — 2 —

§. 43.

Jeżeli w ugorze uprawiają się rzepy, wyki, tabaka, perki, kapusta i inne rzeczy, to od części obsianych pewna ilość sprzętu się odeymuie, która z dziesiątej części na tymże gruncie przy całkowitem ugurowaniu przyiętego sprzętu normalnego się składa. To odcięcie ma miejsce we wszystkich następnych sprzętach.

§. 44.

Przyięte sprzęty zasadzają się na takim pognoiu, który od 3 pospolitych krów, albo 30 owiec paszonych w zimie sianem i słomą, a w lecie na pastwisku na 2 morgi Pruskie się otrzymuie i 14 do 15,000 funtów na iednę morgę wynosi.

§. 40.

Oceniaezom przy stanowieniu sprzętu każdéy klasy gruntu iest zostawiony środek między maximum i minimum. Pierwsze nie może nigdy być przewyższane. Zbliżenie się aż do zupełności iego, może tylko przy szczególnie sprzyjających okolicznosciach mieć miejsce. Zbliżenie się do mniejszości następuie w miarę wad własności gruntu i w miarę o ile te wady są większe lub mniej-

der erheblich sind. Unter besonders ungünstigen Umständen, z. B. Steinhaltigkeit des Bodens, Mangel an Abwässerung u. s. w. findet eine Ermäßigung auch unter dem Minimo nach Ermessen der Sachverständigen statt.

§. 46.

Uebrigens ist bei den im vorstehenden angegebenen Erträgen die Dreifelderwirtschaft vorausgesetzt. Wo also eine andere Wirthschaftsart hergebracht ist, sind die hierdurch veränderten Resultate nach wirthschaftlichen Grundsätzen festzustellen.

§. 47.

Der Ertrag an Stroh ist mit Einschluß des Kreuzbandes und überhaupt aller Scheunen-Abgänge auf einen Scheffel Getreide wie folgt anzunehmen. Mit einem Scheffel Getreide wird gewonnen:

Przy szczególnie niesprzyjających okolicznościach n. p. przy kamienistości gruntu, niepodobiestwie spuszczenia wody i t. d. może być nawet niżej minimum według zdania znawców, wartość wzięta.

§. 46.

Zresztą do powyższego oceniania sprzętów iest trzypolowe gospodarstwo przyjęte. Gdzie więc inny rodzaj gospodarowania wprowadzony, należy zmienne przezto rezultaty, według gospodarczych zasad stanowić.

§. 47.

Sprzet słomy pospól z krzyżakami i w ogóle innemi stodołnemi obchodami trzeba na ieden szefel zboża przyjąć, iak następuje:

§. 11.

Bezüglich auf die Ernährung der Thiere stehen die verschiedeneu Stroharten in folgenden Verhältnissen:

100 Pfd. Stroh sind gleich Gerstenstroh.	
von Weizen	30.
von Roggen	24.
von Gerste	100.
von Hafer	80.
von Buchweizen bei frischer Ver-	
sütterung	120.
von Erbsen	140.
von Wicken, Linsen und Boh-	
nen	150.
von Heu mittlerer Güte	150.

Bei diesen Werthverhältnissen ist jedoch die Spreu nicht mit in Anschlag gebracht, welche sich nach andern Verhältnissen ausgleicht. Es ist dabei ferner lediglich auf den Werth, welchen die verschiedenen Stroharten nach der landüblichen Art, dasselbe bei der Viehfütterung zu benutzen, als Ernährungsmittel haben, Rücksicht genommen, und der höhere Werth, den eine und die andere hierbei zurückgesetzte Strohart, namentlich das Weizen- und Roggenstroh bezüglich auf die Düngervermehrung hat, nicht in Anschlag gebracht, da der letztere nach §. 59 besonders und im Ganzen von allen Futtermitteln berechnet wird. Auch modificiren sich jene Verhältnisse sowohl nach der verschiedenartigen Qualität des Strohes als nach der örtlich üblichen Verwendung desselben.

So ist die Nahrungskraft des Strohes nicht durch den Reichthum an Gras, welches mit demselben geerntet wird, sondern auch durch die Feinheit des Halms bedingt. Insbesondere ist die im Vorstehenden angenommene geringe Nahrungskraft des

§. 48.

We względzie karmi bydła zostają różne gatunki słomy w następujących stosunkach:

100 funtów słomy równa się słomie	
ieczyennéy.	
Pszenna	30.
Żytna	24.
Jęczmienna	100.
Owsiana	80.
Taterczanka świeżo paszona .	120.
Grochowiny	140.
Wyka, soczewica i groch biały	150.
Siano średnéy dobroci	150.

Przy tych stósunkach wartości nie szły iednak w rachubę plewy, które przy innych stósunkach się wyrówny waią. Daléy uważano tu przytém iedynie na dobroé paszy dla bydła i pożywność iey, którą różne gatunki słomy według uznań gospodarczych mają, nie wzięto iednak w ocenienie iey większéy lepszości, osobliwie pszenicznéy i żytnéy, z pomnożenia pognoiów wynikaiący, ponieważ to, według §. 59 w szczególności i ogóle przy wszelkiey paszy obrachowane zostaię.

Także pomniejszaią się owe stósunki również według różnéy iakości słomy, iako też spotrzebowania iey miescowego.

Więc pożywość słomy nietylko przez obfitość trawy, która się z nią sprząta, ale też przez delikatność kłosów się oznacza. W szczególności przyięta powyżéy mała pożywność słomie pszenicznéy ma się tylko rozumieć o słomie trzeci-

Weizenstrohes nur von dem rohrartig wachsenden Weizen des eigentlichen Weizenbodens zu verstehen. Dem gemäß sind jene Verhältnißsätze nicht als Normalbestimmungen, sondern nur als allgemeine Anhaltspunkte zu betrachten, deren Anwendung nach Maasgabe der örtlichen Umstände und Erfahrungen sehr erheblichen Modificationen unterworfen ist.

§. 49.

Die Erträge der Wiesen im Heue werden an jedem Orte bei der großen Verschiedenheit derselben in jedem Kreise, ja an jedem Orte besonders abgeschätzt, und von jeder Wiese die Güte des Heues gegen Gerstenstroh ausgesprochen.

Nach der Güte des Bodens der freien oder beschatteten Lage, der Bedingung, der Abspülung der umgebenden oder oberhalb gelegenen Aecker, der wachsenden Grasarten, ist das Heu besser oder schlechter. Von dem besten ist ein Pfund gleich zwei Pfund Gerstenstroh, das schlechtere z. B. das mit schlechten oder schädlichen Kräutern stark gemengte, ist weniger als Gerstenstroh. Der Abfall ist zu $1\frac{3}{4}$ bis $\frac{3}{4}$ Pfund Gerstenstroh.

§. 50.

Sollte bei den im §. 63 der Tarordnung vom 15. December 1821 benannten Nutzungsgegenständen als Gartenbau, Fiedervieh u. s. w. hin und wieder die eben danach auf Hervorbringungskosten zurückzuschlagende Hälfte des Ertrages unzureichend befunden werden; so sind diese Kosten speciell zu ermitteln, und zu dem ermittelten Betrage in Abzug zu bringen.

niastéy na prawdziwie pszennym gruncie rosnącey. Dla tego powyższe zasady stósunkowe nie mogą być iako normalne, ale tylko iako ogólne prawidła przyjęte, których użycie w miarę okoliczności miejscowych i doświadczeń bardzo różnym zmianom podlegają.

§. 49.

Sprzet łąk co do siana bywa dla wielkiéy różności w każdym powiecie, a nawet w każdym szczególném miejscu osobno oceniony, i z każdéy łąki dobroć siana w stósunku ięczmiennéy słomy oznaczona.

Podług dobroci gruntu odsłonionego lub zaciennionego położenia, mierzwienia, splywu z otaczających, albo wyżéy położonych ról gatunku roznących traw, siano iest lepszem lub gorszem. Z najlepszego, równa się funt dwom funtom słomy ięczmiennéy, gorsze n. p. z podłemi, albo szkodliwemi roślinami dużo pomieszane, mniey warto, iak słoma ięczmienna. Mnieyszość iest od $1\frac{3}{4}$ do $\frac{3}{4}$ funta względem słomy ięczmiennéy.

§. 50.

Gdyby się miało okazać, iż w §. 63. zasad szacowania z dnia 15 Grudnia 1821 wyluszczone użytkowania przedmioty, iako to ogrody, drobiazg i t. d. tu i owdzie dla opędzenia kosztów uprawy umarżających się połowy dochodu nie były dostarczające, to trzeba też koszta szegulowo wypośrodkować i od wynalezionéy ilości odciągnąć.

Vierter Abschnitt.

Ernährung und Dünger-Erzeugniß
des Viehstandes und Ertrag des
Nutzviehes.

§. 51.

Der Weidebedarf für eine Kuh desjeni-
gen Schlages, wie derselbe nach den wei-
terhin folgenden Ertragsfähen vorausgesetzt
wird, ist von dem Beginnen der Früh-
lingsweide bis zur Stoppelweide und zwar
auf Wiefengrund, welcher der Viehweide
eingeräumt wird, trocken liegt, ein gedeih-
liches Gras trägt, und auf Heu benust 10
— 15 Entr. ausliefern würde, zu einem Mor-
gen Flächeninhalt anzunehmen. Welcher ein Flä-
cheninhalt von andern Weideplätzen anzuneh-
men sei, ist nach der Lebhaftigkeit des Gras-
wuchses und dessen Gedeihlichkeit zu ermessen.
Der oben bestimmte Satz von der Wiefen-
hütung dient bei diesem Urtheil zum Anhalt.
Unter nicht ausgezeichnet günstigen aber doch
auch nicht ungünstigen Umständen, wird an
Brach- und Dreschweide (die letztere von
3 bis 6 jährigem Ackerlande verstanden)
für 10 Kühe oder 100 Schaafe anzurech-
nen sein:

1) in der 1sten Klasse	30—40 Morgen.
2) — 2ten —	40—50 —
3) — 3ten —	50—70 —
4) — 4ten — von dem feuchten, lehmarti- gen Sande . . .	60—80 —
5) von dem trockenen, lehmartigen Sande	70—90 —
6) in der 5ten Klasse vom 3jährigen Acker, wenn er 2 Jahre ruht .	65—75 —
7) vom 9jährigen . .	75—85 —

Rozdział czwarty.

Zywienie bydła, mierzwa oraz
korzyść z bydła gospo-
darczego.

§. 51.

Potrzeba pastwiska na iednę krowę ta-
kiéy rasy, iakiéy toż według nizéy
znanzonego stopnia produkeyi wymaga,
ozaczyna się od początku wiosny i trwa
aż do żniw, a to na gruncie łąkowym
zdatnym na pastwisko dla bydła, sucho
położonym, trawę żyzną mającym, któ-
ryby na sprzęt siana użyty dał 10 do 15
centnarów z morgi. Jakiéy przestrze-
ni z innych pastwisk użyć potrzeba,
uważa się po skorym roście trawy i
iéy żyzności. Miara powyżéy przyjęta
na gruncie łąkowym, służy tu za za-
sadę.

Przy nie nadzwyczajnych ale też nie
zupełnie nieprzyjaznych okolicznościach,
przyimuie się z ugurowanych i odłogo-
wych pastwisk (ostatnie rozumi się na
3 do 6letniéy roli) dla 10 krów lub
100 owiec

1) w 1 klassie	30—40 mórg.
2) w 2 —	40—50 —
3) w 3 —	50—70 —
4) w 4 w mokro gli niastéy roli	60—80 —
5) na suchym gli niastopia- szczystym	70—90 —
6) w 5 klassie na trzyle- tniéy roli, gdy dwa la- ta spoczywa	65—75 —
7) na sześćioletniéy	75—85 —

8) vom 9jährigen . . . 100—120 Morg.

9) in der 6ten Klasse
vom Kalkboden . . . 70—90 —

10) in der 7ten Klasse
vom Moorboden . . . 50—70 —

wobei darauf Rücksicht genommen ist, daß die Brache vor der Stoppelweide zum größten Theil geackert wird. Im Fall die Brache vor dem Winter nicht gestürzt, und bis zur Ernte ganz umgepflügt wird, findet das Minimum obiger Sätze Anwendung.

§. 52.

Neben der Quantität des Grases, welches auf einer gegebenen Fläche wächst, kommt, wie vorher bemerkt worden, noch die Güte und Gedeihlichkeit desselben in Betracht. Wiewohl diese in jedem Falle besonders gewürdigt werden muß, so können doch folgende Sätze als Anhaltspunkte betrachtet werden, daß nämlich die Güte des Grases, wenn man dasselbe auf sein Gewicht im trocknen Zustande reducirt, sich zum Gerstenstroh wie folgt verhält:

- 1) das von guten Wiesen und Ängern wie 1: $1\frac{3}{4}$ bis 2.
- 2) das Gras von Legden nach Beschaffenheit des Bodens wie 1: $1\frac{1}{4}$ bis $1\frac{1}{2}$.
- 3) in den Eichen- und Birkenwäldern auf gutem Boden wie 1: $1\frac{1}{2}$ bis $1\frac{3}{4}$.
- 4) in geschlossenen Buchwäldern wie 1: 1. in ungeschlossenen wie 1: $1\frac{1}{2}$.

5) in Riehnwäldern wie 1: 1 bis $\frac{3}{4}$ Gerstenstroh.

6) in Ellerbrüchen ist das Gras auf den guten Plätzen wie 1: $1\frac{1}{2}$ bis 2, in tiefen wie 1: 1.

7) und Heidekraut ist Roggen-Stroh gleich.

8) na dziewięcioletniéy 100—120 mórg.

9) w 6 klassie na gruncie wapnistym . . . 70—90 —

10) w 7 na gruncie bagnist. 50—70 —

przyczém miano na to wzgląd, że ugór przed pastwiskiem na ściernisku w największy części jest poorany. W przypadku, gdyby ugór po zimie nie był podorany i aż do żniw całkiem był przeorany, minimum powyższych zasad zastósuie się.

§. 52.

Obok ilości trawy, która na oznaczony przestrzeni rośnie, uważa się, iak wyżey powiedziano, ieszcze dobroć i obfitosć iéy. Ta chociaż w każdym szczególnym przypadku osobno oceniona bydź musi, to przecieź następujące zastósowania iako godne uwagi przyięte być mogą; to iest: gdy się dobroć trawy na iéy ciężkosć w suchym stanie redukuje, ma się w stósunku słomy ięczmiennéy, iak następuje.

- 1) Trawa z dobrych łąk i bloń iak 1no $1\frac{3}{4}$ aż do 2.
- 2) Trawa z odlogów w miarę dobroci gruntu iak 1. $1\frac{1}{4}$ aż do $1\frac{1}{2}$.
- 3) W lasach dębowych i brzozowych na dobrym gruncie, iak 1: $1\frac{1}{2}$ do $1\frac{3}{4}$.
- 4) W zamkniętych borach buczynowych iak 1: 1.

W niezamkniętych iak 1: $1\frac{1}{2}$.

5) W borach sosnowych, iak 1: 1 do $\frac{3}{4}$ słomy ięczmiennéy.

6) W olszynie trawa na dobrych miejscach, iak 1: $1\frac{1}{2}$ aż do 2 w nizinach, iak 1: 1.

7) a wrzos równa się słomy żytnéy.

9) auf der Wiesenarbe auf Torfbrüchen
viel: $1\frac{1}{4}$ bis $1\frac{3}{4}$.

§. 53.

Im Vergleich mit dem Weidebedarf einer Kuh ist der des übrigen Viehes folgender:

1) für ein Graspferd . . .	$1\frac{1}{2}$ Kuhweide.
2) ein Fohlen über 1 Jahr Alter	—
3) ein Ochse	$1\frac{1}{2}$ —
4) eine Ferkel oder Stier	$\frac{2}{3}$ —
5) ein Schaaf	$\frac{1}{10}$ —
6) ein Schwein	$\frac{1}{10}$ —

§. 54.

Bei der Winterfütterung kommt in Betracht, daß jedes Thier in dem ihm bestimmten Futter nicht nur eine gewisse Nahrungskraft zu seiner Erhaltung, sondern auch ein gewisses Volumen, zu seiner Sättigung bedarf. Ist das Volumen, in welchem die Nahrung enthalten ist zu klein, so besteht das Thier eben so wenig, als wenn das Volumen zu groß, und daher weder genossen noch verdaut werden kann.

§. 55.

Die Winterfütterung der Schaafe dauert 5 Monate oder 150 Tage. Ein Schaaf gebraucht in dieser Periode im Durchschnitt 220 Pfund Roggen und Erbsenstroh, und 55 Pfd. Heu mittlerer Güte. Es kommt mit der Hälfte Heu aus. In diesem Falle muß der Erfsatz durch Erbsen oder Wicken, Hafer oder Gerststroh gegeben werden. Kann auch das Minimum von $\frac{1}{4}$ Centner Heu nicht gegeben werden, so wird der Erfsatz der Regel nach auf Hafer berechnet. Sind Winterabtriften, besonders Heidekraut oder Kiehnwälder, in welchen solches wächst, so reichen 180 Pfund

9) Na wywiskach łąk i torfowiskach
iak 1: $1\frac{1}{4}$ aż do $1\frac{3}{4}$.

§. 53.

W porównaniu potrzeby pastwiska na iedną krowę, iest potrzeba innych łąk następująca:

1) dla iednego konia na trawę chodzącego	$1\frac{1}{2}$ krowiego pastwiska,
2) dla źrebięcia nad rok starego	1.
3) dla wołu	$1\frac{1}{2}$.
4) dla iałowicy, albo byczka	$\frac{2}{3}$.
5) dla owcy	$\frac{1}{10}$.
6) dla świni	$\frac{1}{10}$.

§. 54.

Przy paszy zimowéy uważać należy że każde zwierzę w przeznaczonéy sobie iedzy nietylko nieiakiéy pożywności dla utrzymania sił swoich, ale też pewnéy mnogości, dla nasycenia się potrzebuie. Jeżeli ilość żywności za mała, a zwierzę tak nie zdoła się utrzymać, iak gdy iest za wielka; a stąd ani pożyta, ani strawiona być nie może.

§. 55.

Zimowanie owiec trwa 5 miesięcy, albo 150 dni. Jedna owca potrzebuie w przemiary na ten czas 220 funtów słomy żytnéy i grochowin i 55 funt. siana średniéy dobroci. Wyżywi się i połową siana. W tym iednak przypadku trzeba przez grochowiny, wiczankę, owsiankę lub ięczmiankę to wynagrodzić. Kiedy zaś i téy najmniejszéy ilości $\frac{1}{4}$ centnara siana dać nie może, to owsem ten brak koniecznie zastąpić należy. Jeżeli są wyganowiska zimowe, zwłaszcza wrzos, lub bory sosnowe, gdzie tenże rośnie, to wystarcza

Stroh und 38½ Pfund Heu mittler Güte hin.

§. 56.

Die Weide der Kühe fängt in den ersten Tagen des Monats Mai an, und hört mit den des Octobers auf, sie dauert 178 Tage, und die Winterfütterung 187 Tage. Auf Gütern von Waldweide, besonders nahe und nicht zu naß gelegene Ellerbrüche, Haselgebüsch u. s. f. ist nur 170 Tage. Eine gewöhnliche Landkuh mittler Größe, gebraucht zu ihrer Lebenserhaltung 8 bis 9 Pfund Gerststroh, und als Volumen 12 bis 13 Pfund, mit Einschluß der Streu 14½ Pfd., und unter diesem Futter 3 Pfd. Heu mittler Güte. Das Heu kann bei zureichendem Gerst- und Haferstroh oder anderer nahrhaften Stroharten im Verhältnisse ihrer Futterkraft, wenn es aber daran fehlt, durch Hafer ersetzt werden. Eine Ferkel und ein Kind von 2—4 Jahren gebraucht im Durchschnitt $\frac{2}{3}$ jenes Futters. Ein Ochse, wenn er im Winter nicht zum regelmäßigen Fuhrwesen gebraucht wird, kann mit dem um den dritten Theil vermehrten Futter einer Landkuh erhalten werden. Die Durchwinterungsperiode ist aber auf 197 Tage anzunehmen, es wäre denn, daß viele grasreiche Hütungen oder besondere Weidekoppeln für dieselben vorhanden sind. In diesem Falle ist die Durchwinterungsperiode wie nach dem Vorstehenden bei den Kühen anzunehmen.

§. 57.

Wird in den Fällen des §. 55 f. f. Hafer zum Ersatz des nahrhaften Futters angenommen, so wird eine Mese Hafer gleich

180 funtów słomy i 38½ funta siana średniéy dobroci.

§. 56.

Latowanie bydła poczyna się w pierwszych dniach Maia, a kończy się z Październikiem; trwa 178 dni, a zimowanie 187 dni. W dobrach, gdzie są pastwiska po borach, zwłaszcza blisko i nie zamokre n. p. łągi olszynowe, leszczyna, i t. d. trwa tylko zimowanie 170 dni. Pospolita krowa wieyska, średniéy wielkości, potrzebuie dla utrzymania życia 8 do 9 funtów ięczmianki, a iako volumen 12 do 13 funtów ze sianiskiem 14½ funta, do czego rachuię się 3 funty siana średniéy dobroci. Siano, przy dostatecznéy ilości ięczmianki, i owisanki lub innéy pożywnéy słomy, w miarę iéy żyzności, ieżeli zaś ich brakuie, przez owies może być zastąpione; iakowica i wolec od 3 do 4 lat, potrzebuie w przemiar $\frac{2}{3}$ powyższéy żyzności. Wół, gdy zimą do regularnego ciągnienia nie iest używany, ma dosyć na żyzności pospolitéy krowy o trzecią część powiększonéy. Czas iednak zimowania trzeba przyiąć na 197 dni, chyba, że iest wiele obsitych w trawę pastwisk, albo osobne zaganki dla nich porobione. W tym przypadku czas zimowania przyimuię się iak powyższy dla krów.

§. 57.

W przypadkach §. 55 i innych, gdy owies na zastąpienie żyznej paszy iest wzięty, to macka wyrownywa 12 fun-

12 Pfd. Gerstenstroh oder 8 Pfund Heu mittlerer Güte angenommen.

§. 58.

Ein Arbeitspferd braucht täglich $6\frac{1}{2}$ Pfd. Stroh, 6 Pfd. Heu und 3 Mäßen Hafer. Kann ihm das Heu nicht gegeben werden, so wird es durch $\frac{3}{4}$ Mäßen Hafer ersetzt. In diesem Falle bekommt es täglich 8 Pfund Stroh, und wenn keine Schäferei auf dem Gute ist, welche das Streustroh hergiebt, noch 2 Pfund zur Streu. Jöhlen über 1—4 Jahre erhalten im Durchschnitt $\frac{2}{3}$ dieses Futters.

§. 59.

Die gesammte Quantität der im Stalle verbrauchten Futtermittel und des Streustrohes durch 2^1 oder 2^3 multiplicirt giebt die Quantität des Hiemts zu ergänzenden Stalldüngers. Der lehtgedachte Satz wird jedoch nur bei besseren als gewöhnlichen Futtermitteln angenommen. Zu einer guten Düngung gehören 14—15000 Pfund dieses Düngers auf einen Morgen. Der von dem Weidevieh zu erzielende Dünger ist nach den besondern Verhältnissen jedes Orts anzuschlagen. In der Regel ist anzunehmen, daß $\frac{2}{3}$ desselben auf der Weide und den Triften bleiben.

§. 60.

Die Schaafte rentiren durch den Verkauf der Wolle und des Viehes. Eine andere Benützungsort findet in der Provinz nicht statt. Das Verhältniß in welchem eine Zuchtschäferei nach Alter und Geschlecht zusammengesetzt ist, wird wie folgt angenommen:

$\frac{1}{3}$ Mütter,

tom ięczmianki, albo 8 funtom siana średniéy dobroci.

§. 58.

Koń robooczy potrzebuie na dzień $6\frac{1}{2}$ funta słomy, 6 funt. siana i 3 macki owsa. Jeżeli siana niemasz, to $\frac{3}{4}$ macki owsa, wynagrodzą siano. W tym przypadku dostanie 8 funtów siana, a gdy gdzie nie masz owiec, od których na posłanie iest słoma, ieszcze 2 funty słomy na sianisko. Zrzebięta na 1 rok do 4 lat maiące dostaią w przemiær $\frac{3}{4}$ tężye paszy.

§. 59.

Ogólua ilość na stajni spotrzebowanéy paszy i podściolki przez 2^1 , albo 2^3 rozmnażana, daie ilość domierzaiącą potrzebę mierzwy, Wspomniony dopiero przypadek przypuszeza się iednak dopiero przy lepszej, iak zwykła, paszy. Na dobre umierzwienie iednéy morgi potrzeba 14 do 15000 funtów takiego gnoiu. Mierzwa pochodząca od paszącego się bydła, obrachowywa się podług szczególnych okoliczności każdego miejsca. W powszechności iednak przyiać należy, że $\frac{2}{3}$ iego na pastwisku i zaganakach pozostaię.

§. 60.

Dochód z owiec iest z przedaży ich welny i ich samych. Inny sposób użytkowania z nich nie ma tu miejsca. Stósunek, podług którego owczarnie co do lat i plci są złożone, iest następujący;

$\frac{1}{3}$ maciorek,

$\frac{2}{5}$ Lämmer,
 $\frac{2}{5}$ Zeitschaafe und Zeithammel,
 $\frac{2}{5}$ vierjährige } Hammel.
 $\frac{1}{5}$ sechsährige }

Unter Voraussetzung vorgedachter Bestandtheile der Heerde und der oben bezeichneten Fütterung der Landschaafe wird der Wollertrag von 100 Schaafen auf 8 Stein oder $1\frac{3}{5}$ Centner augenommen. Zum Verkauf werden die vollfähigen Hammel- und Mutterschaafe nach Abzug des zur Unterhaltung der Wirthschaft erforderlichen Bedarfs angeschlagen.

Wo bei besserer Fütterung eine bessere Race von Schaafen gehalten wird, oder sonst nach Maafgabe des vorgefundenen Bestandes eine stärkere Wollschur stattfindet, ist eine verhältnißmäßige Erhöhung des Wollertrages von dem vorgefundenen Bestande um $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$ bis zur Hälfte des zu 8 Stein angenommenen Wollertrages zulässig. Immer aber wird der Wollpreis nach dem §. 7 bestimmten Satze angenommen, dergestalt, daß der höhere Wollpreis der veredelten und hochfeinen Heerden als Gegenstand besonderer Industrie und Capitalaufwandes nicht in Anschlag kommt.

§. 61.

Wo nicht sechsährige auf einander folgende Kuhpachten nachgewiesen werden können, wird die Kuhnutzung nach dem ihr zugekommenen Futter im Winter und Sommer berechnet. Von einer Kuh, welche das im §. 56 bestimmte Winterfutter erhält, und in diesem Verhältniß auch über Sommer genährt wird, ist ein jährlicher Milchertrag von 365 Quart anzunehmen. Für das Kalb, den Käse, Buttermilch und Mollen wird die Hälfte des Werths der

$\frac{2}{5}$ iagniat,
 $\frac{1}{5}$ czteroletnich } skopów
 $\frac{1}{5}$ sześćioletnich }

Przyiąwszy powyższy stósunek gromad i paszy dla krajowych owiec, będzie ze 100 owiec 8 kamieni wełny albo $1\frac{1}{4}$ cetnara. Do sprzedania rachują się doletnie skopy i maciorki po odtrąceniu na domową potrzebę.

Gdzie przy lepszey paszy, lepsza rasa owiec iest trzymana, lub też w miarę znalezionego ich stanu większa strzyżka ma miejsce, można stósunkowe podwyższenie zbioru wełny o $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{4}$ aż do iednéy połowy przyiętych ośmiu kamieni przypuścić. Zawsze iednak cena wełny podług §. 7 ma być oznaczona, a to tak, aby większa cena ulepszonych i w wysokim stopniu cienką wełnę mających gromad, iako przedmiot szczególnego przemysłu i użytego kapitału do ocenienia nie wchodziła.

§. 61.

Gdzie sześćioletne po sobie następujące wydzierzawienie bydła nie może być wykazane, tam użytek z krów rachuje się podług przypadaiący im zimowey i latowey paszy. Z iednéy krowy, która §. 56 oznaczoną paszą zimową dostaje i w tym stosunku także przez lato żywioną bywa, ma bydź ilość roczna mleka na 365 kwart przyięta. Za cięłę, ser, maślankę i serwatkę, połowa wartości masła w ocenienia

Butter zum Anfaße gebracht. Wo ein großer Viehstamm gehalten wird, ist derselbe im Verhältniß seiner Größe und besfern Fütterung wie $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{3}$ bis $1\frac{1}{2}$ gegen 1 des gewöhnlichen Viehes anzusehen.

§. 62.

Der Regel nach werden auf die Speisung der Wirthschaftsbedienten und des Gesindes die Brackkühe, der vierte Theil der Märzschaafe und die in der Wirthschaft gehaltenen Schweine, insofern dieselben nicht Gegenstand besondern Absatzes sind, und für je drei Personen die Milchnutzung von einer Kuh gerechnet. Nur wenn diese Ausgleichungsätze besonderer Verhältnisse wegen nicht anwendbar sind, erfolgt die nähere Ausmittelung des Bedarfs, und werden in diesem Fall zum Verbrauch für jeden aus der herrschaftlichen Küche unterhaltenen Dienstboten 30 Pfund Fleisch und andere 20 Pfund thierische Nahrungsmittel, als Schmalz, Käse u. s. w. gerechnet.

An Deputaten für Wirthschafts-Offizianten, Hirten u. s. w., welche sich selbst beköstigen, werden, wenn örtlich nicht andere Sätze hergebracht sind, gerechnet:

für einen Oekonom nach der Größe der Wirthschaft	2—3 Kühe,
für einen Wirthschaftschreiber	1 Kuh,
für einen Struß, Kuhhirten, Knecht	—
für einen Schäfer nach der Größe der Heerde	2—3 Kühe.

§. 63.

Die Schweinenuutzung kommt nur insofern zum Anfaße (conf. §. 62.) als in der §. 26 der regelmäßigen bestimmten Verkaufsperiode, eine Taxordnung Absatz dafür statt gefunden hat.

sich bierze. Gdzie znaczny rozplód bydła się chowa, ma tenże w miarę swęj rozciągłości i dobroci paszy iak $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{3}$ aż do $1\frac{1}{2}$ do 1 się oceniać,

§. 62.

W powszechności rachuią się na żywność gospodarczego usłużenia i czeladzi wybrakowane krowy, czwarta część osesów i w gospodarstwie chowane świenie, ieżeli też nie są przedmiotem osobnego pozbycia; oraz na każde trzy osoby użytek mleczny z iednéj krowy. Wtenczas tylko, gdzie te oznaczone przyięcia dla szczególnych okoliczności, nie mogą być użyte, trzeba ściśléj w potrzebę wchodzić i w tym przypadku rachuię się 30 funtów mięsa i 20 funtów z różnych zwierząt na pokarm, iakoto smalcu, sera i t. d., na każdego z kuchni pańskiéj utrzymywanego służącego.

Ordynarya dla officialistów gospodarskich, pasterzy i t. d., którzy sami siebie stołuią, rachuię się, ieżeli mieyscowość innych nie postrecza przyięć,

na ekonoma podług wielkości gospodarstwa	2—3 krów,
na pisarka	1 krowa,
dla stróza, skotarza, parobka	poł krow.
na owezarza, w miarę wielkości gromady	2—3 krów.

§. 63.

Pożytek z swin o tyle tylko wchodzi w rachubę, (porównay §. 62) o ile w okresie §. 26. Zasad taxy oznaczonym regularny dochód z przedaży miał mieysce.

§. 64.

Der im §. 57 der General-Targrundsätze auf Unglücksfälle gerechnete Rückschlag vom $\frac{1}{4}$ des Ertrages der Viehnutzung, findet in Betracht anderweitiger Ermäßigungen der Special-Targrundsätze nicht statt, dagegen kommen die Kosten der Wartung besonders in Anschlag.

Fünfter Abschnitt.

Ersatz des Inventariums, Gebäude
de Unterhaltung, Brenn-
material.

§. 65.

Bei der im §. 60 getroffenen Bestimmung über die Art und Weise, wie die Schaafnutzung zu veranschlagen, ist auf den Ersatz durch die Zuzucht, bereits Rücksicht genommen.

§. 66.

Auf Kühe, Ochsen und Pferde wird das 10. Stück als Abgang gerechnet. Bei dem Ersatz durch Zuzucht, wird auf jedes abgehende Stück außer den jungen Thieren unter einem Jahre

ein überjähriges	} Rind oder Ferse oder Fohlen,
= zweijähriges	
= dreijähriges	

gerechnet. Wo der Abgang durch Ankauf ersetzt wird, ist der 10te Theil der Anschaffungskosten (§. 6) des ganzen Bestandes in Abzug zu bringen. Die Nebenutzung durch Verkauf u. der übergehaltenen Thiere wird auf den Abgang durch Zufälligkeiten gerechnet.

§. 64.

Paragrafem 57. ogólnych zasad taxy rachowane z użytku bydła potrącenie $\frac{1}{4}$ na nieszczęśliwe wypadki, nie ma miejsca w porównaniu innych taxą szczególną oznaczonych ulg, lecz za to idzie koszt zachodu osobno w ocenienie.

Rozdział piąty.

Wynagrodzenie za inwentarz,
utrzymanie budynków, ma-
teryały opału.

§. 65.

Przy uczynioném w §. 60 oznaczeniu o sposobie, iak użytkowanie z owiec ma być brane w ocenienie, iuż był mianym względ na wynagrodzenie przez dochówek.

§. 66.

Przy krowach, wołach i koniach rachuje się 10ta sztuka na ubycie.

Na wynagrodzenie przez dochówek, rachuje się na każdą ubyłą sztukę prócz młodego dobytku,

— iedno nad rok stare	} bydło, wolec, iało- wica lub źrebię.
— dwuletnie	
— trzyletnie	

Gdzie ubytek przez kupno zastępowany bywa, trzeba 10tą część kosztów na zaku pienię (§. 6) całej wartości dobytku na odjęcie rachować. Poboczny pożytek z przedaży i t. d. zbytecznych zwierząt rachuje się na straty z przygód wynikające.

§. 67.

An Conservationskosten für das todte Inventarium werden berechnet:

- a) jährlich $\frac{1}{3}$ des Werths eines beschlagenen Wagens,
- b) jährlich $\frac{1}{3}$ der Selen,
- c) — $\frac{1}{3}$ des Pfluges,
- d) — $\frac{1}{3}$ des Hafens,
- e) — $\frac{1}{3}$ der Geräthe für einen Pferdezug,
- f) — der ganze Werth eines unbeschlagenen Wagens,
- g) — der ganze Werth der Eggen.

§. 68.

Die Dachbedeckung mit Stroh geschieht mit dem bei der Schäferei den Schaafen zum Auslesen der nahrhaften Theile bereits vorgelegten und so schon benutzten Strohe (Verte). Wo eine solche Roggenbenutzung des Strohes nicht stattfindet, wird auf das der Futterberechnung kommende Stroh $\frac{1}{10}$ zurückgeschlagen.

§. 69.

Statt der speciellen Berechnung der Gebäude-Unterhaltungskosten werden 5 pCent. des Reinertrages vom Ackerbau und der Viehzucht in Abrechnung gebracht.

§. 70.

Wo es einem Gute an dem erforderlichen Brennmaterial mangelt, müssen die Ankaufskosten besonders in Abzug gebracht werden.

Es werden dabei angenommen:

a) Zur Heizung einer Stube
3 Klaftern	} weiches
Holz zu 108
Cubiffuß,
b) zur Küchenfeuerung 5—12
Klaftern	
c) zum Waschen 5—6 Klast.	
d) auf 15 Rube 1 Klafter	

§. 67.

Na koszta utrzymania narzędzi gospodarskich, rachuje się rocznie:

- a) $\frac{1}{3}$ wartości okutego woza,
- b) $\frac{1}{3}$ śli,
- c) $\frac{1}{3}$ pluga,
- d) $\frac{1}{3}$ radła,
- e) $\frac{1}{3}$ porządku na konia,
- f) cała wartość niekutego woza,
- g) cała wartość bron.

§. 68.

Pokrywanie dachów słomą, czyni się obiedzinami, czyli słomą, z której owce już części pożywne obiadły. Gdzie takiéy słomy żytnéy użycie nie ma miejsca. rachuje się na to $\frac{1}{10}$ część słomy przeznaczonéy na paszę.

§. 69.

Zamiast szczegółowego obrachowania kosztów na utrzymanie budynków, odeymuje się 5 procent czystego dochodu z roli i dobytku.

§. 70.

Gdzie maiętność nie ma opału, musi być koszt na zakupienie drzewa osobno potrącony.

Tu przypuszcza się:

a) na opał iednéy izby
3 sążnie	} miękiego drzewa
rachuiąc na sążeń
180 sześciennych
stop,
b) na kuchnię od 5
do 12 sążni	
c) na pranie 5—6	
d) na 15 krów 1	

und hartes $\frac{2}{3}$ gegen ein weiches.

An Stuben werden gerechnet:

- a) für einen großen Pächter 2 Klaftern,
 b) — kleinen — 1 Klafter,
 c) für das Gesinde 1—2 Klaftern.

Bezüglich auf die Defonomen, Schreiber, Bögte und Hirten dient die bis dahin stattgefundene Observanz zur Richtschnur.

Posen, den 17. December 1824.

(Gez.) Krüger. D. Chlapowski.
 v. Chmielewski. J. v. Morawski.
 Siialkowski. Kummer.

Vorstehenden Special = Tax = Grundsätzen für den landschaftlichen Credit = Verein im Großherzogthum Posen, ertheile ich auf den Grund der Allerhöchsten Kabinets = Ordre vom 15. December 1821 und des §. 123 der Taxgrundsätze für den gedachten Credit = Verein von demselben Tage hiermit meine Genehmigung.

Berlin, den 8. Juli 1825.

(L. S.)

Der Minister des Innern,
 (gez.) v. Schuckmann.

a twardego $\frac{2}{3}$ na 1 sążeń miękiego.

Izby rachuią się:

- a) dla znacznego dyierzawcy 2,
 b) — małego — 1,
 c) — czeladzi 1—2.

Co się tyczy ekonomów, pisarzy, włodarzy i pasterzy, służy za prawidło dotychczasowy zwyczaj.

W Poznaniu dnia 17. Grudnia 1824.

(podp.) Krueger. D. Chlapowski.
 v. Chmielewski. J. v. Morawski.
 Siialkowski. Kummer.

Powyższe szczególne zasady szacowania dla ziemskiego systematu kredytowego w W. Xięstwie Poznańskim, zatwierdzam ninieyszém na mocy Najwyższego rozkazu gabinetowego z d. 15. Grudnia 1821 i §. 123 zasad szacowania dla pomienionego związku kredytowego.

Berlin, dnia 8. Lipca 1825.

(L. S.)

Minister spraw wewnętrznych,
 (podp.) Schuckmann.

Anhang II.

Normalsäße wegen des Werthes einzelner Dienstage.

Das Hohe Ministerium des Innern hat nach dem Gutachten der Deputirten der Gutsbesitzer aus denjenigen Landestheilen, für welche das Gesetz vom 8. April 1823, wegen Regulirung der gutherrlichen und bäuerlichen Verhältnisse gegeben ist, folgende Normalsäße wegen des Werthes einzelner Dienstage zu genehmigen geruhet:

I. Bei Handdiensttagen wird:

A. wo im Winter und Sommer gearbeitet wird, die Arbeit:

- a) einer ausgewachsenen Mannsperson auf zwei Meßen Roggen als Maximum und $1\frac{1}{2}$ Meße Roggen als Minimum,
- b) einer ausgewachsenen Frauensperson, auf $1\frac{1}{2}$ Meße Roggen, oder $1,50$ Meßen als Maximum, und $1,12$ Meßen als Minimum,
- c) eines Mittelnachts, auf eben so hoch, und
- d) eines Jungens, auf 1 Meße als Maximum und $0,75$ Meßen als Minimum für einen Arbeitstag angeschlagen.

B. wo aber blos in den Monaten vor der letzten Hälfte des Juni bis zum Ende des September gearbeitet wird:

- a) einer ausgewachsenen Mannsperson, auf 3 Meßen Roggen als höchsten, $2,25$ Meßen als niedrigsten Satz,
- b) einer ausgewachsenen Frauensperson oder eines Mittelnachts, auf $2,25$ Meßen als Maximum und $1,69$ als Minimum,
- c) eines Jungens, auf $1,50$ als Maximum und $1,12$ Meßen als Minimum, angenommen;

Dodatek. II

Obwieszczenie tyczące się zasad normalnych względem wartości pojedynczych dni zaciężnych.

Wysokie Ministerstwo spraw wewnętrznych stósownie do zdania deputowanych obywateli z tych części kraiu, dla których ustawa Królewska z dnia 8. Kwietnia 1823 roku względem urzędzenia stósunków włościan i dziedziców iest obowiązująca, raczyło potwierdzić, następujące zasady normalne względem wartości pojedynczych dni zaciężnych:

I. Co do dni robocizn ręcznych,

A. gdzie takowe zimą i latem odbywają się, praca

- a) dokładnego mężczyzny naywyżey na dwie macki, nayniżey na półtory macki żyta,
- b) dokładnéy niewiasty, naywyżey na półtorey macki czyli $1,50$, a nayniżey na $1,12$ macki żyta,

c) średniaka, tak iak dokładnéy niewiasty,

d) chłopca, naywyżey na 1 mackę, nayniżey na $0,75$ macki za dzień ieden oznacza się.

B. gdzie takowe tylko w czasie od drugiey połowy miesiąca Czerwca aż do końca Września odbywają się, praca

- a) dokładnego mężczyzny naywyżey na trzy macki, nayniżey na $2,25$ macki żyta,
- b) dokładnéy niewiasty lub średniaka naywyżey na $2,25$ macki, nayniżey na $1,69$ macki żyta;
- c) chłopca naywyżey na $1,50$ macki, nayniżey $1,12$ macki żyta; za dzień ieden, oznacza się;

C. wo Arbeiten blos für die Erndte in den Monaten Juli und August geleistet werden:

- a) einer erwachsenen Mannsperson, auf 3,50 Meßen als Maximum und 2,62 als Minimum,
- b) einer ausgewachsenen Frauensperson oder eines Mittelnachts auf 2,62 Meßen als Maximum, 1,69 Meßen als Minimum,
- c) eines Jungens, auf 1,31 als Maximum und 0,98 Meßen als Minimum für einen Arbeitstag angeschlagen, und

D. wo Dienste blos im Winter geleistet werden:

- a) einer ausgewachsenen Mannsperson, auf 1 Meße als Maximum, 0,75 Meßen als Minimum,
- b) einer ausgewachsenen Frauensperson oder eines Mittelnachts, auf 0,75 Meßen als Maximum und 0,56 als Minimum,
- c) eines Jungens, auf 0,50 Meßen als Maximum und 0,37 als Minimum für einen Arbeitstag angenommen.

II. Die Gespanndienste werden dagegen angeschlagen:

- 1) ein Tag zu pflügen, zu 2 Meßen Roggen als Maximum und $1\frac{1}{2}$ Meße als Minimum;
- 2) ein Tag zu pflügen, wenn der Leisten- de hiezu blos für die Saatzeiten verpflichtet ist, als Maximum 3 Meßen und als Minimum 2,25 Meßen;
- 3) ein Tag Düngersfahren mit zwei Pferden, als Maximum 3 Meßen, als Minimum 2,25 Meßen;
- 4) ein Tag Düngersfahren mit vier Pferden, als Maximum 4 als Minimum 3 Meßen Roggen;

C. gdzie tylko w czasie żniwa w miesiącach Lipcu i Sierpniu odbywają się, praca

- a) dokładnego mężczyzny najwyżey na 3,50 macki, a najniżey na 2,62 macki żyta,
- b) dokładnéy niewiasty lub średniaka najwyżey na 2,62 macki, najniżey na 1,69 macki żyta,
- c) chłopca najwyżey na 1,31 macki, najniżey na 0,98 macki żyta;

D. gdzie tylko zimą odbywają się, praca

- a) dokładnego mężczyzny najwyżey na 1 mackę najniżey na 0,75 macki żyta,
- b) dokładnéy niewiasty lub średniaka najwyżey na 0,75 macki, najniżey na 0,56 macki,
- c) chłopca najwyżey na 0,50 macki, najniżey na 0,37 macki żyta za ieden dzień oznacza się.

II. Zaciąg bydelny w następującym sposobie rachowanym być ma:

- 1) dzień orki, najwyżey na dwie, najniżey na półtoréy macki żyta;
- 2) dzień orki, gdy włóścianin w same tylko siewy do tego iest obowiązany, najwyżey na trzy, najniżey na 2,25 macki żyta;
- 3) dzień wożenia mierzwy w parę koni najwyżey na trzy, najniżey na 2,25 macki żyta;
- 4) dzień wożenia mierwy w cztery konie, najwyżey na cztery, najniżey na trzy macki żyta;

- 5) ein Tag Getreide einfahren, als Maximum 3, als Minimum 2,25 Meßen Roggen;
- 6) alle übrigen Gespanndienstage mit zwei Pferden, als Maximum 2, als Minimum 1,50 Meßen Roggen;
- 7) in Fällen, wo die Verpflichteten keine weiteren Gespanntage zu leisten haben, als im Sommer einige Tage Dünger zu fahren, wird ein Dienstag:
- a) mit zwei Pferden, auf 4 Meßen als Maximum und 3 Meßen als Minimum,
- b) mit vier Pferden, 5 Meßen als Maximum und 3,75 als Minimum, und,
- 8) eben diese erhöhten Sätze auch angenommen, wenn der Dienstleistende bloß zum Einfahren des Getreides in der Erndte verpflichtet ist;
- 9) Gespanndienste mit Ochsen werden, das Pflügen ausgenommen, überall drei Viertel so hoch, als die mit Pferden, und
- 10) Gespanndienste mit Kühen, wo die Dienstleistenden ausdrücklich zu diesen Diensten verpflichtet sind, zwei Drittel so hoch, als Gespann mit Pferden angenommen.

Dies wird hiedurch mit Bezug auf den §. 35 des Gesetzes vom 8. April 1823 zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Posen den 30 Juli 1825.

Königl. Preuß. General-Kommission.

- 5) dzień zwózki zboża z pola, naywyżey na trzy, nayniżey na 2,25 macki żyta;
- 6) wszystkie inne dni bydelne w parę koni, naywyżey na 2, nayniżey na 1,50 macki żyta;
- 7) w przypadkach, gdy włościanie nie mają innego bydelnego zaciągu, iak tylko wywóz mierzwy w czasie lata, dzień ieden:
- b) w parę koni, naywyżey na 4, nayniżey na trzy macki żyta,
- a) w cztery konie naywyżey na 5 nayniżey na 3,75 macki żyta oznacza się;
- 8) też same, co dopiero przyimują się zasady, gdy włościanin tylko w żniwa do zwózki zboża z pola iest obowiązany.
- 9) zaciąg wołmi odbywany, wyiąwszy orkę, rachue się w trzech czwartych częściach wartości zaciągu kołmi odbywanego i
- 10) zaciąg krowami, gdzie włościanie wyraźny do tego mają obowiązek, w dwóch trzecich częściach wartości zaciągu kołmi odbywanego rachować się ma.

Postanowienie takowe, w skutek §. 35 ust. z d. 8. Kwietnia 1823 r. podaje się ninieyszém do powszechnéy wiadomości.

Poznań dnia 30. Lipca 1825. r.

Królewsko - Pruska Kommissya
Generalna.

Abschrift.

Anhang III.

Da nach ihrem Berichte vom 15. v. M. durch die Bestimmung im §. 16 der landschaftlichen Creditordnung für das Großherzogthum Posen vom 15. December 1821, nach welcher den Pfandbriefen andere Schuldverschreibungen im Hypothekenbuche nicht vorstehen dürfen, manchen Gutsbesigern der Beitritt zum Credit-Systeme innerhalb des im §. 23 auf fünf Jahre beschränkten Zeitraums nicht gestattet oder erschwert werden würde, indem in mehreren Fällen die Löschung ablösblicher Realverbindlichkeiten mit beträchtlichem Zeitaufwande verbunden ist, so will Ich nach Ihrem Antrage diese Vorschrift dahin modificiren: daß der Posenschen Landschafts-Direction gestattet sein soll, auch hinter einer ablösblichen hypothekarischen Forderung, deren Umschreibung in Pfandbriefe und Löschung durch irgend ein zufälliges Ereigniß verhindert oder verzögert wird, mit der Bewilligung und Ausfertigung von Pfandbriefen zu verfahren, unter der Maafgabe, daß der Betrag des eingetragenen Kapitals und der Zinsen, letztere höchstens bis zum Betrage des Kapitals, in Posenschen Pfandbriefen und zwar für jede achtzig Thaler Einhundert Thaler in Pfandbriefen, zum Gewahrsam der Landschaft genommen werde, welche bei eigener Vertretung verpflichtet bleibt, dieses Depositum zunächst ausschließlich zur Abfindung der zu löschenden Post zu verwenden, und nur den etwaigen Ueberschuß nach gänzlicher Befriedigung des Gläubigers und erfolgter Löschung, an den Schuldner verabfolgen lassen darf; wobei der Schuldner sich anheischig machen muß, wegen Löschung derselben bei den Gerichten sofort die nöthigen Anträge zu machen und ohne Anstand zu verfolgen.

Ich überlasse Ihnen, diese Bestimmungen durch die Gesessammlung zur allgemeinen Kenntniß zu bringen.

Berlin den 9. April 1825.

(gez.) Friedrich Wilhelm.

An

den Staats-Minister v. Schuckmann.

Abschrift.

Nachdem die Erfahrung gelehrt, daß das im 15. Capitel der landschaftlichen Credit-Ordnung für das Großherzogthum Posen, vom 15. December 1821 vorgeschriebene Verfahren bei der planmäßigen Tilgung der Pfandbriefe, durch Verloosung mit Rücksicht auf die im dritten Capitel §. 37, 43 et seq. enthaltenen Vorschriften in der Ausführung erheblichen Schwierigkeiten unterliegt, und die Generalversammlung des Posenschen Credit-Vereins sich deshalb zu abhelfenden Anträgen veranlaßt gefunden hat, so will Ich, nach dem von dem Staatsministerium abgegebenen Gutachten, folgendes hiemit genehmigen und bestimmen.

- 1) Die bei dem Tilgungsfond durch Ankauf, Ablösung Seitens der Inhaber, oder sonst eingehenden Pfandbriefe, sollen nicht sogleich mit dem im §. 313 vorgeschriebenen Vermerk versehen, sondern zunächst von der General-Landschafts-Direction nur intermistisch außer Cours gesetzt

werden, und erst dann, wenn diejenigen Pfandbriefe, welche nach §. 44 dem Tilgungsfonds für immer verbleiben, darin vorhanden und resp. durch Umtausch herbeigeschafft sind, sollen letztere jenen Vermerk erhalten.

Was dagegen

- 2) die Modification des Verfahrens betrifft, welches bei der planmäßigen Tilgung der Pfandbriefe durch Verlosung nach Inhalt des 15. Kapitels §. §. 304 u. f. f. beobachtet werden soll, so ist der gegenwärtige Zeitpunkt zu einer solchen, das Interesse der Gläubiger berührenden Abänderung, nicht geeignet, und kann auch ohne allen Nachtheil für das Creditssystem und ohne Erschweriß der landschaftlichen Operationen bis dahin ausgesetzt bleiben, wo die Posen'schen Pfandbriefe das **Pari** erreicht haben.

Wenn hiernächst:

- 3) Ueber die Auslegung der §. 22 bis incl. 24 der Creditorordnung enthaltenen Vorschriften, Zweifel entstanden sind, so will ich zur Erledigung derselben hiermit bestimmen, daß denjenigen zur Aufnahme in den Creditverein qualifizirten Gutsbesitzern, welche ihren Beitritt zu demselben bis zum Weihnachts-Termine 1827 erklärt, aber den vorschrittmäßigen Erfordernissen der Ausfertigung und Eintragung der Pfandbriefe nicht genügt haben, die Aufnahme noch unter den Maaßgaben gestattet werden soll, daß sie:

a) Die Hindernisse, welche der Bewilligung der Pfandbriefe im Weihnachts-Termine 1827 entgegen gestanden haben, im Laufe des Jahres 1828 beseitigen, und die Eintragung der Pfandbriefe spätestens im Weihnachts-Termine desselben erfolgen, auch daß sie

b) das Tilgungs-Prozent von Weihnachten 1827 ab entrichten.

Nach vorstehendem überlasse Ich Ihnen der General-Landschafts-Direction zu Posen das Erforderliche bekannt zu machen.

Berlin den 5. März 1828.

(gez.) Friedrich Wilhelm.

An

den Staatsminister v. Schuckmann.

(L. S.) in fidem copiae.

Reifel.

Geheimer Kanzl. Director im Ministerium des Innern.

Für die Richtigkeit

Posen den 18. März 1828, (gez.) Wenus Hofrath.

Abschrift.

Anhang IV.

Das Publicandum der Königl. General Commission vom 30. Juli c. betreffend die von dem Ministerio des Innern genehmigten Normalfälle des Werthes einzelner Dienstage bestimmt

- 1) für einen Tag pflügen, 2 Mäßen Roggen als Maximum, und 1½ Mäße als Minimum,
- 2) für einen Tag Dünger fahren mit zwei Pferden, als Maximum drei Mäßen, als Minimum 2, 52 Mäßen;
- 3) für alle übrigen Dienstage mit zwei Pferden, als Maximum zwei, als Minimum 1, 50 Mäßen Roggen;

ohne Rücksicht, ob

- ad 1. mehr oder weniger im Tage gepflügt wird,
- ad 2. ob bei dem Düngerefahren noch ein Auflader gestellt wird,
- ad 3. wieviel anzunehmen, wenn die Dienstage mit vier Pferden geleistet werden.

Wir haben uns daher an die General-Commission gewandt, um zu erfahren, welche Grundfälle dieselbe, bei Berechnung der Dienste nach Verschiedenheit der Arbeit, befolgt. Mit Bezug auf das Gesetz vom 8. April 1823, welches bei Ermittlung des Werthes der zur Bewirthschaftung des Guts erforderlichen angemessenen oder bloß nach Tagen bestimmten Dienste der Gutsherrschaft die Wahl läßt, ob

- a) bloß die Zahl der wirklich geleisteten Spann- und Handtage, oder
- b) die von dem Dienstpflichtigen wirklich beschafter Arbeit,

zum Grunde gelegt werden soll, hat die General-Commission uns zu erkennen gegeben, daß die in dem Publicando vom 30. Juli c. enthaltenen Normalfälle, nur für den ersten Fall ad a, gegeben sind, im letzten Falle aber soll nach §. 36

Kopia.

Dodatek IV.

Publikandum Król Kommissyi Generalney z dnia 30 Lipca pr. dotyczące się potwierdzonych przez Ministerium Spraw Wewnętrznych normalnych zasad wartości pojedynczych dni zaciężnych, postanawia:

- 1) za ieden dzien orki 2 mace żyta iako maximum, a 1½ macy iako minimum.
- 2) za ieden dzien wywozu mierzwy dwoma konmi iako maximum 3 mace, iako Minimum 2, 25 Maci.

- 3 za wszystkie inne dni zaciężne dwoma konmi iako maximum 2 iako minimum 1, 50 Macy żyta bez względu, czyli
 - ad 1. więcej lub mniej na dzien rorze się,
 - ad 2. czyli przy furach do wywozu mierzwy ieszcze Nakładacze dostawiają się.
 - ad 3. ile przyiąć należy, gdy dni zaciężne sztyrema konmi odbywane bywiają.

Zapytaliśmy się więc Kommissyi Generalney iakich zasad przy obrachowaniu zaciężów podług gatunku pracy, trzyma się.

Zodwołaniem się do ustawy z dnia 8. Kwietnia 1823. Która przy wyposrodkowaniu wartości zaciężów potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa nieoznaczonych, lub tylko podług dni oznaczonych pozostawia Dziedzicowi wybór, czyli

- a) tylko liczba istotnie odrobianych dni ręcznych i bydelnych, albo
- b) sama robota przez Zaciężnych skutecznionaza zasadę przyiętą bydz ma,

oswiadczyła nam Kommissya Generalna, iż normalne zasady, które Publikandum z dnia 30 Lipca r. z. ogłasza, tylko do przypadku pierwszego zastosowane są, w drugim zaś przypadku ma bydz podług §. 36 ibidem ilość roboty; gdzie takową niestanowi przyzwoity

ibidem das Arbeitsquantum, wo solches nicht schon in gemeinen Diensten feststeht oder ermittelt ist, durch Sachverständige ermittelt, und es sollen auf den Grund dieses Arbeitsbetrages die Kosten berechnet werden, welche der Gutsherr anwenden muß, um durch eignes Gespann, Tagelöhner und Gesinde, die bisher beschaffte Arbeit, selbst zu beschaffen.

Nicht immer werden von der General-Commission die erwähnten Normalfälle angewendet, namentlich nicht in den Fällen, wo der Gutsherr die zweite Alternative wählt.

Den Normalfällen aber liegen folgende Rücksichten zum Grunde:

1. ist im hiesigen Großherzogthum allgemeine Sitte, einen Handtag mit einem zweispännigen Gespanntage gleich zu halten, und willkürlich einen für den andern ableisten zu lassen.
2. Das Pflügen geschieht nie nach Tagen, halben Tagen oder Stunden, sondern überall nach einem bestimmten Ackermaasse zu einem halben oder ganzen Morgen kulmisch. An manchen Orten wird unter einem Gespanntage zum Pflügen, ein halber, an andern ein ganzer Morgen verstanden.
3. wo die Dienstpflichtigen zur Ableistung der Gespanntage, nur mit Rindvieh verpflichtet sind, da hat der Gespanntag weniger Werth, als da, wo mit Pferden gearbeitet wird. Wo hin und wieder einzelne Wirthe statt Pferden, Ochsen oder Kühe anspannen, kann dies bei der Werthbestimmung keinen Unterschied machen, sondern es kann angenommen werden, daß mit Pferden der Dienst verrichtet werde;
4. wo bloß wenige Gespanndienste für gewisse Arbeiten im Sommer vorbehalten sind, wird mehr geleistet wie gewöhnlich, weil dabei strengere Aufsicht statt findet; bei dem Düngverfahren und Einfahren des Getreides, ist

zaciąg, przez Biegłych wypośredkowana, i na fundamencie tey ilości roboty mają bydź koszta obrachowane, iakie Dziedzic ponosić musi, celem uskutecznienia roboty własnym pociągiem, wyrobnikami i czeladnią, którą dotąd Zaciężni odrabiali.

Nie zawsze Kommissya Generalna postępnie podług wspomnionych zasad normalnych, mi-anowicie w takich przypadkach, w których Dziedzic drugą alternatywę obiera.

Te normalne zasady opierają się na następujących względach.

1. w tutejszym Wielkim Xięstwie iest powszechny zwyczaj, iż dzień ręczny uważa się za inden dzień pociągowy, paro konny, i dowolnie ieden za drugi można kazać odrobić.
2. oska nie dzieie się podług dni, połdni, lub godzin, tylko wszędzie podług pewnego wydziału roli po półmorgi lub po mordze Chełmińskiej. W niektórych miejscach rozumi się przez ieden dzień orki pół morgi, w innych zaś cała morga,
3. gdzie zaciężni obowiązani są dni osiągowo tylko wołami odrobić, tam ma taki dzień osiągowy mniej wartości, iak tam gdzie końmi się robi. Gdzie zaś niektórzy Gospodarze zamiast koni, wołów lub krów do zaprzęgu używają, nie może to przy ustanowieniu wartości żadney czynić różnicy, ale może bydź przyyiętem, iż końmi zaciąg odrabiają,
4. gdzie nieiaka część zaciągu osiągowego do pewnych robot w lesie zastrzeżona iest, przyimie się więcej roboty, gdyż przy pracy w tym czasie scisleyszy iest dozór, przy wywozie mierzwy, i

die Kontrolle am leichtesten.

Nach dieser Verschiedenheit werden entweder die für einen einzelnen Fall bestimmten Normalsätze angenommen, oder es wird das Maximum, das Minimum oder ein Zwischensatz arbitrirt, und insbesondere angenommen

- a) daß ein Gespanntag ein solcher ist, welchen eine Person mit zwei Pferden in der Regel ableistet;
- b) daß an einem solchen Tage in der Regel ein halber Morgen kulmisch gepflügt wird.

Damit nun die Gutsbesitzer bei Feststellung und Berechnung der Dienste, und insbesondere der Spanndienste nicht gefährdet werden, ist es nöthig, auf deren Ermittlung die sorgfältigste Aufmerksamkeit zu richten, und muß

A, bei Diensten, die bloß auf Tage ohne Bestimmung des Arbeitsmaßes geleistet werden, die Lage der Zeit, ob sie mit Pferden, oder nach dem Willen des Dienstpflichtigen auch mit Zugvieh geleistet werden können, und dabei die nöthige Aufsicht statt findet, genau ermittelt, und hiernach das Maximum oder Minimum oder auch ein Zwischensatz der oben angegebenen Normalsätze, bei der Berechnung angenommen werden;

B, bei Diensten, wo das Arbeitsmaß bestimmt ist, muß dies Maß sich auch überzeugend aus den Akten ergeben, und es werden zur Berechnung kommen:

- 1) für einen halben Morgen kulmisch zu pflügen, so wie für einen Spanndienstag $1\frac{1}{2}$ bis 2 Mäßen Roggen;
- 2) für den Auflader beim Dünger fahren:
 - a) mit 2 Pferden $1\frac{1}{2}$ bis 2 Mäßen Roggen.
 - b) mit 4 Pferden 2 25 bis 3 — —
- 3) für einen Dienstag beim Einfahren des Getreides in der Erndte

przy wywozie mierzwy, i przy zwożeniu zboża w sнопie iest Kontrola nayłatwieysza.

Podług tych rozmaitości przyjmują się albo normalne zasady na każdy szczególny przypadek przypisane, albo bierze się dowolnie maximum, minimum, lub środek tychże; w szczególności przyjmuje się,

- a) iż dzień pociągowy iest taki, który iedna osoba dwema końmi regularnie odbywa,
- b) iż w iednym takim dnia z reguły $\frac{1}{2}$ morgi chełmińskiéy zorze się.

Aby więc właściciele dóbr przy obrachowaniu zaciągów, szczególniej zaciągów pociagowych nieponiesli uszczerbku, potrzeba mieć nayuśilniejszą bacność na ich wyposrodkowanie, i należy

A. przy zaciągach, które się na dzie, bez wydziału roboty odbywają, wyposrodkować ściśle, długość czasu, czyli takowe końmi lub podług woli Zaciężnego wołami odbyte bydź mogą, i czyli przy nich bywa potrzebny dozór, a podług tego grzyjąc do obrachunku maximum, albo minimum lub też srednicę zwyż nadmienionych zasad normalnych.

B. przy zaciągach, gdzie wydział pracy ma mieysci, musi takowy wydział okazać się z Aktów, i przyjmusi się do obrachunku.

- 1) za półmorgi chełmińskiéy orki, tak iak za ieden dzień pociągowy $1\frac{1}{2}$ do 2 mac żyta
- 2) za nakładacza przy wywozie mierzney
 - a) parą końmi $1\frac{1}{2}$ do 2 mac żyta
 - b) czterema końmi 2, 25 do 3 maców.
- 3) za dzień zaziężny przy zwozce zboża w zniwa

- a) mit 2 Pferden 3 bis 4 Mezen,
 b) mit 4 = 375 = 5 =
 4) für die ad b II des Publicandi bezeichneten sonstigen Gespanndienstage
 a) mit 2 Pferden 150 bis 2 Mezen,
 b) mit 4 = 3 = 4 =

In allen übrigen Fällen sind die Bestimmungen des Publicandi so deutlich, daß es nur auf deren richtige Anwendung ankommt, worauf die Herren Landschafts-Räthe streng halten, und die bei Berechnung der Taxen zu adhibirenden Calculatoren verwiesen werden, um etwaigen Erinnerungen beim Referiren der Taxen und Beschwerden der Gutsbesitzer vorzubeugen.

Posen den 7. Januar 1826.

- a) parę koniami 3 do 4 mac
 b) czterema koniami 3, 75 do 5 macow,
 4) za inni dni zaciężne pociągowe, które ad b II Publicandi są wymienione,
 a) parę koniami 1, 50 do 2 mac,
 b) czterema koniami 3 do 4 maców.

W wszystkich innych przypadkach są postanowienia odcytowanego Publikandi tak jasne, iż tylko potrzeba wiedzieć, gdzie je zastosować wypada, na co W. Wni Radzcy ściśle zwazać będą i wskażą takowe Kalkulatorom do obrachowania tax przybranym, aby zapobiedz monitam przy referowaniu tax i uzaleniom Właścicieli dóbr.

Poznan dnia 7. Stycznia 1826.

Das Provinzial-Landschafts-Collegium.

(gez.) v. Niezychowski. v. Masłowski. v. Malczewski. v. Goslinowski. George v. Wesierski. Ryll. v. Sarnowski. v. Koszutski. Hulewicz.

Kollegium Prowincyalne Ziemstwa.

(podpis.) Niezychowski. Masłowski. Malczewski. Goslinowski. George Wesierski. Ryll. Sarnowski. Koszutski. Hulewicz.

